

roman

SILÊMAN DEMIR

Sorê Gulê

NEFEL

www.nefel.com

info@nefel.com

Sorê Gulê

Sorê Gulê

SILÊMAN DEMIR

NEFEL
Stockholm
2002

www.nefel.com
info@nefel.com

Silêman Demir: Sorê Gulê

Weşanxane: Nefel
Sandfjärdsgatan 10, 11 tr.
120 57 Årsta / Sweden

www.nefel.com
info@nefel.com

© Silêman Demir û Nefel

Çapa dijîtal: 2002
ISBN: 91-89687-02-7

Grafika pirtûkê: Arif Zêrevan
Wêneyê nivîskarî: Arif Zêrevan

Bêyî destûreka nivîskî ti kes nikare vê pirtûkê ji nû ve
bi ti awayî çap bike, kopî bike yan li ber wê zêde bike.

Çênabe ko ti kes fayla vê pirtûkê kopî bike
û di Internetê de bêxe malpera xwe.

*Delalê mino,
gava bi xêr tu bê
ez ê dernekevim ser xênî
û sê dengên bilind nelîlînim
ez ê biçûk û mezinên taxê
bi hatina te nehistînim
lê ez sozê didim
beta ko tu bê
ez ê hemû maçên ji dev û lêvan
ên ji herdu hinarkan
ji te re bilînim.
Hinek ji nama Gulê*

Wêneyekî jînê

Êvareke dawiya payîzê bû. Roj gihabûn ko baş kin û şev jî baş dirêj û tarî bibin. Hîna ne qeşa ketibû, ne jî berfa pêşî. Lê gava rojê carnan serê xwe bi şermokî di nav ewran re derdixist, ji rengê wê yê çilmisî û dûrbûna wê xuya dibû ko zivistan nêzik bûye, êdî li ser rojan e. Nema ne tu germ û ne jî tu tahm tê de mabû. Êdî wek rohiyeke ji dûr ve bû, wek stêrikeke mezin bû.

Dinyê zûtir di vê yekê derxistibû; piraniya daran gihabûn ko pelên xwe zer bikin û biweşînin. Gava ba radibû, hin ji ên mayî jî bi ber diketin û diweşîyan. Di bin nigên mirov de dibû xişt xişt wan û mirov ji rewşa dinyê haydar dikirin. Êdî payîza pîr bû. Dinyê, xwe ji rojên dijwar re kar dikir. Jîna sirûştê sist bûbû, êdî wek lebat û nerînên pîreke sedsalî bû. Lebata wê bi hêdî û xemgînî bû, wek a bedeneke extiyar û westiyayî bû. Wek ko dinya ji ber kul û kovan û xemên bi jan û eş, bêdeng rawestiyabû. Lê jîn û lebata mirovan bi xwe, hîna jî wek berê bû, hîna jî geş û germ bû, li gor darê havînê bû.

Êvara rojeke wilo, ji rojan şemî bû, şahiyêke dîn û jîndar li saloneke ji hezar salonên bajarê Stockholmê li dar bû. Dinya sayî bû û baş hênikbû.

Stockholm mest û geş bûbû. Ezman bi stêrikan xemilî bû. Li hêla bakur her heftên Ursa Mayor -bi navê din Hirçê- diçirisan din.

Lebata bayekî nerm û dilovan di hewayê de hebû. Jîn û seyran xweştir dikir. Gazin jê nedibûn. Ber derî û hewşa avaniya bilind, ji mêvanên şevê yên ko nû dihatin dagirtî bû. Bi koman hildikişiyên salona şahiyê.

Lê li wir, dîlanê ji zû ve dest pê kiribû, bi awayekî dîn geriyabû û her ko diçû mezintir dibû. Wê êvarê, mêvanan, ji xêrê re hinekî zêde kêf dikirin û dikeniyên. Xwedê dizane, ji zû ve mecala kêfê û dilgeşiyêke wilo nedîtibûn, buhurtibûn. Şeveke bêhempa bû, ne wek tu şevên din bû, pir guherî û şa bû. Ne şeva pîrozkirina tiştêkî taybetî bû. Ji dekorasyon û birêvebirina wê jî xuya dibû ko ne fermî bû. Hew şeva şahiyê bû, ji bo xweşkirina dilan bû. Tiştê ko di salonê de serdest bû, dilgeşî û azadiyêke mirovane û bêhempa bû.

Xwarin û vexwarin jî hebû. Hinan ji mêvanan bi malbatî bîra, şarab û tiştên din vedixwarin û heta ko ji wan dihat kêf û ken li xwe pirtir dikirin, dil û canê xwe geştir dikirin.

Li hêla din, dengbêjan klam û tembûrvanan jî tembûr xweş dikirin, dîlan xweş digeran din. Mêvan dilgeş û dilşa bûn. Dengê dîlanê di salonê hilnedihat; şeva ker li derve jî hildiweşand, şiyar û geş dikir. Zarok, pîrek, zilam û naşî di dîlanê de tev li hevdu bûbûn, xwe li ba dikirin û dihejandin. Qîz û xortan di orta dîlanê de mil dabûn hevdu û dîlan xurttir dikirin. Geh dadixistin û geh jî radikirin. Geh bi pêş ve dianîn û bi nigan diçûnê, û geh jî vedikişiyên û xet rast dikirin. Dengê ken û kêfê bilindtir dikirin û digihandin hemû guh û dilan. Em hemû wek xwe dilgeş dikirin. Em tev zarokan li ser hev, pêncsed kes hebûn. Gelekan hemû kul û xemên xwe ji bîra kiribûn û kurmên salan ji xwe dadiweşandin. Dîlan, carnar jê, gelekî mezin dibû. Şev û şahiyên Kurdan wilo ne û gelek ji mêvanan bi malbatî ne, dîlan ji dil û can in.

Ew dera ko Kurdan, dîlan, ken û dilgeşî wek dema agirê hêtûnekê bi gurîni lê diçe, bi heraret lê lidar xistibûn, ne restaurantek bû, her rojê ne wilo bû, lê cîhekî ji bo tiştên wilo jî bû, cîhekî bedew bû. Saloneke baş mezin bû. Îdara çandî ya bajêr xwedîya wir bû. Kê bixwesta şahiyên xwe li wir bikin, karibûn wir bigirin, li gor dilê xwe bixemilînin.

Dikeke wir a ji bo pêşkêşkirinên şanovanî û musikî hebû. Perdeyêke sor xwe ji jor ve, nuvaze bi du teniştên wê ve berdida heta jêr. Spehîbûneke bêhempa dida wir. Gava hewa ji ber bayê ko di pacan re dihat û lê dixist, ya jî gava hin di ber re diçûn û ew hêdîka dihejandin, pêl

ji jêr ve lê diketin, bi jor ve hildikişiyân û hêdî hêdî wenda dibûn. Herdu dîwarên du tenîştên salonê û mirêka li pişt mêvanan, bi berhemên hunerî xemilandî bûn. Her berhemekê, li gor xwe nîşaneke serbilindiya dewlemendiya jînê û çanda mirovatîyê bû û spehîbûneke hunerî ya cuda bû. Gava mirov nû diket wir, êdî mirov bilindî, xweşî, estetîk û dewlemendiya jînê bi çavên serê xwe didît.

Li ser dîwarê tenîšta rastê, peykerên her babet karmendan hebûn; bi bêr, das, bivir, çakûç û melhêb bûn. Dadgêr û mamoste û xwendevan jî bi pirtûk bûn. Li tenîšta çepê jî, peykerên pîrekên tazî hebûn. Hin ji wan tenê bûn, raketî bûn û spehîbûna pîrekî, di huner de radixistin rastê. Hin ji wan jî bi ber û zarok bûn. Ew tiştikên biçûk û şêrîn, bi pûteyî girtibûn ber himbêza xwe ya `germ û nerm` û diyar dikirin ko pîrek ji destpêkê ve dêya mirovan in, kaniya hezkirinê û jînê ne. Yekê ji ên paldayî, şerbikekî avê, ya jî belkî yekî şarabê bû, girtibû ber himbêza xwe û mirov gazî xweşiyên jînê dikir.

Li ser mirêka pişt mêvanan, heta texma rasta serê mirovan, seranser bi wêneyekî jînê hatibû xemilandin. Renga reng bû. Her babet kar û leбата ji bo jînê û mirovên ko wan karan û wê lebatê dikin û bi rê ve dibin, tê de hebûn. Karkir, gundî, dadgêr, doktor, pîrik, leşker, siyasetvan, mamoste û xwendevan bûn. Wêneyê jîneke geş û dewlemend bû. Xuya bû ko aşîtiyeke ji xeterê dûr li wir lidar bû.

Aşxaneke wir hebû. Deriyê wê, ji wê mirêka ko bi wêneyê jînê xemilandîbû, vedibû. Ne ji bo çêkirina xwarina pir, a şahiyên wilo mezin bû. Ji bo a siviktir û heger ko biqewimiya, servîskirina xwarina pirtir bû.

Sê deriyên mezin ji salonê, ji dîwarê tenîšta rastê vedibûn salona pêş. Salona pêş, ji ber deriyê pêşî dest pê dikir û dirêj dibû heta rasta dawîya salona mezin. Li wir, li ber deriyê salonê yê yekem û yê ko ji derve tê wir, bareke vexwarinê jî hebû. Gava pewîstî pê derbiketa, bedew bû. Wek herfa »L« bû. Gava şahiyên wilo mezin bi dengê dilgeşiyê yê bilind li salona mezin digeriyan, ew der bêdengtir bû. Wê şevê jî wilo bû. Hin ji mêvanan li wir li ser nigan rawestiyabûn û ya qise dikirin, ya jî bîra vedixwarin.

Salona ber wê barê, ji ber gelek sedeman vala nedima. Hin jê nû dihatin, hin jê ji bo kişandina çixarê derdiketin, hin jê li hevdu sekinîbûn û diaxivîn û hin jê jî dihatin, vexwarin ji xwe re dikirîn û dîsa diçûn. Ez ji bo kirîna bîra çûm ketim dorê. Ji xwe çîroka ko ez ê bibêjim, li wir dest pê kir.

Li ber barê, li aliyê çepê zilamekî navser, ji sisyan pareke porê wî sipî bû,

-dor sîh û pêncan, çilî bû- wek çend kesên din rawestiyabû û bîra vedixwar. Hîna pir hindik ji bîra di destê xwe de vexwaribû. Tenê bû. Ji rewşa wî, eşkere xuya dibû ko ne serxweş bû. Nû hatibû û ji bo vexwarina bîra li wir rawestiya bû.

Piştî ko gulpek bîra vexwar, di ser stûyê xwe re fitilî, hinekî nerî û dîsa li ber xwe nerî, dîsa bîra xwe hilda û kir ko hinekî din jê vexwe. Lê gava devê xwe xist qedeha xwe, ji nîfşkê ve wek ko li pişt xwe hinên ko qet texmîn nedikir bibîne, dîtibûn, veciniqî û xiroşa şiyarbûna ji metel mayinê girt ser rûyê wî. Awir tûj kirin û bi lezê dîsa li pişt xwe zivirî û nerî.

Li wir zilam, pîrek, ciwan, mezin û zarok hebûn. Ne diyar bû bê li kê dinerî. Lê piştî ko bîstikekê bi baldarî li wir nerî, awira xwe dîsa anî ber xwe. Serê xwe hêdîka berda ber xwe û bi awayekî dilşkestî hejand û bi dû re jî kesereke kûr veda, rîh û çena xwe mist da. Hinekî wilo ma û bi dû re destê xwe yê çepê kir nav porê xwe yê dirêj û ji ser eniya xwe bi paş ve avêt û dîsa berê xwe da wir, dîsa li wir nerî. Wê carê baş nerî. Ji rewşa wî û xetên rûyê wî xuya dibû ko îcar ji bo esehîkirinê dinere. Bi dû re qedeha di destê xwe de danî ser barê û çû li ber jineke ko zaroka xwe di himbêza xwe de dixist xewê, rawestiya.

Jineke spehî bû, porê wê nîvzer û genimî bû. Çavşîn û şêrîn bû. Ew jî di temenê wî de xuyabû; belkî jî hinekî ciwantir bû. Jinik ecêbmayî mabû. Wek ko wê bîstika pêşî bi çavên xwe û dîtina wî qet ne bawer bû. Lê mêrik bi xwe, biryardar û beşik xuyabû. Bi dilovanî dest bi axavtinê kir. Hevdu nas dikirin. Bê guman bû, naskirineke kevn bû. Min xwe nêzîkî wan kir û ez bûm guhdarê wan.

»Êvara te bi xêr, tu çawa yî, ma tu min nas dikî« mêrik got û destê xwe dirêjî wê kir.

Jinikê zaroka xwe avêt ser milê xwe, destê xwe xist nav destê wî û »Ooo, spas, êvara te jî bi xêr; wey li vê ecêba nedîtî... hewarê xweda, ma ez çawa te nas nakim malava. Ev çi bextiyarî ye xwedêyo! Wey li vê ecêbê!... ez ê li vir li te rast bihatima! Îro? Tu hew hinekî sipî bûye, lê tu wek berê yî. Ma ez ê çawa te nas nekim malava! Min bihîstibû ko tu jî li vir î. Ma tu jî li vî bajarî dimînî?« got.

»Na, ez li bajarekî din dimînim, ez li vir mêvan im. Ez ji bo vê şahiyê hatime. Min qet texmîn nedikir... vaye îşev tu derketî pêşberî min« got û bi bextiyarî beşişî.

Jinikê, wek ko bibêje »ma ev jî dê bibûya, min ê tu ji nû ve bidîta« serê xwe daxist ber xwe, bi jêr û jor de hêdîka hejand, bi dû re jî hinekî li do-

ra xwe nerî û bi şik qeliqî. Wek ko ne li bendî dîtina wî bû. Çima bû, ew ne diyar bû, lê êşkere bû ko xwe ne di ewlehîyê de didît. Dîsa awira xwe bir ser çavên mêrik. Ji nû ve hat bîra wê ko divê destê xwe ji nav destê wî derxe. Destê xwe hêdîka ji nav destê wî kişand û serê xwe bi awayekî dilşkestî dîsa hinekî daxist û li ber xwe nerî. Lê ji lebata wê, ji kêf û kenê ko tenik girtibû ser dev û lêvên wê, xuya bû ko dixwest hinekî din jî li ba wî raweste, qet nebe çend gotinên din jî bibêje û li çendikan jî guhdarî bike. Êdî hinek bêzarî û poşmanî jî li rûyê wê xuya dibû. Serê xwe hilda û bi awirên lêkolîneran, bi pirsyardarî û hinekî jî bi bêzarî li mêrik nerî. Dû re »ka ji min re bibêje bê ma te çima wilo kir« got.

Mêrik, bi dengêkî xemgîn, »ne min wilo kir... felek xaîn bû... jîn wilo li serê me gerand û wilo bû« got û bê deng ma, li ber xwe nerî. Diramiya xuya dikir. Piştî ne bi gelekî, tavilê serê xwe hilda û bi bextiyariyeke wek deşta Mêrdînê bê serî û bê dawî, »tiştê çû, çû... nede dû tê gotin. Tu hîna jî delala min a bi tenê yî. Niha were... jîn niha ye... were em bigihîjin miradê xwe... em dikarin niha bijîn...« got û dîsa rawestiya. Li jinikê din-erî. Jinik hinekî bi şik û tirs xuyabû, lê ew bi awayekî din bû. Ew ne wek wê bi şik û bi tirs bû, ew ne xemgîn bû. Ew bi hêvî bû, biryardar bû. Bextiyariyeke mezin bi giramgirî girtibû ser dev û lêvên wî. Qet venedîşart. Pir birçiyê jinikê xuya bû. Û tiştê ko ji lebata wî dihat famkirin, ne birçîbûna wan salên dawî bû. Hinekî li dora xwe nerî û rengê wî tîrş bû. Xuya dibû ko ji mirovên li dora xwe aciz bû. Dixwest ko wê bîstikê tenê bûna, bikarîba ew himbêz bikira û maçî bikira. Lê nedibû. Li pêş çavên hemû kesan nedibû. Êdî xetên rengê tîrş di rûyê wî de kûrtir bûn. Lê gava berê xwe dîsa da jinikê, spehîbûna wê dîsa can da rûyê wî, ew rengê kereh ji rûyê wî çû. Dilgeşiyê, dîsa rengê xwe da rûyê wî. Xuya dibû ko tiştê dixwest bike, bi çavan dikir. Bi du awirên birçî, îcar jinik himbêz dikir, digivaşt, zirav dikir, dikir wek mûyekî û dixist dilê xwe. Ew di wir de ji ber hemû kesan vedîşart û pê şa dibû. Bi awiran wilo dikir, lê bi dilê xwe jî dixwest ko wê bi rastî ji ber hemû kesan veşêre û bibe ji xwe re. Tavilê awira xwe hêdîka bi jêr de daxist û ji serî heta nigan li ser bedena wê gerand û dîsa hilda ser awirên çavên wê. Ew gelekî dixwest. Xwestina dilê xwe bi gotinan jê re tercume kir: »tu hîna wek berê spehî yî, tu wek berê ciwan û sor û kej î. Tu hîna wilo di dilê min de dijî. Carê ew spehîbûna te dihat ber çavên min û ez bi şevan û bi rojan dîn dikirim û dikuştim. Min tu caran tu ji bîra nekiriye û ez ê nekim jî. Min bihîstibû ko tu li van deran î; ev deh sal in ko ez li van deran, bajar bi ba-

jar bi dû te de digerim, lê mixabin ez îşev nû te dibînim. Çi qasî baş e ko ez îşev hatim vir û li te rast hatim. Ez naxwazim te dîsa wenda bikim. Ez hîna wek wê roja pêşî, wê roja ko ez û tu bi gotinên zimanê evînê ên pêşî, ên herî nerm û germ dibûn hêsîrên dilê hevdu, ji te hez dikim. Wer e, bibe a min, em îşev...«

»Ax ka raweste.... ka raweste!... bes bibêje... na ezîzê min, bes bibêje, êdî nabe. Ne ko ez jî naxwazim, lê nema dibe. Bawer be ez jî wek roja pêşî dixwazim, lê ez dîsa bi mêr im û zarokên min hene; ez ê çawa dev ji wan berdim? Em dereng ketine, nabe« jinikê gotina wî qut kir û pêşî bi hêrs û bi dû re dîsa bi nermî got.

»Ne dereng e, min tu û zarokên te hemû divin... were bibe a min... ne dereng e...«

»Nema dibe ezîzê min, ez dîsa bi mêr im, em dereng ketine, êdî nema dibe.«

Bi wê bersivê re, xemgîniyeke qalind girt ser rûyê wî. Çirûskên dilgeşiya dilê wî, nema karîbûn tê re derbas bibin û biçirisin. Ji xwe ji rewşa wî xuya dibû ko êdî pê re nema bûn. Qet venedîşart ko dilgeşî û ken û bextiyariya di nava wî de mirine û nema karin di rûyê wî re bidin der. Xemgîniyeke kereh, hişk û bi gincir li cîhê wan bejin dabû û mabû. Biryardarî ji ramanên wî derketibû, şikê û bêzariyê li wir reh berdabûn. Ji nû ve îcar li zaroka li ser milê wê nerî, ji nû ve dît ko delala wî bi rastî jî a hinên din e. Dîsa êşeke dîn li kamaxê dilê wî rabû pîkolê û bi lapûşkên bi xwîn zîvar zîvarî dikir. Devê birînan qelaşt û xwe berda nav goşt û canê bedenê. Xwe zû bi xwînê re gihand hemû deveran. Di rûyê wî re xuya bû. Êdî bûbû wek çiyayekî ko agirekî dîn hemû tiştên ko berê lê hebûn şewitandibûn. Ne jîn û ne jî hêvî lê mabûn. Rengê êşê, xemgîniya reş û kovana kereh girtibû ser rûyê wî. Milên wî daketî bûn. Gelo ji ber giraniya çiqase êşê û a çend salan bû. Wî û xwedê tenê ew yek zanîbûn. Dilê tije êş û kulên giran, êdî nivkuştî bi sêpiya sêng û milên wî ve daliqandî bû.

Xweş tê bîra min, îcar, herduyan bédeng li hevdu dinerîn. Bi kêrên tîrêjên awirên xwe, hêviya di dilê hevdu de dikuştin, rengê dilgeşiya li ser rûyê hevdu dikolan û diavêtin. Xemgîniya kereh wek dîwarekî ji pola dora wan girtibû. Dengê klama jîna dinya geş ji ser wan birîbû. Herduyan, di wê bédengiya ker de, hinekî li hevdu nerîn, dû re awirên xwe hêdî hêdî ji ser hevdu birin jêrtir, birin ber nigên xwe û li ber xwe nerîn. Êdî li wan nigên xaîn ko demekê ji deman ew ji hevdu bi dûr xistibûn, dinerîn. Ne pir bi dostanî dinerîn. Tiştê ko xuya dibû, li wir, pirt pirta hêviya wan bû,

diperpitû, di sikrata mirina reş de bû. Didîtin. Lê taqeta wan a xelaskirina wê tune bû.

Jinikê, carekê duduyan serê xwe rakir, wek ko dixwest tiştin din jî bibêje, lê nedigot. Kesereke kûr vedida û serê xwe dîsa berdîda ber xwe. Cara duyem serê xwe baş hildabû, rohnîyê rast dabû rûyê wê; xuya bû ko du lib hêsir li ser herdu hinarkên wê diçirsin. Bi xemgînî digindirîn ser dev û lêvên wê. Serê xwe, bi qasî ko tu kes nikaribin bibînîn ko hêsir jî çavên wê diherikin, tewand nav bêdengiya ko wê û mêrik ava kiribûn û bi serê tiliya xwe ya girdê, bi dorê ji bin herdu çavan zuwa kirin. Bi dû re, tavilê serê xwe hilda û ji mêrik re got »tika dikim, bila dilê te ji min nemîne... ez dixwazim tu bizanibî ko heta ez li dinyê sax bim, tu delalê min î... heta ko ez sax bim, tu li ser textê dilê min î... heta ko ez sax bim, ez ê te ji wir danexim, ez ê wir jî tu kesên din re vala nekim... heta ko ez sax bim, ew der hew çihê te tenê ye... ez tu kesên din dernaxim ser wir... lê nema wekî din dibel!.. tika dikim... niha, êdî pir dereng e«.

Mêrik, bi dû re, bi dengê xemgîn, »ev îsal bîst sal in ko ez li te digerin. Dilê min ê reben hîna tenê ye, tu heval û hogir nedîne. Ez li bendî te bûm. Ax! Ez jî bo te û bi dû te de ji mirinê vegeyriyam, lê ez qet ne poşman im. Ez karim îro dîsa bikim. Hîna tu tiştek ji hezkirina ko wî çaxî ketibû dilê min, kêr nebûye. Kul û kovana bejina te, a wan çavên te yê wê wek bahra Wanê, a dev û lêvên te yê hingivî, hîna wek pizotên êgir di nava min de ne, sar nebûne. Min her dişewitînin. Ev îsal bîst sal in ko ez bi xeyala spehîbûna te dijîm û hîna hilm û bêhna te li ber pozê min e. Ax, min dilê xwe xweş dikir û digot, saeta ez wê bibînim, wê destê xwe bide min û bi min re bê çî devera ko ez bixwazim. Lê vaye nabe. Madem ko wilo ye, heta ko tu zarokên xwe mezin bikî, ji nû ve were bibe a min. Ez ê kul û hesret û hezkirina te û wan çavên şîn, bîst salên din jî di nava xwe de hilînim û li bendî te bimînim... heta ko em careke din hevdu bibînîn... vaye vê carê jî nebû... niha, êdî di xweşiyê de bimine delala min... bi xatirê te!« got û sivik jê vekîşiya.

Êdî pir eşkere, dişkêstî xuyabû. Ser di ber de û mil daketî bû. Dilê xwe yê nivkuştî li ser darbesta jî piça hêviya xwe ya mayî kir û bêyî ko li bendî bersivê raweste, bi gavên sivik di derî re derket û çû.

Jinik li wir bêcan û bêlebat mabû. Xwîna wê di bedena wê de sar bûbû. Kela girî wek pîvazeke malîkşewitî di qirika wê de mabû. Ne diçû xwar û ne jî derdiket derve. Nema ne karîbû nefesa xwe bigire û ne jî berde. Hişê wê jî serê wê çûbû. Zingîn ji hundurê serê wê dihat, wek kewareke mêşan

bû. Tu tiştêk ji hevdu dervedixist. Êdî di dilê wê de ko jîn sekinîbû. Ne tu dinya û ne jî tu mirov li dora wê hebûn. Her tişt xelas bûbûn û miribûn. Heta ko mêrik ji ber çavan ket, bi hesret û kovan bi dû de nerî.

Çû. Êdî xeyala wî tenê li ber çavên wê mabû. Diramiya. Ma gelo xewnek bû! Ya na, çawa dikarîbû wilo bibe! Çawa dikarîbû dîsa wî bibîne û dîsa wenda bike! Çawa dikarîbû bi a dilê xwe neke û pê re neçe!

Dor deqîqakê wilo di cîhe xwe de bêlebat ma, hêsir ji ser hinarkên xwe zuwa kirin û di ber xwe de »hewarê xwedêyo... tu hinekî alîkariyê bi min bike... tu hinek hêza jîne têxe bedena min... min dîsa neke ew hêsir û ew bendewara berê« got û ji wir çû hundur.

Dihejîya, dişewîşî û çû wî cîhê ko dilan wek hespekî kovî lê rabûbû ser herdu nigên dawî û qêrînen dilgeşiyê didan. Li wir, xelk bi kêfê û bi dilanê daketibûn. Li wir girî û bêrîkirina dildaran, êşa birîndaran, bêzariya bêzaran û jan û xemgîniya ko ji ber gelek sedemên din dikare bigire ser dilan, hemû ji bîra kiribûn. Xanî, bi hêza dilgeşîya jîne dihejandin. Deng û kenê dilgeşîya dilan, di wê salona mezin hilnedihatî, êrîşî nav bédengîya derve dikirin.

Rewşeke gelekî balkêş bû. Tiştên ko herdu rebenan ji hev re gotin jî wilqasî balkêş bûn. Evîneke têkçûyî ew wilo hejar û dilkovan kiribûn. Bi salan êşa evîne kişandibûn.

Dilê min hinekî bi wan şewitî, min serê xwe berda ber xwe û ji xwe pirsî bê ma kul û êş di jîne de, têkçûn û bêmiradî di evîne de misoger in. Pêşî çîroka Memo û Zîne û hema bi dû re jî a Siyamend û Xecê hat bîra min. Ez hinekî di wan ramiyam. Min dît ko tiştên wilo dibin. Ew jî mirov in.

Çîroka evîna Xwedaya spehî, Kalypsoyê hat bîra min. Di nava deryan de, li giraveke xamoş dima. Ne rêya tu xwedayên nemir pê diket û ne jî a tu mirovên dinyayî. Tik û tenê bû. Lê rojekê ji rojan, qedera Odysseusê dinyayî ew avêt wir. Ji ber xezeba Zeus, ji nav pêlên deryan filitîbû. Kalypsoyê ew kir mêvanê xwe, jê hez kir, xwest ko wî bike mêrê xwe û yekî ji nemiran. Heft salan ew li ba xwe girt, di qesir û konaxên xwe de hilanî û danî, ew bi hingivê xwedayî xwedî kir û ket himbêza wî, lê miradê wê neçû serî. Ne wî jê hez dikir, ne jî Zeus razî dibû. Êdî ew efû kiribû. Sala heştan Zeus, Hermesê egît, ew Xwedayê ko Argos kuştibû şand ser û jê xwest ko wî berde, wî zû bişîne welatê wî. Nedibû ko li fermana wî guhdarî neke. Kalypsoyê, bê dilê xwe ew mêvanê ezîz kar kir, şand û dîsa li girava xwe ma tenê.

Ez di kul û êşên jîne ramiyam. Çîroka Helena spehî hat bîra min. Êşên

ko didan dilê wê, wek ên birînên heft rim û heft tîran bûn. Hêsirên çavên wê, wek ava du çeman bûn. Kulên di nava wê de, bi qasî heft çiyayên bûn. Pêlên bêrîkirina ko bi şev û rojan li dilê wê dixistin, wek ên ser dozdeh deryan bûn. Keça xwedayê mezin bû, lê ew jî însan bû.

Çîroka Thetisa nigzîvîn hat bîra min! Xwedayeke deryayî bû. Di şkeftên zêrîn ên binê deryan de xatûna refên periyayî bû. Lê Zeus rojekê ew da Peleusê dinyayî. Piştî ko Akhîleus jê re anî, dîsa şand binê deryan. Tiştê ko hatibû serê wê, bextreşîyeke mezin bû. Her demê dilê wê şkestî bû, bêzar bû û li ber xwe diket. Çawa ew xwedayeke nemir bû û Zeus ew dabû yekî dinyayî. Bi dû re lawê wê mezin bû û diçû şeran. Egîtê herî spehî û xurt bû jî Akhayan, lê zanîbû ko wê rojekê bê kuştin. Jê ve xuyabû. Ew jî kuleke din bû.

Min ji xwe bi xwe re, evîn û jîn wilo ne, tije kul û êş in, got. Min ji ber vê yekê herdu rebenên li şeva Stockholmê, hêdî hêdî ji bîra kirin. Ez neketim dû çîroka wan.

Lê li gor ko dû re hat bihîstin, piştî wê şeva şahiyê bi şeş mehan, îcar hevdu revandin û piştî revandinê bi mehekê jî, li jêra Norweçê, li kêleka Atlantîkê, di tirimpêlekê de hatin dîtîn. Du namên kin di nav passporta jinikê de hebûn. Yek ji wan li ser navê herduyan bû, ji hemû kesan re bû, eşkerekirina dilgeşîya gihiştina miradê wan bû. A din jî li ser navê wê tenê bû. A li ser navê herduyan, »Bila dil bi dil be, bila jîn hew meheke kin be« bû, a wê bi xwe jî, »Zarokên min, ez ji we hez dikim, min zû ji dilê xwe neavêjin. Çaxê hûn mezin bibin, hûn ê min fam bikin û efû bikin. Belkî rojekê ev çîrok jî ji serî ve ji we re bê gotin. Lê çawa jî be, hûn ê min efû bikin. Ez her aliyekî rûyê we, hezar caran maç dikim. Bi xatirê we« bû.

Wilo bû. Ma gelo eşqa malikşewitî çî nayne serê xelkê!

Ez ji nû ve ketim dû bûyerê û min lê kola. Agahdariyên balkêş ketin destên min. Mêrik dixwest çîroka klama du bajaran binivîse. Tiştê ko ez jê derdixim, piştî wê şeva şahiya li Stockholmê dest pê kiribû. Li gor şema ko çêkiribû, wê çîrok, romanek bûya.

Destpêka romana wî wilo bû:

»I

Klameke li ser du bajaran

»Hey lo dilo hey lo dilo hey lo dilo,
ji ser ve sax o ji bin ve kul o«

Deşta Mêrdînê, deşteke bi nav û deng e; buharan bi xeml e û bi reng e. Gava mirov ji Mêrdînê lê dinere, spehîbûneke bêhempa ye û heta ko çav bikaribin bibînin, ew heye. Li jêra mirov deşt, li jora mirov jî ezmanekî şîn heye. Herdu bi qasî hevdu ne, wilo xuyane. Herdu bi hevdu re pan dibin, fireh dibin û heta ko ji ber çavan wenda dibin diçin. Li cîhekî dûr, li dera ko jê re aso tê gotin, li wê dera ko mij û moran heye, ezman daketiye, serê xwe di deştê çikandiye; ya jî, deşt bi xwe bi ezmanê şîn ve hilkişiyaye û serê xwe daniye ser kaba wî û xewa ko ji hezar salan de maye dike. Li wê dûrê, li wî cîhê ko mij û morana gewr bejin dide, deşt û ezman dibin yek. Li wir, êdî ne eşkere ye bê kîjan li ko ye û ji ko hata bi ko ye. Li wir, aso pahn e û fireh e; xwe wek perdeke tul ji ezmên, bi ser deştê de berdaye. Li ber bayê tenik pêl lê dikevin û dilîze. Pir spehî ye. Ên ko heta niha ew dîmen nedîne, bêguman ji dîtina spehîbûnekê bêzîn mane. Nav û dengê deşta Mêrdînê li çar aliyên welêt hatiye bihîstin, ji gelek klaman û çîrokan tê zanîn bê çawa ye û bi çi rengî ye. Bi gelek awan hatiye pesinandin û nasandin. Lê dîtina bi çavan, tiştêkî din e.

»Hey lo dilo hey lo dilo hey lo dilo,
ji ser ve sax o ji bin ve kul o«

Dengbêjekî navdar di klama xwe de »beriyeke dûz e, pozê qerejdaxa şewitî bi ser de xûz e« dibêje.

Lê yekî din gotiye, »hunermendê hêja, tu rast dibêjî, lê ne hew wilo tenê ye. Heger hew wilo tenê be, tirsî min ji wê tirsê ye ko wê klam kêmbê.

Bajarê Mêrdînê jî heye. Deşt li jêr e, ew li jor e; xwe li berojê kelehê pêçaye; kelehê, di nav bajêr re serê xwe hildaye, »bilind e, raserî hemû deveran e«. Navê wê, Keleha Mêrdînê ye, ew ne xûz e, ew bi awayekî din e; ew wek memika delala min e... ew wek yeke dema ko şazdehên me li ser çûnê bûn û êdî serê huvdehên me xuya dikir e... wî çaxê ko di bin kirasê hevrêşim de xweş serî hildabûn û mêrkuj bûn, wî çaxê ko bi nazdarî ji min re gotibû »na ezîzê min, tika dikim niha bi wan nelîze«, wî çaxê ko sal nû zivirîbû huvdehan, êdî bi carekê re ew ji ber çavên min wenda kiribûn... Keleha Mêrdînê ne xûz e; ew li qeraxa deştê, di sênga rêza çîyan de, di bin ezmanê şîn re, wek yekê ji wan e, wilo nuwaze bilind dibe; bajarê Mêrdînê, xwe wek destekî bi hesret lê pêçaye û maye. Heta dema ko xortanê gewr jî bû, çi gava min didît, wilo dihat ber çavên min û dihat bîra min ko destên min, bi wî maqamê xwelêpêçana Mêrdînê, hîna bi

hesreta wan in. Lê ev îro deh sal in ko çavên min wê xweşiyê nabînin û ez nizanîm bê wê kengê bikaribin bibînin jî».

»Hey lo dilo hey lo dilo hey lo dilo,
ji ser ve sax o ji bin ve kul o«

Ax! çiqasî xweş gotiye! Bawer bin wilo ye. Gotineke tenê ne kêr û ne jî zêde ye. Û ma kî ne xwediyê serpêhatiyê wilo ye! Rastiya di nava xwe de gotiye.

Dibêjin ko hunermendiya klaman û gotinên xweş, hunermendiyeke kevnar e. Lê heger gotin xweş bînin gotin, heger gotin rastiye bibêjin û heger gotin bikaribin wek rastiya xwestina di dil de, dil bişewitînin, bikaribin rivînên agirê hesretê ji çar aliyên ve bi bedenê bixin, pêlên bêrikirinê di dilan de rabikin û hêsiyan ji çavan bibarînin, ya jî heger wek tama jînê û ava kaniyan, hênîk, zelal, nerm û xweş bin, heger bikaribin dilan geş bikin û bikenînin, çî bin bila bibin, hunermendiyeke delal û nûjen ava dikin.

Wilo ye, bê guman wilo ye... divê klam xweş bînin gotin. Gotinên hunermendan nikarin wek dema nokên hişk birîjin sêlê bin. Divê ji rastiye bînin û rastiye li rastê raxin. Divê xweş bînin gotin û bihîstin.

Klam wilo hatiye gotin. Camêr rastiya di nava xwe de, bi hunermendiyeke azad, bi hesreteke mezin gotiye.

»Hey lo dilo hey lo dilo hey lo dilo,
ji ser ve sax o ji bin ve kul o«

Deşta Mêrdînê, ji berê de warekî bi nav û deng e, buharan bi bêhn e û bi reng e. Rê di wir re diçûn Bexdayê û Hindê, di wir re vedigeriyan Amedê û Stenbolê. Gelek navdaran, leşkerên seferê û kerwanên bazirganiyê rêya xwe pê xistine. Hinan lê danîne û mane, hin jî hatine û tê re buhurîne. Warekî bi xêr û ber e û nêzikî hemû deveran e.

Dibêjin ko rêya dehhezâr çekdarên Yûnaniyan jî, dema ji Atînayê meşiyane ser Şahê Îranê, bi wir ketiye. Dema ko bi tûjbûna devê şûran û hêza leşkerên giran ol û îman dihat belavkirin, gelek hezret bi xwe jî heta wir hatine, lê jê û pê ve rê nedîtine.

Dibêjin ko Zembîlfiroş jî hatiye û konê xwe li wir daniye... li wir li ber çavên Xatûnê ketiye û dilê wê bi tîra kevanê evîne birîndar kiriye.

Wê deştê çî diye û çî nediye. Li rojavayê wê, xuşka wê, deşta Heranê heye. Li aliyê din, li hêla rojhilat, gir û newalên Cizîra Botan, walatê Mem û Zînê û Mîran, bi şermokî dest pê dikin û serê xwe hildidin.

Li hêla aliyê bakur jî, rêzeke çîyan heye; hin jê serberjêr dibin heta wir û li wir êdî wek çemekî ko li deryake ji qumê rast bê û biçîke, wenda dibin û hin jê jî wek dîwarekî ko dixwazin hênikaya zozanan û belekên berfê ji xezeb û germa Sahra Ereban biparêzin, li dirêjayî, ji seriyekî heta seriyê din, nuwaze bejin didin û diçin. Hin jê, wek suwariyên şerên çaxên kevnar ko li erdeke rast êrîş biribin ser kozikên dijmin û li ber kozikan tev hespên xwe likumîbin erdê ne û hin jê jî, wek ko bi hemû hêza xwe li hemberî êrîşên dijmin rawestiyane û gavekê tenê jî bi paş ve navêjin xuyane. Ya jî wek ko serê hespên xwe berdane, dixwazin li dijmin bifitilin, ji seriyekî heta seriyê din, bi dû hevdu de rêz bûne û kişiyane. Hin jê bilind û dijwar in, qet rê nadin; hin jê jî, li deverinan dilovaniyê dikin, wek dema ko li restauranteke Çîniyan, şagirtekî dilovan xwe ji mêvanan re ditewîne û bi destê xwe, rê ji wan re diyar dike, xwe nizm dikin û rê didin.

Deşta Mêrdînê, buharan şîn e, bi rengên pûteyîya hunermendî ye, spehî ye. Lê havînan jî wilqasî rût e û bi germa xwe dijwar e. Hew dora bajarê Nîsêbînê tenê şîn e û avî ye. Wekî din, li çar aliyan agirê sor dibare. Rewrewk, wek gava di devê tenûreke himhimî re ji nav êgir derkevin, bi saw ji erdê radibin. Dikarin mêran ji desthîlanîn de bixin.

Lê heger mirov hunermend be, wênevan be û ya jî heger mirov sibehan zû şiyar be, ne xewar be, buharan, sibehên piştî şevên ko baran bariyabe, ya jî xwêsi ketibe, çaxê ko roj nû hiltê û heta bêriyan, çaxê hîna mij û moran li ser xemla wê be, nerîna wê, ji Mêrdînê pir xweş e. Hemû bi carekê re wilo ji jor ve xuyaye, wilo kûr e û bê binî ye... wek ko mirov ji balafirê lê binere ye. Heta çav dibînin, zadên şîn in û jîn e. Mij û moran û ava li ser zadan, di bin rojê re dibe wek ko deştê tevî kirasekî zîv li xwe kiriye, diçirîsîne. Dema wilo di kirasê xwe re xuya dike, rengên kesk siviktir û teniktir dibin... deşt dibe wek ko kirasekî bûkan li xwe bike... bûkeke bi bejin û bal, di kirasê xwe de li ser nivînan... Her ko mirov li dûrtir binere, mij û moran tîrtir û tarîtir dibe, ji cîhekî pê ve, êdî hew mij û moran tenê xuyaye. Wî çaxî, deşt okyanûsek e. Okyanûseke pak ko di bin ezmanekî pak de bi rojê diçirîsîne. Çav ji nerîna tiştêkî wilo têr nabin, dil ji hiseke wilo sar nabin. Heger ko mirov tu caran derya nedîtîbin, dîtineke wê ji bajarê Mêrdînê, dikeve bedêlê.

Her salê dawîya nîsanê û serê gulanê, çaxê ko nîsk, nok, ce û genim bi dorê zer dibin, lê ew çaxê ko hîna dor nehatiye geniman, ew dûmen, îcar tabloyeke din e. Tabloyeke pir mezin û bi rengên ko tîrêjên rojê tê de pir in diçirise.

Hîna xweş tê bîra min ko çaxê ez di şazdehan de bûm, ji rojan, rojeke serê gulanê, berî çaxê bêriyan bû, berî ko roj dinyayê bişewitîne bû, min ji Mêrdînê ew deşt dîtibû. Tabloyek bû. Gelekî spehî bû. Min wî çaxî, bi herdu çavan ew jî kopya kiribû û li teniştta kopyayeke serê meha nîsanê, wek Îkona xwe ya sêyem, di mejiyê xwe de hilanîbû. Divê ez bibêjim ko min a xwe ya yekemîn, ne di mejiyê xwe de, lê min di dilê xwe de hilanîbû. Ew, sûretê delala min bû.

Deşta Mêrdînê hew buharan... ew spehîbûna hunermendî, ew rengê kirasê bûkan, hew buharan heye. Her salê ji nû ve dikeve temenê bûkan û ji nû ve wê xemlê û xêzê li xwe dike, ji nû ve dibe bûka salê.

»Hey lo dilo hey lo dilo hey lo dilo,
ji ser ve sax o ji bin ve kul o«

Li hêla rojhilat du bajarên şêrîn hene. Pir nêzîkî hevdu ne. Lê heger rastiya herî rast bê gotin, berê şêrîntir bûn, niha nema pir wilo ne. Wek ko bûkek hîna di salên bûkaniya xwe de pir qelew bibe, hûr û hingilên wê jê daliqin, porê wê biweşe, diranên wê bikevin û kereh bibe, hatiye serê wan. Bê wext mezin bûne û rût bûne.

Yek jê, bi nav û dengê xwe Nisêbîna rengîn e û ê din jî Qamişloka bi bext e, »bajarê evînê« ye. Di klaman de, »Nisêbînê paytext e, Qamişlokê di rex de ye« tê gotin. Yek li jor e, ê din li jêr e. Herdu jî li deştê ne, jor û jêra wan tune ye, lê li gor jor û jêra dinyê û xeta hesin û tîlan wilo ye û wilo tê gotin. Yek serxet e, yek binxet e. Nisêbînê li jor e, serxet e, Qamişlokê jî li jêr e, binxet e. Wek du taxên bajarekî ne. Êvarên havînan, xelk derdikevin ser xaniyan û li dîlanên hevdu guhdar dikin. Mirov pir bi hêsanî dikare, »herdu bajarek in, taxa jêr û a jor in« bibêje.

Lê dîsa jî her tişt li Qamişlokê pir eşkeretir in û bi ken û kêfê baştir tînan xemilandin. Gelekî germ e, lê dîsa jî xweş e. Ji demsalan, buhar xweş in û li Qamişlokê, pir xweştir in. Ji ber ko çaxê şahî û dîlanan dest pê dike.

Gava havîna gewr tê, êdî hênîkayî peyde nabe, debariya mirov ji ber germê û xwêdanê nabe. Hew êvar tenê hênîk in. Êvarên ser xaniyan hênîk in. Şevbuhêrk li ser xaniyan digerin, razan li ser xaniyan dibe û

dawet û şahî li derve dibin.

Berê çemekî bajêr hebû. Diyariya Nisêbînê û çiyana bû. Lê niha hew payîzan, zivistanan û serê buharan tenê bi reng û lezeke geş tê re diherike. Çaxê çandinê û avdanê, ji ser wan tê birîn. Li bakurê Nisêbînê, hîna dema nû ji çiyana azad dibe, perçe perçe dikin, li wî alî û wî alî par dikin û pê avdana pembo dikin.

Ën berê, ên ko ev roj nedîtine, wê qet nikarîbûna bawer bikin ko wilo bûye. Rihspiyên bajêr »nabe« digotin. »Ev çem, çemekî mezin e, aveke dijwar e, dinya hemû jî bê nikare aveke wilo kovî bigire« digotin. Bêxem bûn. Dilê xwe xweş dikirin û »ev çem ji heyaman ve heye û wê her jî hebe. Na bavo... tu kes nizane bê ji kengî ve ye, ji nav çiyayên bakurê herdu bajaran dertê û diherike. Piştî ko ji çiyana xelas dibe, ji bo ko bê û di nav herdu bajaran re debas bibe, bi lezeke dîn xwe rast li wan digire û diherike. Ew diyariya çiyana e. Ma bajarê çem dibin? Ma kî dikare bigire? Gelekî bi herdu bajaran dikeve. Ji xwe bajar bi çeman xweş in. Çem jî, heger di nav bajaran re biherikin spehî ne« digotin.

Rastiya vê yekê, ji leza çem kifş dibû. Ma bi çi lezê ji nav çiyana derdiket û dida rê! Ën ko nedîtine nizanin. Ma çiqasî dixwest ko zû bigihije herdu bajaran û wan av bide! Salê çar wextan wek rimmekê di nav herdu bajaran re diherikî, di nêvî re diqelaştin, dikirin du tax û du alî û diçû. Pir bi Qamîşlokê bi xwe diket.

Qamîşlokê, bi meşê, dor saetekê ji çiyana dûr e. Li du aliyên çemava bûye. Herdu tax bi du piran bi hevdu ve girêdayî ne. Piraniya kuçên mezin, ji seriyekî heta ko di seriyê din re derdikevin, rast in û fireh in; wek xetên damayê hevdu dibirin. Kuçên taxan jî wilo ne. Ew jî heta ko tîr ser kuçên mezin, rast in. Heger mirov li seriyekî kuçekê raweste, mirov heta seriyê din dibîne.

Qamîşlokê, ne wek tu bajaran e. Her demê karê hemû kesan lê heye. Malê heftê û pênc welatan lê tê firotin û perên bist û pênc welatan lê digerin. Ji sedsalan ve navenda ramanvaniyê, hunermendiyê, dewlemendiyê, kirîna û firotinê ye. Gelek karwan û bazirganan li wir danîne û mal li wir firotine. Helbestvan, hunermend û dengbêjan, wir ji xwe re hîlbiyartine, siyasetvan û xwîniyên dewletan li wir bi cîh bûne, şewir û civînên giran li wir kirine, serketinên xwe li wir di rûpelên dîrokê de nivîsîne. Ji sedsalan ve navendek e. Ji ber vê yekê, hemû kesan xwestiyê ko ê wan be. Ji ber vê yekê, şer û pevçûnên mezin li ser kirine û hîna jî dawî li wan nehatiye.

Demekê ji deman Fransî jî li wir mane. Rastî çî ye, çawa ye ew tiştêkî dîn e, lê tê gotin ko ev kuçên rast, planên dema wan in; xwestine ko Qamişlokê bikin Parîsa biçûk; ji ber wê yekê serê xwe pir pê êşandine. Ev yek ne dûrî aqilan e. Çemek jî lê hebû, ew jî Seîna biçûk bû. Bajar bê dar û kuçe û meydan nabin. Bi çeman hîn xweştir in. Ev mercê jînê, li hemû deran ji bo hemû kesan e.

»Hey lo dilo hey lo dilo hey lo dilo
ji ser ve sax o ji bin ve kul o«

2.

Nisêbînê û Qamişlokê du bajarên ko şîrkên kul û êşên hevdu ne, ên dîlan û geşî û serbilindiya hevdu ne... pir nêzîkî hevdu ne... ji bo min yek in... çemekî wan jî heye... pê pir xweş in... ez qet wan ji bira nakim... warên êş û elema dilê min in, ên min û delala min in... evîna min li wir dest pê kir û li wir...«

—ooo—

Ew qas tenê nivîsîbû. Xuya ye bi nivîsandîna tiştên heyî tenê re gihabû. Heyf. Klamek nivîcî ma. Balkêş bû. Dixwest herdu bajaran, çemê wan, deşta Mêrdînê û tirba evîna xwe bi me bide naskirin. Dixwest mirov bibe wir. Dixwest mirov bibe û tiştên bûyî pêş mirov bike.

Heyf. Lê divê klam nivîcî nemînin. Wek ko gul divê vebin, dar bibişkivin, repin ji nav axê bikişin û dendik zîl bidin, klam jî divê bên gotin.

Beşê yekem

Nisêbînê bi qijle ye
xweş e, bi dilê me ye
yadê min nedin tu mêran
delalekî ber dilê min heye.

Êdî dem gîhabû bibe payîz. Havîna gewr û germa kamax, wê salê hinekî zûtir çûbû, hewa zûtir hênîk û dilovan bûbû. Êdî payîza hênîk bêhn û rengên xwe yên tarî û giran didan dinyê. Hêdî hêdî zer û xemgîn dibû, diperitî. Lê hîna ne barana pêşî hatibû, ne jî dar gîhabûn pelan biweşînin. Hew gîhabûn ko hinekan zer bikin û dinyê hinekî xemgîntir bikin. Lê ji gelek tiştên din xuya dibû ko bayê nû quliptiye, dinya hênîk bûye. Carê bayê payîzê yê bi xiroş, wek ko dixwest xelkê bi hatina payîzê û bi dû re jî bi a çîle bihisîne, bi hêrs radibû, xwe li vî alî û li wî alî dixist û dîsa diçû. Carnan jî pir bi bêhtengî û ji nîfşkê ve radibû û diçû. Wî çaxî pelên zer ji daran dibûn, li ber diketin û pê re diçûn.

Ji rojan rojeke wilo bû. Wê rojê bayekî wilo, ji nîfşkê ve radibû û zû diçû û dîsa ji nîfşkê ve radibû û dîsa dihat. Bayekî bêbext bû û bi pêlan dihat, wek şepiyekê li dinyê diket û dîsa jê dipengizî jor. Dû re dîsa dadiket, li cîhekî din diket û dîsa dipengizî. Gava ba ji dinyê dipengizî û ji jêr ve li daran dixist, hinek ji wan pelên zer jî diperitandin û bi xwe re bilind dikirin. Pelên ko bi ber diketin, bi leza ko bilind dibûn nediketin erdê. Bê, ew li wir dihiştin û diçû. Ew dû re hêdî hêdî bi kêfa lîstikvaniyê di ser hevdu re diquliptin û dadiketin. Ewrên baranê hew carekê duduyan hatibûn, bêhn û lerzeke taybetî dabûn dinyê û derbas bûbûn. Xwedê dizane çûbûn derin din, çûbûn ko xwe şanî hinên din bikin. Bi wî awayî xetera ko dê bi çîle re bihata, di bîra wan jî dianîn û xwe dîsa li serê çîyan digirtin. Wîr ewletir bû. Ji ber wê yekê, ezmanê herdu bajaran, hîna jî ji bo rojê bû, bi kenê dilgeşiya serdestiyê, di ser herdu bajaran re her diçirisand.

Hîna roj sibeh bû. Bayekî nerm dihat. Roj gîhabû hew du bejînan

bilind bibe, gîhabû bide ser jora malan û daran. Hîna siyeke hênik li ser hewş û kuçên bajêr bû. Bajêr, sistî û gêjbûna ji ber xewa şevê, hêdî hêdî ji ser xwe diavêt; êdî deng û bêhn û lebata jîna rojeke nû ketibû hewê. Bi hukmê xwedê, ji hemû sibehên din hêniktir bû. Hîna negîhabû germ bibe, hîna baş hênik bû. Wê demsalê, hewa ne sar e, lê nema germ e jî. Sibeh bi xwe, baş hênik in, hinan jê sar e jî. Nexweşan, extiyaran, mirovên bê goşt û lawaz sar e. Qîz û xortan, mirovên têr û zinde tenê ne sar e. Ew bi xwîna ciwan germ dibin.

Serdar wilo bû. Ew hîna ciwan û nûhatî bû, xwendekarekî liseya Nisêbînê bû. Wê sibehê bedena wî ya ciwan hemû li rastê bû. Xwîna ciwan di bedena nûhatî de digeriya û goştê teze germ dikir. Hewcedariya wî bi tu kinçên zêde tune bû. Bedlekî spehî û qutikekî sipî tenê lê bû. Dema ba radibû, qerewata wî bi ber bê diket û li ba dibû. Dibistan nû ve-bûbûn. Ji ber wê yekê, xortaniya nûhatî, wek her salê wî çaxî, dîsa xemilandî bû.

Hîna çend rojên pêşî bûn. Li dibistanê, hejmara xwendekaran her rojê pirtir dibû. Ên ko dereng ketibûn û ên ko nû dihatin wê dibistanê, êdî dihatin. Hewş û korîdor tije dibûn. Nas û hevalan, hevdu bi sextî dîtîtin, di nav pîrbûnê de wenda dibûn û diçûn. Serdar û Îskanê Cimo li hewşê, li ber derî rawestiyabûn, diaxivîn. Îskan xortekî nêfi bû.

Siya dibistana sê tebaqe, hewşa pêş hemû girtibû. Hewa li ber siyê baş hênik bû. Ên lawaz xwe qijilandibûn û destên xwe kiribûn bêrîkan xwe û ên zinde jî bi serbilindî sênga xwe bel kiribûn û germa xwîna bedena xwe êşkere dikirin. Xwendekar, li hemû deverên hewşê belav bûbûn û komikên biçûk ava kiribûn. Hin jî di ber hevdu re, ji seriyekî heta seriyê din dimeşyan.

Hewşeke mezin bû. Rojhilat, rojava û bakurê dibistanê hemû hewş bû. Deriyê mezin li hêla rojava bû. Mala mamostan jî, dor bîst metroyan ji dibistanê bi wir de, li ser sê qatan, li qorziya hewşê ya bakur û rojava bû. Li ser wir, leglegekê dest pê kiribû û leq leq dikir. Yeke din jî ji ser dibistanê dabû ber. Kî dizane, belkî tiştên xweş ji hevdu re digotin. Ya jî, belkî klamên xweş ji hevdu re digotin.

Serdar awira xwe anî nav xwendekarên li dora xwe û nerî. Di ser milê Îskan re dît ko du qîz ji hêla mala mamostan ve tînin ber bi wan ve. Hêdî hêdî hatin û ji komika ko lawê mala Nigmezînan û ê mala Mihaciran di nav de bûn bi wir de, rawestiyar. Terqîn ji dilê wî hat û »ev a ko min berî bi çend rojan li bajêr dîtibû ye« ji xwe re got. Li serê sûka malê biyan, ji

nifşkê ve di ber çavên wî re şemitîbû. Ji wî çaxî ve dîtina wê bûbû kuleke giran û ketibû dilê wî. Ji wê rojê ve çavên xwe li hemû deveran lê digrandin, lê ew nedidît. Û êdî çar- pênc metroyan jê bi wir de bû.

Berê wê li hêla wî bû. Awirên wan li hevdu rast hatin. Çavên wê yên şîn, wek du stêrikên ko di nav rohniya hîva çardehan de bin, vedimirtin û dîsa pê diketin. Diranên wê, di nav lêvên wê yên sor de, wek libên birincê sipî dikirin. Bi nazdarî dibeşîşt. Lê tavilê awira xwe bir ber xwe û Serdar li wir hişt. Xwîna wî keliya û di bedena wî de xurt geriya. Kizîna hezkirinê da dilê wî û xurt avêt.

Hevala wê li xwe fitilî û nerî. Xwest bizanibe bê bi kê re beşîşbû. Dît ko awira Serdar li wir e û dibeşîşe. Di xetera destpêka dildariyê derxist.

Piştî bîstikekê, xwendekar hilkişiyar dersxanan. Derence, di nava avaniya mezin de difitilîn û hildikişiyar jor. Li her qatekê, du korîdor li hemberî hevdu dirêj dibûn heta dawî. Her serê qatekê, li ber derencan, paceke mezin hebû. Yeke wilo li dawiya herdu korîdorên jî hebû. Ji ber wê yekê, korîdor û derence baş rohnî bûn.

Li hemû qatan, li herdu aliyên korîdorên dersxane hebûn. Her ko xwendekar bi zexelî hildikişiyar qatekê, hinên din diketin dersxanan û hindiktir dibûn. Serdar di dersxana li dawiya korîdora qata duyem de bû. Gava hildikişiya, tê derdixist ko reng û tama awirên wê di dilê wî de mane, xweşiya beşîşandina wê di nav goştê canê wî de maye. Rengên dilgeşiya dilan wek minminîkan li ber çavên wî diçûn û dihatin. Sûretê wê dihat û di serê wî de çêdibû û diherikî ber çavên wî. Carekê duduyan li dû xwe fitilî, nerî, lê ew spehîbûn, bi can û lebat nedidît. Dîsa bi sûretê wê qaîl dibû. Bi wan ramanan çû dersxanê.

Dersxaneke mezin bû. Çil û yek xwendekar tê de hebûn. Sê rêz benk bûn. Serdar li dawiya hemû kesan, li ber pacê rûdinişt. Di wê diramiya. Lê dît ko ew û hevala xwe jî ketin derî. Hatina wî li rêza pêşî a navê rûniştin. »Çiqasî baş e ko ew jî di dersxana me de ye« bi kêfxweşî ji xwe re got. Gava mamostê nav xwendin, ew bi xwe li navê »Gulê« xwedî derket, hevala wê jî li Berîvanê. »Gulê... welehî Gulê navekî xweş e« di dilê xwe de got.

Dema ew ders çû û xwendekar derketin derve, Serdar bû yek ji ên ko dawiya hemû kesan derket. Heta xwe li nav ên di rê de xist, Gulê, di korîdorê de, di nav xwendekaran de ji ber çavan wenda bû. Bi xiroşî derket derve, li dora dibistanê fitilî, lê ew li tu deveran nedît.

Xiroşa wî bala Îskan kişand û pirsî bê ma li kê digere. »Ez li yekî digerin« got û zû tê derbas bû. Îskan bi dû wî de nerî, serê xwe hejand û »ba-

jarî ecêb in, gava ew bi xwe bixwazin bi mirov re hevaltîyê dikin« got û bi aliyê din ve çû.

Dor şeşsed xwendekaran li dibistanê hebûn. Wê bîstîkê, piraniya wan li derve bûn. Lê Gulê ne li tu deveran bû. Ew wenda kiribû. Serdar hinekî dereng çû dersa din. Gava ket derî, ew li cîhê wê dît û awirên wan dîsa li hevdu suwar bûn.

Hiseke bêhempa ket dilê wî. Ew bi xwe çû cîhê xwe, lê hiş û bal û awirên wî man li ser wê. Nediçûn cîhekî din. Porê zer kiribû gulîkek û wek rêsiyekî bi pişt xwe de berdabû. Di bin porê wê de, memika guhê wê û rûyê wê xuya dikirin. Hinek ji hinarka wê û serê korziyên lêvên wê jî, sor û pembe dikirin. Çend carekî li xwe fitilî û li hêla wî nerî. Wî çaxî rûyê wê yê spehî didît. Wêk sêveke xelatî bû, aliyek sor bû yek sipî bû. Nîvê dilê wî di nava wî de li ser hiliya.

Çend rojên din bi nerînên wilo ji dûr ve çûn. Di nabêra dersan de, li hemberî hevdu radiwestiyan û xwe ji hevdu re diyar dikirin. Dilan gelek tişt dixwestin, lê şermokiya xortaniya nûhatî qewîn bû û tore jî asê bûn, hîna nikaribûn tê re derbas bibin û bigihjin hevdu. Gav ber bi hevdu de diavêtin, lê li dîwarê asê disekinîn û dûrî hevdu diman. Evîndarî hîna bi awiran bû. Ji dûr ve bû, bi şermokî bû lê eşkere bû. Lê hîna ew hefte bi xwe neçûbû, rojbaşî dan hevdu û silav li hevdu kirin. Bi wî awayî hefte û meh derbas bûn.

Misto di Serdar derxistibû û ji dûr ve lê raçav dibû. Hevaltîya wan nû dest pê kiribû, hîna negihabûn ko bi hevdu re baş kûr bikin. Hîna dor nehatibû axavtina li ser evîndariyê û tiştên wilo.

Memo, Îskan, Çetoyê kurxaltîya Serdar û Ūso hevalên hevdu yên dibistanê û rojane bûn. Serdar heta doşekê yek ji wan bû, lê ne ê hemû rojan û hemû tiştan bû. Misto jî carnar pê re diçû tev li wan dibû. Ew nû bû û hevalê Serdar tenê bû.

Heçê Çeto, Ūso û Memo bûn, mirovên hinekî pevçûnker bûn, lê Serdar û ên din ji pevçûnan hez nedikirin. Serdar xwe ji ber wan kirinên wan, hinekî dûrî wan dikir, lê rebenê Îskan bi wan re ketibû nav û nema karîbû ji nav derkeve.

Lê rewş ji bo Serdar û Misto cuda bû. Wan bi xwe, di ber hevaltîya bi wan re, hêdî hêdî hevaltîyeke qewîn bi hevdu re ava dikirin.

Ji hemûyan Serdar û Îskan di dersxanakê de bûn. Îskan ne hew ji gundan bû, lê bi serê xwe jî hîna nîvgundî bû. Gundîtiya wî dibû sedema ko ew û Serdar nikaribin hevaltîya hemû tiştan bi hevdu re bikin. Li gor wî,

gelek tiştên xortaniyê ya bê rê bûn û ya jî şerm û guneh bûn. Ji ber wê yekê, him heval bûn û him jî ne heval bûn. Hîna meheke dibistanê neçûbû, Serdar û Misto bûn hevalên hevdu ên hemû rojan.

Heta wî çaxî jî Serdar evîndariya xwe jê vedişart. Lê Misto çarçav û guhmiç bû, didît. Tiştên wilo ji kê bihatina veşartin, ji wî nedihatîn veşartin.

Rojekê, dît bê çawa xwe bi lez li korîdorê li nav xwendekaran dixê û daye dû Gulê. Wî jî da dû wî. Lê li serê korîdora navê, Îskan ew hinekî ragirt û dereng ket. Gava derket, dît ko Gulê, Bêrivanê û Cemîla li nêzîkî mala mamostan, di bin roja geş de li hevdu sekinîne û bi dilgeşî bi hevdu re diaxivin, Serdar jî nêzîkî derî milê xwe daye dîwêr û li wan dinere. Dilê wî hinekî pê şewitî.

Roja piştî barana pêşî bû. Rojêke nazdar derketibû, baş bilind bûbû û dinya germ kiribû. Bêhna xweşî û bextiyariya ko bi baranê re ketibû nav axê, wek hilmêke xweş bilind dibû. Hewa bêdeng û bêlebat bû. Darên di hewşa dibistanê de, piraniya pelên xwe weşandibûn. Tiştên ko mabûn jî, êdî zer bûbûn. Li ezmên hew çend perçe ewrên biçûk û sipî hebûn. Her yekî li aliyekî ezmên, wek lodeke pembo bû. Refek quling bilind difiriyên û ber bi başûr ve diçûn. Hîna baş zû bû, lê xuya bû serme zû hatibû warê ko jê dihatin. Lê leglega li ser mala mamostan, nû ji nêçîrê hatibû û di hêlîna xwe de bêxiroş veketibû. Ew hîna neketibû lebak û xiroşa çûna welatên germ. Ew hîna ji hewê razî bû. Lê tu tiştan ji van bala wî nedikişand. Ew bi nerîna li Gulê mijûl bû. Misto hêdîka çû pişt wî û bi serê tiliyan ew hêdîka diqidiqand. Piçekî li xwe fitilî.

»Tu yî Misto, te ez tirsandim malava. Ma tu çima wilo bêdeng û bi dizî tê gidî?«

Misto »ya ya gidî... min tu girt« got û bi awayekî şikdar keniya. Hinekî li hêla Gulê nerî, dîsa li wî nerî, keniya û »xwe wilo li xêşimiyê daneyne. Tu dikî ji min veşêrî, lê ez dizanim« got.

»Ez dikim çî ji te veşêrim, tu qala çî dikî?«

»Ma di zikê te de ez nabînim ko tu ketiye dû Gulê. Ma tu çima ji min vedişêrî« bêşik got.

Wê bîstîkê, dengê qijakeke di xeterê de ji jor hat. Guh diqelaştin. Serê xwe hildan û nerîn. Yek ji ber yeke din direviya. Xwe dida vî alî û wî alî û dixwest xwe jê xelas bike. Wek reveke ji bo xelaskirina canê şêrîn bû. Geh digihayê û qîjînî pê dixist û geh jî serê baskên wan li hev diketin û çend metroyan ji hevdu dûr diketin. Bi wî awayî hinekî bilind bûn û dîsa daketin, dû re çiv dan xwe û li dibistanê fitilîn. Serdar û Misto wek ko

bibêjin »hûn çî ji hevdu dixwazin« serê xwe hejandin.

Lê dîsa herdu tenê man. Serdar dît ko awira Mîsto hîna li ser e û pevçûna qijakan ew ji bersiva ko dixwaze azad nekiriye. Dibeşîşt û li çavên wî dînerî. Piştî ko keserek kişand, bi awayekî nîvtawanbar beşîşt û serê xwe hinekî berda ber xwe, nav ramanan. Lê tu hêsanî li wir jî nedît. Her xwe deyindarê bersivêkê dît. »Hinekî xebera te ye, rast e«.

»Hinekî? Ew çawa dibe?«.

»Ji ber ko em hevdu baş nas nakin û min hîna tu tiştêk jê re negotiye.«

»Lê tu jê hez dikî?«

»Dilê min tê heye, bi min spehî ye û bêqûsûr e. Dema ez wê dibînim, ji hêlekê ve tevzînok digirin bedena min û ji hêla din ve jî xweşiyêke nedîtî dikeviyê. Ji ber wê yekê, ez her dixwazim wê bibînim.«

Mîsto kenekî xemsar pê kir. »Ev e ezbenî... dildarî ev e... birîneke xerab di dilê te de vekiriye. Derman jî, bawer be hew ew bi xwe ye. Ma tu li bendî çî yî? Here pê re biaxive û jê re bibêje ko tu jê hez dikî.«

»Ez zanim ko divê ez wilo bikim. Ez bawer im ew jî li bendî min û vê yekê ye. Ez tê derdixim ko dilê wê jî di min heye. Ez zanim ev tiştê ko ez niha dikim, ne tu aqil e. Lê dîsa jî ez ceger nakim ko herim jê re bibêjim. Dema ez diramim ko divê ez herim hezkirina ko ketiye dilê min pê bidim zanîn, babetekî şermkirinê dikeve nava min, lerzeke kamax digire bedena min û min di cîhê min de radigire. Ji bo ko ez bikaribim herim û bibêjim, taqet di kabokên min de namîne.«

»Tew! Na hevalo, divê tu bikaribî zora wê şermê û wê lertzê bibî û cegerê xwe bînin xwe û herî jê re bibêjî. Heger bi rastî tu jê hez dikî, divê tu wilo bikî. Şermok, bi şermokîya xwe nagihin tu deran û nabin xwediyên sêng û berên tu kezî zeran. Vê gotina min bike guhar û têxe guhê xwe.«

»Bawer be ez ê ji niha û ne dereng herim jê re bibêjim. Ne hewce ye tu barê min wilo giran bikî.«

»De ez te bibînim« Mîsto got û kenê xwe yê liblibî û bilind bi ser de kir.

Gotin wilo girê dan. Êdî Serdar li fersendekê digeriya û Mîsto jî ma li bendî wî ko here û jê re bibêje.

Roj dihatin û diçûn. Mîsto her rojê »ma ka te çawa kir« digot û dianî bîra wî. Bûbû çavdêrê wî karî. Te digot qey bajêr ew hilbijartiyê û daye ser serê wî. Lê her carê »min hîna fersendekê baş nediyê« Serdar digot û serê xwe berdida ber xwe.

Bîst û heft roj bi wî awayî çûn. Mîsto, bîst û heft rojan jê pirsî û ew ji ber sistiya wî fedîkar derxist û xemgîn kir. Roja bîst û heştan, tavilê

fersenda ko lê digeriya, dît.

Çar rojan li ser hev baran bariyabû. Xelk di hunduran de aciz bûbûn. Wê rojê, êdî rojêke xweş derketibû, di firehiya ezmanê şîn de diçirisan. Tişt û دنیا li bendî rojêke wilo bûn, pê geş bûbûn. Di çaxê bêriyan buhurtibû, دنیا baş germ kiribû. Serdar û Misto xwe li pişt dibistanê germ dikirin û qala komando û girtina gundiyan dikirin. Kurikî hemû girtibûn.

Hewşa bi dar li pêşberî wan bû. Hîna ne gihabûn ko baş mezin bibin. Û êdî di nav xemgîniya hatina dijwariya çile de bûn. Piraniya pelên xwe weşandibûn. Çend pelên şîn bi serê şaxan tenê ve mabûn. Çûk, wek ko rojên buharan dikin, derketibûn derve. Qijak, cot cot difiriyan bi vî alî û wî alî de. Refên kevokan, li ser bajêr lîstikeke li gor xwe li dar xistibûn û li dora hevdu difitilîn. Li rasta hewşa dibistanê, du kevokên bi tenê, di ber hev re bilind difiriyan, xwe di ser hev re diqulipandin, dilîstin û dans dikirin. Hemû tişt wê rojê, dildarên rojê bûn, li derve bûn û xwe jê re vedikirin. Mirovên ko kar dikirin, ji sermê û şiliyê, çûk ji qulan û birçibûnê û xwendekar jî ji hundûran xelas bûbûn. Li hewşê bûn, digeriyan û tahm ji rojê dikirin. Cot cot, sê sê, çar çar li ser çementoya dora dibistanê, xwe ji heriyê diparastin û dimeşiyen. Serdar li herdu kevokên lîstikvan dinerî û qala xalanên xwe yê girtî dikir. Ji nifşkê ve Gulê û Bêriyanê di ber wan re derketin û çend gavan ji wan dûr rawestiyen. Misto ew zû dîtîn, gotina wî birî û »ha waye, de niha, ji niha baştir tune ye« got. Gava çavên wî lê ketin û Misto jî bi ser de wilo got, êdî çavên wî nema tu kes didîtîn. Hew ew tenê li wir hebû. Xwe nema di cihê xwe de digirt. Şerma ko ji Misto dikir lê giran bû, lê cegerê wî xurt bû. Tiştê ko ew dikişand ba wê, hêzeke xurt bû. Tavalê bêşik meşiya û çû ba. Li bendî ko Misto tiştin din jî bibêje, nema. Dema gavên xwe di bin giraniya şerm û xiroşiyê de bi biryardarî bi aliyê wan de diavêtin û diçû, herduyan berê xwe dabûn aliyê wî û wek du xezalên ko li pilingekî binerin, bêlebat bûbûn û lê dinerîn. Bi esehî zanîbûn ko rê girtiye ba wan û wilo bi esehî zanîbûn bê mebesta hatina wî çî ye. Nîvê lertz û kamaxa dinyê ya mayî, bi ser bedena Gulê de hilweşiyabû. Ne deng û ne jî can di bedena wê de mabû. Lê ew dema wek her çend saniyên piştî zelzêlê, dirêj neajot. Serdar »roj baş... Gulê ez dixwazim bi te re biaxivim« got û li hêla Misto nerî. Çûbû. Lerzeke sivik girt bedena wî û xwîna wî germtir bû. Gava dîsa li wan nerî, Gulê hîna li wir bêdeng û bêcan bû. Girtin û berdana nefesê, di bedena wê de rawestiyabû. Bêriyanê, »baş e, ez ê herim hundur, ez tî me«

got û ji wir çû. Êdî lerz û xiroşa ko ketibû bedena wê, di tenêbûnê de pirtir û girantir bû û her ko diçû hîna girantir dibû. Heta dema Serdar devê xwe vekir, gihabû bibe wek risês giran.

Serdar, »tiştê ko ez dixwazim ji te re bibêjim...« got û destê xwe avêt piştastûyê xwe, awira xwe daxist ber xwe û wilo ma. Wî çaxî dît ko sola wî ji herdu teniştan ve, li ser du santîman bi herî ye, bi heriya reş e, a kuçên taxa xizanan e... Çavên wî wilo didîtin, lê hişê wî tiştêkî wilo nedidît. Ew bi karê peydekirina gotinên ko dê bikaribin li mebesta wî bèn, mijûl bû.

Gulê di nav xiroşa kamax de li bende bû. Texmîn dikir bê wê çi jê re bibêje. Ji ber wê yekê, dilê wê xurttir lê dixist û ew dihejand. Lewra heta ko hatibûn wê rojê, gelek tişt bi çavan ji hevdu re gotibûn. Lê tiştê ko texmîn dikir wê jê re bê gotin, di jîna wê de cara yekem dibû. Ji ber wê yekê, di nav xiroşê de tenê û bêdeng mabû. Dikir ko xwe li ber lédana dilê xwe bigire, bikaribe piçek nefes bistîne û berde. Lê ne hêsan bû. Dixwest ew dema sext zû here û hinek hêsanî bibîne. Lê wext rawestiyabû, dema axavtina wî nedihat.

Tavilê »ez çawa bibêjim... Gulê, belkî te jî tê derxistibe ko roja min nû tu dîtî, dilê min bijiya te û ew dilbijandina min roj bi roj xurttir bû, bû dilketin. Ez îro dixwazim ji te re bibêjim ko dilê min di te heye, ez dixwazim bizanibim bê ka tu çi dibejî«got û awira xwe hilda ser rûyê wê û lê nerî. Tiştê ko didît, spehîbûneke bêhempa bû. Lê wek dema ko berf di ber bayekî tenik re dibare û serê çiyar bi lez digire, kêf û xiroşî tev li hevdu bûn û bi lez ser dilê wî girtin. Lê dilê li bendî bersiva wê, ne wek çiyayekî giran bêlebat bû. Xurt lê dixist. Wek meşka bi sêpêyan ve li vî alî û li wî alî diket, sênga wî pê re hildida û dadiket. Bahozeke mezin di dilê wî de rabû. Pêlên evîndariyê, kêfê û xiroşiyê bi dîni di dilê wî de rabûn, di ser hevdu re quliptin, hevdu hilweşandin, bûn reniyeke mezin û bi ser deşta kezeba wî de daketin. Ava ko xwe berdida ser kabokên wî geh sar dikirin û geh jî germ.

Gulê jî, hîna di halê xwe yê berê de bû. Xiroşa dilketina xortaniya nûhatî, ew hejandibû. Li çîmên xwe dinerî. Di dilê wê de ko çîmên wê kin dibin. Di dilê wê de ko hestiyên di çîman de dihelin û goştê nerm bi ser hevdu de kin dibe. Rengê saweke xedar li rûyê wê da der. Gava dît ko çîmên wê kin nebûne, xwest ko bikaribe hinek qewet di bedena xwe de peyda bike û bi wê qewetê hêsanîyeke aram di bedena xwe de ava bike. Carekê duduyan xwêsiya xwe daqurtand û serê xwe hilda. Rojê da rûyê wê, diçirisan. Çavên wê hinekî qijilîn û diranên wê di nav lêvên wê re

diçirisîn. Lêvên wê zuwa bûbûn. Tawilê bi sextiyêke mezin »ez jî ji te hez dikim« got. Xîz xîza xiroşê ji qirika wê dihat.

Gotin hatin gotin. Êdî giraniya kamax ew berdan û qewet di wan de geriya. Rehên herdu bedenên hevdu berdan û hêsanî di wan de rûnişt. Gulê ji ber wê yekê spasî jî nê kir. Wê bi xwe xweş di wê yekê derxist. Rengên sor û pempe dîsa li lêvên wê vegeyriyan.

Peyman wilo girê dan û çûn hundur.

Serdar çû rewş ji Misto re got. Misto ew pîroz kir.

Xweşiyêke nû û nedîtî ketibû dilê wî, hîna nikarîbû bêkêmasî tercume bike, lê ji Misto re şirove dikir.

Gava çû malê, rast çû û xwe avêt stûyê Gulçînê û hinarkên wê maçî kirin û »spas ji bo te ez anîm dinyê, dayê« got.

Gulçînê kincên zarokan dişuştin, destên wê di nav kincandê bûn. Ew himbêz nekir, lê ew ji dil maçî kir û »çî bûye kurê min... dêya te bi dor serê te bigere... tu îro wilo bi kêf î... xêr e« got.

»Dinya û jîn gelekî xweş in, ji ber vê yekê ez bi kêf im dayê« got û di ber xwe de tewirand û hêdîka dest bi gotina klamekê kir û çû pirtûkên xwe danîn hundur.

Gulçînê bi dû de lê nerî û ji xwe re got »xwedê xêr bike, ev çî kêf e«.

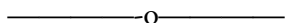
Lê zû vegeyriya û »xwarin, yadê... ka xwarinê, ez ê îro ji gurekî bêtir bixwim« got.

»Kurê min weleh îro hewaleke te heye, xêr e?«

»Min ji te re got yadê... jîn xweş e, ji ber wê yekê...«

»Wey dêya te bimire û êşa te nebîne, wey tu sed salan wilo dilgeş bijî. Bexê min, hima çixarake din bêhna xwe li min fireh bike, ez ê karê xwe zû xelas bikim, dû re ez ê xwarinê ji te re amade bikim« got.

»Baş e yadê« got û dest bi fikandinê kir û dîsa çû hundur. Gulçînê bi dilgeşî bi dû wî de nerî û serê xwe hejand. Ji rengê rûyê wê xuya dibû ko êdî bi lawê xwe serbilind e. Tê derdixist ko lawê wê mezin bûye, êdî xort e. »Gelo bi dil e« ji xwe re got. Tawilê dengê radioyê ji hundur hat. Klameke zîz digot.

Peymana di nav wî û Gulê de, serê rê û wêneyê jîneke nû bû û ew bi xwe jî xwazgîniyê wê bûn. Bi hêsanî û xortanî bû, hindik û sade bû, germ û zû bû, lê ji dil bû. Dû re roj hatin û çûn, gihan hevdu baştir nas bikin.

Şermokiya xortaniyê hêdî hêdî ji ser xwe avêtin, bi hevdu re pirtir axivîn û ji hevdu re gotin. Êdî bûn şîrkên jîna hevdu a rojane û hemû tişt bûn mijara axavtinên wan. Piştî demekê jî, soza ko piştî dibistanê hevdu bikin dan hevdu.

Lê wê roja pêşî, çaxê Gulê çûbû malê, kenekî bêdawî girtibû ser dev û lêvên wê. Heta wî çaxî êdî lerzê û xiroşê ew berdabû, hêsaniyeke dilgeş di bedena wê de ava bûbû.

Gava Sêvê ew wilo dilgeş dîtibû, texmîn kiribû bê çî bûye. Berê jê re qala wî kiribû: »tu nizanî bê çî xortê spehî ye... û gelekî li min dinere... dema li min dinere, tevzînok wek gêrikan bi bedena min ve hildikişin...« gotibû.

Bi bihîstina wê re, Sêvê tê derxistibû ko bayê dilê xortaniyê di dilê xuşka wê de rabûye. Wî çaxî ev yek bi taybetî nekiribû mijara axavtinê, lê ji çendakî pê ve, ne ko ev yek di leбата wê de jî nedidît. Ji ber wê yekê, gava ew wilo bi kêfeke cuda, a leбата xortaniyê dîtibû, ecêbmayî nemabû; »hebe tune be, ew e, tiştin ji hevdu re gotine« di dilê xwe de gotibû. Lê Gulê xwe pir negirtibû, ew biribû qorziyekê û jê re ta bi derziyê vekiribû.

Sêvê, bi Xalitê Kevanan re destgirtî bû. Ew jî li dibistana Gulê bû. Sala dawî dixwend. Li ber dilê wê pir ezîz bû. Gava gotin diçû ser wî, ava çeman disekinî. Ne neheq bû.

Xalit wek gurekî zozanan bû, çarçav û guhmiç bû. Li her derê bû û bi hemû tiştan dihisiya. Hemû kesan ew bi komunîstiya wî nas dikirin. Li gor ko dihat gotin, du sindoq kovar û pirtûkên wî li malê hebûn. Serê çend rojan carekê karin ji xwe re li deverinan derdixistin û diçû çend rojan ji ber çavan wenda dibû. Gava dihat jî babet babet kovar û pirtûk bi xwe re dianîn. Pêşî wî bi xwe dixwendin û bi dû re jî dihat ji xwendevanan re bahsa naveroka wan dikir, bêtirs propaganda komunîzmê û Kurdperweriyê dikir. Bi merdî didan dost û nasan. Ji ber wê yekê, êdî gelek hevalên wî di nav xortan de çêbûbûn. Ji xwe meyla guhartina ramanên gelek ber bi Kurdperweriyeke çep de bû.

Lê Xalit bi van kirinên xwe, dijmin jî ji xwe re çêkiribûn. Yek ji wan, Ûsivê bûrayê wî bû. Xalit li ber çavên wî wek marekî reş bû.

Ûsiv par dibistan qedandibû, lê Xalit wî çaxî jî ew darê xwe dajot û naskirî bû. Hîna wî çaxî »bi eshî« zanîbû ko »komunîst e û Urusî ye.«

Heger ko jê bihata, li darê dinyê ew nêzîkî mala xwe nedikir. Sêvê bida gawiran jî nedida wî. Lê bi a wî nebûbû. Dema dor hatibû xwestina Sêvê, xwe cirnexweş kiribû, lê Hecî Elî, »na kurê min, eksê neke... ez û bavê wî hevdu baş nas dikin, malbateke baş e, bavê wî camêrekî baş e. Tiştê ko Xalit aniha dike, xortanî ye, wê bê guhertin« gotibû û wek xwe kiribû.

Serdar jî Xalit ji dûr ve nas dikir û nîvdostên hevdu bûn. Ew jî xwediyê ramanên wek ên wî bû. Lê pirtûkên wî hindik bûn û hîna jê ciwantir bû, negihabû ko bi qasî wî fêrî tiştan bibe. Heçê Xalit bû, şareze bû, li pêşiya hemû kesan bû.

Roja ko Gulê çûbû malê û çîroka hezkirina xwe û Serdar ji Sêvê re gotibû, ew bîstika hatina wî hemû ta bi derziyê vekiribû. Çawa ew dîtibû, çawa ji wir ve hatibû û çawa jê re gotibû »dilê min di te heye«, hemû jê re gotibû. Heta bi wê lerza ko ketibû çîmên wê jê re gotibû. Bi dû re jî bahsa wî kiribû. Bahsa temenê wî, dirêjbûna wî, rengê çermê wî, rengê porê wî, awayê rabûn û rûniştina wî, şiklê ken û axavtina wî û her tiştên wî yên din hemû jê re gotibû.

Sêvê tê derxistibû ko Gulê dildar bûye. Tiştên wilo zanîbûn. Salek çûbû ko destgirtibû. Xwe di derheqa evîndariyê de baş fêr û amade kiribû. Ji Xalit fêr bûbû.

Xalit ew fêrî gelek tiştan kiribû. Ji roja ko Sêvê bûbû destgirtiya wî û pê ve, guhertinên eceb tê de bûbûn. Bi gotinên xwe biaqiltir, girantir û dilovantir û di kirinên xwe de jî biryardartir bûbû.

Sêvê bi dilovanî lê guhdarî kiribû. Gulê, bal û hişê xwe hemû berdabû ser bê wê çawa bikaribe Serdar bêkêmasî pê bide naskirin. Gul li rûyê wê ketibûn, hinarkên wê sor bûbûn. Şînbûna çavên wê, mîna perdeke tenik li ber pacake nîvvekirî, dilîst û diçirisan. Zimanê wê di derheqa tiştên nû de vebûbû û bêrawest bûbû. Êdî xuya dibû ko peyvên wê, ji wî cîhê ko xweşiya xiroşa evîndariyê jê dertê û dide bedenê, tèn. Wê bi xwe jî di wê yekê derdixist. Dilê wê bi lez lêdixist û xwîna wê bi lez di bedena wê de dîgeriya. Tevzînokên henekçî, wek gêrikên suwarî bi bedena wê ve hildikişiyên. Xurtbûna gera xwînê, germbûneke xweş dida bedena wê; bêhneke xweş ji gul û çiçekên ko di berojê dilê wê de vebûbûn difûriya û di derneyên çermê canê wê re dida der. Ew bêhna ko zilaman mest û har dike bû. Bêhneke mê bû, taybet bû. Pîrekên gihayî tenê dikarin bêhneke wilo ji canê xwe bidin der. Êdî ew jî pîrekeke gihayî bû.

Tiştêkî bêhempa hatibû serê wê. Cara yekem tiştêkî wilo dihat serê wê. Kêf û xweşiyeke nedîtî û nû ketibû dilê wê û bi xwînê re di nav goştê be-

dena wê de digeriya. Wê xweşiyê, xwestinên wê bêhedan dikirin, wek hespên kovî radikirin ser du nigên dawî û li ser dilê wê misogerî pîkolê dikirin. Tiştêkî ko berê qet nikarîbû texmîn bikira, hatibû serê wê û ew dihejand. Babetekî hezkirinê bû; lê ne wek a ji bo hinên din bû. Bedena wê hemû tije xweşî û bextiyarî bûbû.

Bayekî nerm li dilê wê dixist. Geh germ dibû, geh jî hênîk dibû. Têlên dilê wê pê re dilerizîn û ji hevdu dixwarin. Tiştê ko hatibû serê wê, ne wek tu tiştên din bû. Ji nava xwe, ji devereke kûr bi xwestinên xwe yên pîrekî dihişiya. Ji wê rojê pê ve, êdî xwe rojekê tenê jî ji wan xwestinan azad nekiribû. Ji ber wilo bû Serdar gelek caran dihat bîra wê û dilê wê bi hezkirinê dihat givaştin. Dema dihat bîra wê, dilê wê siviktir lêdixist, xwîna wê xurtir di bedena wê de digeriya.

Di xeyal û ramanan de, pê re tenê mabû. Gava ji nîşkê ve dîtibû ko Sêvê li hemberî wê ye, hinekî soromoro bûbû, lê Sêvê alîkarî pê kiribû û »ma çî di vê de heye xuşkê! Ne şerm e û ne guneh e... adeta dinyayê wilo ye« gotibû û kiribû ko xweşiya di bedena wê de peyda bûbû, cîhê xwe xweştir bike û bimîne.

Mabû, û ew dîl girtibû. Her xwestibû ko di wê derheqê de biaxive, û axivîbû. Bi rojan axivîbû. Bêhedan bûbû. Axavtin hêsantir bûbû.

Sêvê di derheqa wî de ketibû mereqeke mezin.

Tavilê êvara piştî wê roja pêşî bi heşt rojan, êdî xwe nema girt û »welehî tu dê sibe wî şanî min bikî, ez dixwazim bi çavên serê xwe bibînim bê ka yekî çawa ye« got.

Gulê pêşî bawer nekir, lê dû re dît ko rast dibêje. Entresa Sêvê, hezkirina wê qewîntir kir. Bi nazdarî got »welehî Sêvê ez newêrim wî şanî te bikim. Tu mezin î û tu xweşik î, tîrsa min ji wê tîrsê ye ko tu wî bibînî û ji min bistînî«.

Sêvê di ber kenekî dilovan re got »Xalit li ber dilê min ji hemû kesan spehîtir e, min ê xwe divê û ê te jî ji te re«.

Wê êvarê, hevdu bi wî babetê axavtinê kirin xewê.

Gulê xewneke ne wek ên her carê dît. Didît ko di mêrgeke xewle û xamoş de, tik û tenê ye. Dansa dilgeşiyê dikir. Balerînayek bû. Çîm û çepil vedikirin, bilind dikirin, li hev digêrandin û li dora xwe difitilî. Lê, na! Ne li pêyan bû û dans nedikir. Raketî bû. Pirtûkeke evînê dixwend. Her der şîn û geş bûn. Rêzên daran li pişt wê bûn. Bêhna dar û gulên têvel, hewa giran û hênîk kiribû. Rojê ji jor ve li bedena wê dixist û ew hêdî hêdî disincirand. Ji dengê daran û çûkan pê ve, pêjina tu tiştan li wan te-

peşan nedihat. Ew bi tenê dilgeşa wê mêrgê bû. Taceke gulan li serê wê bû. Ne wê bi xwe ji xwe re çêkiribû. Lê ma gelo îcar ew ji ko hatibû, kê ew jê re çêkiribû. Tawilê didît ko ne tenê ye, didît Serdar jî li ba wê ye. Pirtûka xwe datanî û êdî xwe radida. Serdar jî wilo dikir. Di derheqa pêşerojê geş de diaxivîn. Pêşerojêke bi hev re ava û rave dikirin. Axavtin hêdî hêdî germ û xweş dikirin. Lê tawilê dît ko Serdar xwe daye ser enîşka xwe û destê xwe avêtiye qumçên ber sênga wê û yek bi yek ji xwe re vedike. Pê re hilm û bêhna nêr da bêvila wê û çû nav xwîna wê. Hêla wê ya mê zû peyde kir û xwe lê pêça. Xwîna wê bû lehî û di bedena wê de rabû. Xwe li ber nedigirt. Dilê wê bi kurpîn diavêt û digevizî. Hedanî di tu deverên bedena wê de nedima. Wek deryakê ko pêl lê rabin, aliyekî bedena wê radibû û aliyê din dadiket û bi ser hevdu de dihat givaştin. Êdî çavên xwe digirtin û serê xwe bi herdu aliyan de dibir û dianî. Jana ko ketibû bedenê, bi wî awayî ji xwe re hêsantir dikir. Lê qet nedibû. Dilê wê dikir ko ji sênga wê derkeve û bifire. Sêngê ew bernedida; dizewirî, hildida û dadiket. Tê derdixist ko dev û bêvila wê, nema têra girtin û berdana nefesa wê dikin, nema kezeba wê hênik dikin. Serme, xiroşî û azwerî wek bayekî sar, wek dema ji nav berf û bahoza zozanên bilind tê û li mirov dixê, ji hêla nigan ve, di rehên laşê wê re, di nav goşt û canê wê de bi bedena wê ve hildikişiya heta ser sênga wê û li wir, li ê ko ji hêla serî ve dihat, diqelibî. Li wir, wek dema ko birq diteqe û li dinyê dixê û dihejîne, bi jan û êş xwe berdidan nava wê û lerzeke dîn didanê. Îcar germeke kama diket bedena wê. Wî çaxî germê, wek bayê Sahra Ereban li rûyê wê dixist. Bayê ko di nav goştê canê wê de rabûbû, hêdî hêdî bilindtir û xurtir dibû. Rehên bedena wê radikîşiyên û li bedenê kin dihatin. Dikirin ko biqetin û bedena wê bikin piç û parî. Dikirin ko goştê canê bedenê tevî ji xwe biweşînin. Ne karê aqilan bû. Ji serî heta neynûkan dilerizî, diperpitî. Destê xwe yê rastê li Serdar gerand, ew girt, lapûşkên xwe di piştê wî çikandin û ew bi ser xwe de kişand. Şaş bûbû, ji destê xwe derketibû, bi eshî nizanibû bê êdî wê çî bibe, ya jî ew ê bi xwe îcar çî bike. Ji ber wê yekê, dixwest tiştê ko wê biba, êdî zû bibe û derbas bibe. Wê bîstikê, xwestina bi çavan dîtina sedem û kaniya wê xweşiya ko dida can û bedena wê, di dilê wê de bêhedan bû û rabû. Gava çavên wê li ên wî ketin, dît ko awirên wî wek du rojan li kêleka hevdu ne û germê û jîna nêr berdidin bedena wê û dişewitînin. Gava Serdar qumçên ber wê vekirin û destê xwe hêdî hêdî li ser taximê sêng û berên wê gerand, êdî nema karibû nefesa xwe bigire û berde. Bedena wê wek ewran di ser hev re diquipt û li erdê

diket, êdî perpitàndina mirinê dikir. Perpitàndina mirineke xweş bû. Stû li ber rada. Herdu çav li dinyê girtin û çû. Êdî lerzeke germ, bi êş, bi jan, dîn û har ketibû bedena wê. Tîştêkî nedîtî û bê hempa bû. Ji ber wê êş û lerzê, destê xwe yê din avêt ser destê wî û bi ser memika xwe ya rastê de eciqand û axîneke wek axîneke ji ber êşêke xedar kişand. Tavilê têna germa lêvên wî jî da ên wê û bahozeke hovtir di bedena wê de rabû û ew bi jan û lerzeke dîntir hejand. Bilind bû û li erdê ket. Wî çaxî jî xewê çeng bû û şiyar bû. Tîştê ko êdî didît, reşaya odê bû û ew jî di nav nivînên xwe de bû. Tu mêrg li dora wê tunebûn. Ne Serdar hebû û ne dengê daran dihat û ne jî ê çûkan. Bi tirs û poşmanî, bi nalîn »hîna nû destên wî gîhabûn min, çîma wîlo zû qediya« jî xwe re got.

Sêvê bi dengê axîna wê nivîşiyar bûbû û jê pirsî bê ma çi bû.

Gulê got, »min xewnek dît, tîştêkî nebûye«.

Sêvê, »sibe ji min re bibêj« got û dîsa ket xewa xwe û ew tenê hişt.

Lê Gulê nema karîbû raza. Ji xwe re »ax, xwedêyo... hîna nû destên wî gîhabûn min... ma çîma wîlo zû çû, çîqasî xweş bû... ax, ma ew çi lerz bû di bedena min de peyde bûbû!.. dest û nigên min dikirin ko ji bedena min biweşin... êşek bû... lê êşêke xweş bû... ma gelo bi rastî wîlo ye... ma gelo gava ji wîlo zêdetir dibê, êdî ew çawa ye... ax xwedêyo, dibêjin sikrata mirinê heye... gelo ew sikrata mirinê bû... gelo gava pîrek û zîlam wî tîştî dikin çawa ye... wextê destê zîlam bigihîjin mirov wîlo be, gelo ew tîşt bi xwe çawa ye... bi kêmasî sed qatan heye... na, ez ê xwe li ber tîştêkî wîlo negirim...« jî xwe re got û hêdî hêdî, incex piştî saetekê dîsa ket xewê.

Sibehê, xewna xwe ji Sêvê re got. Lê wek ko dîtîbû jê re negot. Ew xweşiya ko dibû perpitàndin, jê veşart. Li xwe dananî jê re bibêje. Li darezaniya wê pirsî.

Sêvê got, »evîndarî wîlo ye... lawikê mirov bi şevê di himbêza mirov de ye... ya di xeyalan de û ya jî di xewnan de li ba mirov e«.

Lê ev ne bersiva hemû pirsên ko di dilê wê de bûn, bû. Heta dor deh rojan, ji xwe re »xwedêyo, ma ew çi bû... hîna nû destên wî gîhabûn min... gelo gava zîlam û pîrek wî tîştî dikin çawa ye« gelek caran ji xwe re digot û li bersivê digeriya. Lê Sêvê jî nikarîbû bersiva pirsên wîlo bide. Wê bi xwe jî hîna bi esehî nizanîbû.

Gulê, wê sibehê ji bo xatirê Sêvê, neçû dibistanê. Hîna êvarê li hevdu kirîbûn ko wê nîro herin û wê Serdar şanî wê bike.

Wîlo kirin. Xwe xemilandin û çûn.

Rojek ji rojên payîzê bû. Dar xemgîn û westiyayî bûn. Yek liban pelên

şîn bi serê şaxan ve mabûn. Pelên zer bi ber bê diketin û bi xemgînî di-
weşiyen. Roj baş ji dinyê dûr ketibû. Êdî payîz bû. Dinya, rengzer û tarî
bû, wek çavê kul bû, xemgîn, sist û westiyayî bû. Germa havînê çûbû,
bayê nû quliptûbû, hênikayiya payîzê hatibû. Hew dor nîro tenê hewa
germ û xweş bû. Demê, baş nêzîkayî li sermê kiribû. Neh roj bi ser barana
pêşî ketibûn. Lê piştî wê, êdî tu carên din baran nebariyabû. Hîna jî pi-
raniya rojan, ezman sayî bû û ji rojê re bû. Carnan ewr perçe perçe di-
hatin ezmanê raserî herdu bajaran, xwe hinekî dizewirandin, tîrş û tal
dikirin, lê tu tiştek nedikirin. Bi ber bê diketin û diçûn, dîsa cîh didan
tîrêjên rojê.

Wext ber nîro bû. Sêvê û Gulê, saeta belavbûna dibistanê, li aliyê din ê
kuçê, li rasta deriyê mezin rawestiyen. Piştî ne bi gelekî Serdar û Misto
hatin. Bi xiroşî »ha waye hat« got û ew şanî Sêvê kir. Kenê dilgeşîyeke
bêhempa girtibû ser dev û lêvên wê. Dikeniya û difûriya.

Kirasekî sorê tarî lê bû. Gulên biçûk lê hebûn. Lê ji çend gavan pê ve,
êdî ew gulên biçûk nema xuya dibûn, yekser sor dibû. Bi wî kirasê sor, ji
dûr ve, wek çîçekeke hinaran bû. Kuçe tije mirov bû, lê ew bi xwe, bi wî
kirasî di nav hemû kesan de xuya dibû.

Misto, herdu xuşk zû dîtîn. Enîşka xwe li tengala Serdar xist û destê
xwe ber bi wan vekir. »Ha waye Gula te, li pêşberî te ye« got.

Serdar veciniqî û nerî. Dîtina wê, dilgeşî tenê di bîr û bala wî de hişt û
hemû tiştên din avêtin. Ne tirs, ne guman û ne jî xem man.

»Lê ew a pê re kî ye Serdar can« Misto got.

»Sêvê ye, xuşka wê ya mezin e.«

Serdar, hew carekê tenê ew ji dûr ve dîtibû. Pir dixwest ko wê rû di rû
de nas bike. Gulê, jê re pir qala wê û başiya wê kiribû. Lê wê bîstîkê, bala
wî ne li ser wê bi xwe bû.

Misto gotin domand: »lê te qet ji min re qala wê nekiribû«.

Serdar ne pir miştiriyê axavtinê bû. Wê bîstîkê hew xwestineke wî tenê
hebû. Dîtina Gulê bû. Xwestineke ji sibehê ve bû. Misto bi xwe jî di wê
xwestina wî derxistibû. Dîtibû ko sist û xemgîn e. Asoxî, di navbira dawî
de, xwe mecbûrê ko »Serdar can, ne bexik e û li çiyen nemaye, gur wê
naxwin, wê sibe bê« bibêje, dîtibû. Lê xem û bêrîkirin her di dilê wî de
mabûn. Û êdî li hemberî wî bû. Misto ev yek ji bîra kiribû.

Çûn û li ber herdu xuşkan rawestiyen. Bi dilovanî rojbaşî dan wan.
Gulê, ew bi Sêvê û Sêvê jî bi wan da naskirin. Piştî lêpirsîna serê xeber-
danan, gava êdî Serdar »Gulê tu îro ne hatibû dibistanê... min pir li rêya

te nerî, lê tu nehat... hêvî dikim tu ne nexweşî« got, xwest hemû hezkirina xwe bi axavtina xwe û beşişandina dilgeşiya xwe re, jê re eşkere bike.

Gulê got »na welehî, ez ne nexweş im... lê karên min û Sêvê hebû... wê serê havînê bizewice... em ê herin bajêr û hinek kincan jê re bikin... ez îro ji ber wilo nehatim dibistanê«.

Çirûskên kenê bextiyariya dilan ji çavên wê diçûn, dan nava wî. Kizînî ji dilê wî hat. Lê xebera nêzîkbûna birina Sêvê, hêleke dilê wî xemgîn kir. Ramanêke xain ket hişê wî: »piştî wê, êdî dora Gulê tê û ez ne amade me... wê hin din...«

Îskan, Ūso û Çeto wê bîstikê di ber wan re derbas bûn û berê bala wî bi silavê guhertin. Bi mane beşişin û derbas bûn. Dor deh gavekî bi dû wan de, Perîxanê û Cemîla dihatin. Bi giramgirî dibeshîşin. Silav dan wan û derbas bûn. Sêvê ew nas nedikirin, lê gava Gulê ew dîtin, serbilind bû. Ew bi lawikê wê re didîtin.

Serdar dilgeşiya wê dît. Xwe ji nav xemên xain kişand, xwe da ser hevdu û beşişî. »Gulê min tu caran tu bi vî kirasî nedîtibû, çiqasî bi te dikeve« got û awira xwe ji jor ve hêdî hêdî daxist bi jêr ve û dû re jî ji jêr ve bir bi jor ve. Awira xwe li ser kirasê wê û li bedena wê tevî gerand û dîsa li çavên wê nerî. Rûyê sor dît. Dît ko êdî rengê xwîna pîrekî di rûyê wê re baştir xuya ye. Tê ramiya û dît ko êdî pîrekeke bêqusûr e. Bi awireke xurt dîsa li bedena wê nerî. Îcar baştir dît. Ziravbûna zaroktiyê ew baş berdabû, serê herdu memikên wê, xwe di bin kirasê hevrêsim de çar tiliyan bi pêş de hildabûn, goştê mê, xwe bi rahn û kulîmekên wê ve hûnabû û ew tekûz kiribû. Ji nû ve û êdî bi çavên zilaman spehîbûna wê hemû didît, tişteki nedît bû. Xwe nedigirt, dest û lêv û hemû deverên xwe di awira xwe re dişandin ser bedena wê û xwe lê dipêça. Hezkirin di awirên wî de, bi xwestin û kirinên erotîkî hatibû barkirin û bi ser bedena wê de diherikî. Hemû deverên wî, dibirin û li ser bedena wê, yek bi yek, bi cîh dikirin. Wê rewşa wî ya bêhedan baş ajot û ew hejand. Lê dibêjin ko dil bi dilan dizanin, dil di bédengiyêke kûr de jî ji hevdu fam dikin. Awirên wî, mesaja wî rast gihandibû Gulê. Hinarkên wê sor û germ bûbûn, çavên wê xav û lêvên wê zuwa bûbûn. Dilê wê li ber awirên wî, dansa bixêrhatinê ji xwestinên wî re dikir. Bédeng û bêlebat bûbû, li çavên wî dinerî. Tişteki ko ew didahfand himbêza wî, di nav goştê bedena wê de, xurt û germ dibû. Tişteki nas bû, tahma wî tiştê ko di xewna xwe de dîtibû, jê dihat. Ne ew tiştê kamax bi xwe bû, lê tahm, ew tahm bi xwe bû. Cara di xewnê de, xweşiyê di nav goştê bedenê de dest pê kiribû. Lê

îcar ji dil bû û bi dû re diherikî nav goşt û li bedenê belav dibû. Herdu nigên xwe didan erdê û bi sextî xwe li hember radigirt. Lê îşkence bû.

Halê herduyan yek hal bû. Halekî xerab bû. Du dil, di leza girtina reko-reke nû de bûn. Ber bi hevdu de dibeziyan. Pir nêzîkî hevdu bûn, lê nedigihan hevdu. Êdî rewş gihabû xeterê.

Serdar di rewşê derdixist. Didît ko awirên wê xavtir û kovîtir bûne. Wek du şîşên sor dilê wî dax didan û dadiketin ser kezeba wî. Du birînên kûrtir vedikirin û diçûn. Lê didît ko wê kovîtiyê kiriye ko xiroşa di bedena wê de serdestî wê bibe. Êdî ken ji bîra dikir û xwe şaş dikir. Misto tê dervedixist, lê Sêvê didît bê çî tê serê wê.

Serdar tavilê li xwe xurcilî, lixavên xwestinan girtin destê xwe û mebesta awirên wê rawestand, bahoza ko dikir ji bo hilweşînê rabe, belav kir. »Gulê ma tu dê sibê bê dibistanê?« got û xwest bal û mijarê biguhere.

»Erê, ez ê bêm«.

Lerzeke nerm ketibû deng û lêvên wan. Axavtin di derheqa hatin û nehatina dibistanê de bi çend gotinên din jî domandin, lê ji hemû tiştan bêtir, ew bi xwe ji bo hevdu balkêş bûn. Bi awiran, tiştên negotî ji hevdu re digotin.

Dilê Gulê di sênga wê de bilind dibû û dadiket. Tirsek ket dilê wê. Hat bîra wê: »divê ez nehêlim ko hin wî ji min bistînin« ji xwe re got. Dixwest ko baskên wê hebûna, firek bida xwe û çend fitlan di ser bajêr re bifiriya, xwe wek kevokên buharê bi dilgeşî li hewayê biqulipanda, qîr bidana û bajar hemû pê bihisanda ko bi dildariya wî pir bextiyar e. Dixwest ko bi serbilindî bibêje »gelî mirovan... ka li min guhdar bikin... Serdar lawikê min e, çavên xwe bernedinê, ew ê min e«. Dixwest ko ji çavan û her babet xetera ji ber wê bi xwe birinê, dûr be, ji wê tenê re be. Lê nizanîbû ko ew bi xwe jî di tirseke wilo de ye, xwe ji bîra dikir ko divê xelk çavên xwe bernedin wê jî; ji bîra dikir ko êdî ew jî a wî bi xwe ye. Û xetera mezin li ser serê wê bû. Gelekî spehî bû; ji ber wê yekê, diviyabû herdu bajaran bizanîna ko ew jî ne bêxwedî ye.

Serdar bi şeş mehekî jê mezintir bû. Rîh û simbêlên wî nû derketibûn. Lê wê sibê kur kiribûn, bêtir bûbû tişteki li gor çav û dil û diranên qîzikan. Xwîna germ, reng dabû çermê teze, diçirisan. Dor metro û heftê û pêncan dirêj hebû. Zirav û lihevhatî bû. Şuştî û pak bû. Gewr û por reş bû. Bi bejina xwe, bi pakbûna xwe, bi dilovaniya xwe, bi axavtina xwe, ew li hemberî Sêvê serbilind û dilşa kiribû. Êdî ev yek jî hat bîra wê. Li xwe fitilî û bi awiran pirsî. Geh li wî dinerî, geh jî li Sêvê. Çirûskên bex-

tiyariya dilê wê wek derbikên sersalê ji çavên wê diçûn û reng û rohnê didan çar aliyên wê.

Wey li vê tofanê! Ma îcar ka Misto li ko maye, bi ko de çûye?

Ew her sê bi hevdu daketibûn û ew li wir ji bîra kiribûn. Lê ew jî di cîhê xwe de bi Sêvê daketibû. Wek gava ko pilingekî birçî li xezaleke li cîhekî hinekî dûrî xwe binere, du awir tê çikandibûn û hiştibûn. Du awirên çî dilbijîna kama x bûn!

Sêvê hemû tiştên dema zaroktiyê bi dû xwe de hiştibûn û kemilîbû. Mezinbûn û spehîbûna xwe piçîk piçîk ava kiribû û êdî temam kiribû. Û tu tiştên xwe yên mê û pîrekî li ba dinyê nehiştibûn. Êdî xwediya bedeneke gihiştî bû. Bejin avêtibû, kulîmek gurover û sêng fireh bûbûn, lêv û hinark sor bûbûn û memik çar tiliyan di bin kirês de kişiyabûn. Li gor xwestina dilê mêran bi reng û xwê bûbû, diçirîsand û difûriya. Hîna tu qiriktahlî û jana jînê nekişandibû, destên zalimiya zilaman û ê feleka xopan lê neketibûn û dilê wê bi xem û bêzariyan tarî nebûbû. Bi qasî mûyekî tenê jî hîna jê neheliyabû. Bedena wê tije pîrekî bû. Hemû tişt nû û nûjen di cîhê xwe de bûn. Hemû tişt bi pûteyî anîbûn û êdî ji Xalit re hilanîbûn. Hemû tişt di bin kirasekî de hilanîbûn û di hukmê destên Misto de bûn. Bedewbûna wê hemû di wî kirasê tenik re xuya dibû. Misto bi merdî lê dinerî. Bejineke dirêj û bi şax û per bû. Pêşî li çavên reş belek, li lêvên tenik dinerî. Ji wan dest pê dikir û di ser gewriya wê re, xwe hêdî hêdî berdida ser sêngê û taximê memikan. Wir ji ber dikir û di ser navikê û newqa zirav re xwe berdida ser kêlekên bi goşt û tiştên din. Li ser diheliya, hişê wî ji serê wî diçû û li ber wê dima. Ji nerîna wê qet têr nedibû. Sêvê ew li ser xwe avêtibû nav xeyalên xweşiya jînê û li wir hiştibû. Ew qet nediket bîra wê. Bila ew tenê bibêje ez wek qîz hatim dinyê, min bejin û bal avêt û xortan lê nerîn. Misto sûretê wê di hêwana serê xwe de çêdikir. Ji serî heta nigan bû. Rengîn û bi can bû. Tiştê ko derxistibû, tabloyeke wek a Goya bû, Maya Tazî bû. A Goya raketiyê, lê a wî li pêyan bû, wilo baştir xuya dibû. Hemû didît. Lê kesereke kama x kişand û rastî hat bîra wî.

Xalitê Kevanan spehîbûna wê zûtir dîtibû. Ji ber wê yekê dil li ser avêtibû û çûbû berî hemû kesan hilik dabû. Dilketin wilo ye. Divê here serî. Ew carekê tenê li bajêr dîtibû û nema ji bîra kiribû. Hildana salixdanên wê û esil û pesnê wê û bavê wê ji xwe re kiribû kar û emelê şev û rojan. Ew peyde kiribû, xeber jê re şandibû, soz jê stendibû û bi dû re jî çûbû xwestibû û nivê milkên bavê xwe tê de dabûn. Wê êdî bibûya a wî.

»Xwendinê û nivîsandinê nizane, lê qet xem nake, ez ê wê fêrî hemû tiştan bikim« gotibû. Lê wê rojê dîsa bi derinan de wenda bûbû, ne li dibistanê bû. Qirdê Misto bû, lê dîsa jî Sêvê pir dereng dîtibû. Êdî Misto, ji bo wê, ne yekî balkêş bû. Bêyî ko bi awireke pîrekî tenê jî lê binere, tavilê dor hatibû çûna ji ba wan.

Sêvê, Serdar û Misto ji ba xwe û Gulê bi rê kirin û ew bi xwe hinekî din jî li wir rawestiyân. Xwestin ko ew bi dûr bikevin û bi dû re bidin rê. Sêvê xuşka mezin bû, wê bîstikê berpirsyarî di stûyê wê de bû û biryar jî di destê wê de bû. Xwest ko wilo bibe û wilo bû. Zanîbû ko nedibû bidin kêleka xortên xelkê û di seranserê kuşa mezin re bimeşin heta bajêr.

Gihabûn armanca xwe, ew dîtibûn. Piştî ko dor sed metroyekî ji wan dûr ketin, Sêvê ji nû ve bi nazdarî got, »heger ez ne destgirtî bûma, min ê ji te bistenda. Gulê rebenê... ma çi qasî şêrîn e«.

Kêfa wê hat. Pêlên xweşiyên jînê di dilê wê de rabûn û daketin. Ew dik- ilan. Bêrîkirin, wek lehiyeke dîn hat û li dilê wê qelibî. Gulê dixwest xweşiyên jînê hemûyan bi kenê xwe, bi ser dinyê de bireşîne, wê bixemilîne û xweştir bike. Û dû re jî dor bê jînê. Li aliyekî wê, ew û Serdar bijîn, li aliyê din jî Sêvê û Xalit û hemû kesên din.

Ew roj, di jîna wê de rojêke taybet bû. Cara yekem xwestinên wê rû di rû de, ji bo zilamekî, di bedena wê de wilo dîn û har dibûn û tahm û mana jînê diguhertin. Cara yekem xwîna wê bi wan xwestinên wê re, wilo xurt li bedena wê digeriya, germeke hênîk dida bedena wê, hêdî hêdî li tevî vedida, lê difitilî, xwe lê dipêça û ew dişewitand. Di dilê wê de pêlên xwestina tahma jîneke nû, a wê jîna ko bi serê xwe tenê nivê jînê hemûyî ye, radibûn û ew dihejandin. Kiribûn ko dilê wê û bedena wê, bi xwestineke bêhedan bi xweşiya wê bihisin. Kêfeke cuda ketibû dilê wê. Kiribû ko lerzeke biyan di bedena wê de peyde bibe û lê vede. Lerzeke nerm û xweş bû, lê dîsa jî kamax bû. Goştê canê wê dikir ko ji hestiyân biweşe.

Cara yekem, wê rojê, wê bîstikê bi xwe şermokiya xortaniyê di dilê wê de ew berdabû. Ew di warê dil de, ji sedî sed azad kiribû û ji ber wê yekê ji dil xwestibû ko bi Serdar re tenê li cîhekî bûya, xwe biavêta stûyê wî, xwe lê bigeranda û ew maçî bikira û bêhn bikira û bigivaşt; û germa goştê bedena wî jî, bêyî ko di tu kincan re bihata parzinandin, bida goştê bedena wê. Cara yekem wê rojê dilê wê wek ê pîrekan bijiyabû nêrbûna wî. Wek çemekî bihêz û bêdawî bû. Radibû, dihat û ew li ber xwe dibir. Ew dibir û diajot himbêza wî. Êdî nema hevlekî wê yê dibistanê bû. Ew roj, roja dinya dilê wê bû. Her babet ramanên zarokatiyê ew bi carekê re

berdabûn; êdî Serdar zilamek bû û ew bi xwe jî pîrekek bû.

Serdar û Misto pişta xwe dan herdu xuşkan û hêdî hêdî ji wan bi dûr ketin. Sistî û bêzarî hêdî hêdî di bedena Serdar de dîsa girantir bû û êdî babetekî êşê ji ber dida dilê wî. Êşa tirsê û xemgîniyê bû. Zewaca Sêvê ew tirsandibû. Serê xwe kişandibû nav milê xwe, tê diramiya û di ber Misto re dimeşiya. Bêdeng bû. Bi ramanên bêxîret re daketibû nav kul û xemên kûr. Li tenişta Misto, wek korekî ko bi yekî din re bimeşe bû. Rê û tişt nedidîtin. Misto xeber dida, li qîzên spehî û kuçê tevî çarçav dibû, hemû tişt didîtin, lê hîna di rewşa Serdar dernexistibû. Li qîza midîrê banqê û herdu hevalên wê dinerî, li pêşiya wî û Serdar bûn. Bala wî pirtirîn li ser dûvê a midîr bû. Carê, »ma ne tu dibînî Serdar can bê bêbavê çawa dihejîne û mirov dihilîne« digot. Gava gihan rasta êş pêşî, bêhna mîz û serkulên keran ket bêvila wî û du caran pişkiya. Gava nerî, dît ko du kerên şamî li ber deriyê êş girêdayî ne. Devê xwe bi bêaqilî diavêtin binê cuherê xwe yê vala û teriya xwe bi bêhtengî li vî alî û wî aliyê xwe dixistin. Dengê kar û berx û elokan ji malên derdorê dihat. Berxê mala bekişiyê îstasyonê filitîbû, dûvê xwe bi qapanî li ba dikir û li wan rastan digeriya. Serê Serdar di ber de bû, tu tiştêkî ji wan bala wî nedikişand.

Kuçe dagirtî bû. Wan çaxên rojan, çûn û hatin dîsa pir bû. Pêşî cemseyeke leşkeran û bi dû re jî taksiyek di ber wan re xurt derbas bûn. Toz û tirabêlk bi ser kuçê xistin. Bû kuxt kuxta hemû kesan û çavên xwe firmandin. Misto bi xwe çend xeberên bêpîvan bi dû wan de dan, lê ma xeber dikarin çi rast bikin. Kuçe wek gevzeka keran bû û trafik jî karê hirçan bû. Çavên wî û qirika wî jî tijê toz bûbûn.

Her salê ev hawe bû. Dîsa ew qûma sor a qelp ji devê bestan anîbûn û li kuçê vala kiribûn. Ew jî awayekî çêkirina kuçan bû. Lê ne çêkirin tu çêkirin bû û ne jî qûm tu qûm bû. Nîviyê bêtir axa sor bû û bi ser kuçê dakiribûn. Reyisê belediyê û şîrîkên xwe, ji bo ko bikarîbûna xuyakirin bidana ko karinan dikin û her wilo jî hinek peran xerckirî xuyakirin bidin, salê carekê wilo dikirin. Salinan jê, du caran wilo dikirin. Ev yek, li gor hatin û hebûna peran bû. Heger pere hebûna, diviyabû li bajêr xerckirî xuyakirin bidin.

Carê eniya xwe ji xwêdanê zuwa dikirin û bi quretî karê xwe pêş xelkê dikirin. Xwedêgiravî ji bo ko kuçe nebin herî wilo dikirin. Lê xerabtir

dikiran. Gava şil bû, dibû herî û gava zuwa bû jî, dibû toz û bi hewê diket. Her salê ev yek dianîn serê xelkê.

Gava Serdar û Misto gihan rasta daîra avê û avdanê, êdî bêhna çaman dihat. Hinek ji ên derdorê diqusandin û hinek jê jî ji binî ve dibirîn. Bêhneke tûj dabûn derdorê. Carê serê buharan ew kar dikirin, lê wê salê çima payîzê wilo dikirin, ne kifş bû. Misto diaxivî, lê hişê Serdar ne li wî bû, li cîhekî din bû, ew bi nav xeman de kûr daketibû. Piştî ko qîza midîrê banqê û hevalên xwe li tirimpêla Fûadê Sebriyê Medê suwar bûn û çûn, Misto ji Fûad bêhteng bû, xwest giliyê wî li ber Serdar bike, êdî qîz ji bîra kirin û hişê wî çû ser wî. Tê derxist ko bêkêf e û lê guhdarî nake. Hat bîra wî ko peyvên ko lê vedigerandin hew »im..., na..., belê..., çawa na...« bûn. Wî wextî axavtineke wilo di nav wan de derbas bû:

»Çi hewala te ye, tu çima wilo bédeng î Serdar can?«

»Ez hinekî westiyayî me, û ez hinekî jî... ez xeman dixwum.«

»Xem!.. xemên çi gidî? Kerwanên te li ko hatine tazîkirin?«

»Heçê tu yî, tu her tiştan sivik digirî. Lê xema min ji bo Gulê ye... ez xema wê dixwum, Misto.«

»Ê... çi bi Gulê hatiye... tu çima xeman ji bo wê dixwî?«

»Gulê gelekî spehî ye ne wilo?... ez bi xwe wilo bawer im?«

»Rast e, spehî ye. Lê ma çi bi spehîbûna wê hatiye. Ma ne baştir e?«

»Ji min re baştir e. Lê pir spehî ye û perên xelkê ji gûyê kûçik pirtir in. Dikarin bèn çewalên peran li ser cila bavê wê vala bikin û jê bistînin. Ya jî belayên din bèn serê wê. Êdî gihaye... va ye wê Sêvê jî here... êdî dor a wê ye... xelk bela xwe ji ên gihayî venakin.«

»Ohoo! Tu jî bi dû çi ketiyê! Daşîk bê terî çêbûye, heger mezin bibe wê çawa mêşan ji ser xwe bifirîne! Mesela te wilo ye. Xem û mitalên te jî ecêb in ha. De ka van tiştan ji hişê xwe biavêje û xwe hinekî bişidîne. Ji hemû kesan bêtir ji te hez dike. Ez ne bawer im ko tu kesên din bike. Malava, yeke wek Gulê delala kê be, wê bi hemû deverên xwe bikene û her demê şa be« got û hinekî bédeng rawestiya. Him tiştin din ji bo gotinê dianîn bîra xwe û him jî micala dora gotinê dayê. Lê pir zû, dîsa wî bi xwe dest pêkir: »Ew xuşka wê Serdar can, ew jî pir spehî ye. Lê te bi xwe ew nedidît, te li Gulê dinerî û wan herduyan jî li te dinerîn. Gava we herşeyan li hevdu dinerî, tu kesan ji we ez nedidîtîm. Min jî li wê dinerî, min ew jî ber dikir. Bawer be ez niha zanim bê çi çawa ye.«

»Sêvê... ew destgirtî ye malava... ew ji te re nabe, li ser birinê ye. Ma ne Gulê qala wilo jî kir. Lê xuya ye, deng nehat te, hişê te ji serê te çûbû.

Desgirtiyê wê jî hevalemî me ye... na gidî ew ji te re nabe.»

»Ma çawa deng nehat min. Lê destgirtî be, bila destgirtî be. Spehî ye û mirov dikare lê binere. Destgirtîbûn ne astenga nerîna min e. Ez bi xwe wilo me. Ma ez çî bikim ji dilê xwe. Heger ko qîz spehî bin, destgirtî bin ne destgirtî bin, ew dibije wan. Lê dilê min ne bi wî awayê ko tu dibêjî dibije Sêvê. A min, dilbijandin e û dû re jî ji birakirin e. Çi gava ez ên wilo dibînim, ez xwe nagirim, dilê min dibije wan. Ez nikarim xwe bigirim. Şermek di vê yekê de tune ye. Ma ne xortanî ye. Dilê min, »ax, Sêvê çî jin e, çî spehî ye, ji min re lê binere« dibêje. Ez xwe li ber emrekî wilo nagirim. Bi xwedê heger tu kirasê xwe jî bi çîrînî dilê min dibije Sêvê«. Wilo got, mirûsê xwe hinekî tirş kir û »yanî naseke te ye, tu jî zikê xwe li ser diêşînî, ne? Hih! Dilê min mêşeke hingiv e Serdar can... qîzên spehî jî çîçek in û gul in. Dilê min ji ser yekê difirê, li ser a din datîne... çîçek li ko bin, ew wan dibîne. Ha...ha... ha...!« got.

»Tu eceb î Misto. Hêvî dikim rojekê dengê te naçe destgirtiyê wê. Bawer be berî ko tu bigihijî îfada xwe bidî, wê çermê te kunnikî ji te bike. Xalîte Kevanan destgirtiyê wê ye... ma ne tu wî nas dikî?«

»Ji dût ve. Silava me heye. Lê ez ê bibêjim min nizanîbû ko a te ye Xalit. Serdar ev rê bi ber min xist, ha ha ha.«

»Hevalo tu dê qet pîr nebî. Xwezî bi te û dilê te. Tu ne xwe aciz dikî û ne jî xema tiştekî dixwî.«

»Ha ha ha... ma ez bêaqil im. Ez rojê nizanim bê ez çendan dibînim... dilê min dibije hemûyan. Berî niha... berî niha bi xwe dibijiya qîza midîrê banqê... ma ne te dît bê dûvê xwe çawa dihejand. Û niha jî ez Perîxanê dibînim. Ma ne tu nizanî bê çî qasî dibije Perîxanê. Ê... de ka vê yekê safî bik... heger ez rabim bi a dilê xwe bikim, ez dildikevim hemûyan û dû re jî ez ê rûnim û xema wan bixwum. Divê ez dû re tu karan ji ber xwarina xem û mitalan nekim. Na gidî! Spehî, spehî ne û ji bo ko dilê mirov bibije wan in. Lê bila bêaqilên wek te xeman bixwun...«

»Ma wilo dibe Misto, hima dilê mirov bibije...«

»Tu ka pêşî li min guhdarî bike. Te tiştek ji min pirsîbû... tu bersivêkê dixwazî. Ez ê îcar a rast ji te re bibêjim. Çavê mino, jinik ji te hez dike, ji bo te aqilê xwe berdaye, lê tu xema ko wê hin têrpere bèn û wê ji bavê wê bistinin dixwî. Tu bi a min bikî, tu dê van tiştan ji hişê xwe biavêjî û di tiştên xweştir biramî. Gava dor hat wê yekê, qey em jî naçin xwe di daweta wan de nahejinin. Em ê bi destê wê bigirin û birevînin. Bila dû re bèn bi gunnê lawê te bigirin. Çû... êdî Gulê a te ye... êdî wilo bizanibe. Heger

mir, ji axê re ye û heger sax ma, ji te re ye.«

»Tu baş dibêjî û xweş dikî, lê...«

»Lê çi? Heger me li kuçê fitiland, ma ji te re. Heger ko te ew kir a xwe û pê ve, wê kî bê wê ji te bistîne. Tu ka bibêje min bê wê kî bê ji te bistîne.«

»Ew wilo ye, lê ez naxwazim wilo...«

»Ha ha ha... lê, divê tu bikî ko tiştê te pê kiriye, heta deh rojan bi çavan jî lê xuya bike ha ha ha...«

»Te dîsa piça perda ser rûyê xwe avêt û te da nav. Malava, ma hima wilo hêsan e. Heger mesele wek ko tu dibêjî hêsan be, ez dikarim sibê wê birevînim û »bikim a xwe«. Lê ez jê hez dikim Misto... ez naxwazim wê wilo nizm bikim. Ez naxwazim wê bi wî awayî bikim a xwe. Ez dixwazim ko di nav xelkê de ser ji ê wê bilindtir tune bin, ez dixwazim ko her tişt normal bibin, ez dixwazim ko her kes rûmetê bidê Gulê. Ax Misto! Xuya ye tu min fam nakî. Ez dixwazim daweteke mezin ji bo wê li dar bixim, şahiyê mezin bikim. Lê ne niha. -gava wî wilo digot, Misto lê dinerî û hêdî hêdî dibêşî. Tiştên ko digotin, nediketin serê wî û serê xwe dihejand- Dibistan heye?... ma ez dibistanê berdîm? Û ma tu nabêjî min bê ma em ê xwe bi çi xwedî bikin? Mala me... tu dizanî ko em li malê wek kîroşkan li ser hevdu radizin... ez ê wê bibim, bikim a xwe û bi dû re... em ê di ko kevin?«

»Ooho, tu dibêjî kûr bajo, hûr bajo, lê bila ga ne êşin. Ma wilo dibe lo? Tu ka bise... ew ê çawa dibêjin... im... »bila dil bi dil be, bila doşeka me erd be, lihêfa me ezman be, balîfa me kevir be û tûrê parsê li mil be« dibêjin. Ez ji birayê xwe re bibêjim... heger tu xwediyê wî aqilî bî, gava ser bi serî hat jî tu wilo nakî, tu li darê dinyê nîkarî wê di ber xwe xî û pê şa bibî. Ma ne tu jê hez dikî... devereke we ya razanê tune ye... jê xweştir... herin li nav mezê razin... ox... tu kes li wir tune ne... cilekî ji xwe re bibin û herin li wir razin. Dinya û ezman hemû ji we re... ox...«

»Malava, ne wilo hêsan e... wilo nabe... em hîna kamil nebûne, hukûmet jî me nade hevdu...«

»Ez ê di hukûmetê... dîsa devê min ji ko vegeyriya. Te çi ji hukûmetê ye lo! Xwe pêş hukûmetê nekin. Ma ko we bigirin wê çi ji we bikin? Wê te di hepsê xin. Hepis bila hepis be. Dor salekê maye ko tu bibî hijdeh. Te idam nakin! Heta tu bibî hijdeh, nema te digirin. Wê bavê wê bê li ber gunnê lawê te bigere. Lê wek ko min got... hima me nû bi pişt kuçê xist, divê tu kumekî ji birayên wê re bidrû... bila bi dorê têxin serê xwe... ha ha

ha... bila tiftik be... ha ha ha...«

»Ez ê ji te re jî yekî bidrûm, tu mereqan nexwe...«

Misto gotina wî birî û »ha ha ha... de were ser îmanê. Bavo bila ji min re be, tu ka bidrû!« got.

Serdar bi dû re »Misto can, heger tu a rastiyê bixwazî, ez jî di dilê xwe de wek ko tu dibêjî dibêjim...«

»Ji ber ko xebera min e, tu jî wek min dibêjî. Wî çaxî, rêyeke din li ber te tune. Heger hewce bû, rê, revandin e û kum e, kum. Dû re ez ê herim şanî birayê wê bikim û bibêjim Serdar ev dirûtiye, ma çawa ye, ma te jî yekî wilo navê?.. ha ha ha... dîtina wî hêsan e... ez ê ber esir herim ber camiyê... bê guman ew li wir e. Hih! di vî temenî de û camî?« got û mirûsê xwe tirş kir.

Heta ko di sûkê tevî re derbas bûn û li serê Kuça Belengazan ji hevdu veqetiyar jî, axavtina wan ev bû. Misto, »em ê birevînin bira, heger rewş hat wir, bawer be em ê birevînin... bila dilê te safî be. Bawer be êdî heger mir, ji axê re ye û heger ko ma jî, ji te re ye« got û xatir jê xwest. Serdar spasî wî kir, beşî û »ne hela baştirîn e, lê heger pêwîst be, divê em wilo bikin« got.

Misto, di Kuça Bexçan re serjêr bû. Dû re, piştî kuça Rebenan li destê rastê fitilî û ket Kuça Şilanan. Mala wan, ji dawiya kuçê ve, a sêyem bû. Di nav kuça wan û a Belengazan de, kuça Rebenan hebû. Li seriyê din ê herdu kuçan, îcar Kuça Dengbêjan ew dîsa di ser kuça Rebenan re bi hevdu ve girêdidan.

Êdî Serdar tenê ma û Kuça Belengazan dom kir. Ji Gulê pê ve tişteki din di hiş û bîra wî de tunebû. Gulê, tenê di hêwana mejiyê wî de bû. Bi hezar ramanên di derheqa wê û xweşiyên pê re de, serê xwe hêdî hêdî dîsa berda ber xwe û çû. Dêna xwe dîsa da hal û rewşa xwe û wê. Guhê xwe da dilê xwe. Ji hêlekê ve kizîni jê dihat û ji hêla din ve bayekî hênîk lê rabûbû. Tê derdixist ko evîndariya wê ketiye dilê wî û wek derziyeke xilqandî pê ve maye. Tê derdixist ko bayê evîndariyê di dilê wî de rabûye û êdî tu xelasiya wî jê nemaye.

Wî çaxî Lopûhov hat bîra wî. Evîna wî dixwend. Gihabû ko yekê ji herdu pirtûkan bixwîne. »Ma Lopûhov ji bo Vera çi nekiriye?« ji xwe re got û di derheqa xwe û Gulê de giha biryarekê.

»Ez ê bi destê Meyremê -na, na, ê Gulê- bigirim û birevînim
ez ê wê li hemû deveran bi xwe re bigerînim

di nava çî dawet û dîlana ko heye de
wek demançeke pûlîsî ji ber xwe bikişînim
li ber pozê kurên camêran
xwe pê re li erdê xînim
û bihejînim«

Gava ket deriyê hewşê, dît ko xalê wî Evdo, Qasoyê muxtar û Cindiyê Tûjan li hêwanê li ser doşekan rûniştîne. Bi ken çû ba wan. »Hûn berdan xalo... xwedê topekê li mala wan û dewleta wan bixe... hûn bê sedem girtin û ji karên we hiştin« got. Bi dû re berê xwe da Qaso û Cindî û »heger ko niha bavê min li malê bûya, wê heyfa roja ko hûn ji bo karê xortan ketibûn pêşiya dêya min û xêliyan ji we hilanîya« bi henekî got. Ew keniyên û »wî çaxî adet wilo bû xwarzê« gotin, lê Gulçînê kenekî bi serê lêvan kir û di nav xwe û kekê xwe Evdo de çih jê re vekir. Zozanê çû di dawa xalê xwe de rûnişt, lê Gulçînê ew ji dawa wî dexist. »Xalê te nexweş e keçkê, were ba min« got. Serdar ji nû ve nigên xalê xwe dît. Nû limêj kiribû, hîna li ser sicadê bû. Herdu nigên wî wek du bacên reş bûn. »Wax, wax, wax... ev çî kirine ji we xalo?...ev çî hal e... xuya ye segbavan hûn êşandine, hûn ji kuştinê berdane... me jî dilê xwe xweş dikir û me digot tiştê nekirine, wê çend pirsan ji wan bikin û wan berdin...« got.

»Xwarzê welehî bavê me şewitandin... ne bi şevê û ne jî bi rojê etlahî didan me... welehî do dor bêriyan dev ji me berdan... ma ko mirov ket nav lepên wan hewceyî kirina tiştinan heye xwarzê?... ew her li mirov dixin... doza tivingan li me dikirin... gava me digot tivingên me tune ne, doza bê ka kî qaçaxçî ne, kî tiştên bi Kurdî dixwînin, li me dikirin. Ne dîne wan heye û ne jî îmana wan. Gawir in. Baş bû ko ên me yên din wê sibehê çûbûn karwantiyê û xelas bûbûn, pîvaz biribûn nav Omeriyan. Ew nû ji gund derketibûn û komando girt ser me. Xalê te Şêro û Guro wilo xelas bûn û xalê te Reşo jî çûbû ber pez«.

»Erê welehî... ew xelas bûn baş e, lê xalo bi xwedê hûn êşandine... ma ên we jî wilo ne« berê xwe da herdu camêrên din û got.

Qaso gotin girt û got: »xwarzê bi serê te lêxistina ko li me kirin, mirov li keran nake. Min bi xwe bawer nedikir ko em ê sax ji wir derkevin. Ûjdanê mirovan bi wan re tune ye. Bi serê te her yekî ji me destîbivirek li me şkandin. Îcar serposk, pihîn û kulmên ko li me xistin qet nayên hesaban. Yanî qaşo ez muxtarê wan im. Ji hemû kesan bêtir li min xistin. Ji xwe Remê Gurî nikarîbû bimeşe. Simê mala Gewrê û birayê wî ketin bin

çengê wî û ew di nav xwe re birin«.

»Çûn ku?.. ma ka we bi ko ve şandin... bila ew jî bihatina vir« Serdar got.

»Ew jî çûn mala merevên xwe. Min ji wan re got werin em herin mala Gulçînê, lê nehatin. Nexwestin rê li we teng bikin. Lê xem nake xwarzê, em gelek bûn, em hemû di vir hilnedihatîn. Gava cîh hebe, mirov li hevdu teng neke baştir e«.

»Xem nedikir xalo...« gava Serdar got, Gulçînê gotin ji devê wî girt û got: »kurê min bi serê te min jî ji xalê te re got, lê xuya ye xwestine herin mala merevên xwe, li mala Faroyê Omerî ne«

»Ka em ê nigên we di nav ava germ û xwê xîn û bifirkînin... dibêjin ko xwê û ava germ baş e«.

»Na xwarzê, xem nakê, ez xalê te me... ma min hindik rojên wilo dîne! Wê di çend rojan de rehet bibin... bila canê xwarzîyê min ji min re sax be... de ka qala xwe û dibistanê bik. Înşeleh xircir tune. Hûn xwendekar jî ne rehet in...«.

Cindî got »welehî xebera wan e... ma ji bo ko em tê derxin ko tadahiyan li me dikin, divê hîna çî bikin ji me. Em ne bi zimanê wan dizanin û ne jî bi bextê wan. Bi xwedê xebera xwendekaran e... em û ew ji vir heta ba xwedê dûrî hev in. Ma em çiyên hevdu ne. Heta ko ew li welatê me bin, wê halê me jî ev be. Lê em pîs in, yek ji me bi a yê din nake«.

Qaso, »erê lawo em jî zanin xebera wan e... lê ma ka em ê çawa bikaribin bi vî leşkerê mezin... xebera wan e, lê ma ka mezinekî ko em hemû bi a wî bikin heye? Ma kîjan axe xwe dide ber barekî wilo giran?«.

»Wê çêbibe« Cindî got.

Evdo gotin girt û got »xwezî bi wê rojê... lê ma ka... xebera muxtêr e... yek ji me bi a yê din nake... bê mezin ev kar nabe... lê ma ka mezinê me... xwedê em hemû pîs kirine û ji guhên xwe avêtine. Ew jî nema serê xwe bi me diêşîne«.

Serdar, »gelî xalan, ev yek bi mezinekî nabe. Divê em hemû ji hêla xwe ve lê rabin. Em ne pîs in, lê em nezan in. Heger em li hevdu guhdar bikin û hevdu fêrî tiştên baş bikin, wê mezin ji nav me derkevin...«

»Hah, tu çavê min î xwarzê... em him nezan in û him jî li hevdu guhdar nakin« Cindî got û gotina wî birî.

Evdo, »bêhna fireh, bêhna fireh... wê ew roj jî bê«.

Gulçînê bi şik û tirs got, »de ka ji xwe re qala tiştêkî din bikin... hezar di kuçê re diçin û hezar tèn... wê dengê we here hinan...«.

Evdo, »rast e weleh... ma ka wê Ûsivo kengî bê?» got.

»Hîna wextê hatina wî nehatiye, hîna dinya germ e« Gulçînê got û rabû ser xwe. »Ez ê herim li xwarina xwe binerim... min îro hûn ji nêza kuştin« got û çû. Serdar da dû. Çûn aşxanê. »Ka te çi çêkiriye yadê« got û xwest rewşê bizanibe.

»Kurê min welehî gelek pere bi min re nemabûn. Ez çûm min dû kilo goşt anîn... min tirşikeke bi goşt çêkiriye û min birincek jî di ber re daye ser«.

»Baş e, wê xweş be«.

Nûro, lawê Faroyê Omerî ket hewşê. »Merheba kek Serdar« got û him di ber re meşiya hêwanê û him jî »mêvanên me ez şandime... dolmîşa Hecî Emer hatiye, wê herin malê. Ma wê mevanên we jî bêt« got û berê xwe da mêvanan. Deng çû wan. Hersêyan bi hevdu re gotin, »erê xwarzê, erê. Ma hima niha?».

»Erê welehî, Hecî Emer gelekî ecelê dike«.

»Bi xwedê heta hûn xwarinê nexwin, hûn ji vê malê dernakevin« Serdar got.

Gulçînê ji aşxanê derket. »Li min qirikê, hûnê çawa bê xwarin herin. Qiyamet jî rabe ez we bernadim. Tew min jî dilê xwe xweş dikir û digot wê îşev li ba me bin« got û berê xwe da Nûro: »bila xwe hinekî ragirin... kirî çêbibe, bila firavîna xwe bixwin dû re. Ma xwene ferman e. Îro serê deh rojan e xwarin wek mirovan di qirika wan re daneketiye xwarzê. Wey xwedê bike ko nema xwarin di qirika yên ko ev qase tadahî li wan kirin re, dakeve«.

Evdo »xuşkê, bila zarok bixwun, me qebûl kir, wek ko me xwar... ma xwene em ê te kêmbikin. Em ê zû herin malê, xem nake, çavên maliyên me jî li rê ne û hezar karên me ketine ser hevdu« got û destûra çûnê xwest. Qaso û Cindî jî wek wî gotin.

Lê ne Gulçînê û ne jî Serdar xwe dan ber bazareke wilo. »Dinya xerab bibe heta hûn xwarinê nexwin, em we bernadin« gotin.

Nûro bi wê yekê bi paş ve şandin. Gulçînê bi xurtkirina êgir ve beziya. Serdar çû li ba xalan rûnişt û ew ragirtin. Piştî ne bi gelekî, Gulçînê û Sînemê dest bi kişandina xwarinê kirin. Serdar, firax jî destê Sînemê girtin û rast kirin. Dû re, îcar Gulçînê bi legana tirşikê hat û Sînemê jî bi a birincê. Hilma germ ji wan diçû. Bêhnê hêwan dagirt.

Evdo, »ohnan, welehî îro Gulçîna me qiyameta xwarinê rakiriye« got.

Qaso û Cindî jî »erê welehî, ecêb rakiriye« gotin.

Bi merdî dadanê. Gava hîna dixwarin, Nûro dîsa hat û qasidiya ecelekirinê gihand wan. Piştî bîstikekê Hecî Emer bi xwe hat û bi dengê xwe yê wek ê her carê kir qir qir. Gulçînê dengê xwe bi ser ê wî xist û xwest wî li ser sifrê rûnîne, lê »min xwariye. Gulçînê te îro ez dereng xistim, ez ê hîna herim tiriyê Talatîyan bînim« got. Gulçînê dîsa gotina xwe bi ser a wî xist û ew haş kir.

Gulçînê bi a xwe kir, ew bernedan. Xwarina xwe xwarin.

Gava rabûn, jî meşa wan xuya dibû ko meşa li ser wan nigên reş û werimî, janeke nedîtî dide nava wan... hersê jî dikuliyên.

Serdar gelekî li ber xalê xwe û Kurikiyên din ket. Ji bîra wî nedîçû. Gava ket nav nivînan baştir tê ramiya. Pêşniyarên Xalit hatin bîra wî. Dît ko xebera wî ye. Dît ko gava zalim û keleş tune bin, wê azadî û xweşî li dar bin. Dît ko jîneke li ser hîmên hevkarîyê ava bibe, geş e û mirovê ko lê dibin mêvan, şa ne. Welatekî geş û azad dihat ber çavên wî. Ne girtin, ne lêdan û ne jî tirs lê hebûn. Da dû wan xweşîyan û li nav geriya.

Dû re, Gulê dor saetekê bû mêvana wî, dest bi dana xweşiyên evîna êvaran kir. Gulê gelekî nerm û germ û merd bû. Serdar, li ser xweşiyên pê re, tavilê li cîhekî ket xewê.

Lê heçê Gulê bû, ew di nav lerz û kêf û xweşîya rojê tenê de bû. Cîhê tuştêkî din di bal û hişê wê de tune bû. Li ser xweşîya xeyalên bi wî tenê re, di himbêza wî de dereng ket xewê. Sibehê gava çû dibistanê, hîna jî ew lerz û kêf û dilgeşîya roja çûyî û xweşiyên êvarê, ên nav nivînan di bedena wê de bûn. Bedena wê bi wan xweşîyan hevdu girtibû û meyabû. Bextiyariya wê, ne wek a hemû rojan û a tu kesan bû. Bala wê û hişê wê hemû li ser Serdar bû.

Di navbira pêşî de, Serdar çû li ber rawestiya. Piştî çend gotin axavtin, tew dîtî ko herdu tenê mane. Ew bahoza ko do di dilê wan de rabûbû û hinekî aş bûbû, dîsa dîn bû û rabû. Cara yekem bû ko herdu bi hev re, wilo tenê diman. Ji ber wê yekê, xiroşî di bedena wan de girantir û bêdengîya li dora wan jî kertir bû. Destên wî hêdîka çûn bi aliyê Gulê de. Li nivê rê bi wan hisiya, ragirtin û ma. Li ber xwe nerî. Ji xwe re »ev delala wilo teze, wilo giranbuha a min e... lê ez ê destên xwe nedimê« got. Şerm kir, li ber xwe nerî.

Lê di rewşên wilo de, dil û dest bi piranî naxwazin bi a êqil bikin. Dilê wî lê dixist û ew kîla. Awira xwe hêdî hêdî hilda, lê nerî û bi dilovanî got

»Gulê, ez gelekî ji te hez dikim. Tu li ber dilê min pir spehî û şêrîn î. Ez bê şik im ko ez ê yeke ji te spehîtir nebînim... li yeke ko ez bikaribim ji te bêtir jê hez bikim, rast neyê. Ez bêşik im... ez dixwazim heta ko ez û tu em dibistanê biqedîn, tu li bendî min bimîn û bi dû re jî bibî a min. Ez dixwazim tu bibî şîrîka emrê min û bi min re pîr bibî... tu bi min re sed salan bikî û sed salên sax xweşiyê bidî min. Ez dixwazim vê yeke ji te re bibêjim. Ka tu çi dibêjî... ez nema xwe digirim«.

Gulê lê dinerî û mabû. »Çiqasî xweş dibêje, ji pirtûkan fêr bûye« ji xwe re digot. Lê xwe zû da ser hevdu û »ez jî pir ji te hez dikim, ez jî dixwazim sed salan bi te re bijîm... bawer be ez ê hew a te bim û li bendî te bim, soz« got.

Mebesta ko ji êvarê ve di dilê wan de bûbû çend gotinên wek bizotên êgir û ew dişewitandin, bi dorê ji dilê xwe vala kirin û gotin. Soza giran ji hevdu girtin. Êdî rehên bedenê yê zewirî hevdu berdan, hêsanî ket bedenê û xweşiya jî xweştir bû.

Wê Gulê piştî ne gelekî şazdeh تمام bikirina û biketa huvdehan. Lê hîna wî çaxî tu nîşanên zaroktiyê lê nemabûn. Rengê xwêya pîrekî baştir lê xuya dikir, hilm û bêhn jê diçû. Bedena delal, xwestina dilan bi dîtina carekê tenê re di nav goştê nêr de dîn dikir. Êdî memikên wê nema wek berê bi şermokî hew serê xwe tenê di bin kirê de hildabûn, êdî mezintir bûbûn û li ser sênga wê belav bûbûn, fesaleke pîrekî ya spehî didan sênga wê. Kêlekên wê firehtir bûbûn û çîmên wê qalintir bûbûn. Êdî gava dimeşiya, goştê pîrekî li ser sêng û kulîmekên wê bi jêr û jor de dihejîya. Her babet tevsala pîrekî di bedena wê de ava û tekûz dibû. Bûbû numûneyeke spehîbûna pîrekî.

Serdar ew spehîbûn didît. Êş û şikên ko di nava wî de bûn, aş bûbûn. Nefeseke dirêj, tenik û hênîk kişand û beşîşî. Rehên bedena wî yê rakîşiyayî hevdu berdan, hêsanî ket laşê wî û mêraniya wî hat bîra wî. Êdî bahoza xwestinên erotîkî bi awayekî dîn di nava wî de rabû û girt goştê canê wî. Kontrola li ser destan û bedenê zû wenda kir. Xiroşeke nerm ji ber ket bedena wî. Lerza şermokîya xortaniya nûhatî da goştê wî. Lê ew diajot ser. Destekî xwe bi lerza gava ko dil dîke ji bo mirinê raweste, avêt ser stûyê wê, ê din jî avêt newqa wê û ji bo ko wê ji dev û lêvan maçî bike, ew ber bi xwe de kişand. Tavilê wek gava cotkarekî tî, çaxê germa nîro devê xwe dixê ava kaniyeke sar di quntara çîyan de, devê xwe xistê wê, ew maçî kir û mijt. Dixwest wê bi maçîkirinê zuwa bike, hemûyî bimije û biçîkîne. Tîna wî nedîşkêst.

Lê mercên civatê giran bûn û zû hatin bîra Gulê. Mecbûrî parastin û hilanîna bedena xwe bû. Bi hêza êqil, rişmên xwestinên bedena xwe û dilê xwe girtin, kişandin û nexwest ko xwe wilo li ristan bi nav destan de berde. Bi nazdarî xwe ji nav destên wî şemitand, gavekê çû bi paş de û »na ezîzê min, ez tika dikim, ez hew a te me, ez ê heta çaxê tu bibêjî, li bendî te bim, lê niha li vir destên xwe nede min. Ez jî te dixwazim, lê ne li vir, na... careke din, li cîhekî xewle... şevêkê were pişt mala me, li wir. Lê li vir na, wê hin bên me bibînin. Ne îro, rojêke din... li cîhekî din...« got.

Wek roviyê ko kevok ji nav lepên wî bifilite li Serdar hatibû. Bêdeng û bêlebat lê dinerî û mabû. Poşman bûbû. Şerm dikir. Şerma ji ber şkestinê, ji ber biserneketinê, ji ber bidestnexistinê bû. Şerma ji ber red-bûnê bû. Şerma ji ber êrişa ko biribû ser rastiye bû. Didît ko xebera wê ye. Heqîqet çî be bila bibe, didît ko ji ber rewşa civatî xebera wê ye. Tavilê ev yek bi hejandina serê xwe jê re diyar kir. Xwe deyndarê ravekirina kirina xwe dît. Bîstikekê ma û got »bibuhure Gulê... ma ne tu dibînî Gula min, delala min... ev yek bi gelek awan li me qedexe kirine. Tu delala min î, ez dixwazim te maçî bikim û ez bawer im ko tu jî dixwazî min maçî bikî, lê mixabin em nikarin. Ji ber ko heger hin me bibînin, wê navekî xerab bînin ser min û te. Tu dê bibî a min, me wilo li hev kiriye, lê dîsa jî qebûl nakin. Rast e, xebera te ye, wê xelk me bihetikînin. Ez naxwazim ko tiştên wilo bên serê te. Min bibexşîn, ez nizanîm bê min îro çima wilo kir. Heger tu rastiya wê dixwazî, ez ji destê xwe derketibûm û bê kontrol bûbûm. Tiştêkî ko ez bi ser te de didahfandim û min xwe li ber negirt ketibû nava min. Min xwe li ber nedigirt. Ax, ev civata me... bawer be bi qasî ko min xwendiyê û bihîstiyê, li tu deveran ne wilo ye. Ma gelo çî xeletî di vê yekê de heye. Bawer be ev yek, hew li çend welatên me misilmanan tenê qedexe ye. Wek li hemû welatên misilmanan, hîna me xortan li vir jî şoreşa xwe nekiriye, me xwe ji mercên jîna civatê û ên olî û exlaqî yên kevnan azad nekiriye, me jîna xortaniya azad bi dest nexistiye. Em xortaniyê najîn. Bawer be xortên xelkê ne wek me ne. Ew azad in. Lê em? Em, na! Em dîlketî ne. Bawer bik her tişt li me hatine qedexekirin. Ya em zarok in û ji gelek tiştan bê par in, ya jî em pîrek û zilam in û em dikevin bin berpirsariyên civatî, exlaqî û aborî yên giran«.

Lêvên wî diricifîn, îcar lerza hêrsê ketibû dengê wî. Serê xwe hinekî daxist ma.

Gulê, »ez jî wilo bawer im, tu rast dibejî. Lê... lê dîsa jî ez hevî dikim dilê te ji min namîne« got.

»Na Gula min, xebera te ye, dilê min qet ji te namîne. Lê bi baweriya min, ev yek zîndanîkirina hêleke mirovan tevî ye; bi qeyd û zincîrên pir qalind û kevnar girêdan û zeftkirina azadiya xwestinên mirovan e. Lê xem nake Gulê... xem nake. Em ê jî rojekê wê şoreşa xwe bikin, azadiya xwe bi dest bixin. Ma nexwe doza me çi ye! Bila ên bi dû me re, ne wek me bijîn. Bawer be, ew ê azad bin û dilşa bin. Belkî dema ko zarokên me bibin wek min û te, wilo bibe«.

Gulê bi dilgeşî dibeşîşî. Xwe wê bîstikê, dêya komeke zarokên wî didît. Çi dilgeş bû. Êvar bû. Zarok hîna li kuçê di lîstikan de bûn, bebek raz-abû. Dor, a xwespehîkirina wê bû. Li ber mirêkeke mezin bû û li xwe dinerî, xwe şeh dikir. Çaxê hatina wî ya ji karî bû. Şîv çêkiribû, amade bû, li bendî wî bû û êdî xwe ji wî re spehî dikir. Êdî bi awirên dawî li xwe dinerî. Kirasê wê gulgulî bû, porê wê bi ser de rijiyabû û li mala xwe û wî, xatûna wî bû û li bendî wî bû. Hima ko bihata, wê ew himbêz bikira, ew maçî bikira û hîna bi dû re wê biçûya gazî zarokan bikira.

Êdî herdu bédeng mabûn û li hevdu dinerîn û dibeşîşîn. Lêvên wan diricifîn. Bi xiroş bûn. Tiştêkî din ê negotî, nema dihat bîra wan.

Bêrivanê zanîbû ko herdu tenê mabûn. Berî hemû kesan hat jor. Xwe nêzîkî herduyan kir û got »welehî heger hûn wilo bikin, hûn ê bibin benîşt û di devê xelkê kevin... hinekî hêdî hêdî lê herin«.

Bi awayekî nîvtawanbar, »me tiştêk nekiriye, em ji xwe re diaxivin« gotin.

»Ez dizanim ko hûn ji xwe re diaxivin« bi henekî got û bi dû re, »lê ma gelo wê xelk jî wilo bibêjin«.

Serdar, »rast e, bibuhur... em ê careke din tiştêkî wilo nekin... yanî em ê tenê nemînin... em ê carê li ber çavan bin« got.

Roj dilgeş dihatin û her wilo dilgeş diçûn. Hezkirineke bêşik û qewîntir di nav wan de ava dibû. Êdî xwe ji hevdu re hesab dikirin. Pêşeroj, jîna wan a hevbeş bû. Ji ber wê yekê, her rojê û her gavê tiştên ko ji hevdu re bigotina û li ser bi hevdu bişewiriyana hebûn. Sextiyên ko carnana jînê derdixistin pêşiya wan, kul û xemên wan û her babet dilgeşiyên wan hevbeş bûn. Êdî ên hevdu bûn. Dildarî û sozdariya wan, ji dibistanê tevî ve eşkere bûbû. Hin kêfxweş dibûn û hin jî zikreş. Lê êdî wan jî nema pir guh didan xelkê. Çaxê ko hewa û dinya xweş bû, li derve, li cîhekî nîvx-

ewle radiwestiyan û diaxivîn û zivistanê jî li korîdorê, li ber paca mirêka başûr radiwestiyan û diaxivîn û bingehê jîneke hevbeş dihûnan...

Heta zivistan hat, êdî hevdu baştir naskirin û gihan ko gelek tiştan ji hevdu re bibêjin. Jîna bi dilketinê xemilî, xweşiyêke bêhempa bû. Xweşiya dilê xortanê ya ko di dilê wan de hatibû hûnan, roj bi roj bedewtir dibû. Êdî xwe li ber nedigirtin. Bi awiran û gotinên sergirtî ji hevdu re digotin bê çî ji hevdu dixwestin. Tawilê ji hevdu re gotin. Hîna berî ko şevên çîle ên reş û ker herin û cîh bidin şevên buhara ruhnî û geş, şevêkê, piştî eşayê, li pişt xênî civan dan hevdu. Dor nîvsaetê bi hevdu re tenê man. Nîvsaetê bi maçîkirin û firkandin û himbêzkirinan, cara pêşî gihan hinek tahma xweşiya xortaniyê. Dîtin bê gava ko du bedenên nêr û mê nêzîkî hevdu dibin, çî dibe û çî xweşiya nedîtî bi hev re û ji bo hev diafirînin. Herdu nîvsaetê di nav de heliyan. Gava Gulê çû hundur, Sêvê, jî hinarkên wê yên sorbûyî, lêvên wê yên sipîçolkî û werimî, ricf û xiroşa ko ketibû bedena wê û bêhna wê ya çikiyayî, tê derxist bê çî û çî kirine. Kê ew wilo bidîta, wê tê derxista. Destê wê ket dilê wê. Ew zû bir oda mêvanan û hin şîretên xuşkan û mezinan lê kirin. »Divê we a dawî nekiribe... hevdu bibînin, lê divê hûn hin tiştan nekin... sozê bide min« got. Gulê soz da û baweriya wê anî ko ji maçîkirin û firkandinê bi wir de neçûne. Sêvê çû av jê re anî û lewento bi ser dakir, ew ji nav xiroş û xeyalan veğerand û şidand. »Hevdu bibînin, lê divê hûn hin tiştan nekin... sozê bide min« got. Gulê soz da, lê dîsa jî hevdu careke din bi wî awayî nema dîtin. Nema wêrîbûn. Ji hevdu re eşkere gotin û li hevdu kirin ko wê nikaribin xwe li maçîkirinan ragirin.

Heta dem bû buhar, Mîsto û Serdar jî bûn du hevalên pir nêzîkî hevdu. Çend carekî bi malbatî ser dan hevdu, hevdu gazî şîvê kirin û şevbuhêrk bi hevdu re buhartin. Bûbûn wek malekê.

Zivistan wilo çû û buhara rengîn hat. Germê û tîrêjên roja zêrîn bi awayekî din dan berojê Bagokê û Nisêbînê jî dan ber xwe. Dinya dixemilî, dil dikemilîn, geş dibû û beden germ dibûn. Serdar û Gulê jî demsaleke din mezin dibûn. Hêviyên di dilê wan de, xwe li hevdu digêrandin û wek çinareke di devê çemê Newala Bûnisra de bilind dibû. Wek ko ahd dabû ko wê bigihije ezmên, dikişiya. Her rojê bilindtir û geştir dibû.

Dema serma zivistanê hêdî hêdî cîhê xwe dida germa buhara jîndar, gava êdî qeşa diheliya, axê hevdu berdida, hilm û bêhn jê diçû û repin ji nav dikişiya, av di şax û rehên daran digeriya, bêhna geşiya evîna wan bi xwe jî di gulîstana dilên wan ên ciwan de dest pê kiribû û difûriya. Dilan,

gerdûna dinya xwe hemû bi wê hilm û wê bêhna nû, hêdî hêdî dadigirtin û xweş dikirin. Xwestin û hêviyan, xwe li hevdu dipêçan û diçûn di mêrgên dilan de, li deverên xweştirîn seyran dikirin û dû re dihatin xweşiyên ko jiyabûn ji wan bi xwe re eşkere dikirin, ew li xweşiyên jîna xortanê sortir dikirin. Êvîndarî di dilên wan de rabûbû pîkolê û ew dihejandin.

Gulê bi xwe bûbû wek dareke li ber bahozeke pir xurt, xwe bi kotekê digirt. Hedanî di bedena wê de nemabû. Pêşeroja wê ya bi Serdar re, li ber çavên wê, wek roja ko tije jîn bû diçirisand. Dilbijîna wê bêhedan bûbû. Dilbijîna wê, bûbû wek aveke li kelê û wilo di rehên bedena wê de digeriya. Pir germ bû, ew dişewitand. Êşeke germ û xweş dida bedena wê. Ew êşa ko buhar dide hemû tiştên nêr û mê bi xwe bû.

Wê salê buhar zû hatibû çiyar û dilan. Hilm û bêhneke bê dawî ji dinyê diçû! Buhara di deşt û çiyayên dilê wê de, buhareke ji buharên her salê cuda bû. Buhareke dîn û har bû. Gulê hema dîtibû ko êdî qîzeke gihayî ye û sor û şêrîn dibe. Xweşiya ko buharê bi xwe re dianî û diyarî bedena wê dikir, di temamê bedena xwe de his dikir û tahmeke bêhempa jê digirt. Gava carê serê xwe dişuşt, tibabekî li xwe dînerî û xwe dipîva. Him serbilind dibû û him jî êşeke kamax dikişand. Pîrebûn, bi êş û jan û evîndarî di bedena wê de ava û tekûz dibû. Êdî hêza hezkirinê û xwestinên pîrekî, bedena wê dagir kiribûn. Du hêzên pir xurt bûn. Ew zû girtibûn.

Dinya li dora Serdar jî, bi evîndariyê tije dilgeşî bûbû. Xweşiyeke nedîtî xwe berdabû ser goştê bedena wî û dilê wî. Hêviya wî bilind bû, şik û taswas ji dilê wî derketibûn. Pêşeroj yekser geş û ewle bû. Dilê wî bi xweşiya wê yekê nepixîbû. Bedena wî xwe li hêsaniya wê xweşiyê pêçabû. Bedena wî li dilê wî sivik dihat. Wek nepoxeke li ber bê bû. Wek ko difirriya lê dihat.

Buhar demsaleke cuda ye. Xwedîya taybetiyên cuda ye. Merd e, xweş e, geş e. Gava çiyar bi hatina buharê re hêdî hêdî kirasekî kesk li xwe dikirin û êdî ji herdu bajaran xweş diçirisandin, evîndarî xweştir dibû. Buhar demsaleke erotîk e. Ew diyariya merdbûna xwe ya taybetî berdida bedenên bi xwîn û goşt. Ew yek, vatiniya ko sirûşt dide hemû tiştên bi can û xwîn û jîn e. Piştî ko ew merdî dikeve rehan û bedenê, êdî xwestineke bêhedan e tiştê ko wan germ û xurt dike û dajo ser mecala aşkirinê. Ev yek, di jîna heywan û çûkan de eşkere ye. Bi lep û lapûşk û diranan êrîşî hevdu dikin û xwe jê bêpar qebûl nakin. Ji xwe nikarin bikin. Mercê jînê û xwezêdekirinê ye, misoger e.

Kar û lebat û xwestina xwezêdekirinê, armanca buharê ye. Em mirov jî di ber de ne. Dinya wilo ava bûye û nifş wilo ji hevdu zêde bûne. Bapîrên me, bapîrên wan bapîran bi xwe, bi hezar salan ev yek ji me re anîne û dane me. Vatiniyek e. Nifşek digire, dijîne û bi dû re dide nifşekî din. Dor e. Hin tên, dorê dikin û berî ko herin jî didin hinên din. Êdî dora Gulê û Serdar û nifşê wan bû. Ji ber wilo bû ew û ên din êdî hêdî hêdî bi vatiniya xwe radibûn, wan jî dikirin ko dora xwe bikin.

Lê ew dara evîndariya di dilê Serdar de, wek ko ji nifşkê ve birûsk li dareke heyaman bixe, lê hat. Hinek jê hilweşiya. Buhar, wek ko dihat neçû serî. Geş dihat, xweş dihat, lê bi êş çû. Serê buharê bobeleteke xaîn hat serê malbata wî û ew jîna ko ketibû ser rêya hêviyên geş, birîndar kir û çû.

Xwezî felek ne xaîn ba
geşiya dilan her daîm ba
jîna li dinyê tim rengîn ba
cîhê êş û kulan nav êgir ba, hêtûn ba...

Lê feleka xopan xaîn e, xweşiya dilan ne her daîm e, cîhê êş û kulan ne nav êgir e, ne tu hêtûn e. Cîhê wan, dilê reben e, nav goştê nerm û germ e.

Çawa!

Xwediyên êş û kulan rastiya vê yekê baş dizanin. A rast, êş û kul dibin mêvanên dilê hemû kesian. Tê naskirin. Lê dîsa jî divê çîroka xaîntiya felekê bê gotin. Divê bê gotin bê çawa difitile û ji nifşkê ve ji paş de li mirov dixê. Divê herî ji serî ve bê gotin. Ji bo ko derkeve bê çawa digere û li ên ko serê bennê xweşiyên jîne zeft kirine dixê.

Serdar lawê Ûsivê Mûsik û Gulçînê bû. Berî pazdeh-şazdeh salekî ji ber xizaniyê, ji herêma Omeriyan, ji gundê Talatê bar kiribûn Nisêbînê. Ji Talatê, ji mala Mûsik in.

Mala Mûsik di wextê xwe de pir halxweş bûn. Lê her ko malbat mezin bûbû, milk li hevdu par vekiribûn û her ko jînek anîbûn, hinek ji milkên mayî tê de dabûn û lawaztir bûbûn.

Tahirê Ûsiv, bavê Ûsivo, şaxekî ji malbatê bû. Di wî şaxî de, heta çaxê Tahirê Ûsiv bi xwe jî miribû û Ûsivo û her sê birayên xwe jî para wî li hevdu par vekiribûn, êdî axa mayî, nema pareke lê hejayî bû. Nema abora tu

kesan ji wan, bi tiştên ko mabûn, wek berê dibû. Halê pismaman jî gi-habû doşeke weha.

Heger rewşa mirov a aborî wilo be û qaîşkêşiya gundan û darên cendirman jî têkevin ser, êdî barkirin dibe qeder û tê serê mirovan. Ûsivo bi xwe jî wilo bi a qederê kiribû. Bi dû hêviyê de bar kiribû Nisêbînê.

Li taxê, bi navê mala Gulçînê dihatin naskirin. Her demê Gulçînê li ber çavan bû û ji ber wê yekê jî navê malbatê, bi navê wê dihat hildan. Ûsivo pir ne li malê bû, gelek jî taxê ew nas jî nedikirin. Gulçînê bû, her tişt ew bû.

Ji wî çaxî ve, komek çêlik bi dû Gulçînê ketibûn. Serdar na, lê ên din hemû li Nisêbînê çêbûbûn. Ji xaniyê wan û erdê wan ê li Qamîşokê pê ve tu tiştên wan ne li Talatê û ne jî li bajêr hebûn. Du ode û salonek û piçek hewş bû. Para wan a jî dinyê, hew ew bû. Ji bo ko mirov bi dû re derewîn dernekeve, divê bê zanîn ko aşxaneke wan a biçûk jî di hewşê de hebû. Mala wan, li taxa Qijlê, li dawiya Kuça Belengazan, xaniyê çaran bû.

Dema Ûsivê Mûsik û Gulçînê ji Talatê bar kiribûn, Serdar kiribûn ber himbêza xwe û mala xwe ya wekî din jî, hemû li herdu kerên xwe kiribûn. Wî çaxî Gulçînê bi zikê duyem ducanî bû. Kîjan sal bû, ew bi esehî nayê zanîn. Lê li gor ko dibêjin, piştî ko Hisreto trênz tazî kiribû bi du salan bû û dem payîza paşî bû. Xelkê medbexên xwe nû hilanîbûn û nû dest bi ser-jêkirina dermalên xwe kiribûn.

Wî çaxî, sedek dudu erdê wan, cotek rezê wan û çend bizinên wan hebûn, ew jî wî çaxî firotibûn birayên xwe û xwe ji binê ve ji Talatê qut kiribûn. Li ser hevdu heft alme kiribûn. Piştî ko mala xwe anîbûn, herdu kerên xwe jî firotibûn. Gava barkirin eseh bûbû, Kurikî wek mişterî li wan rabûbûn. Ji ber wê yekê, herdu ker dîsa vegerandibûn Kurikê û dabûn xwediyên wan ên nû. Kerên wî baş bûn. Ciwan û xwedîkirî bûn. Him ji bo ko bikaribe bi wan cotê xwe bike û him jî di navinan re êzingan ji gundê Serê Kaniyê, ji himiya Zibêrê mala axê, bibe Nisêbînê û bifiroşe bûn. Wan jî du almên bûkan anîbûn. Ûsivo almên xwe li bajêr firotibûn û li ber xwe gerandibûn. Bi wan peran ew xaniyê ko hîna tê de ne, çêkiribû.

Talatê gundekî mezin û kevn bû, dor sed malekî hebû. Pazdeh mal jê Mûsikî bûn û Talatîyên kevn bûn. Zuriyeta xwe heta heft bavan dihejmartin û diçûn. Ûsivo, lawê Tahirê Ûsivê Mûsik bû, Tahir lawê Ûsivê Silêmanê Mûsik bû, Ûsiv lawê Silêmanê Şamilê Mûsik bû, Silêman lawê

Şamilê Xalitê Mûsik bû, Şamil lawê Xalitê Eliyê Mûsik bû, Xalit lawê Eliyê Mûsik bû û Elî jî lawê Mûsik bi xwe bû. Ji Mûsik pê ve nikarîbûn herin, nizanîbûn bê kî hebû.

Mala Mûsik du jin dabûn mala axê. Bûkeke wan (jina Şamil, dêya Silêman) û yeke mala axê xuşkên hevdu bûn. Li gor ko tê gotin, gava ko law ji wan re çêdibin, navên herduyan dikin Silêman. Navê mala axê, bi dû re êdî bi wî Silêmanî dom dike, lê ê mala Mûsik wek berê dimîne. Ew û mala axê her demê ên rêzekê bûn, merevên hevdu bûn. Çar mêrên wan di ber mala axê de hatibûn kuştin.

Di zincîra ko ji Ûsivo zêde bû de, navê Mûsik, li Serdar qediya. Jê re Serdarê Gulçînê dihat gotin. Lê navê Mûsik, li ba pismaman, hîna wek berê berdewam bû. Ew navê serbilindiyê bû. Çi bavikê ko hebû, rêza xwe dihejmart û xwe digihand Mûsikê pêşî. Lê piraniya wan, li ba Şamil bi rêzê re dibûn yek.

Heçê Gulçînê bû, ew jî ji gundê Kurika Buhurî bû, ji newala Stilîlê bû. Keça Esedê Xudoyê Şakir bû. Navên bavan zû li ba wan dihatin jibîrakirin. Her demê sê bavan têra wan dikirin.

Ûsivo Talatî û Gulçînê Kurikî... çîroka evîndariya wan dirêj û balkêş e.

Dibêjin ko rojekê ji rojan, rojê serê payîzê, Ûsivo tê êş. Talatê û gundên der dorê bej bûn, av û aş lê tune bûn. Carê ji bo karên wilo, xwe berdidan newala Stilîlê.

Wî çaxî sala Ûsivo qediya bû ko eskerî kiribû. Dora zewaca wî ketibû berî dora hemû tiştan. Simbêlên wî di bin guhên wî re derdiketin. Xelkê ew bi tiliyan nîşanî hevdu didan. Gelek qîzên Talatiyan, çav berdabûnê û li ser wî ruh dabûn, lê wî bi xwe çavên xwe digêrandin û nedigerandin, yeke li gor dilê xwe nedidît. Êdî dereng jî ketibû. Birayên wî yên biçûk, Xalit û Etman jî dildar û sozdar bûn û êdî sozdarên wan zor didan wan. Lê soxî xwe li bendî wî radigirtin. Ûsivo ev yek jî zanîbû, lê anîna jinekê, ne wek kirîna cotek çarox bû.

Ûsivo, berî nîro digihije Kurikê. Aşê jor qonaxa çixarakê di binya Kurikê re bû. Li binya gund, li ser çemê ko ji bin çiyayên Hebîsê derdikeve, her ko tê mezintir dibe û ji nav bîhik û çinaran ji nîfşkê ve derdikeve ser rêya gundên Omeriyan, dibire û dadikeve ser aş û bexçên Stilîliyan, li Gulçînê rast tê. Wek kevoka ko dakeve ser avê, hûrik hûrik dimeşiya û ji hêla gund ve pêrgî wî ve dihat ser çem. Li wir, li ser çem, mirov xwe ji ser kevirê diqevast ser yekî din û ser yekî din û wilo di çem derbas dibû. Ew kevir jî sal û heyaman ve li wir bûn. Hew bi qasî ko li ber

lehiyê neçin mezin bûn, bi qasî elbekê û du elban hebûn. Her ji buhus-tekê du buhustan yek hebû, bi rêzê bûn. Têra ko du mirov bikaribin pêrgî hevdu ve herin, nedikirin. Ûsivo radibe rê dide Gulçînê û li aliye dîn dimîne. Lê gava ew wek kevokan xwe ji ser kevirê diqevêze ser ê dîn û dike ko derbas bibe, Ûsivo bala xwe dide bejin û bala wê, cotê memikên wê, goştê ko li ser rahn û kulîmekên wê diheje... awira xwe ji wir hildide ser rûyê esmer û gurover, lêvên tenik, çavên reş ên belek, birûyên qelemkirî û deqa di çenê de. Xwîna wî li wir di nav goştê bedena wî de lê dikele û difûre. Hiş û aqil berdide, qolincên dilketinê digirin dora dilê wî. Xwe li ber wan nagire û diçe wê li ser kevirê dawî radigire.

Gulçînê wî çaxî hijdeh salên sax kiribûn, di kemala xwe de bû. Xortên ko xwe tê dernexistibûn, di wê newalê de tune bûn. Lê hêvî qet nedida tu kesan. Bûbû wek hinareke ko heta derengê payîzê di dara xwe de bimîne. Reng û tahm lê tîr û tarî bûbûn, stewiyabûn û xwe lê vedabûn. Hindik mabû Şêrîna biçûk bigihije û mêr bike, lê ew hîna jî li malê bû. Heger ew yek bihata serê wê, hetîketiyeke mezin bû. Lê tê gotin ko mirov ilehî li bendî nesîbê xwe dimînin. Xuya ye ko rast e. Li bendî Ûsivo bû. Ji ber wê yekê Ûsivo bi dîtina pêşî bi heft dilan dildikeve wê. Ûsivo radibe wek mêran bi a dilê xwe dike û li wir »keçê qîzê, navê te çî ye û tu qîza kê yî... tu çî şêrîneke kesan nedîtî yî... heger tu min bikî, ez ê xwazgîniyan bişînim te« dibêje.

Gulçînê, »li min rebenê, kuro xorto tu dîn î... ma hima wilo li ser rê û rastê tu derketiye pêşiya min... bavê min heye, birayên min hene, pîsmanên min hene... bawer neke ko ez bêxwedî me... wê wek guran te li hevdu hilînin... ma qey xwîna te ketiye çavê te...« dibêje lê Ûsivo gotina wê dibire û dibêje: »keçê qîzê welehî bila hemû şêr û piling bin û bên min, lê ez dîsa dev ji te bernadim. Ez bi dîtina pêşî bi heft dilan dilketime te... ma ez ê çawa rabim dev ji te berdim. Ez li sed û sîh gundên Omeriyan geriyame, lê ez heta îro li şêrîneke wek te rast nehatime. Ez ne bêbext im, ne xeberok im û ez ê tu caran jî li kevaniya xwe nexim. Ez ne ji dewlemendan im, lê ez ne ji xizanan im jî. Wekî dîn, vaye ez li ber çavên te me. Ka tu jî baş li min binere... heger ez di serê te kevim, ez nû vegerim malê, ez ê xwazgîniyan bişînim te«.

Gulçînê, »kuro xorto welehî tu dîn î, tu wilo roj nîro derketiye pêşiya min... dev ji min berde... hilîne ji ser rêya min, xwe bide alî... wê hin me bibînin... ma min îro çî kir ko ez rabûm ji malê derketim û min bela te anî ber deriyê bavê xwe...« dibêje, lê Ûsivo dîsa gotinê ji devê wê digire û

»na qîzê, ez ne dîn im... lê heger ez dîn bim jî, ez li ser te dîn im. Belkî rast e, êdî ez jî tê derdixim ko hiş û aqil bi min re nema ye... de ka min bike, ez te dixwazim. De... heger navê te bi xerabî derneketibe û heger tu şermezarî li ser te ne geriyabin, were bibe kevaniya min« dibêje.

Hat bîra Gulçînê ko êdî xelk, »weleh wê Gulçînê di mala bavê xwe de bimîne. Heta îro tu mêr nekirine û nema dike jî. Êdî xelk jî nema tên wê dixwazin« dibêjin. Tîrs diniquete dilê wê. »Heger tiştê ko tê gotin rast be!« ji xwe re dibêje. Awira xwe hildide û li xeta simbelên qeytanî, li biska temberiya wek tîlên tembûrê zer ko ji bin kumê tiftik filitî bû ser eniyê, li çavên zer ên awirtûj, li bedena zinde wek a dergevanan dinere û sist dibe. »Yekî wilo dikare mirov ji keriyek gurên sibatê biparêze... xortekî çê ye« di dilê xwe de dibêje. Ûsivo dikeve serê wê û tavilê, »na xorto, ez qîz im, ez pak û bi rûmet li mala bavê xwe me, li bendî camêrekî wek te me. A rastî, gelek hatine û ez ji bavê min xwestime... bawer be ên bi qasî axan spehî, bi bejin û bal hatine... zêrên zer li ser cila bavê min vala kirine, lê ne min ew kirine û ne jî bavê min ez dame wan. Heta îro dilê min nebiyyaye tu zilaman. Lê xuya ye xwedê navê te li ser eniya min nivîsiye û tu îro wilo ji nifşkê ve derxistiye pêşiya min û li min kiriye bele. Îcar madem tu wilo wek camêran derketiye pêşiya min, min jî tu qebûl e... de ka bila xwazgîniyên te bên. Lê ez sozê didim te û ez êdî dibim a te. Heger tu li min biqulpî, ez dû re rojekê nikarim ji hinan re bibêjim ez qîzeke pak im. Xaîn dernekeve... ez guneh im. Were min ji bavê min bixwaze, lê heger bi wî awayî nebe û heger tu rast dibêjî, dîsa were li min bipirse, mêrekî çê be û min bi kotekê bibe ji xwe re. Lê heger tu neyê, ez ê bawer bikim ko zilam hemû bêbext û derewîn in... ez ê bi dû re zewaca mêran li xwe heram bikim û li darê dinyê tu mêran nekim, ez ê serê xwe bi tu mêran re daneynim ser balîfekê« dibêje.

Gava wilo dibêje, Ûsivo ji ber kêfê û xweşiya bayê dilketinê dike bêhiş bikeve ber nigên wê û ruh bide. Di dilê xwe de »madem wilo ye, tu êdî ma a min qîzê« dibêje. Ji xwe re lê dinere û dimîne. Hiş û aqil di serê wî de namîne. Gava piştî bîstikekê tê derdixê ko îcar dora axavtinê a wî bi xwe ye, ji nav xweşî û xiroşa dilketinê vediciniqe, li xwe vedigere û destê xwe datîne ser qebza xencera xwe û »keçê qîzê, ne adeta min e, ez qet zirt û fortan nakim... lê ez Ûsivê Tahir im, ez ferxê mala Mûsik im, ribatê dora Talatê me. Heta roja îro, ez li mêkewa xwe rast nehatime, ji ber vê yekê jî min tu caran nexwendiyê. Lê heger tu qala bextê min û mêraniya min bikî, ez wî çaxî deyndarê gotinê û xwendinê dibim. Heta roja îro tu ke-

san nehatine sozdarên me ji ber me nebirine. Mala Axê jî xwe di vî warî de di me dernexistine. Bi soza mêrê çê, heger bi xweşî bû, bû... lê heger bi xweşî nebû, heger ez bizanibim ko wê çira me li dinyê vemire, em ê bi malbatî biqelin jî, ez dîsa tîm te bi darê zorê dibim ji xwe re. Soz û qerarên xwedê li can û cesedê min ketibin, ez nahêlim ko di saxiya min de destên mêran bigihijin te. De aniha bi xatirê te. Lê heger heta deh rojan xwazgîniyên min neyên ser cila bavê te, xwe ji revandinê re kar bike. Ez êvara roja dehan, li ber derî me. Hêvî dikim ko bi xweşî bibe. Lê heger xwazgînî bîn û bavê te, te nede, êvara ko xwazgînî şkestî ji mala bavê te vegerin, ez li ber deriyê we me« dibêje û rê dide Gulçînê.

Piştî ko Gulçînê »baş e, qewlê me ma wilo« dibêje û digihije ko du gavan ji ba wî rade, Ûsivo ji paş ve gazî wê dike û wê dîsa disekinîne. »Keçê qîzê ma ka te navê xwe ji min re negot. Ê min bi xwe Ûsiv e... ma ê te çi ye... ez ê bavê xwe bişînim mala kê« dibêje. Gulçînê disekine, li xwe difitile, bi nazdarî dibêşe û »Gulçînê ye... Gulçîna Esedê Şakirê Xudo« dibêje û bi rêya xwe de diçe.

Ûsivo, »de baş e... xwedê mezin e« dibêje û ji nû ve dide rê û diçe êş.

Ûsivo, wê rojê, dildar û birîndar vedigere malê. Isma hedanê di bedena wî de namîne. Diçe ji malbata xwe re, min Gulçînê diye, hûn ê rabin wilo û wilo bikin dibêje. Rê li ber wan datîne û gotinê dibire. Dibe xetereke biyan û dikeve stûyê wan. Êdî wek berê ko ji devê tivingê derkeve, nema ne vedigere û ne jî tê girtin.

Piştî sê rojan xwazgînî diçin Kurikê. Lê ew heta ko vedigerin, ew bi xwe jî li malê tivingê yax dike, pakêtan lê dixê û vala dike, rextan dadigire û rast dike û xwe ji rêya din re kar dike. Çar xortên Mûsikîyan ên din jî bi xwe re kar dike. »Hûn jî herin tivingan derxin gelî pismaman... çi dibe û çi nabe... heger nedin, hêvî dikeve darê tivingê, em ê herin bi darê kotekê bînin. Nêta min ko ez herim wek Cembelî şivantiyê bikim tune ye« dibêje.

Pismam bi kêfxweşî diçin tivingan derdixin. Mahne ji wan re dikevê ma êdî kî dikare tivingan ji destên wan derbixe. Amade ne ko gundê Kurikê tevî li ser Gulçînê bidin ber tivingan û bikin serada nikarê. Lê ew yek qet hewce nake. Talatî û Kurikî li hevdu dikin, Gulçînê jî Ûsivo re dixwazin, serê wê girêdidin û tîm malê. Xweşî, wilo zorê betal dike û xort tivingan dîsa hiltînin. Û wê rojê, Ûsivo tobe dike ko wê tu carên din nema destê xwe bide darê tivingê. »Heger ez vê mîratê daneynim, wê rojekê ilehî min û Gulçînê ji hevdu dûr bixe. Ji bo xatirê belekên çavên wê, tiv-

ing li min heram be« dibêje.

Pismamên wî pêşî bawer nakin, lê bi dû re dibînin ko Ûsivo rast gotiye. Ev yek dibe kêmasiyeke zilamtiya wî û qedir û qîmetê wî di nav pisma-man de zû dikeve. »Wey li vê ecêba nedîtî... Ûsivo ji bo kevneke jinan rahiştina tivingê li xwe heram kiriye« tê gotin. Lê Ûsivo guh nade goti-nan... ji bo xatirê Gulçînê bi a xwe dike.

Li gor ko tê gotin, wê payîzê nagihijin ko Gulçînê bibin. Heta sal dizîvire a dîn û berf ji erdê radibe, rê vedibin, qeşa dihele, axa bi ber hev-du berdide, zîpik diçin û pilingê dawî dikeve, av di daran digere, bilbizêq çêdibin, beîv kulîlkên pêşî vedikin, roj ji germiyanan vedigere, dinyê ji bo jînê, dilketinan û dîlanan germ û xweş dike, ji nû ve wê diguhêzin. Heta wî çaxî incex digihijin rezê xwe yê di nav hidûdên Sada de bifiroşin, qe-lenê wê û peran ji bo mesrefên din peyde bikin. Heta wî çaxî, xortên nûhatî jî digihijin ko qoçanîkan bihûnin, xenceran di ber xwe xin û xwe fêrî reqsê bikin. Ên mezintir digihijin ko kum û şewqan biguherin, piş-tan û kejiyan bikirin, şal û qutikan bidirûn, gorên rengîn çêkirin bidin û çaroxan nerm bikin, simbêlan henne bikin, fişekan peyde bikin û nîşanê bifirînin. Qîz jî incex digihijin ko desmalan biguherin, kirasên dawetê bidirûn, pişt û gulik û rêşîkên rengîn bihûnin, por hinne bikin, berbiskan bikirin, morîk û mircanan darvekin, kildanan tije kil bikin, xemla xwe tekûz bikin û herin dawetê.

Bi rojan û mehan li dor xwe diçin û tîn. Dibêjin ko dawetên mala Mûsik bi nav û deng bûn. Hîna ji roja pêşî ve xuyabû ko wê daweta Ûsi-vo û Gulçînê, erdê û ezmên bihejîne. Tu kes hêvîşkestî nabe. Wîlo derdikeve. Şikriyê Fafî û Xidirê Omerî herdu li ber hevdu dibedilin û heft şev û heft rojan dawetê digerin. Qîz û xortên wan gundên wê derdorê, heft şev û heft rojan di daweta wan de direqîsin. Di milê hevdu de dîn û har dibin û reqsê xurt dikin. Gava Xidir lê dixê dîntir dibin. Şewqe û epirî ji serên wan dikevin, pişt ji piştên wan difilitin, çarox xwe di nigên wan de nagirin, perçe perçe dibin, lê dawet her rojê xweştir û mezintir dibe.

Wî çaxî derdikeve bê çî reqş li ber Xidir dibe. Xelk dibihîzin. »Baweriya we ji xwedê hebe, wek Ûsivê Çelebî xweş dike« tê gotin. Gava xelk wîlo dibihîzin, xwe nagirin, cotên xwe ji ser xetê berdidin û tîn dawetê, tîn li ber Xidir direqîsin.

(Şikrî dengbêj û tembûrvanê topa gundên Omeriyan jorî û ji jêr ve jî ên newala Stilîlê û Qurdîsê bû. »Sed û sîh« gund bûn. Li hemûyan nav dabû, dawet û dîlan bêyî wî nedibûn. Lê heçê Xidir bû, hîna dengbêjekî

nûhatî bû, hîna tu nav û dengê salan pê neketibûn, cara pêşî di dawetêke wilo mezin de lê dixist. Wî çaxî xelk dibînî bê Xidir çî yeman e, çî tembûrvan e. Êdî ew jî nav û deng dide. »Mirov li ber tembûra Xidir wek pelên bi daran ve dilerizin... ên ko di emrê xwe de neketine tu dawetan û qet nereqîşîne jî, gava Xidir lê dixê, xwe di cîhê xwe de nagirin... hima radibin û direqîşin« tê gotin.

Wî çaxî êdî Xidir, Şîkrî derbas dike. Erê Xidir wî derbas dike, lê hostatiya lêxistina tembûre, dîsa ji Şîkrî re dimîne. Omerî wilo li hev dikin. Ji wê encama darezaniya xwe tu caran daneketin: »Bavo Xidir, Şîkrî derbas kir, pir xweş lê dixê, dawetan pir xweş digêrîne û êdî ew serekdengbêjê me ye... ket dewsa Ûsivê Çelebî. Lê Şîkrî jî piştî Ûsivê Çelebî mamostê hemû tembûrvan û dengbêjên me ye.« Nav û dengê Xidir wilo belav dibe... ji nav Omeriyan derdikeve û ji Diyarbekirê bigirin, heta bi Bêrûdê, Dêrazorê û Mûsilê diçe.)

Dawetêke nedîtî bû. Şeş rojan lê dixin. Roja heftan jî, êdî dor tê anîna Gulçînê. Sibehê, gava roj şêrîn dibe, îcar Tahirê Ûsivê Mûsik xwe ji çûnê re kar dike. Şînbozê xwe yê fal li malê dihêle û mehîna Çavqeliştî dibe. Navting û bertinga wê jê re baş dişidînin, qaişên nêr û mê li devê wê dixin, tejkêkî rengîn û bi gulik û rêşîk pê dadikin, nivîşt û çavşînkên bi eniya wê vedikin, stûyê wê tije morîkên şîn dikin û rişmên wê didin destê wî. Tahirê Ûsiv, Şîkrî ji daweta li malê re dihêle û Xidir bi xwe re dibe. Dor sed û pêncî-dused kesan didin dû Tahirê Ûsiv. Yek liban qîz û xort li Talatê dimînin. Ên din hemû dibin xêlî û pê re diçin.

Rojeke xweş e, ew jî wek qîzeke xêlî dilgêş e û dikene. Tê gotin ko bi hukmê xwedê wê rojê li hêla botan girgira tavê erd û ezman dihejand lê li nav omeriyan rojê serê çûkan dişewitand. Ew jî wilo dibe xelî û diçe Gulçînê

Piştî sikaka rezan, êdî heta Hebîsê, rê di best û newal û xiram û panavan re ye. Du alî dar û deviyên tarî ne, tahtên bilind in û xewle ne. Gava li panava pêşî diqulpin, Xidir, dor deh gavekî bi dû mehînê de, di nav jinbiyan û ên bi mêr de dimîne û lê êdî qîz û xort hêdî hêdî xwe vedidizin û diavêjin pişt taht û deviyên. Bi dû re radibin û dîsa digihîjin xêliyan. Carnan cot cot, ref ref ji paş ve, ji ber taht û deviyên radibin û bi lez tèn dikevin nav xêliyan. Gava Xidir dev û lêv û hinarkên qîzan ji ramûsanên wilo sor û ji gezan gezkirî dibîne, ava du aşan bi devê wî dikeve. Lê dinere û dibîne ko tu tişteke pê nabe. Serê bennê xortaniya nûhatî ji destên wî filitiye. Wî çaxî klama Nofa ji xwe û qertejînan re dibêje.

Tahirê Ûsiv li ser piştta mehîne çend carekî li xwe difitile û dibîne ko xêlî kêmbin. Dibîne ko heçê xort in, di nav xêliyan de xuya nakin. Tê derdixe bê rewş ji ber çî ye. Li Sofî Dimdim û Çavqeliştî difitile û »welehî heger qîz û xortên me îro tu qebhetan nekin û tu belan neynin serê me û xwe, baş e« dibêje.

Sofî Dimdim »rast e apê Tahir, qîz û xortên vî heyamî pir bêdebe in... ne şerm dikin û ne jî ji xwedê ditirsin« dibêje, lê Çavqeliştî, »xem nake apê Tahir... îro dawet e, adet e, bila ji xwe re bi hevdu bilîzin« dibêje û rêya xwe dom dikin.

Li ba Hebîsê, li ser kaniya Şêx Hiseyn li bendî qîz û xortên jêmayî dimînin. Cot cot tîn û dikevin nav xêliyan. Ji wir pê ve, êdî bi hevdu re dimeşin. Qonaxa bi dû re Kurikê ye.

Xidir li binya Kurikê dest pê dike û dîlanê li hewşa mala bavê bûkê germ dike. Dengê lîlandinan li newalê li hevdu vedigerin. Dawet mezin dibe û difitile. Xortên Kurikiyan jî xwe nagirin û ji ser xaniyan dadikevin reqşê.

Piştî du saetan, gava têr direqîsin û Gulçînê kar dikin, Reşo, biçûkê biran dikeve devê derî û »bi xwedê heta hûn xencereke zîv nedin min, ez nahêlim nigê Gulçînê ji vê malê derkeve« dibêje.

Tahirê Ûsiv bi tedarik e... xencerek di ber de ye... wî zû qane dike, bûka xwe ji hewşê derdixe. Lê îcar Hiseynê beqçî bi tiving û kincên cendirman li serê kuçê derdikeve pêşiya wan û »welehî heta hûn xelata çawîşê cendirman û midîrê nehiyê nedin, ez we bernadim« dibêje. Tahirê Ûsiv »ma xelata wan çî ye« dibêje, Hiseynê, »du kar in... her yekî ji wan karek e... karek bi pênçî lîran e« dibêje. Tahirê Ûsiv destê xwe dixe paşla xwe, peran derdixe û »welehî wê rojekê hin xwîna te di stûyê xwe xin, lê îcar ka bê kîjan rojê ye. De ka binere bê yekî din wek te li nav Omeriyan heye« dibêje. Hiseynê aciz dibe û »welehî ez karim te bigirim û bibim qerekolê, lê ez dîsa di te dibuhurim... cezê te û wê gotinê, tu dê dîkekî jî bidî min... yan na ez we bernadim« dibêje.

Talatî xwe lê radikişînin, lê Esedê Xudo bi dengê wan derdikeve ser xaniyê ko ji qesra bilind re bûbû dik û ji ser wir rewşê dibîne. Gazî Hiseynê dike û »wan berde Hiseynê, ez ê dîkekî bidim te« dibêje. »Soza ko tu dê îro bidî min, bide« dibêje, »erê, erê soz« Esed dibêje. Hiseynê wî çaxî xwe ji rêya wan dide alî.

Tahir rişmên mehîne dikişîne û »lêxe Xidir... heta em ji nav gund derkevin, bila qîz û xort koçekiyê bikin« dibêje.

Xidir derdikeve pêşiya mehîne û lê dixê, naşî û jinbî jî derdikevin pêşiya wî bi xwe û dismalan dihejinin, li hevdu vedigerin, xwe li erdê dixin û radibin û diçin. Heta ko di qesra Hiseynê derbas dibin, wilo direqisin. Li ser çemê ko ji Hebîsê tê, bi dorê û bi rêzê xwe di ser keviran re diqevêzin û derbas dibin.

Çend qîz û xort hevdu li kêleka rê, li aliyê Kurikê digirin û direqisin. Hin ên din li aliyê din hevdu digirin û dawetê germ dikin. Xêlî di wan dibuhurin, ew hevdu berdidin, bi lezê digihjin wan, dibezin pêşiya wan, hevdu li wir dîsa digirin, direqisin, heta xêlî di wan derbas dibin, hevdu dîsa berdidin û digihjin wan. Dengê Xidir û halên xortan û lîlandinên jinbiyan di newalê de li hevdu vedigerin. Heta wê rojê tu bûk bi wê ezametê û wê kêfê ji Kurikê neçûbûn. Lê tu nabê heta wilo, xortên Kurikiyan li wan difitilin û rê digirin.

Li ba cok û tûya Himada, yek yek, dudu dudu ji pişt taht û deviyan derdikevin. Xêlî dicefilin û radiwestin. Lê xortên Talatiyan qoçanîkên xwe ji pişt xwe vedikin, li keviran daqûl tèn û derdikevin pêş. Qîz xwe didin pişt wan û nav di wan didin.

Tavilê Qaso, mezinê xortên Kurikiyan derdikeve ser tahtekê û »Talatîno, ma qey ketiye serê we ko hûn bikaribin bêyî ko karê xortan bidin, qîzekê ji nav me derbixin û bibin. Bi xwedê hevalên min hemû karkirî ne, hemû bi qoçanîk û qewsik in. Cindiye Tûjan bi wê qewsika xwe li çavê kew dixê, derziyê difirîne. Ji Gulçînê bipirsin, ew baş dizane bê Cindî çi tov nîşançî ye. Min ew şîret kiriye. Wezîfa wî, şikandina serê bavê zavê, ê bûkê û ê Xidir û tembûra wî ye. De îcar bê xwîn û bê pevçûn karê me bidin me û rê a we ye« dibêje.

Gulçînê li ser pişt mehinê dilerize. Dizane ko Qaso rast dibêje, kevirên Cindî vala naçin. Heger bi xweşî li hev nekin, wê serê wê bibe delav. Lê dizane ko ji bêdengiyê pê ve tu tiştêkî din di destê wê de tune ye. Lê Xidir, »ma a min çi ye lawo... çima serê min û tembûra min« dibêje. Qaso, »tu tembûrvanê wan î, ji bo ko dawet nema bibe« dibêje.

Wê bîstikê kevirêkî qoçanikan ji hêla xortên Kurikiyan di ser serê xêliyan re difire. Awirên topa wan didin dû vingîna kevir. Bi bayê xezebê diçe û li nivê kevirêkî benna bexçan dikeve. Çirûskên êgir jê diçin û dengê tivingekê jê tê. Qudûm li Gulçînê û xêliyan dişikîn. Ū bi ser de, »aha kevirên me wilo ne« Qaso dibêje û wan hîn bêtir ditirsîne.

Tahirê Ūsiv diheyire. Destûra wê adetê bide, nede! Bila ew rîtuala çaxê birina bûkan wek ko bi sedsalan bûye, bibe, yan na!

Lê xortên Talatîyan, natirsîn, qoçanîkan badidîn û xwe ji pevçûnê re kar dikin. Xalit li malê mabû, lê Etman li tenîştta Incîk e. Incîk li ser navê Talatîyan derdikeve pêş û »ma ew ji ber ên me ve çî ye... ên me çapilî ne... zû ji pêşiya me rabin... welehî bîst û yek qoçanîkên me hene... me hemû ji bo îro nû hûnane. Destik dirêj in, kefik fireh in û bi guhik in... em dikarin kevirên nîvweqî bi wan biavêjin. Min hemû yek bi yek ceribandine. Zû ji wir rabin. Ez Incîk im, ez gurê piştşîn im, pirçkinîk im. Min bi qoçanîkê xwe, tiving ji kozîkan rakirine. Îcar bîstên din jî wek min hene. Pênc qewsikên me jî hene. Ah ev pismamê min, Ezê Mûsikîyan li mû dixê, derzî bi qîzên gundê me ve nehiştine. Hemû jê re bûne nîşan, wî jî hemû firandine. Min heta niha deh bûk birine û min karek tenê jî nedaye. Bi xwedê em nahêlin ko hûn serê xwe ji pişt taht û devîyan derbixin û kevirêkî tenê biavêjin me. Heger hûn tev bilivin, em ê we ser bixwîn bi ser dêyên we de bişînin malê« dibêje.

Tahirê Ûsiv dinere ko rewş xeter e, wê xort hevdu perçe bikin, wê bûk û pîrek di nav nigan de herin. Wê şerîtên xwînê ji serê wî û Xidir û bûkê biherikin. Wê li dinyê û axretê bihetikin. Hema zû dengê xwe li xortên xwe dike û ji ên din dipirsê bê ma heqê karê wan çî qase ye. »Pêncî lîre ye, kar hemû bi pêncî lîran in... adeta gundê me wilo ye« dibêjin. Tahirê Ûsiv pêncî lîran ji wan re dişîne, wan ji rêya xêliyan radike û bûka xwe çav zuwa derbas dike.

Lê Incîk pir li ber xwe dikeve, »çawa ez serek qoçanîkçiyê Talatîyan, ez sax û nemirî û ez bi xêliyan re bim, hin bên me bitirsînin û karan ji me bistinin« dibêje û diingire. Qîz û xort û Tahirê Ûsiv bi xwe, bi qurban û heyran li ber dilê wî diçin û tên heta ko wî aş dikin. Dixwest nema bi xêliyan re bimeşe. Dixwest bi tenê ji xortên Kurîkiyan re li wir bimîne û kêr bi paş de bistîne. Lê xêlî wî bi xwe re dibin û diçin.

Li Hebîsê, li ber Kaniya Şêx Hiseyn, Çavqeliştî »apê Tahir, êdî heta Talatê av û kanî tune ne, ka bila xêlî avê vexwîn, bêhna xwe vekin û ji nû ve bidin rê« dibêje. Tahirê Ûsiv bi a wî dike û mehînê ber bi kaniyê ve dikişîne.

Naşiyên Hebîsiyan li wir in û Hiseynê birê Xidir jî di nav wan de ye. Xidir berê xwe dide wan û »lawo Hiseyn, bayê sor pê keto, ma tu îro kezîzerên Talatîyan nabînî. Yekê bi tiliyan şanî min bike, em ê ji te re bînin« bi dengêkî bilind dibêje.

Hiseyn »na, min Xanimka apê xwe divê« dibêje, lê xortên Talatîyan xwe li Xidir xwar dikin û »ma em mirî ne ko tu bê qîzan ji nav me bibî ji

birê xwe re« dibêjin. Xidir, »ez henekan dikim lawo, ka bisekinin... bila hemû ji we re bin... hûn Talatî tivingçî ne û bitir in... kî dikare di ber we re bajo« dibêje. Berê xwe dide Hiseyn û »ji Mencola min re bibêj Xidir sibe tê, bila çavên wê li zarokan be« dibêje.

Xêlî didin rê. Sofî Dimdim rişmên mehîne digire. Xidir dor deh gavekî bi dû bûkê de li tenîşt Çavqeliştî dimeşe. Jinbî li paş dimînin. Xidir jî xwe dide paş û dikeve nav wan. Naşî li paştir in, bi dû hevdu dikevin, hevdu ji ser rê didehfinin û tèn.

Du xortên Meskeniyan du qîzan li kolana xwe dikin. Xidir li wan dizivire û »ma ez neyêma alî we lawo Meskenîno« dibêje. Meskenî pê dikenin û »na« dibêjin. Incik jî radihiye sozdara xwe. Hinên din jî çav li wan dikevin. Êdî Xidir, deh qîzan li ser kolana xortan dibîne, didexise. »Lawo ma tu ên ko li erdê mabin, tunene...« dibêje. Gava ew »na, na« dibêjin, »wê bi ser stûyên we de mîz bikin lawo, wan deynin« dibêje. Tahirê Ûsiv dengê xwe li xortan dike û dixwaze ko xwe di edebê de ragirin. Gazî Xidir dike. Daxwaz dike ko navê çiya û newalên Hebîsê jê re bibêje.

Xidir li çiyayên dinere. Kulîlkên beivên mala Nûrkê li jêra çiyê dibîne. Bêhna zayîna buharê dide bêvila wî. Dengê kewan ji çar aliyan tê. Bi dilbijîn »tu dibînî apê Tahir bê hîn çiqase kew li ba me hene« dibêje.

»Erê Xidir, çiyayên we asê ne, bi dar û ber û devî ne, kew tê de pir in« dibêje.

»Apê Tahir, bi meznaya xwedê ew ê ko li jora şkefta Hepsê dixwîne, mêkewa xwe dixwe ser hêlinê« dibêje û navê çiya û newalên Hebîsê jê re dihejmêre.

Li durêyana Talatê û Cibilgirawê, şivanê Talatiyan bi lez tê ba Tahirê Ûsiv û »niha şeş zilamên bi tiving di serê wê sirtê re derbas bûn« dibêje.

»Ma suwarî bûn ya peya bûn« Tahirê Ûsiv dipirse.

»Şivan, »peya bûn apo û tu heywan bi wan re tune bûn« dibêje.

»Madem peya û sobe bûn, xem nake birazî« dibêje û li Xidir difitile: »xortên me ne. Mîna êvarê ew xewle kirin û heta em herin û bîn, hûn jî di çiyayên re paşmêriya me bikin... çî dibe û çî nabe... em xwedî dijmin in«.

Reşt û pênc pismam bûn. Ji dûr ve paşmêrî dikirin. Heta ko xêlî bûkê ji Kurikê derdixin, ew li serê xiramê piştî coka Himada rûdinin, mewîjan dixwin, çixaran vedixwin û li dora gund dinerin. Dibînin ko xortên Kurikiyan li pêşiya xêliyan difitilin, lê »bila karê xwe bistînin, adet e« dibêjin.

Heta xêlî vedigerin, Şikrî dawetê li hewşa mala Tahirê Ûsiv digêrîne. Êdî esir e, sî dageriyaye newalan. Talatî di xiroşa çaxê hatina bûkê de ne. Tavalê xêlî li serê sikaka rezan xuya dikin. Xidir li wir derdikeve pêşiya xêliyan û lê dixê. Gava ji gund dengê wî dikin û wan dibînin, bûkên mala Mûsik lotikan didin, dilîlînin û pêrgî wan ve diçin binya malan. Refek pîrekên mala Mûsik ji nav xêliyan derdikevin pişt Xidir, lotikan didin û koçekiyê dikin. Xort dikevin nav wan û xweştir dikin. Dengê halan û lîlandinan li wir jî bilind dikin. Xidir dibêje, lê dixê û wan wilo dibe heta binya malan û tev li ên li gund dike. Li wir, êdî »xanimê lê xanimê, bûka mala bavê min ê« dibêje û wan dikişîne hewşê.

Wî çaxî Xidir, Ûsivo li ser qorziya qesrê dibîne. Tê gotin ko serqusandî, rihkurkirî û simbêlhinekiri bû... diçirisan... wek berûya ko nû ji kovikê derkeve bû. Xidir klamê li gor dilê wî diguhere û dengê xwe bi ser ê Şikrî dixê: »esmer e, çavbelek e, de werin werin... esmer ji gewran çêtir in, de werin werin... esmerê bi gewran nadim, de werin dîlana esmerê« dibêje.

Ûsivo li ser qesrê bi ser hev de dihile, difûre, xwe nagire, li pismaman difitilê û »ez ê îro toba xwe ji bo xatirê belekên çavên Gulçînê xera bikim... tu ka pismam wê tivingê bide min« ji Mûsê Mûsik re dibêje û qirikdirêja çapilî eskerkî radigire û pakêtekê li ser hêtûna Cibilgirawîyan dike. Deng li hevdu vedigere û xuşîn bi best û xiraman dikeve. Xidir, »yeke din Ûsiv gidî... yeke din çavê mino... bûk lê hêja ye... dengê tivingên we Talatiyan wek qirçîna şkestina hestiyên in, xweş li dawetan tèn« dibêje. Ûsivo bi a wî dike... toz û dûman ji hêtûnê radibe.

Reşît, »ew dengê tivinga mala apê min ê« dibêje û ew û pismam ji serê sikaka rezan li ber hêtûnê rûdinin û tev li kêfê dibin. Şeş pismam bi hevdu re lê girêdidin. Her yekî ji wan pakêtekê lê vala dike. Hêtûn hildiweşe; toz û dûmaneke sipî wek rengê xezebê jê radibe û bi ezmên dikeve. Ên ko meselê nizanin, bi awirên tirs û pirsê li hevdu dinerin û diceflin. Gelo kî ne ko hatine serê sikakên gund û wilo tivingan berdidin! Tahirê Ûsiv rewşê dibîne û dike ko cebar bike û »xortên me ne gelî Omeriyan, dîlana me berdewam e« dibêje. (Bi dû re tê bihîstin ko Cibilgirawî, wê yekê bi xwe gelekî nexweş dikin. Hêtûn payîzê şewitandibûn, gerek çile hilweşiyaba, hêdî hêdî sar bûba û dê buharê bikêr bihata. Lê hilneweşiyabû û bûbû mijara henekên Talatiyan. Û îcar ji tivingên wan re bûbû nîşan jî. Cibilgirawî, »çima kirî Talatî tivingan berdin hêtûna me« dibêjin, bi hevdu dişewirin û xwe ji şer û heyfê re kar dikin. Li gor ko tê gotin, Zibêrê mala axê wê êvarê li wir e, wan radigire û ji bo sulhê,

qasidekî dişînê du axê Omeriyan. Axe roja din zû tê, dikeve nav wan û hîna berî ko roj bibe êvar, xeterê diferikîne. Talatî ji ber wê kirina wan, bi beranekî sêbirînê tên curmकिन. Ji bo xatirê cîrantiyê û axê, xwe bi kêfxweşî didin ber curmê. Roja bîst û yekê adarê, berên dikin firavîn û axe û maqûlên herdu gundan, li nav rezê mala Temo -maqûlekî Cibilgirawê- bi hev re dixwin û li hev têt) Gava Tahirê Ûsiv wilo dibêje, cotên bûkên mala Mûsik bi qesran ve hildikişin û ji wan re dilîlînin. Xweşmêrên mala Mûsik, ji hewşê, berê çar tivingên din di ser serê kevokên xwe re didin ezmên û xûşînê bi best û newalan dixin. Lîlandin û tiving ji hevdu zêde dibin û digerin. Şahî bi ser gund tevî de, wek taveke buharê dibare. Gulçînê, him ditirse û him jî serbilind dibe. Lê dîsa jî, piştî ko sê bizinan wek xelat distîne, ji nû ve ji mehîne dadikeve û şerbikekî heta dev tije şekir û pere ji zarokan re li erdê dixê. Ûsivo jî sê caran çenga xwe di bêrika şalê xwe dadike û peran di ser serê wê re li nav zarokan dirêşîne.

Êdî Şikrî û Xidir herdu bi hevdu re lê dixin. Geh di ber hevdu re diçin û têt, geh jî pêrgî hevdu diçin û dibêjin. Xalit û Wesîla dotmama xwe di serê dawetê de milan didin hev. Mûsê birê wê, Siltana xuşka Xalit digire. Dizanin ko êdî dora wan e. Hevdu dikilin. Dilê xelkê dibije wan û wek wan dikin. Dawet mezin dibe, xurt dibe, germ dibe, dikişê û difitile. Qîz dikevin destê xortên gundê xwe û wan sor û germ dikin. Xort di destên wan de dîn dibin, qîz bi wan re mest dibin.

Tava hîvê ye. Şev wek rojê ye. Dawet germ e û dil geş in. Piştî eşayê dawet ji nû ve belav dibe. Gundiyên mêvan wê şevê didin teniştê hevdu û diçin gundên xwe. Daweta mala Mûsik deng dide, heft salan tê pesinandin. Dû re a Xalit û Wesîla û a Mûsa û Siltanê jî çêdibe, lê tu dawet nabe wek a Ûsivo û Gulçînê.

Dibêjin ko gava Ûsivo xavika ser rûyê wê radike, »qîzê min soza xwe anî cîh... min soz û qerar dabû, heger ko bi xweşî nebûya, min ê bi darê kotekê bikira... min pênc tiving kar kiribûn... lê va ye bi xweşî bû... êdî tu jin be û çê be« dibêje û eniya wê maçî dike.

Gulçînê bi şermokiya bûkan dibêşîşe û »xorto welehî tu dîn î, lê rast e, tu dînê min î. Lê ma ne te sozin din jî dabûn min... hin jê, divê seranserê emrê dirêj bin. Ez ê jin bim, ez ê ji mala te re stûn û senede bim, ez ê di a te de bim, lê divê tu jî li min nexî« dibêje.

Ûsivo, »bi soza xwedê Gula min, ez ê destê xwe li te hilnedim« dibêje.

Ên ko li ba wan in û wê axavtina wan dibihîzin, dibêjin »gelo ev dîn

bûne, çî ji hevdu re dibêjin«. Bi çîroka dilketina wan nizanin, ji tu kesan re negotibûn. Piştî guhêztinê, ji nû ve çîroka dilketina xwe ji xelkê re dibêjin. Îcar dikeve nav xelkê û digere. »Eşkere ye ko qeder e, nivîsandina xwedê ye. Ji ber wê yekê wek du stêrikên li ezmanan geriyan û li hevdu rast hatin« tê gotin.

Dilketina wan wilo çû serî û zû gihan miradê xwe. Wê salê, rêsi bi hevdu re kirin. Wê salê, ne rêsi tenê, lê hemû tişt bi hevdu re kirin. Wî cot kir, wê jî taştê bir serê sedê. Wî bizin girtin, wê jî dotin. Wî navkil û lewlebên şahîk, ji bo ko destên wê neêşînin çêkirin, wê jî meşk bi sêpiyan vekirin û dew kila. Wî navrojan serê xwe danî ser kaba wê û raza, wê jî bawêşînk lê kir û têr lê nerî. Êvaran jî, wî çû pişt û zend dan ber deriyan, wê jî cîh danîn. Payîz wilo hat. Perên berê havîna dewlemend ketin destê wan. Wî çû hîzarê balîf û nazbalîfan ji dikanên bajaran kirî, wê jî neqîşand. Wî kiras û kil û kildan kirîn, wê jî li bejin û bala xwe kirin û çavên belek jê re kil dan. Wî çî kir, wê jî ser tamam kir. Çaxê du sal ji wê xweşiyê çûn, îcar jê re Serdar anî. Xweşî, bû bi ber û fêkî.

Lê ew jî demek bû, buhar û ciwanî bû, bûkanî û zavetî bû. Jîn wek buharê geş û dîn bû lê gelekî zû çû. Rast e, hezkirina wan qet sar û sist nebû, li soz û qerarên xwe nequliptin û bi hevdu re bûn dê û bavê koma zarokan, lê di ber her babet xweşiyên re, dest bi kişandina jana jînê û xaîntiya feleka xopan jî kirin.

Wî wextî bi xwe bû, çaxê ko Tahirê Ûsiv miribû. Çar bira li dewsa wî mabûn. Mal li hevdu par vekiribûn û mabûn ji xwe re. Lê par hindik bû, hêvî xeter xuya bû. Ji ber wê yekê, êdî rêya Nisêbînê derketibû ber wan bi xwe. Piştî hatina Nisêbînê bi sê salan Esedê Şakir jî emir dabû.

Dibêjin ko êş û qiriktahlî hemû bi dû hevdu de tîn. Xuya ye rast e. Barkirin û mirin du tiştên herî tahl û giran in. Herdu jî hatin serê wan. Gundê bav û kalan berdan û çûn Nisêbîna xopan.

Xaniyê wan hebû, lê her du-sê salên pêşî, birçî, şerpeze û rût bûn. Ji ber wê yekê, Ûsivo wan çend salên pêşî, çî kar diketin ber, dikirin. Demekê barkêşiya qaçaxçiyên jî kiribû û bala xwe dabû ser wî karî. Erdek jî li Qamîşlokê kiribû. Dixwest mala xwe bibe wir û hêdî hêdî bibe xwedî mal û dikan. Lê qelenê heta bi wir buha bû û qet ne bi dilê Gulçînê bû. Û êdî navê wî jî wek qaçaxçî ketibû defterên polîsên binxetê. Nema karîbûn mala xwe bibin wir. Heger li wan deran bihata girtin, wê di binê hepsan de biriziya. Êdî wî bi xwe jî tê derxistibû ko nabe û xebera wê ye. Ew yek û kuştin, du xeterên mezin bûn, lê çareyeke din jî tune bû.

Gulçînê tu îfade qebûl nedikirin. Her rojê xelk li ser wan rêyan dihatin kuştin. Rojê laşek û dudu ji nav maînan derdixistin. Dihat ber çavên wê ko wê Ûsivo jî rojekê li ser wan têlan bê kuştin û laşê wî bi ser de bînin. Wî çaxî xwîna bedena wê tevî êrîşî ser mejiyê wê dikir û dîn dibû. Ûsivo nikarîbû bihata kuştin, jîn bêyî wî nedibû. Ji ber wê yekê jî, çî cara ko xwe kar dikir û diçû, xwe diavêt pêrxêlên wî û »tu dê bê kuştin... welehî tu dê rojekê bê kuştin... ma tu dê min û zarokan ji kê re bihêlî Ûsiv... ez ê tenê li vê xeribiyê çî bikim... ez ê bêyî te li vê dinyê çawa bikim... welehî ez ê herim ser pira Eleman û xwe tê werkim... bes here... welehî heger tu careke din herî ser wan têlan, ez ê herim mala bavê xwe û ez nema têm« jê re gotibû.

Carekê, du caran, sê caran... êdî gotin ketibû serê wî û ji bo abora zarokên xwe bala xwe dabû ser karekî din. Gulçînê, ew wilo, bi zora girî û hêsiran ji wî karî bi dûr xistibû. Erdê xwe jî li wir hiştibû. Dû re çend carekî xwestibû here û bifiroşe, lê li hevdu rast nehatibû. Wir bi carekê re ji bala xwe avêtibû.

Êdî havînan diçû nav tirkan, aliyê bajarê Edenê, li ser avaniyan kar dikir û serê çile jî dihat nav zarokên xwe. Çile pê de jî geh çayêcîtî dikir, geh jî li sûka bajêr pîvazterk, bexdenûs, lehane û gêzer difirotin û abora zarokan dikir.

Çûna nav tirkan ne tu kar bû. Xwestibûn wilo jî nekin. Ceribandibûn, havînekê neçûbû, lê sê rojan kar kiribû, deh rojan betal mabû. Asoxî ew yek qebûl kiribûn. Ûsivo, carê, »ma em çawa bikin Gula min, çare tune ye. Ez û tu, em bi hevdu re gihan binê tama jînê... xweşiyêke ko min bi te re nedît, nema. Min jî rojekê destê xwe li te hilneda û gotineke ji şekir tahtir ji te re negot. Vaye te zarok jî dane min. Êdî ez û tu man ji zarokan re. Ez ê herim bixebitim, tu jî wan li malê mezin bik« digot.

Gulçînê, »Ûsiv ez li te ne poşman im... heger ez dîsa bê min dinyê, ez ê dîsa te bikim... xebera te ye, bila wilo be, wilo çêtir e... hima ez bizanibim ko tu sax î û tu dê dîsa li min vegeerî, xem nake« digot û wilo li hevdu dikirin.

Ûsivê Mûsik bi bejina xwe orte bû û dagirtî bû, lê saxlem û zinde bû. Zilamekî mûzer û lihevhatî bû. Rast û merd û camêr bû. Nerm û cirxweş bû. Şîrhelal û bi nan û xwê bû. Karkir di ser wî re tune bû. Çavên wî ji tu karan neditirsyan, çî kar diketin ber, dikir. Bi wî awayî, tu caran nedihîşt ko çavên zarokên wî li xelkê bin û xwe kê mî xelkê bibînin. Çavfireh bû. Gulçînê jî wilo fêr kiribû. Pir ji zarokên xwe hez dikir. Ew di ser hemû tiş-

tan re bûn. Ji xwe Serdar rohnîya herdu çavên wî bû. Kincên bedew lê dikirin, solên spehî dikirin nigên wî û ew berdida nav xortên xelkê. Û nedihîşt ko zarokên wî di karên xelkê de bixebitin. Hew Serdar wan herdu salên dawî, havînan bi armanca »şiyarkirina karkeran« diçû tevrikê û hew.

Ji serê deh dozdeh salan ve karê Ûsivê Mûsik ew bû. Serê buharê diçû Edenê û payîzê vedigeriya malê.

Serê pêşî xelkê paşgotiniya wî dikir, bêbextî dikirin stûyê wî: »Ûsivo li wan bajaran yeke tirk ji xwe re aniye, ji ber wilo nayê mala xwe« digotin. Ev gotin, li Kurikê jî digeriyan. Li ser tenûr û kaniyan, »yadê zarokên wî jî ji a tirk çêbûne... ên ko bi çavên xwe dîne hene. Jinik hinekî pîr e, lê pîr dewlemend e; xwediya qesir û qusûrên bilind û bexçên sêv û pirtiqalan ê mezin e« ji hevdu re digotin. Ew deng diçûn û diketin guhên Gulçînê. Bawer nedikir, lê dîsa jî şikeke xaîn ketibû dilê wê û jê dixwar. Sala pêşî, xwe girtibû. Lê a din, hîna gava nû Ûsivo hatibû malê, xwe negirtibû û ew yek li ber guhê wî xistibû. Ûsivo pêşî hinekî bi aqilê wê keniyabû, lê dû re gava dîtibû ko ji dil dibêje, bi dilovanî baweriya wê anîbû ko tiştên ko tên gotin, bêbextî ne, derew in. Tenê ji bo aboriya zarokan li deriyan e. Jê re, »tu jî dizanî ko çûn bi min jî ne xweş e, lê de ka rêyeke din bi ber min xîne, ez naçim« gotibû. Lê dû re, xelkê ev yek terikandibû.

Ûsivo, carê hew çar pênc mehan tenê li malê dima. Hema ko zivistan diçû û dînya hinekî germ dibû, ew berî hemû kesan diçû Edenê. Heta ko serme dihat û karê avaniyan bêxêr dibû, ew ji nû ve dihat malê.

Wê buharê dîsa wilo kiribû. Dema nû qeşa heliyabû, serme rabûbû, bayê kur rawestiyabû, dîsa wextê wî hatibû. Dawiya sibatê karê xwe yê çûna Edenê kiribû. Lê Gulçînê »ez ê sibe ji te re kutilkan çêbikim û dusibe şamborekan...« piştî du rojan jî, îcar, »Ûsiv te şiveke epraxan bixwara... te yeke goşt û birincê jî bixwara...« Çaxê ew roj diçûn »te yeke roviyên heşandî jî bixwara û tu dû re biçûya« gotibû. Ew bi wî awayî çend rojan dereng xistibû. Xwestibû wî bi hemû şîvên ko dihatin bîra wê bertîl bike û bihêle. Asoxî li hevdu kiribûn û dawî li şîvan anîbûn. Serê adarê çûbû.

Lê felek xaîn bû, kamaxê çiyayê Gawirdaîî derbas nekiribû. Otobusa wan li wir quliptibû. Nêvî ji rêwiyan bîstika pêşî di cîh de miribûn, hin jî bi dû re miribûn. Ew jî yek ji miriyan bû. Roja piştî çûna wî xebera di wê derheqê de ji radioyê bihîstibûn. Lê hîna nizanîbûn bê otobusa wan e, an na. Lê zû derketibû ko ew otobus bi xwe ye.

Li vê tofanê! Ûsivo çawa dimire! Wê Gulçînê piştî wî çî bikira! Li xwe dixist û wilo ji xwe dipirsî.

Gulçînê dîn bûbû û dikira bi çîyan bikeve. Tiştêkî weha qebûl nedikir. Çavên wê di nava serê wê de pahn dibûn û li ber girî diçû.

Gulçînê, hîna berî ko bizanibe bê Ûsivo di çî rewşê de ye dest bi girî û hewarê kiribû. Wê bi xwe, zanibû bê rastiya xeberê ji bo wê çî tofan û talanî bû. Zarokên wê li dora wê kom dibûn, bi kirasê wê digirtin û pê re digiriyan, mala wê dikirin wek mala sêwiyan. Serdar bi nav kul û xeman de kûr daketibû. Xemgîniya dinyê hemû rijiyabû ser rûyê wî û mabû li ber radioyê. Radioyê, carê »ên mirî hemû hîna nehatine naskirin« digot. Pêşî gava nav dixwendin, bavê wî ne di nav wan de bû. Kesereke kûr vedida û dima heta careke din. Gulçînê jî carê dihat û guhê xwe dida ber radioyê û guhdarî dikir. Lê tiştêkî fam nedikir, wê bi tirkî nizanîbû. Heger navê mêrê wê bihata xwendin, wê tê derxista ko qala mêrê wê dike. Her cara ko navê miriyan dixwendin û navê wî nedigotin, dilê wê piçekî rehet dibû, lê tirs û şîna ko ketibû dilê wê, dervediket. Tirsî malikşewitî dîsa giran dibû, tûj dibû û ew dişewitand. Serdar didît, carê serê wê datanî ser sênga xwe û alî wê hinekî bêdeng digiriya û dû re jî serê wê radikir, qeweta xwe li xwe dicivand û çend gotin bi ser hevdu vedikirin. Dikir ko hêviya di dilê xwe û wê de bilindtir û qewintir bike. Lê... lê dîsa jî nedibû.

Roj gîhabû ber nîro. Radioyê dîsa got. Gulçînê bi xemgînî pirsî: »ma îcar çî got kurê min?«

»Dibêjin ko şifêr nezan bû û bi ser nezaniya xwe de, araq jî ziqimîbû. Îcar li ber xelaseka çiyayê Gawirdagî, otobus xurt ajotiyê çiveke teng û ji rê derxistiye. Nêzîkî sed metroyan di ser hev re quliptiye û çûye.«

»Mala min şewitî... ma ko sed metroyan di ser hev re quliptibe, kî sax maye kurê min« got û giriya.

»Hemû nemirine mama... gelek jê bi birîndarî xelas bûne. Hin rakirine Edenê û hin jî li Osmaniyê ne. Navê ên mirî xwendin, bavê min ne di nav wan de bû. Ka hinekî bêhna xwe fireh bike, belkî bavê min jî hew birîndar e, balkî bavê min ne miriye. Ji bo xatirê zarokan bes bigirî... him...« Serdar got û ew maçî kir.

Gulçînê, bi çavên mişt hêsir lê dinerî û dixwest bibêje »ez nikarim kurê min, ne tiştêkî di destê min de ye« û giriyê xwe dom kir.

Nîro Şêrîna xuşka wê û zarokên xwe jî ji taxa Kanîkan hatin. Ket derî û »keçê porkurê Gulê ma raste« got. Gava çavên Gulçînê lê ketin, girî lê hişkîr û girantir bû, şîna û xemgîniya malikşewitî lê tarîtir bûn û zûrîna

giriye wê bû wek zûrîna guran. »Ez nizanim xuşkê... tofana ko hatiye serê min, hîna ne rast derketiye û ne jî derew. Lê dilê min porkurê di nav lep-ên mirina xaîn de ye« got û li xwe xist. Şêrîne û zarokan jî dest bi giriye kamax kirin. Mala wan bû wek kewara mêşan. Piştî ne bi gelekî Çeto jî hat. Cîranan jî rewş fam kirin û hêdî hêdî hatin. Dû re Mecîde mêre Şêrîne jî hat. Hundur tijê pîrek û zarok bû, cîh jê re nemabû. Mecîd qapûtê xwe li xwe pêça û li hewşê li ser kursiyekê rûnişt. Çigare ji hev pêdixistin. Êdî roj dor esir bû. Du camêrên cîran jî hatin li ba wî rûniştin. Temoyê mêre Têliyê û Selîmê mêre Xunavê bûn. Sorê lawê Têliyê jî bi dû re hat.

Saet heft û nîvê êvarê, wextê ajansa dirêj bû. Tawilê navê Ûsivo jî avêtin bin wê gotina kereh. Wî çaxî dinya bi ser Serdar û Gulçîne de hilweşiya. Gava nû »Ûsiv Taş« gotin, Serdar serê xwe rakir û li dêya xwe nerî. Nêzîkî wî bû. Xwîn jê çûbû, çavên wê beloq bûbûn, devê wê nîv ji hev mabû û bêhna wê çikiya bû. Wek ko can û xwîn tê de tune bûn lê hatibû. Wilo bêdeng û bêliv û bizdiyayî rawestiyabû. Bi bihîstina navê Ûsivo re, dest bi hejê kiribû. Dişewişt. Tawilê »li min pepûkê, li vê tofanê« got û êdî destên wê hatin bîra wê. Bi lapûşkên herdu destan kir ko rûyê xwe zîvar zîvarî bike. Lapûşk kûr diavêtin. Bi cara pêşî re cîhê her deh neynûkan li rûyê wê xuya kirin. Zozanka biçûk jî ji tirsan re kir qêrîn û xwe avêt dawa wê. Gulçîne, ew nedît û nebihîst. Şêrîne ew girt ber himbêza xwe. Çavên Serdar tijê hêsir bûbûn, lê didît ko dêya wî ji dest xwe diçe. Xwe avêtyê, ew li hewayê girt û serê wê danî ser milê xwe, herdu destên wê girtin û rûyê wê ji destên wê parast. Gulçîne dikir ko aqilê xwe berde û dîn bibe. Bi tu awan nedihat rawestandî û aşkirin. Heta derengê şevê, heta ko ji girî zuwa bû û bêhal ket, giriya.

Serdar û Mecîd, otobusa sibehê girtin û ketin rêya Osmaniyê. Tembiya dêya xwe û zarokan, li Şêrîna xaltîka xwe kir. »Tu qewîn be xaltîkê, û çavên te li wan be« got.

Roja çaran laşê Ûsivo anîn û hatin. Roja ko hatin, gihan wî weşêrin jî. Biçûk û mezinên taxê hemû pê re çûn nav Mezelê Hecacan. Bi giramiyeke nedîtî Ûsivo bi rê kirin. Hemû kes ecêbmayî mabûn. Ma ên ko jê hez dikirin û li ber diketin çî qasî pir bûn.

Ketin bin çengên Gulçîne û ew ji wir anîn. Lê gava nû giha malê, bi meqes bi porê xwe ket. Heta ko Têliyê û Şêrîne pê ve gihan, wê herdu gulîk di ber binî re jê kirin û wek du rêsiyan avêtin dera han. Êdî dora temberiyê û biskan bû. Şêrîne û Têliyê »keçê Gulê malxerabê tu çî dikî«

gotin û bi destên wê girtin û ew zeft kirin. Lê wê, »min berdin, ma ez ê piştî Ûsivo çî bikim ji wan« got.

Wê kirinê, tesîreke mezin li Serdar kir, êşeke mezin kir dilê wî. Dêya wilo spehî, bûbû wek dînan, wek qirdikan. Bav miribû û ew yek hatibû serê dê. Dilê wî dihiliya û diniqutî nava wî.

Piştî ko şûn rabû, çû ji nav dahla Hemê Cizîrî derxeke tûyan anî û di ber serê bavê xwe de çand. Tembî li Sînemê kir ko her rojê biçê av bide. Dereng bû, lê xwe girt.

Ûsivo li cîhê cîh nemiribû, bi birîndarî rakiribûn heta Osmaniye. Li gor rapora ko doktor dabû, roja din, ji ber birîna serê xwe çûbû. Xwîn çûbû ser mejiyê wî. Lê bedena wî jî hemû hatibû cûtin.

Çaxê Serdar û Mecîd çûbûn Osmaniye, birên Ûsivo û xezûranên wî hatibûn û di şûnê de rûniştibûn. Gelek Talatî û Kurikî bi wan re hatibûn. Dû re jî nifşek dihat yek diçû. Lê ap û xal deh rojan man. Xwarina Ûsivo jî dan û dû re çûn.

Heta li wir bûn, xwe dan ber hemû xerciyan. Gava çûn jî, di nav hev de hinek berdestî dan ser hev û xwestin bidin Gulçînê, lê negirt. Dan Serdar, wî jî negirt. Ji bo ko dû re bide Gulçînê, dan Şêrînê.

Piştî ko ew çûn, Gulçînê ji nû ve, eşkeretir di tenêbûna xwe û di mezînbûna tofana ko bi ser de hatibû, derxist. Ûsivo, ne êş û girî tenê jê re hiştibûn. Tê derdixist ko êdî him dê ye, him bav e, him jî sermiyana malê ye, him jineke bî ye û him jî dêya sêwiyan e. Hemû tişt di stûyê wê de mabûn. Ji nû ve tê derxist ko êdî mal, maleke bê zîlam û bê sermiyan e. Hejmara malbatê a rast ji nû ve derket ber çavên wê. Dinerî û ew dihejmartin, didît ko yek kê m e. Ûsivo kê m bû, stûna nava malê kê m bû. Ê ko ji nav temamê xortên ko di wextê xwe de dîtibûn ji xwe re hilbijartibû, êdî tune bû. Dikir û nedikir, nikarîbû mirina wî qebûl bike. Êşeke mezin bû, kamaxî bû, girî jê re diviyabû. Ew jî digiriya. Heta wî wextî, gihabû ko ji girî zuwa bibe. Di wan deh rojan de nêvî mabû. Rengê wê bûbû wek ê miriyan. Gotin jî ji devê wê dervediketin. Ew û zarok hemû dujîn û perîşan bûbûn. Şêrînê carekê û Meyrema dêya Misto jî carekê serê biçûkan şuştibûn. Tiştê ko Serdar ji halê zarokan tê derdixist, rewş xerab bû. Hemû bûbûn wek çêlikên pîrebokan. Wî çaxî pê hisiya ko îcar divê ew bi xwe bikaribe wek zîlam rêberiya malbatê bike, ji Gulçînê re bibe senede, li zarokan xwedî derkeve, wan ji xeteran û ketinê biparêze. Rastkirina wê rewşê, êdî ji xwe re bar û vatînî didît. Rewş ji dêya xwe re got û tika kir ko hinekî qudûman bide ber xwe. Gulçînê didît ko rast e.

Rabûn ne hêsan bû, lê bi alîkariya wî, hêdî hêdî destên xwe avêtin zarokan û rabû ser nigan. Hêdî hêdî dest pê kir û pêşî bi zarokên biçûk re, bi dû rê jî bi ên din re axivî. Lê serê saetê libek dudu hêsir ji çavên wê diherikîn ser dev û lêvên wê. Dema diramiya û didît ko Ûsivo bi carekê re ew hiştiye û çûye, xwe nedigirt û digiriya. Êvaran, dema zarok dikirin xewê, ji nû ve rûdinişt û qederekî digiriya.

Heta mehekê jî her şevê û her rojê digiriya, lê dû re giriyê wê firktir û siviktir bû. Êdî çav nedigiriyan, lê dilê wê her bi girî bû, bi kul û xem û birîn bû. Mirina xaîn, êş û şîn û xemgîniyeke mezin bi ser de anîbû. Tam û rengê jîna mala wê, bi carekê re çûbû. Tiştêk bi tenê jî nema wek berê bû. Ji bo hemûyan wilo bû. Şiklê axavtinê, şiklê rûniştinê, şiklê xwarinê û şiklê razanê bûbû bi awayekî din. Rebeniyê, êşê û xemgîniyê tam û rengê xwe dabû hemû tiştan. Xwestin û hêviyên wan ên ji jînê hemû hatibûn guhertin.

Gulçînê biryar da ko her êvara îne, şîva Ûsivo derxe. Çar îne bê şîv çûbûn, ew jî li ser hev dan pîra Koçerê û mala Hafiz. Çaxê şîvên xweş, şîvên ko dixwest Ûsivo jî jê bixwe çêdikirin, îne ba ne îne ba, dibir ji Koçerê re.

Di çaxê wê tofana ko hatibû serê malbatê de, malbata Misto teksîr nekiribû. Him dêya wî û him jî bavê wî, destê dostaniyê ji ber piştê wan nedabûn alî. Meyremê yek ji wan pîrekên ko karên malê dikirin û li zarokan dinerî bû. Bavê wî, Osê Reş, seranserê rojan li ba wan bû û xwe dida ber gelek xerciyên. Dehrojên pêşî hew êvaran tenê diçû »karê xwe«. Dû re, pereyekî baş dabû Meyremê û »van peran bide Gulçînê. Bila ji zarokên xwe re xerc bike. Hemû kes dizanin ko perên helal bi min re tune ne... lê min ev pere bi xwe, şevê din ji berazekî birin. Bila ji min bawer bike ko perên wî li hemû kesên helal in. Bila bê tirs bixwin« gotibû.

Têliyê û Temê mêrê xwe li ber gelek baran rabûbûn. Dist û beroş, wê çûbûn ji nav malan anîbûn û wê xwarin çêkiribû. Xunavê û Selîmo jî gotin nebiribûn ser cîrantiyê.

Melê taxê, Mele Letîf jî her li ba wan bû û êvaran jî Reşît û birayên wî bi xwe re dibirin malê. Evdo û birayên xwe jî diçûn mala Hecî Osman. Hecî Osman her şevê dihat ba wan û wexta razanan ew bi xwe re dibirin.

Serdar du hefteyan li ser hev neçûbû dibistanê. Misto û Çeto jî hefta pêşî li ba wî bûn û neçûbûn dibistanê. Hefta duduyan Serdar ew şandibûn. Misto wî çaxî sedema nehatina wî ya dibistanê ji Gulê re gotibû. Gelekî li ber ketibû. Nû Misto jê re gotibû, hêsir ji çavên wê

bariyabûn. Neçûbû malê ba, lê sersaxî bi Misto re şandibû û gotibû ko »pir li ber bavê wî dikeve, bila ên mayî sax bin.«

Ûsivo çûbû, lê êş û kul û xem ji wî û dêya wî re hiştibûn. Aliyekî dara dilgeşiya evîna wan, wilo şkestibû. Buhar xweş hatibû, lê wek ko hatibû neçûbû.

Seranserê buharê giraniyeke xemgîn di canê wî de bû. Ken û kêf û dilgeşî, her carê wek barana derengketî bû. Piçik piçik dihat û zû diçû. Giraniya ko xwe berdida ser canê wî, carnandibû westaneke giran. Rengê wî sar û kelê bû. Sist bû. Di derheqa pêşerojê de bi şik bû, xemgîn bû. Bi Misto re diaxivî. Misto nav tê dida, hinek can dida hêviyên wî, lê roja din dîsa wek berê bû. Tiştê ko wî bi xwe hisab dikir û didît, wê jîn jê re ne hêsan bûya.

Ûsivo, sala berî mirina xwe, baş kar kiribû. Hinekî zûtir jî hatibû malê. Piştî ko hatibû jî, dest bi karekî din kiribû. Bexçak girtibû. Lehane, pîvazterk, bexdenûs û silk çandibûn. Çile pê de qet betal nemabû. Hatina wî baş bû. Tu kes ji wan nexweş neketibûn. Jê xwaribûn, vexwaribûn, li xwe kiribûn û dîsa jî xelas nebûbû. Gava dabû ser rêya Edenê, têra xwarina mehekê duduyan, ji perên ko hîna zivistanê kiribûn, dabûn Gulçînê. Ji ber wê yekê jî, perên ko li Edenê kiribûn, di cîhê xwe de mabûn, li ba Evdoyê bûrayê wî bûn. Evdo bi wan peran û hinekên xwe, mewîjên Omeriyan kiribûn û anîbûn bajêr firotibûn dewletê. Ji bajêr jî genim biribû û firotibû Omeriyan. Hinek pere ji wir jî bi ser perên wan ketibûn. Carekê jî çûbû tûtin ji Xursê kiribû û anîbû firotibû wan gundan. Çaxê Ûsivo emir dabû saxan, perên wan bûbûn duqat. Nêvî ji wan perên serketî jî, para wî bûn.

Bi dû re, çaxê mehên dilaxêvê çûn û havîna dewlemend hat, berê xwe da, pere ketin bêrîkên xelkê, ap û xalan perakî baş di nav xwe de civandin û ji wan re anîn. Çar xal û sê ap bûn. Ew pere û ên wî yên li ba Evdo, kirin ser hev û li ba Hecî Osman danîn. Dostê Reşî bû. Jê re Hecî Osmanê Gundikî dihat gotin. Dewlemend bû, gelek kar dikirin. Ji lawê xwe yê mezin re, dikaneke lastîkên tirimpêlan vekiribû. Ji ê bi dû wî re, dikaneke qumaş vekiribû. Ji ê din re jî, di nava sûkê de restaurantek vekiribû. Wî bi xwe jî him pembo diçand û him jî dikandariya malê li ser hev dikir. Nîvê dikanên bajêr li ser wî bûn. Wek dewletê bû. Heta wê rojê di tu bazaran de nexesiribû û perên tu kesan nexwaribûn. Tucarekî zîrek bû û baweriya xelkê pê dihat. Lê sala çûyî pemboyê wî ne baş bû, hinekî destengiya perên hişkperê dikir. Sê caran çûbû hecê. Du jinên wî hebûn,

her yekê ji wan di xaniyekî de bû. Dor bîst zarokên wî ji herduyan hebûn. Lê li gor ko dihat gotin, dilê wî hîna jî di dinyê de hebû, çavên xwe li yeke din jî digerland. Lawên wî ev nêta wî ne rast didîtin û bi xwe nexweş dikirin, lê mal, malê wî bû û xelas nedibû.

Li gor bazara ko kiribûn, wê Hecî Osman her mehê bi qasî nivê miaşê Mele Letîf bida wan û wê pereyên wan jî wek xwe bimana. Ji bo ko ew pere di salekê duduyan de nekevin û nemirin, bi hesabê Dolarên Emerîkanî dabûnê. Hemû li ser hev, deh hezar Dolar bûn. Li gor bazarê, wê ew deh hezar Dolar, ne kêma û ne jî zêde bûbûna. Reşît û Evdo, du birayên wî, Mele Letîf û du camêrên din jî di wê derheqê de kirin şahid. Çi dibe çî nabe, ji bo ko dû re dostaniya dinyê xera nebe.

Li gor bazarê, roja ko mehek çû û bû yekê a din, wê Serdar biçûya pere ji ba Hecî bianîna. Ji ser erdê bin erdê, wê yekê mehê perên wan amade bikirana. Mele Letîf jî, dema li miaşê wî zedê bûbûya, wê reqema nivê miaşê xwe li ser du kaxetan binivîsanda û her kaxetekê ji wan, bida aliyekî ji wan.

Ap û xalan bi wî awayî ji wan re li hevdu girêdan û tekûz kirin. Li gor fitûya ko melê dabû, selef di wê bazarê de tune bû.

Ap û xalan tiştêkî din jî kirin: li gor şewira ko bi hevdu re kirin, wê mala apan her salê dims, mewîj û savarê wan amade bikirana, wê xalan jî kavirekî dermale, ava bacanan, pîvaz û fasûliyên sipî bidana wan. Wê her aliyekî ji wan salê pênc olçek ervan jî bidana wan.

Lê Evdo halxweş bû û gelek caran rêya wî bi bajêr diket... wî ne li gor şewir û bazaran dikir. Salê du-sê kîsên ardê xas, bê hejmar caran kezêb û ser û pê ji wan re dibirin. Mêwe û tiştên din jî, kî ji wan bihata bajêr, bi dest xwe re dianîn.

Ji Mele Letîf pirsîn bê ma dikarin zika xwe jî bidin wan an na. Li gor destûra wî, karibûn heta bi nivê zika xwe jî bidana wan.

Mele Letîf ji wan re pir baş bû, serê xwe bi pirsên wan diêşand û her demê rêyek didît. Wan jî başiyên wî bi avê de bernedidan û ew ji bîra nedikirin.

Abora mala Ûsivo ma li ser wê yekê.

Beşê duyem

Serdar û Misto, ji şemiyên, şemiyêke buharê, berî nîro, li sûka Nisêbînê, li ber dikana qunderan a li hemberî sînema havînê, li Gulê û Sêvê rast hatin. Roja duyem a piştî baraneke dîn bû. Du rojan li ser hevdu bariyabû û roja sisyan bi xunaveke di ber bê û rojê re, tavilê êvarê rawestiyabû. Dinya têr avdabû, buhar geştir kiribû. Êdî ezman çik sayî bû. Nisêbînê diçirîsand. Rojêke bi hesreta dinyê derketibû û ew bi merdî germ û xweş dikir. Hilmeke jîndar ji dinyê difûriya. Bêhna buhara geş û stewiyayî ketibû bajêr û mest kiribû. Dengê çûkan ji avaniyên bilind li hevdu vedigeriya. Lebateke geş ketibû sûka bajêr. Çaxê hezar babet karan û kirînan bû. Mehên dilaxêvê li ser çûnê, bûk li ser birinê bûn.

Herdu zeriyan Hecî Elî jî, ji bo bûkaniya Sêvê derketibûn kirîna qunderan. Êdî roja wê hatibû. Rastderketina hêviyên di derheqa xweşiyên jînê de, ji bo wê li ser rojan bû. Dilê ko bi wan hêviyan dagirtî bû, xwîn û jîn dida bedena wê, ew sor û germ kiribû. Wek guleke di serê şaxan de bû. Xuya dibû ko bi buharê re, wek çinareke di devê çeman de fûriyabû. Jîn, li ser dev û lêvên wê dibû ken û dirijiya der. Êdî wextê wê bû. Her rojê ji roja din bedewtir dibû û wê şemiyê, xwe bi taybetî xemilandibû û spehî kiribû. Çav kil dabûn, reş û belek kiribûn û xetên birûyan di ser wan re kişandibûn, kiribûn wek du kevanên mêrkuj. Herdu lêv, nîv sor û nîv pembe kiribûn, amade bûn ko di nav simbêlên mêran re bihilin ser dev û lêvên wan. Gava çavên Misto lê ketin, agirê azweriya mêranê di nava wî de rabû û bi bedena wî ket. Lê dereng mabû, ji destê wî çûbû. Xuyabû cara wê ya dawîn bû ko wek qîzeke li mala bavê derdiket sûka bajêr. Karê xwe û çûna ba Xalit dikir. Heger careke din li bajêr xuya bikira, bi gumana xurt, wê di destê Xalit de bûya. Misto jî ev yek zanibû. Ji ber vê yekê jî, tiştê ko di destê wî de mabû, firkindina zik bû.

Bi her çend peyven pêşî ko li hevdu vegeandî, hat famkirin ko ji bo karê Sêvê derketine kirîna qunderan û çend tiştên ko ji rihela wê kêmbûn.

Serdar, li Sêvê nerî û »ser xêrê be, hêvîdar im hûn jîneke geş û dirêj bi

hevdu re bijîn« got.

Sêvê bi nazdariyeke mê, »spas Serdar« got û li Gulê nerî. Li kêleka wê hêdî hêdî dibêşî û li wî dinerî. Sêvê dîsa berê xwe da Serdar û »bi xêr îcar dora we ye« got. Serdar milên xwe hinekî bi şermokî hejandin, beşîştî, lê tiştê negot.

Misto dît ko di nav de maye û jê re sext bûye. Li Sêvê nerî û »bawer be em ê bi xwêdana ji daweta te, herin a wan. Êdî dora wan e. Lê çû, ez rebenê xwedê wilo mam« got û keniya. Ew jî keniyar. Serdar bi şik lê nerî, lê ên din mebesta wî fam nekirin. Serdar, tavilê got, »de ka em ê pêşî daweta we bikin... welehî Xalit hîna em pê nehisandine... lê hêvî dikim ko me ji bîra nake«.

»Lê hûn dîsa werin, va ye ez û Sêvê ji we re dibêjin... werin« Gulê got.

Lê ji nîşkê ve Sêvê bi ken û xiroşî û nazdarî, »keçê qirikê Gulê, li me dereng e, ka em herin. Heger em dereng bimînin, wê keziyên me jêbikin... zû, em herin« got û ji ba xortan hûrik hûrik meşiyar, çûn.

Serdar di nav ramanan de belawela xuya bû, serê xwe zû berdabû ber xwe, bala wî ne li tu deveran bû, lê heçê Misto bû, dîsa êşê dabû nava wî, tibabekî bi dû wan de, li Sêvê nerî. Xwe dihejand û diherikî, lê zû ji ber çavan şemitî sûka malê biyanî. Kul û hesreta wê, dîsa xwe berda ser dilê wî. Nîvkeserek kişand, serê xwe hejand û »xwedêyo, ma tu dikarî çî qase pîrekiyê bidî hinan! Xalit lê hêja ye, lê xwezî min berî wî bidîta... bila ew tenê bibêje min yek ji xwe re dît...« di dilê xwe de got û xwêsiya xwe daqurtand.

Gava herdu xuşk ji bajêr vegeriyar malê, li serê kuçê, bavê Serdar hat bîra Sêvê. »Keçê qirikê Gulê, em ketin axavtinê û min bavê Serdar ji bîra kir. Ji rengê wî xuya ye ko pir li ber dikeve. Min dixwest ko ez sersaxiyê bidimê. Sozê bide min ko tu dê sibe bibêjî ko ez pir li ber ketime û bila li qusûra min nenere. Bi xwedê şerm e ko nehat bîra min« got.

»Soz, ez ê bibêjim. Bi rastî jî pir li ber dikeve. Lê wê negotina te nabe ber dilê xwe... ew ne wilo ye«.

»Na, na.. ne ji bo wilo, lê ji bo xweşiya dinyê. Adetên me wilo ne xuşkê«.

Gava »baş e... soz, ez ê jê re bibêjim...« got, ketin deriyê malê.

Roja duşemê, Serdar, ew li dibistanê bir teref û »Gulê, em dilê xwe wilo xweş dikin, em xwe ji hevdu re hesab dikin, lê ma gelo wê bavê te, te wilo bi hêsanî bide min? Tu zanî ko ez êdî sêwî û xizan im. Ma tu bi xwe di vê derheqê de çî dibêjî« got.

Gulê hinekî ket şikê. Ket erê nayekê. Nema zanîbû bê ew hewcedarî ji ko derketibû. Lê bi dû re xwe da ser hev û bi aramî got »welehî bavê min, bi min û te nizane, dêya min sergirtî dizane, lê nizane bê tu kî yî û lawê kê yî. Lê heger mirov ji axavtinên bavê min ên di derheqa tiştên wilo de derxe, qet naxwaze ko yekî di rewşa te de bibe zavê wî. Dixwaze ko keçên wî bigihijin dewlemend û halxweşan. Lê dîsa jî mirov nizane.

De ka heta dor bê hatina te, wê derkeve. Belkî dilovaniyê bike û razî bibe. Lê tu di derheqa min bi xwe de, nekeve tu şikan. Min, tu bi her awan divê. Tu xizan bî, tu rût û tazî bî, tu çî bî min tu divê. Min ahd ji xwedê re daye ko ez ê ji te pê ve serê xwe bi tu kesan re daneynim ser balîfekê. Vêna wilo bizanibe canê min. Bila dilê te safî be û piştî te rast be. Û êdî vaye nêzikî sê mehan bi ser çûna bavê te dikeve. Ez dixwazim te hinekî geştir û xweştir bibînim. Do, Sêvê jî, »bibêje Serdar bila hinekî zorê bide xwe û xwe geştir bike digot.« Rast dibêje. Ez fêrî te û ko te geş bibînim bûbûm«.

Bêrîvanê û Cemîla, »dersê dest pê kiriye« gotin û ew bi xwe re birin.

Gulê, bi rê de, »em ne mecbûr in her tiştan bi a bavê min bikin« got.

Serdar serê xwe hejand û beşişî. Gulê hêvî di dilê wî de bilind kirin. Xwîn di bedena wî de keliya, hedan tê de tenik bû, lê hezkirina di dilê wî de qewîntir bû. Xwest bi destê wê bigire û bi xwe re bibe malê. Lê »na, tiştên wilo li gor adetan dibin. Ez wilo nakim. Lê wê bavê wê, wê nede min... ev yek kifş e... asoxî ez ê mecbûrê revandinê bibim« ji xwe re got.

Buhar çû, havîn hat. Hîna berî ko dinya bi germa kamax bişewite, Sêvê giha Xalit. Daweteke mezin ji bo wan geriya. Serdar û Misto jî çûnê. Rasthatiniyek çêbû û Serdar û Gulê ketin destên hevdu. Misto ket destê Perîxanê. Bêrîvanê ket destê Çeto. Qîz û xort li hevdu digeriyan. Dawet, bû daweta qîz û xortên nûhatî.

Sarê ji Qamîşlokê hat dawetê û dîsa vegeriya. Wê ji wir hez dikir, wir mala wê bû, wir bi dilê wê bû. Heger ji destê wê bihata, wê merev, dost û ezîzên ber dilê xwe hemû bibirana wir. Wir bej bû, rût û germ bû, lê dîsa jî gelekî li ber dilê wê şêrîn û xweş bû.

Rast e, Qamîşlokê xweş e. Lê Nisêbînê jî ne ji ber avê hatiye. Xweşiyên wê jî pir in û cuda ne. Berê bajarekî şîn û avî bû, lê ew jî niha wek Qamîşlokê nîv rût e, bi rojê şewitî ye û li pişt têlan dîl ketî ye. Hew êdî serê çend daran, yek li vir û yek jî li dera han, di hewşan tenê de şîn dîkin. Şînkayî li ba avê maye, li jortirê bajêr maye. Nema ne ew bi av û dar û

bexçe ye, ne jî Qamîşlokê bi xan û qesirên bexçên û derge ye. Tiştê ko hatiye serê wan, cezayekî giran e. Lê ev yek, evîndariya wan betal nake. Dibêjin ko herdu bajar evîndarên hevdu ne. Ji ber wê yekê jî Nisêbînê heta ber têlan e, bi şev û bi rojê li Qamîşlokê dinere. Wek ko dixwaze wê himbêz bike û ji wir birevîne warê çîyan e.

Herdu bajar bi salan wilo bi hesret û kovan li hev dinerin. Hesreta wan, hesreteke mezin û bêhedan e. Êşeke pir giran e. Ew êş û ew hesret, gava ko rûniştvanên herdu bajarên li hevdu par vedikin, diyar e hêsantir e, tê kişandin; sed û pêncê-dused hezar in; lê ji bo du mirovan tenê, pir giran e; qet nayê kişandin. Lê heger ko hat û bû, heger ko hat serê du mirovan, wî çaxî du mirov dikarin misogerî wê yekê bibin. Tiştên wilo hîna jî dikarin bibin.

Qamîşlokê jî wek Nisêbînê, heta ko jê hatiye, xwe ji xetê dûr nexistiye. Di ber xeta bi têl û maîn re, ji rojhilat ber bi rojave de, li dirêjayî ava bûye û maye. Têl û maîn ji hêla rojave ve tên heta rasta nava herdu bajarên, li wir îcar teqlike zalim didin xwe û du-sê kîlometryan ber bi bakur de hildikişin û dû re dîsa rast berê xwe didin rojhilat, rast diçin û Qamîşlokê û Nisêbînê li wir dihêlin. Qamîşlokê jî li gor wê çîva ko xetê daye xwe, bi jor de hilkîşiyaye û şikil girtiye, Nisêbîna xwe bernedaye.

Sûka Qamîşlokê, pir mezin e û li dor hêla çem e. Lê pirtirîn li rojavayê çem dikeve. Ew der, bajarê kevn e. Qesir û qusûr û bexçe li wir bûn. Sûk û her babet dikan û kar li wir bû. Du taxên mezin, li du hêlên bajêr, dû re ava bûne û bajar mezintir kirine.

Piştî herdu taxan, berê du gundên biçûk hebûn. Lê îro her yek ji wan jî çend malên terefên taxekê ne. Ji xwe herdu tax jî, gava jîna bajarvaniyê ji a çîyan û gundan re bû alternatîf, ava bûne û herdu gund jî li ber xwe birine. Gundiyên ko pêşeroja xwe di jîna bajarvaniyê de dîtine û ji gundên herdu rexan derketine, hatine li wir bi cî bûne; du taxên mezin ava kirine.

Mala Hisê Şemê (lê topa qîz û bûkên taxê »mala Sarê« dibêjin. Sarê him îdol û him jî berbera wan e) li taxa aliyê rojhilatê çem e. Ne pir teref e û ne jî li ser çem e. Hukmê tîrekê ji çem û qederê keviyekî şivanan jî ji kuça mezin, a ko bajêr li dirêjayî dibire û dike du alî, dûr e. Li bakurê kuçê, li hêla rojhilat û bakurê bajêr, li taxa Qudûr Begê ye.

Çaxê nû ava kiribûn, yek ji malên teref bû. Lê dû re xelk ji çar aliyên welêt hatin û xanî li wir ava kirin, tax mezintir kirin û ew derbas kirin. Niha di nava bajêr de tên hesabkirin. Qesrên bilind li wir hatin avakirin,

dikan û restaurant ketin wir û êdî bi her awayê xwe xuya ye ko taxeke baje a ave ye.

Sarê ji zû ve ye bi xwestina dilê xwe li wir e. Ji halê xwe pir razî ye. Mala wê û mêrê wê bi dilê wê ne. Ne tazî ye, ne jî birçî ye û ne jî bi hewî ye. Tiştêkî ko êdî li Nisêbînê bike nemaye û dilê wê ne pê ve ye. Wir ji zû ve ji bîra kiriye. Hew dê û bavê wê û xuşk û birayên wê li wir mane. Bi serlêdanên her ji çend salan, pir bextiyar dibe û besî wê ne. Heger ne xwedê bixwaze, nêta wê ko rojekê dîsa vegere tune ye. Li wir hew çêbûye; lê jîna wê heta mirinê li Qamîşlokê xuya ye.

Sarê, wek bûka malê, heta ko Seîdê tiyê wê bizewice û yeke din jî bibe bûka malê û şîrîka wê, xwe xwedîya malê tevî dibîne. Xelk jî wilo dibêjin. Sarê bi wê yekê serbilind e.

Û ne ko Sarê neheq e. Xanî ê wan e, ne kirêdara tu kesan e. Ev yek tenê hêja ye malê dinyê. Hemû kes ne xwediyên xaniyekî ne. Reben û belengazên bê cîh û bê war pir in. Kirêdarî halekî gelekî nexweş e. Ew bi xwe ne li mala bavê xwe û ne jî li ba mêrê xwe, tu caran wek kirêdar ne jiyaye, nayê bîra wê. Lê dizane û dibîne bê kirêdarî çi kama xî ye. Ji ber ko ew ne di halekî wilo de ye, pir bextiyar e û her gavê şikiriya xwe tîne.

Hewşa wan ne pir mezin e. Tu tiştêkî tê de naçînin; hemû ji bo çûnê, hatinê û rûniştinê ye. Lê dareke wan a tûyê heye. Pelên wê mezin in û şîn wek kevzê ne. Dareke tarî ye, hew serê çend şaxên terefan belawela ne; roj di wir tenê re dikare derbas bibe. Subhanalah, tu dibê qey ne li wê beja xwedê, lê li newala Bûnisra di ber çemê Çax-Çex de ye. Difûrê û şax jê dikişin çar aliyan.

Xezûrê Sarê, Hisê Şemê di wextê xwe de bi destê xwe çandibû. Hima bibêjin di temenê xênê de ye. Gihaye baş mezin bibe, ser hewşê tevî digire. Hiso, îsal serê buharê, ji bo ko rohnê baştir bide hundûran, ji aliyê hewşê ve guliyekî baş mezin û çendikên biçûk di binî re birîn. Lê aliyê din digihije heta ser kuçê. Nîvê çûkên taxê tîn li ser datînin.

Tûyeke delal e. Gava ba nerm lê dixê û di nav re diherike, bi hezaran pelên mezin dilerizin, li hevdu dikevin û konsêreke dirêj di ber dengê çûkan re li dar dixin. Heger mirov ji wî babetê muzîkê hez bike, konsêreke xweş e; li gor bê radibe û dadikeve. Wek gava ko ew dengê delal ji mala cîranan, ya jî ji cîhekî dûrtir bê mirov e. Mirov li gelek cîhan digêrîne û gelek tiştan bibîr tîne.

Yek liban tûyên sipî lê dikevin, lê çûk li hevdu hiltînin, naçihin biweşin û hewşê bilewitînin. Wilo baştir e. Heger ne wilo bûya, diviyabû bibirin.

Tê gotin ko tû hewşan dilewitînin. Lê tu serêşa wan bi xwe ji ber tûyan tune ye. Berê, zelq bi ser wan de diketin. Niha ew jî çareser kirine. Rûyê du lihêfên kevn bi ser hevdu vekirine, di binya şaxên tûyê re raxistine û pê ve girêdane. Zelqên ko dikevin, li ser wir dimînin. Seîd bîra wî aqilî û wê hêsaniyê biribû. Serê çar pênc salan wilo dikin. Berê halê wan ne tu hal bû. Hindik mabû ko Hiso wê dara delal di ber binî re bibire.

Xaniyê wan du beş in. Du ode û hêwanek jê, ji rohilat ber bi rojava ve ne û berê wan li qublê ne. Ew beş kevn e û bi kelpîçan e. Her odekê çar metroyan fireh e û şeşan jî dirêj e. Hêwan jî sê metroyan fireh e û bi qasî odan jî dirêj e.

Ew beş, hîna dema Hiso ciwan bû, zarokên wî hûr bûn, Ebû Ferîd dor du salî bû û Seîd tune bû, bi ked û xwêdana xwe avakiribû. Bi oda aliyê rojhilat ve, ode û hêwaneke din jî heye û berê wê li rojava ye. Ew dû re ave kirine û bi çemento û babetekî perekêtan e û hinekî bilindtir e. Ji ser wir, di ber tûya mala Kamilê Remo re, nîvê minara camiya Mazilevdîn û serê hin malên Nisêbînê jî xuya dikin.

Piştî ko mala Şemê Sarê anîbûn, tê derdixistibûn ko cihê wan teng e. Wî çaxî rabûbûn ew der ji wê û Ebû Ferîd re lêkiribûn. Lê hew çile û havînekê tenê tê de îdare kiribûn. Di germê de germ bû û di sermê de jî, mixabin sar bû. Ji ber wê yekê dîsa li oda kevn veqeriyabûn. Ên bi kelpîçan ne wilo ne.

Niha dîsa li oda rojava radizin. Hiso û Xanimê li oda din radizin. Oda nû jî ji bo mêvanan û Seîd e. Paceke mezin jê vedibe hewşê. Yeke biçûk jî di aliyê kuçê de ye. Hêwana nû, ji mêvanên ko bi rojê tèn û diçin re xweş e, wan li wir bi ci dikin. Di hewşê de, bi dîwarê ko di nav wan û mala Birkê Newalî de ye ve, tişteki biçûk jî lêkirine; deriyekî baş mezin li ber e û li paca oda Sarê dinere. Ew der jî aşxane û serşok e.

Dora wan bi xaniyan ave ye. Li aliyê wan ê rojava, mala Birkê Newalî heye. Birkê jî bi eslê xwe serxetî ye. Zilfa jina wî dotmama wî ye û ew jî serxetî ye. Piştî ko Hiso xaniyê xwe li wir ava kiribû bi çend salekî, ew jî hatibûn cîrantiya wan. Mirovên sernerm û gotinxweş in.

Li pişt wan, mala Çolo heye, du jinên wî hene. Newîla, a pêşî, wek xezalekê bû, lê dû re çûbû Nofa revandibû. Dil ketibû Nofa, ji ber dilketina wê bûbû wek nexweşan. Piştî ko Xidirê Omerî di dîlanekê de »ez nexweş bûm tayî bûm, ez çûm ba mele Ehmed, got tiştê ko qur`an û kitêb dibêjin, derman û melhem tunene, hew memikên Nofa derman in« gotibû, Çolo, xwe û dermanê xwe di klamê de dîtibû û çûbû Nofa re-

vandibû. Niha dêya du zarokan e. Lê ew û Newîla qet li hevdu nakin, her rojê dawet li mala wan e. Çolo jî dikeve nav wan û zarokên wan û hemûyan dide ser hev. Wî çaxî, mala wan dibê wek gava ko rovî dikeve koxika mirîşkan. Her yek ji aliyê xwe ve dike qîj-qîj û qaj-qaj. Ew qet li hevdu nakin û Çolo jî pir li wan dixê.

Lê aliyê wan ê rojhilat, pişt ode û hêwana nû, hîna vala ye. Berê wir, ji aliyê kuçê ve dor deh-pazdeh metroyan e, li dirêjayî jî dor bîst û pênc metroyan heye. Sê aliyên wir ave ne. Hêla kuçê tenê vekiriye. Wir jî bi rêzeke dîwarê pirîkêtan hatiye pêçan û deriyekî text li ber e. Berê çend darên zeytûnan û çendek jî ên hejîran di wir de hebûn. Du devî û tûyek jî hebûn. Niha deverin ji dîwêr hilweşiyane, qul tê de vebûne. Derî jî baş hevdu berdaye. Lê darên wir hemû hişk bûne, hew tû tenê şîn maye. Berê dema wir baştir parastibû û darên têde şînbûn, dêlikek carê dihat li wir diteliqî û cewrikên xwe mezin dikirin. Lê ew jî nema tê, xwedê dizanê li deverinan miriye, ya jî li nav maînan cîhekî baştir diye.

Ew der wilo bêxwedî maye. Camêrekî ji zû ve ew dera han ji bo ko ava bike kirîbû, lê heta roja îro ava nekiriye; diyar e piştî ko kiriye, belan hatine serê wî. Ji ber ko ji wî çaxî ve hew carekê tenê jî lê venegeriyaye. Dema hatibû kirîbû, Hiso carekê ew dîtibû. Jê re gotibû ko wê bê ava bike. Lê hîna jî nehatiye û tu kes nizane bê camêr kî ye, li ko ye û ya jî çî hatiye serê wî. Hew xelk dizanin ko ew der, ê yekî ye.

Bi sedema ko wir hîna nehatiye avakirin, ode û hêwana mala Şemê, a nû, havînan pir germ dibê. Sibehan, heta ko roj diqulipe dahnê êvaran, ji wê devera vala ve li dîwêr dixê û disincirîne, dike wek dîwarê firnê. Gava roj dibê dor nîro, li wê odê bazar bi germê re nabe. Lê ew dara tûyê, nêzikî dîwêr, rasta hewanê ye. Ew hinekî alîkariya ko qet nebe hêwan ji derve ve bi rojê ne sincire, hêniktir bimîne, dike.

Sarê dêya du zarokan e; lawikek û keçikek. Ferîd ê mezin e, heşt sal kirine û Nesrîn jî di heftan de ye.

Ebû Ferîdê mêrê wê, tu xwendina zêde nekiriye. Ji ber wê yekê jî di wextê xwe de, tu karên ko him bikaribe pêşeroja xwe pê ve girêbide û him jî bikaribe bike, nedîtibûn. Demekê kirîn û firotina li ser nigan dikir, lê niha dikaneke wî heye. Malê biyanî difiroşe. Bi munasebeta karê xwe gelek mirov ditine û gelek caran çûye Şamê û Helebê. Du caran jî çûye heta Bêrûdê. Ji aliyê din ve jî, du caran çûye Diyarbekirê û Entabê û carekê jî heta Stenbolê çûye. Ev deh-dozdeh sal in ko wî karî dike.

Sarê, heta roja zewacê jî, hew carekê tenê Ebû Ferîd dîtibû. Çaxê xwest-

inê bû. Wî çaxî bi destê xwe kahwe çêkiribû û biribû ji xwazgîniyan re. Ew jî wî çaxî di nav wan de bû. Lê piştî birinê, hevdu hêdî hêdî nas kiribûn, bawerî dabûn hevdu û xweşiya jîna jin û mêrantiyê di nav wan de ave bûbû. Hêdî hêdî dîtibû ko xortekî cirxweş û lihevhatî ye. Ne dirêj û ne jî kin e. Niha hinekî qelew bûye, hinekî kintir xuya ye, lê tu xisar di kinbûn û qelewbûna zilaman de tune ye. Heta roja îro neketiye tu şikan û lê poşman nebûye. Ji roja pêşî ve bi dilê wê ye û pê re dilgeş e. Xwedê jî ev yek zû dîtibû û zarok dabûn wan. Lê piştî herduyên pêşî, hîna tu yên din nedane wan. Bêhna xwe li wan fireh kiriye.

Hin dibêjin ko »çil lê ketiye, ji ber vê yekê nema zarokan tîne.« Çaxê ko Nesrîn anîbû, çaxê heftikan, cîraneke wan jî zabû. Du mal di nav wan de bûn. Li gor ko tê gotin wî çaxî ji sersarî derzî bi hevdu neguhertibûn û dû re jî dengê wan çûbû hevdu. Hin jî dibêjin ko »çavînî bûye«. Lê ew û Xanimê bi xwe, »dan û nedana zarokan karê xwedê ye, gava ew bixwaze dide û çî gava ko nexwaze jî nade. Heger derket ko çavînîbûn û çil e, herdu jî ne bêçare ne« dibêjin.

Carê gava Sarê karên malê xelas dike, tê li teniştê Xanima xesûya xwe rûdine û di derheqa hezar tiştan de diaxivin. Di taxa wan de mêrê kê lê xistiye, kî zaye, kî bi xeyd û kî jî bi dilê xwe çûye mala bavê xwe, kî dermanan di xwe dide û keça kê ser rût û çîm tazî ye, dinya çîqasî buha bûye, rûn û şekir li dikana kê hene... her rojê ji nû ve lê vedigerin û ji nû ve ji hevdu re dibêjin. Zahmetiya bê wê di derheqa çî de biaxivin, qet nabînin. Hezar tişt li dinyayê dibin û li ser zimanan digerin. Ew jî dibihîzin û ji hevdu re şirove dikin.

Firavînê bi hev re amade dikin. Tu wextê zêde nagire. Roja Sarê kincan naşo û tiştêkî taybetî nake, karên wê yên rojane kifş in. Her rojê wek hev in. Danheva malê, şuştina firaxan û rêşkirina mal û hewşê. Sarê ji karên wilo re dest sivik e; fêr bûye, dizane bê wê ji çî dest pê bike û çawa bike.

Piştî wê, îcar dor tê rûniştina bin tûyê. Xweşiyeke bêhempa ye. Ew wilo dizanin.

Rojên wan wek hev in. Her li malê ne û karên malê dikin. Hindik caran bi hevdu re derdikevin sûka bajêr. Karên wan li bajêr dernakevin. Rojên havînê wek hev in û ên çile jî wek hev in. Havînê li bin tûyê rûdinin û diaxivin, çile jî li ber sobê rûdinin û diaxivin. Rojên ko Sarê kincan dişo, Xanimê jî xwarineke sivik çêdike û bi qasî ko dikare malê dimalije.

Mal malijtin, a rastî berî ko Sarê di ber şuştina kincan keve dike, lê ew jî ji bo ko dilê xwe di cîh xe, rojên kincuştinê xwe bi tiştikên hûr mûr

dadixe. Dixwaze bibîne bê çi li ko ye, çi ne li cîhê xwe ye, çi wenda bûye û ya jî şkestiye. Lê Xanimê dîsa qusûrekê di malê de nabîne.

Sarê hêjayî pesindanê ye. Bi bejina xwe dor sed û heftêyî dirêj heye. Dagirtî ye, li ser xwe ye û hîna tu nexweşiyên rêya xwe tê de nedîtine. Gava dimeşe, serê xwe bilind dike û bi bawerî dimeşe. Wî çaxî cotê memikên wê û kêlekên wê dihejin û deng ji ber nigên wê tê, sawê dide dora xwe. Hîna tu şopên tadahiya dinyê lê xuya nakin. Dêya du zarokan e, lê hîna wek qîzeke bîst salî bi reng û xwê ye û hîna piçekî tenê jî ji forma bedena pîrekiya ciwan derneketiye. Newqa wê zirav e, teniştên wê ti-je ne, nav milên wê hildayî ne û çîm dirêj e. Memikên wê bilind in û wek goştê hemû derên wê step in, hîna tu derên wê sist nebûne. Ji ber wê yekê jî zilamê ko ew dîtibe û dilê xwe nebijandibe wê, tune ye. Lê Sarê, heta roja îro xwe hew li mêrê xwe ragirtiye, qet rê nedaye hinên din da bête û sînorên ko wê ji bo parastina pîrekiya xwe li dora xwe danîne, derbas bikin û xwe nêzîkî wê bikin. Lê ew çi bike jî, bi çêkirina bedena xwe pîrekeke balkêş e. Xelk xwe bi devê xwe tamsar nakin, lê di dilê xwe de tê nabuhurin.

Gava xelk serevdan didin serê jinên xwe, heger ko nas bin, bi giramgirî qala wê dikin û dibêjin »li minê, tu jî wek Sarê yî, Sarê hêja ye sedên wek te« û heger ko ne nasên wan ên ji nêzîk ve bin, dibêjin »ihimm... li minê bûka mala Şemê ye, bila ew tenê bibêje ez jin im û hew. Em jî dilê xwe xweş dikin û dibêjin em bi jin in.« Ji ber wê yekê, dijminên wê jî ne hindik in.

Sarê, berî sêzdeh rojan ji Nisêbînê vegeyabû. Bîst rojan li wir mabû. Gihabû ko bajêr tevî ji nû ve bibîne û gelek tiştan bibihîze. Lê mala ko bûk tê de tunebin, xerabe ye. Heta gava ko vegeyabû, qiyametê kar li bendî wê ketibûn ser hevdu. Lê Sarê kevaniyeke nedîtî ye. Di rojekê duduyan de kiribûn û ji ber xwe derxistibûn. Niha, karên malê dîsa hatine qeysa xwe. Karên wê, dîsa hew karên rojane ne.

Rojeke germ bû. Ji rojên din hinekî germtir bû. Hewa giran û tîr bû. Gava mirov bêhna xwe digirt û berdida, hewa dibû giraniyek û diçû ser kezba mirov. Wek ko hewa di nava mirov de dinepîxî, hemû der digirtin. Sênga mirov li dil û kezba mirov teng dihat. Xwêdan wek avê ji mirov diherikî. Ji hêla Sahra Ereban ve bayekî germ hêdî hêdî dihat. Dema li rûyê mirov dixist, wek ko agirek di ber bêvila mirov re bişemite li mirov dihat. Wek ko ji nav êgir ya jî ji dojhê dihat û li rûyê mirov dix-

ist. Hewa hemû girik bû û bi mij bû. Ewrekî qet-qetî girtibû ezmên û hêdî hêdî bi aliyê çiyân de diçû. Gava diçû, diket hezar şiklan; pan dibû, dirêj dibû, di ser hevdu re diqulipt û diçû. Lê dikir û nedikir, nikarîbû rojê bigire û veşêre. Ji bo wilo tenik bû. Ji xwe ko bigirta jî wê tu hênikayî neketiba hewê. Gava roj derdiket, di nav ewran û mijê re agir berdida dinyê. Tiştê ko ewran carê digirt jî, wek ko rojê li ba xwe hiltanî û dû re bi carekê re bi ser herdu bajarên de dirijand. Gelo wê nîro çî bikira!

Sarê, piştî ko karên malê yê sivik kiribûn, hatibû li bin tûyê li teniştaya xesûya xwe rûniştibû û dest bi tiştên ko hîna ne gihabû jê re bibêje kiribû û hêdî hêdî digot. Sarê, hewş avreşandî kiribû û malijtibû. Bêhna axê xweş kiribû, difûriya. Dengê çûkan ji ser tûyê dihat. Hinek nû ji çar aliyan dihatin ser tûyê, hinekan fira dawî didan xwe û diçûn nêçîra dahên sibehê. Li kuçê dengê zarokan dihat, bi futbolê dilîstin. »Gool«, dengê Ferîd bû. Bi serbilindî guhê xwe da kurê xwe. Wê bîstikê motorekî li nav wan xist û derbas bû. Qijakek li ser tûya mala Kamilê Remo bû, deng jê qut nedibû, tax hemû bi xwe dihisand.

Sarê û Xanimê tenê li malê bûn. Jê re bahsa Nisêbînê dikir. Tiştên ko di bîst rojan de dîtibûn, bi gotinê xelas nedibûn. Nisêbînê mezin bûbû, gihabû heta îpek ê. Apartmanên li sûkê dihiştin ezmên. Xelk ji çar aliyan welêt hatibûn û lê bi çih bûbûn. Hezar babet kar û şixul lê derketibûn, bi hezaran bêkar û xizan hatibûn li wir sitirîbûn. Gelek gundiyan Xanimê jî li wir hebûn.

Sarê dixwest hemû tiştan jê re bibêje. Tiştên di derheqa daweta Sêvê û mala wê ya nû de, di çend rojên pêşî de gotibûn. Êdî dor hatibû tiştên din.

Sarê gelek tişt jê re digotin. Bê ji nasan kî sax e, kî mirî ye, bê kî dewlemend bûye, kê qesrên bilind lêkirine û çend caran çûne hecê, bê kê keça kê ji lawê xwe re xwestiye, kî li sûka bajêr bûye xwedî dikan, hemû digotin. Heft-heşt rojan hew qala tiştên wilo tenê kiribûn. Tiştên ko nedihatîn bîra wê, ya roja din dihatin bîra wê, ya jî gava Xanimê pirs jê dikirin, dihatin bîra wê û digotin. Çi cara ko diçû Nisêbînê û vedigeriya, karê wê û Xanimê ev bû. Ta jê re bi derziyê vedikir, tişteki negotî nedihîşt.

Xanimê jî pir bextiyar dibû. Carê di navinan re, gava bêzariyê digirt bedena wê, bêyî ko gotina Sarê bibire »erêêê, erê dinyayê« digot û destê xwe yê rastê, wek ko ji ber êşêke xedar rahênê xwe bifirkîne, di ser re dibir û di-anî.

Ne tenê gava Sarê qal dikir hêsanî û bêzarî herdu di ber hevdu re di bedena wê de peyde dibûn. Kê qala serxetê bikira bi baldarî guhdarî dikir. Karîbû sê rojan li ser hev li tiştên di derheqa serxetê de guhdarî bike. Hezkirina wê ya ji bo jor, hezkirineke mezin bû. Ne hezkirin tenê bû, hezkirin û hesret bi hev re bûn. Malbata wê tevî ji Trîşêrînan bar kiribû binxetê, lê dilê wê bi wir ve mabû. Birayekî wê li wir mabû, jê re Cimoyê Şêxo dihat gotin, ew jî berî bi çend salekî miribû. Laloyê birayê wê, di ciwaniya xwe de bi êşa zirav miribû. Çend zaroyên Cimo hebûn, lê ew û ew bi ser hevdu de nedîçûn û nedihatîn; şop ji ser hevdu wenda kiribûn. Xanimê pir li ber wê yekê jî diket.

Sarê kul û kederên wê di hevdu rakiribûn. Xanimê di nav wan de mabû. Dîsa kir ko bibêje »erê, erê« lê dengê wê di bin ê qijakê de wenda bû. Hew lêvên wê dilebitîn. Qijaka bêhteng wê bîstikê hatibû û li ser tûya wan danibû. Dengê wê guhên mirov ker dikir. Piştî çend dangan, dîsa da xwe û çû ser tûya mala Kamilê Remo. Hewaleke wê hebû. Lê piştî ne bi gelekî, dîsa hat. Êdî hinek hedanî ketibû dengê wê. Sarê her digot û Xanimê guhdar dikir. Êdî bêzarî di bedena wê de giran bûbû, hêdî hêdî bi paş de, bi nav wext de vedigeriya. Dû re ew bêzarî hêdî hêdî pirtir dibû û cîhê bextiyariyê jî digirt. Hemû tiştên ko heta wê rojê li ser rêya jîna xwe dîtibûn û di jînê de bûbûn sedema bêzariya dilê wê û her babet qirik-tahliya wê, dihatin bîra wê. Raman lê kûr û giran dibûn, êdî tişt û bûyerên li dora xwe ji bîra dikirin, hew ên dema çûyî dihatin bîra wê. Bûyer bi dû a din de, bi lez di ber çavên wê re diherikîn û diçûn. Warê wê û çaxê xortaniya wê ji nû ve dihatin bîra wê. Gava dêna xwe didayê, didît ko gelek tişt nema wek xwe ne, gelek tişt wenda kirine û gelek kesên ko pir ji wan hez dikir, îro êdî tune ne. Hin bi destên dewletê, hin bi destên xelkê û hin jî bi emrê xwedê mirine. Her carê, ev tiştên ko dixwest bibîr bîne, bi wî awayî, gava hin ji serxetê dihatin û jê re bahsa wir dikirin, dihatin bîra wê û dilê wê dihat givaştin, yek liban hêsir ji çavên wê digindirîn ser dev û lêvên wê yên kevnar û bi xemgînî keserên kûr vedidan. Êşekê ew dixwar. Dîsa wilo lê hatibû, dîsa li ser jor û emrê çûyî nexweş ketibû. Carê »erê... erê, dinya xopan lê nehêja ye... wek do bû, lê dîsa jî pir zû çû« digot.

Wextekî dirêj ketibû nav wê rojê û wan demên ko dihatin bîra wê. Gava ji nû ve li tiştên di derheqa serxetê de guhdarî dikir, baştir tê derdixist ko emir çûye, tişteki ko lê hêja be nemaye. Li ber diket û diêşiya. Salan hemû tişt li ba xwe hiştibûn. Xuya dibû ko poşmaniyeye xemgîn, rengêkî

cuda dide rûyê wê. Çermê wê xavtir û sisttir bûbû, qermîçonkên rûyê wê kûrtir bûbûn û di navnan re lêvên wê biêş û xem dilerizîn. Li ser rûyê wê xuya dibû ko extiyarî ji ber gelek sedeman ne xweş e û kereh e. Xuya dibû ko extiyarî navê êşê, kerehiyê, bêgaviyê û di gelek hêlan de ê xizanketinê ye. Extiyarî navê wendakirina gelek tiştan e. Gelekan diêşîne û poşman dike. Hin jê li ber malbata ko belawela bûye dikevin, hin jê li ber mal û millkên ko wenda kirine dikevin, hin jê li ber qeweta zend û bendên ko pola hûr dikirin dikevin, hin jê li ber spehîbûn û bejin û bala delal dikevin û hin jê jî li ber her babet xweşî û evîndariyên xwe dikevin. Gelekên ko ji ber sedemên taybet tenê, bêbazar dixwazin her demê xort û zinde bimînin; naxwazin qermîçonkan di rûyê xwe de û porê sipî jî di serê xwe de bibînin, hene. Hinên din jî tu tam û xweşiyê ji guhertinên ko di jînê de dibin, nakin. Her babet xweşî û dilgeşî hêdî hêdî li paş dimînin, bi wan re nameşin û nayên. Rojekê, tew dinerin ko çar aliyên wan hew bi bêzariyan rapêçayî ne. Wê yekê wek xaîntiyekê li xwe dibînin. Gerek ne wilo bi xaîntî bûya. Çavên xortaniyê birjîn ko di wext de rojên extiyariyê nabînin û rêya xwe ji ser naguherin. Bêguman dûrketina ji warê zarokatî û xortaniyê jî sedema wendakirina gelek xweşiyên jînê ye.

Çîroka Xanimê dirêj e. Coka jîna wê û a Hiso, di nav sextiyên jînê re çûbûn ser hev. Ji ber wê yekê, çîroka jîna wî jî bûbû a wê bi xwe. Çîrokeke dirêj û bi jan û êş bû. Ew ji gundê Tirîşêrînan bû û Hiso ji Kelehka Şewitî bû! Heta roja ko ew gihabûn hev jî, hevdu bi çavan nedîtibûn. Lê dîsa jî herdu bûbûn para hevdu. Hîna gava ew biçûk bûn, bavê wan wilo li hev kiribûn. Hevalên hev ên nêçîra kewan bûn, gelekî ji hev hez dikirin. Gotina ko ji hev re gotibûn, diviyabû biçe serî.

Hîna berî ko herdu bibin şîrkên jîna hev bi çend salekî, çend malên pismam ji gundekî çîyan, ji Kelehka Şewitî, bi malbatî xwînî bûbûn û li Qamîşlokê bi çîh bûbûn. Malbat, bi navê Mala Devreşan dihat bi-navkirin. Hiso ji wê malbatê, lawê Xelê Kewê bû. Lê bi dû re ew nav li ba wî hatibû guhertin, bûbû Hisê Şemê.

Şemê dêya wî bû. Pîreke jîr bû. Nivînên bûk û zavan çêdikirin, pîrik-tiyeke baş dikir û qirik hiltanîn. Ji ber wê yekê navê wê zû ket dewsa ê Kewê. Ji xwe çûbûn îcar Xanima ko Kelehka bi meşê dor saetekê dûrî wan bû wek warekî dûr û xerîb zanîbû, piştî rabûna ji gund, anîbûn heta Qamîşloka di binê beriyên de.

Zewaca wê, zewaceke bê dilê wê bû. Ketibû nav xizaniyê. Xela bi ser xizaniya wan de hatibû. Lawek jê re çêbûbû û hîna sal nekiribû, miribû.

Bavê wê, piştî zewaca wê bi çend mehekî miribû û mirina wî ketibû stûyê wê. Ji gunehê wê re miriye, nifir lê kirine dihat gotin. Her çend salên pêşî, birayê wê yê mezin çûna ba wê li xwe heram kiribû. Ew yek, kuleke din bû. Heta ko Kewa keça wê jê re çêbû û bi dû re jî xwedê bi derengî Felemezê ko jê re Ebû Ferîd tê gotin dabûyê, ji nû ve dilê wê bi dinyê û ba Hiso xweş bûbû. Ji xwe heta ko Seîd çêbûbû, tu bêdiliya wê nemabû.

Li Qamişlokê ji malbatê tevî re neqediyabû. Piştî hatinê bi çend salekî, hinan ji wan bar kiribûn Helebê û Şamê. Lê li wir jî ji wan re neqediyabû. Ji wir jî bar kiribûn Bêrûdê û hin jî vegeriyabûn serxetê, çûbûn Stenbolê. Mala Kewê tenê li wir mabû. Lê Xelo jî zû miribû û mal di stûyê Hiso de hiştibû. Wî çaxî nû zewicîbû û hîna nû digiha karên giran. Lê di nav Mala Devreşan de ê ko bi kêrî xwe hatibû, dîsa jî ew bû. Xortekî xebatkar bû û bi dest û lepan şareze bû. Bi bejin û bala xwe jî di nav sed zilaman de diket çavan û bi her awayan li gor çakûçê xwe bû. Him bi desthilanîn bû û him jî karekî ko nikarîbû bikira tune bû. Ji kişandina avê bigirin heta bi lêkirina dîwaran, paleyiyê û barkêşiya ser têlan dikir. Carnan bi roj diçû paleyiyê û bi şev jî diçû ser têlan, diçû bar dikişandin. Xelkê radihişt çewalekî, wî bi xwe dudu bi hevdu ve girêdidan û radihişt wan.

Yekî din jî wek wî hebû. Ew hinekî jê ciwantir bû. Jê re Elî digotin, ji Midyadê bû, lê mala wî li Nisêbinê bû. Tu kesan nizanîbû bê lawê kê bû û ji kê bû. Gava mereqdarên jê dipirsîn, »ez cinnî me« digot û gotin kin dibirî. Xelkê gotin di ber Elî re nedijot. Lê hewcedariya wan bi hev hebû. Hevdu baştir nas kiribûn û bûbûn destbirakên hevdu. Bi ser hevdu de çûbûn û hatibûn û dostanî bi hevdu re kûrtir kiribûn. Gava li sûkan di ber hev re dimeşyan, hemû kesan li wan dînerî. Sûk ji ber wan diqelîşî û vedibû. Dilê xelkê pir dibijiya wan û saw ji wan digirtin. Gava di ber hev re dimeşyan, karîbûn bi sawa ko didan dora xwe, kezeba şêran di sênga wan de biqetînin û wan ji desthilanînê de bixin. Zilam nedihatîn milên wan. Di zikê xelkê de ko herdu birayên hev in.

Dostaniya xwe domandibûn û her ko çûbû kûrtir kiribûn. Êdî îro ne dost tenê bûn. Êdî merevên hevdu bûn, zarokên wan ji hevdu hebûn û malbatek bûn. Sarê, keça wî Elî ye.

Hiso, malbat bi sextiyên pir mezin ji wan çaxan anîbû. Xanimê, êşên jînê hemû pê re kişandibûn. Dihatin bîra wê. Xaîz bûbû û him kûr di wan tiştan difikirî û him jî bêdeng li Sarê guhdarî dikir. Xwe fêr kiribû, him karîbû bi dilekî şkestî di bêzariyên çûyî birame û him jî li tiştên di derheqa serxetê de guhdar bike. Hîna ji guhdarkirina gotinên Sarê têr

nebûbû. Hîna li bendî gelek tiştên ko wê jê re bigotina bû. Lê Sarê, ji nîfşkê ve bêdeng bû û ma; tiştên ko karibûn bigotina hemû ji hişê wê çûn, lêdana dilê wê hinekî xurttir bû, rengê wê hinekî hatibû guhertin û ziq li Xanimê dinerî. Gava Sarê gotina xwe birî, xewna xeyala Xanimê, wek ewrekî ko bi ber bayekî xurt bikeve, ji ber çavên wê wenda bû û çû. Veciniqî. Wek ko bibêje »ma tu çima nema dibêjt« bi awayekî dilşkestî serê xwe hilda û lê nerî.

Bi nerîna xwe re, tê derxist ko tiştin di bin zimanê Sarê de hene û jê re nabêje. Sarê hin şikên sivik li xwe peyde kiribûn. Hinekî di erê nayê de bû. Lê bi dû re, ne pir bi derengî biryara xwe da: »tu xeter di gotinê de tune ye, xesûya min cirxweş e. Ya wê kêfxweş bibe û ya jî wê bibêje, na keça min, ev yek nabe« ji xwe re got û bê dilê xwe bala xwe da qijaka ko ji sibêhê de şîq-şîqa wê bû. Wê gotina wê di bin dengê wê de wenda bûba. Guh diqelaştin.

Li ser şaxekî bilind danîbû. Çûkan xwe du metroyan nêzîkî wê nedikiriin. Newêribûn. Gava çavên wê bi wan diketin, xwe li wan xwar dikir û bi wan ve diqedimî. Çûkên reben jê ditirsiyan û difriyan. Carnan di ber xwe de dikirin çîz-çîz û gazin dikirin, lê qijaka bêhteng tu deng nedibirin xwe û nedihedinî. Li kûçê, her ji bîstikekê dengê motorekî dihat û zû li kuçê difitilî. Carnan pîkap jî diçûn û dihatin. Dengên zarokan li kuçê kêmbûbû, êdî dinya germ bû, hew carnan dihat. Kifş bû ko ji deverinan diçûn deverin din. Ne ko li kuçan dilîstin. Ew jî rêwî bûn. Germê, kuçê ji xwe re vala dikirin.

Berî ko Xanimê bipirse, Sarê dest pê kir û gotina xwe got.

»Jinapê, ez dixwazin tişteki ji te re bibêjim, lê heger ko bi aqilê te nekeve, ji tu kesan re nebêje. Tu wek dêya min î; ez tu xeletiyê tê de nabînim û ji ber wilo ez dikarim ji te re bibêjim.«

»Çi ye keça min? Xwedê xêr bike. Ma qey tiştin nexêrê yên ko bûne û te heta niha ji min veşartine hene.«

»Na, tiştin nebûne. Ez dixwazim tişteki din ji te re bibêjim.«

»De ka bibêje bê çi ye, keça min!«

»Sêd xortekî baş e û tu dizanî ko ez wek birê xwe jê hez dikim...«

»Ez dizanim keça min... Ma qey dilê te hiştiye keça min? Heta bê malê ez ê...«

»Na jinapê, na. Dilê min nehiştiye. Ez pir jê razî me û pir ji min re baş e...«

»Ma nexwe çi bûye?«

»Tu tişt nebûne. Di nav min û te de, ez dixwazim tişteki xêr ji te re bibêjim. Seîd dibistan qedandiye û di wextê xwe de ye. Tu dizanî ko xuşkeke min hebû. Cara dawî gava te ew dîtibû, hîna zarok bû. Min jî ji zû ve nedîtibû. Min vê carê dît ko gihaye, bûye wek çinarekê. Pir spehî ye. Gava min dît, Seîd ket bîra min. Min xwest ez te pê bihişnim. Heger ko tu rast bibînî, ez dixwazim ko keçeke wilo spehî ji wî re be.«

Kul û kovavên ser dilê Xanimê di xewnê de man. Ricfa ko dabû bedena wê, lê sist bû. Xwîn û xweşî di bedena wê de geriyan. Zewaca Seîd hat ber çavên wê. Ji bêzariyan zû azad bû û »ma tu qala Gulê dikî! Ma wilo mezin bûye? Niha çend salî ye?« got.

»Şazdeh sal kirine. Ketiye huvdehan.«

»Maşele. Keçik çî zû mezin dibin. Tê bîra min... hîna gava biçûk bû ji gelekî spehî bû, wek sêveke xelatî bû«

»Ne tu nizanî jinapê, bê çiqasî spehî bûye. Wek hîvê ye... mirov fedî dike lê binere. Û bi bejina xwe jî wek min e... û êdî wextê Seîd e.«

»Welehî xebera te ye keça min... wextê wî ye... tu baş dibêjî... madem tu wilo baş dibînî, wê wilo baş be. Ma te li ber guhên dê û bavê xwe xistiye?«

»Na weleh, ez nû ji te re dibêjim. Min newêrîbû... karibûn bixeyidin û bibêjin, tu dikî bi xwe ji xuşka xwe re mêran bibînî. Min newêrîbû.«

»Heqê te heye keça min, wilo ye« Xanimê got û hinekî li ber xwe nerî û dû re gotina xwe domand: »Keça min welehî wextê Seîd e, lê bi a me nake! Ma ka em ê çawa bikin, keça min? Xortên vê heyamê hew bi a xwe tenê dikin... tu dibê qey wê bizinan bikin; heta ko nebînî nayên ber tu bazaran. Hezar caran gotiye a ko ez bînim, divê ez wê nasbikim ya jî ez baş bibînim. Fedîbûn ji dinyê rakirine. Tu nemaye ew bi xwe herin ji xwe re jinan bixwazin. Ax!.. em ê hîna çî bibînî û çî nebînî! Divê hevdu bibînî. Heger Seîd wê nebîne, dinya hemû lê bibe yek jî, ew ê neke û xwe nede ber tu bazaran.«

»Wilo ye jinapê, hew bi a xwe tenê dikin. Bav nema karin bavitiya xwe bikin. Nema karin sozekê di derheqa keça xwe de, ya jî li ser navê lawê xwe bidin camêrekî. Dû re, na, min navê, dibêjin û bavê xwe fedîkar derdixin.«

Gava Sarê wilo got, Xanimê çavên xwe qijilandin û ma. Kirina wê bi xwe hat bîra wê. Zû di ber çavên wê re şemitî. »Lê a min ne wilo bû... min hew nedixwest ez ji Trîşêrînan herim... min ji xerîbiyê hez nedikir... lê ên niha, dibêjin divê em hevdu bibînî« di dilê xwe de ji xwe re digot û tu

şaşî di kirina xwe de nedîtîn. Dû re, »na, keça min, na heram be, tu kes nema wêre sozekê bide. Nizanim bê em ê çawa bikin û çilo ê me razî bikin!«

»Min sûretekî wê bi xwe re aniye, ez ê şanî wî bikim. Heger mala bavê min zanîbûna ko ez ê wilo bikim, tu sûret nedidan min.«

»Welehî ev baş e! De ka heta bê malê, ez ê di nav xwe û wî de bibêjim. Ka bê çi dibêje. Lê ka sûret werîn ez bibînim bê çawa ye.«

Sarê bi lez rabû ser xwe, çû hundur û bi wê lezê jî vegeriya. Bi rê de li sûret dinerî û ji xwe bi xwe re dipesinand. »Xwedê bisitirîne, wek hîvê ye«. Bi serbilindî da destê wê û »wek hîvekê ye« got. Sûretekî wek destekî mezin bû û ji newqê ve bû. Spehîbûna wê hemû eşkere bû. Xanimê ji destê wê girt û nezîkî çavên xwe kir, xwe bi ser de xûz kir û ne bi derengî di derheqa spehîbûna wê de biryara xwe da û got »maşele wek xezalekê ye. Xwedê bisitirîne pir spehî xuyaye. Ma qey xort li serxetê qeliyane? Ev kezîzer çawa heta niha hiştine?«

»Nizanim jinapê! Dema min dît, ez jî ecêbmayî mam. Çawa heta niha tu kes nehatine û ew nebirine. Min pirsî, bê ma tu kesan nexwestiye! »Weleh xelk tên dixwazin lê tu kesan nake, `ez ê dibistanê bixwînim` dibêje« gotin. A rastî ên ko hatibûn xwestibûn, ne bi dilê bavê min jî bûn. Ji ber vê yekê heta niha maye. Lê digotin ko yekî din heye, wê wî bike, lê wê bavê min nede wan, him feqîr in û him jî çiyayî ne. Ez nizanim bê kî ne, lê digotin ko hîna nehatine nexwestine. Lê heger bên jî, li gor ko dêya min digot, bavê min li darê dinyê nade ên wilo.«

»De ka bila Sêîd bê malê, ez ê jê re bibêjim. Ez ê li ser vê yekê bisekinim. Lê divê em niha amadekariya firavîne bikin, keça min. Em ê dereng bimînin.«

Sarê, bêyî ko tu zexeliyan bike »baş e jinapê, ez ê destên xwe sivik bigirim. Niha!« got û bi sivikbûna gîskekê nig dan ber xwe û rabû û got, »lê tu ji tu kesên din re nabêjî ko min li ber guhên te xistiye, ne jinapê?«

»Na keça min! Ma ez ê herim ji kê re bibêjim! Bila dilê te safî be.«

Sarê piştî xwe da Xanimê û çû aşxanê. Ji ber serketina kirina xwe dilgeş bû. Dilgeşî di dilê wê de dibû gotinên xweş û ji wê bi xwe re dihatin gotin. Dilgeşiya wê li ser dev û lêvên wê xuya dibû. Ji kêfan destên wê wek ên Chaplîn dixebitîn û xwarin amade dikir. Pêşniyara wê bi serê xesûya wê ketibû û wê bikira ko bibe. Ji xwe heger ko wê dil bikira, hew dima Sêîd tenê. Heger Sêîd qaîl bûba, Ebû Ferîd jî qaîl dibû. Wî çaxî tu tişteki ko Hiso bigota tunebû. Ji xwe Hiso di wê derheqê de bi pîranî wek pîra xwe

û ên din dikir. Gelek caran dema qala tiştên wilo dibûn, »hûn li hev bikin, ez jî bi we re me« digot. Ji zû ve ye xwe nema tev li karên dinyayê dikir. Lawên wî mezin bûbûn, êdî dora wan bû. Baweriya xwe anîbû ko êdî tu vatiniyên wî li vê dinyê nemabûn. Wilo ji bo xwe rast didît û wilo dikir. Lê dîsa jî diviyabû wek bav, di derheqê zewaca Seîd de gotina dawî bigota. Lê Sarê bi hêvî bû. »Ma wê çima nebe, sedema ko nebe çi ye« ji xwe re digot.

Bûna wî tiştî ji bo Sarê sedema bextiyariyeke mezin bû. Ew bi xwe ji jî-na xwe û mala xwe xweş bû. Xwedê ji min re »li hevdu aniye, ez li ba mêrekî baş sitirî me. Ma heger ez jî wek Newîla cîrana me bûbûma para yekî zalim, hewî bianîba ser min, min ê çawa bikira! Na, xwedê neke gidî. Her roja xwedê ko heye, mêrê wê lêdixê! Heta niha du diranên wê şkan-dine. Na gidî na, xwedê mirov bisitirîne! Ebû Ferîd wek berxikekî cirxweş e. Mala Şemê hemû wilo ne. Ez xenê bûme. Wê Gulê jî xenê bibê, wê ew jî wek min bisitir e« ji xwe re digot. Ne ko ev tişt ne rast in. Mala Hiso maleke baş in. Xerabiya xelkê nakin û tu tiştên wan û tu kes-an dibêr hevdu de nema ne. Tiştên kevn çûne hatine jibîrakirin. Ji xwe xelkê ji berê de zanîbûn ko mala Kewê dûrî xerabiyên in. Lê a ko pir girîng e, ko Sarê bi xwe gelekî ji wan razî ye. »Cirxweş in, ne diz û xeberok û pevçûnker in, li mirov naxin. Seîd xwendiyê jî, cirxweş û bedew e. Xortekî li hevdu ye, ne kin e û ne jî dirêj e. Ma wê Gulê yekî wilo ji ko peyda bike. Avakirina tişteki wilo, xêr e. Wek ko mirov sê caran here hecê ye. Ne pir qîzên bavan vê demê li ba mêran disitirin. Vê demê gelek bi qeweta perên xwe, baş û qure xuyane; zahr xweş û gotin şêrîn in, lê dû re bêbav derdikevin. Xwedê tu kesên wilo bi ser Gulê veneke. Lê ma mirov ji ko dizane. Mirov nikare ji dilê xelkê bixwîne, mirov nizane. Na, na gidî na! Tu kes ji Seîd ne çêtir e. Wê her roj li ba min be. Bila ew û Seîd di oda nû kevin, herduyên din besî me yê din in« digot.

Sarê zû bi tiştên ji bo firavîne, ji aşxanê derket û dîsa hat bin tûyê ba xesûya xwe. Hîna berî ko Sarê rûnê, Xanimê pîrsek pê ve gihand:»Sarê, keça min heger tu nebî ber dilê xwe, ez ê tişteki din ji te bipirsim«.

Sarê ji Gulê û spêhîbûna wê piştrast bû. »Ka bibêje jinapê. Ma wê çima dilê min bimîne, tu jî wek dêya min î!«

»Xwedê bike ko dêya te tu êşan li dinyê nebîne û sed salan bike. Keça min, mala bavê te maleke baş in, di limêj û rojîya xwe de ne û ji xwe fedî ne. Keça min, lê mirov dîsa jî nizane. Qîzên ko diçin dibistanan ne wek min û te ne. Ne servekirî û çîmrût e ne?«

»Na jinapê, xwedê mirov bisitirîne. Bavê min tiştêkî wilo li darê dinyayê qebûl nake, ji xwe fedî dike. Em hemû sergirtî bûn. Ew jî sergirtî ye. Lê ji ber ko diçe dibistanê nikare fîstanan li xwe bike, şal li xwe dike û li wir servekirî ye. Divê wilo li xwe bikin; fîstanên dirêj qebûl nakin. Lê li malê... na gidî... bila dilê te di cîh de be, wek min û te ye.«

»Keça min, ez bi dê û bavê te bawer im, lê hindik qîzên bavan nixu-mandî mane. Ji ber vê yekê mirov pişt kul e. Dema ez pîrekan wilo servekirî û çîmrût dibînim, aqil di serê min de namîne. Em gihane çî heyaman. Xwedêyo tu gunehên me efû bikî! Hin heta jora kabokên xwe berdidin û derdikevin sûkê. Heger xwedê rojekê êgir jî bi ser me de bibarîne, ne pir ecêb e.«

»Xebera te ye jinapê. Hetîketî ye. Şikir, tu kes ji me wilo tune ne. Welehî ez û Ebû Ferîd helalên hevdu ne, lê dema ko carnan bêhemdê min piçîkekî ji çîmên min dibîne, ez fedî dikim. Îcare xelk çîmên xwe pêş zîlamên bajêr hemûyan dîkin. Çawa dikarin wilo bikin, ez nizamim. Serê min jêbikin jî, ez bi xwe nikarim wilo bikim.« got û rabû dîsa çû aşxanê.

Xanimê dilê xwe kiribû cîh. Gotinên Sarê ketibûn serê wê. Gulê, a ko jê re bibe bûk bû. Dilê xwe xweş dikir û ji xwe bi xwe re »keçeke nasan hêja ye deh keçên xerîban. Ev deh sal in ko Sarê bûka me ye, lê hîna rojekê tenê jî serê me ji ber nizm nebûye. Xwedê wê ji çavan bisitirîne, wek kihêlekê ye, wek desmaleke ser destan e. Bê çawa em jê razî ne, xwedê jî wilo jê razî be. Îcar yeke din jî wek wê bi ser me vebe, ez bimirim jî êdî nema xema min e. Wilo sernerm, cirxweş û binamûs e. Heger ko deh lawên min hebûna, min ê deh bûkên wek wê di mala xwe xistina. Gulê jî edeba xwe ji dê û bavê ko Sarê mezin kirine girtiye. Ma ka zîlamên wek Hecî Elî û hermeteke wek Stiya kevaniya wî. Xwedêyo... tu mezin î, tu a baş dizanî û tu her tiştan ava dikî. Hebe nebe, te ev kirina ji xêrê kiriyê dilê Sarê û aniye ser zîmanê wê. Madem te wilo rast diye, em ê vê yekê jî wek her tiştên din bi kêfxweşî bi a te bikin. Me her demê daye ser rêya ko te daye ber me. Tu kerîm î, tu rehîm î, tu dibînî û xelata wilo didî me. Şikir ji te re, ji mezinbûna te re, ji heqî û merdiya te re« digot.

Beşê sêyem

Rojeke sêsemê, Gulê, Bêrîvanê, Cemîla û Perîxanê hevdu girtin û çûn barajê. Gava Gulê û Stiyê, Sarê bi rê kiribûn Qamîşlokê, di vegerê de, li bajêr li Bêrîvanê rast hatibûn. Wê û Gulê ji bo seyranêke wilo, wî çaxî li hevdu kiribûn.

Hîna berî ko germ bêhnê li dinyê biçikîne xwe gihandin nav daran. Cihê herî xweş ji xwe re girtin. Piraniya barajê ji wir ji wan ve xuyabû. Cihêkî hinekî bilind bû, nîv dikek bû, raserî hemû deveran bû. Xwarin û ava sar ji bo navrojê û Coca Cola jî ji bo vexwarina kêfê bi xwe re biribûn. Geh radibûn digeriyan û geh jî dihatin rûdiniştin. Roja xwe wilo derbas dikirin. Her ko roj diçû, hejmara xortan li dora wan pirtir dibû. Bala Cemîla tenê li ser wan bû. Carê awirên provokativ li ser xortan digerandin û bi wan re dibêşîşt û ew sor dikirin. Gava Perîxanê ji bo wê kirina wê bi gazindarî lê dinerî, awirên xwe ji ba wan dianîn ber xwe û hinekî sor dibû. Li gor wê, nedibû ko li wir, li devereke ko ji hemû kesan ve xuya ye, li pêş çavên hemû kesan flortan bi xortên xelkê re bikin. Xort, xort in, wek mêşan in, mirov çi bike jî ew tên. Lê heger mirov hay ji xwe hebe, tu kes nikare mirov tawanbar bike.

Gulê, serê Misto di ser rêza çamên qusandî re dît. Pê re rengê kêfxweşiyê li rûyê wê da der. »Belkî ne tenê ye, her demê herdu bi hevdu re« di dilê xwe de got.

Misto çarçav dibû, xwe dihejand û dihat, dixwest hemû kesan bibîne.

Baraj tije bû. Çi dara ko hebû, malbatek dudu li bin rûniştibûn. Bêhna hezar babet xwarinan difûriya. Dengê klamên cuda ji teypên xelkê bilind dibûn. Li hêla jêr, li ber qeraxa çem, zarokeke pêçekê digiriya. Yek caran dengê ordekan jî ji wir dihat. Xort, dudu dudu, sê sê ketibûn destên hevdu, ji seriyekî diçûn heta seriyê din, li qîzan dinerîn û tolazî dikirin. Pir li hêla Gulê û hevalên wê dinerîn. Keriyeke zarokên dor şeş-heft salî hevdu girtibûn, li wê navê bi dû hevdu diketin û guh ker dikirin. Xwe li bin çengên xortan dixistin û ew ji hevdu de dixistin. Ji jor, ji ser daran, dengê babet babet çûkan diket guhan. Zeloleyekî li ser darên wî aliyê din ê çem,

xweş dixwend. Dengê qijakan ji çar aliyan bi ser hemû dengan diketin. Gava ba ji hêla başûr dihat, bêhna gulana û çaman bi xwe re dianî. Lê bêhna avê û masiyan, giraniyeke cuda didan hewayê. Ji hêla bakûr, ji ba xortên Cizîriyan bêhna araqê difûriya. Ji wan bi wir de jî, xortên Dêrikiyan hebûn. Ji bo ko wan û ên Cizîriyan disa pevçûn bikirana, ne pir mabû.

Awirên çavên Misto ji ên bazan tûjtir bûn. Çavên wî qîzên ciwan û bedew ji hemû tiştên din zûtir didîtin. Wî jî, hîna ji dûr ve Gulê û hevalên wê dîtî. Hemû nas dikirin, hemû ên dibistanekê bûn. Berê xwe rast da ba wan. »Roj baş, gelî qîzan« got û xwe di nav Gulê û Perîxanê de berda ser kabokan.

»Roj baş, Misto, tu bi xêrê hatiye« lê vegerandin.

Misto, »dora we jî tije xort bûne, hûn dibînin« got û kenek bi ser de kir. »Lê ew karê we ye, ma min çi jê ye! Ez tî me, ka tiştêkî vexwarinê bidin min gidî, welehî ez buhurtime«.

Perîxanê Coca Cola ji selika ba xwe derxist û bi giramgiriyeke ko qet pê nediket dirêjî wî kir. Bû sedema ken û henekan. Sohbetêke dilgeş li dar xistin. Kenekî ji dil bi hev re kirin. Piştî çixarakê, »tu çima îro tenê yî Misto« Gulê got.

»Serdar bi tevrikçiyên re çûye tevrikê, ew bûye Gandî, dixwaze bindest û belengazan azad bike. Ji min re jî got »wer«, lê min got na ezbenî, ez nikarim bêm tevrik mevrîkê, destên min diêşin, lê ez ji tiştên din re amade me« got û gulpa Cola a dawî vexwar û rabû ser xwe. »Xêr ji bo min di we de tune ye, ez ê herim ji xwe re bigerim...« Hinekî keniya, destê xwe ber bi Gulê vekir û got »Gulê dildara hevalê min e, Bêrîvanê çavên xwe li malmezînan û dewlemendan digêrîne û yekî wilo di çavê xwe rakirîye. Heçê Perîxanê ye xwedêgiravî sozdara mixaletiyê xwe ye, lê me tu kesên ko mixaletiyên wê ne nedîne û Cemîla jî ji pêçekê ve destgirtiya pismamê xwe ye. Na bavo na... ma ez li vir çi dikim? Bêaqiliyan!.. spas ji bo Cola« got û ji ba wan da rê.

Gulê »ma tu ne birçî bû Misto, te tiştêk nedixwar, xwarin jî li ba me heye« got.

Misto, di ser milê xwe re fitilî û got »na spas, ez ê silavên te bibêjim, roj baş«. Him digot û him jî destê xwe dihejand û dimeşiya. Çend gavên şaş avêtin, hindik mabû ko pêl du zarokan bike. Gava xwe ji ser wan da alî, beroşa malika Cizîrî ket pêşiya wî. Tiştêk nebû, lê jinikê dîsa jî »we... hêdî hêdî yabo, feke ber nigên xwe, tu dê wê berûşa germ bi ser me dakî... tu

dê me û zarîkên me bişewitînî« got. Misto bi awirên poşmanan dîsa li pişt xwe nerî û kenekî ji mecbûrî kir. Dît ko Perîxanê sênga xwe difirkîne û dikene.

Misto ji ber çavan wenda bû. Qîz li cîhê xwe man. Heta ber êvarê li wir man. Seyraneke xweş kirin. Germ, wek ko dor bêriyan ji ser dinyê hati-bû girtin. Bi wan wilo dihat.

Êvarê, Misto çû Serdar dît û serpêhatiya xwe jê re got. Ji bo ko ne bi Misto re bû, hinekî bêzar bû. »Ax, wê çiqasî xweş bûya! Mîn ji zû ve ew nediyê. Lê... lê heger her kes bi dû xweşiya ji bo xwe tenê bikeve, nabe, divê hin wan karên din jî bikin« di dilê xwe de got. Dixwest ji xwe bawer bike ko a rast, wek ko wî bi xwe kiribû ye, lê xwestina dîtina Gulê, ne tişteki sivik bû.

Serdar, roja din dîsa çû tevrikê û Misto jî heta bêriyan xewa şêrîn kir. Serdar û Îsko, bi Xelo re çûbûn ser erdên Nezîr Hindî. Li nêzikî bajêr, li binya Baqîsyane bûn. Heta dor bêriyan hewa xweş bû, lê jê û pê ve êdî dinya dikeliya. Serdar di ber berê xwe de, baştir tê derdixist bê çî agir dibariya. Xwêdana wî diket çavên wî, diherikî ser dev û lêvên wî. Xwêdana şor, çavên wî dişewitandin. Xwe rast kir û bi zendika qutikê xwe zuwa kir û keserek veda. Bêhna axa hêwî ket bêvila wî. Bêhna erotîzma axê bû, bêhneke cuda bû. Pîr pê xweş hat. Wî çaxî bayê germ ji hêla başûr ve hat û çend ziman li rûyê wî xistin û şemitî hêla çîyan. Serdar xwe sipart tevrikê xwe, serê xwe hinekî hilda, li rewşa rojê nerî. Rêya ko wê roj bi bêhnfirehî tê re biçûya û ji nû ve li wan bikira êvar, hîna nivê ezmanê fireh bû. Gava xwest bihesibîne bê çiqase wext e, qudûm lê şkestin. Cîhê ko wê tê re wenda bûbûya, pîr dûr bû. »Heta ko roj bi meşa gêrikan here wir, hîna nû dibe êvar... wê ruhê min here« ji xwe re got. Hîna gelek mabû. Lê li zarokên li tenîştê xwe nerî û »ên ji min qelstir jî hene... wê roj bibe êvar« got. Li hêla çepê Îsko dît, di nav qîzan de pîr zinde xuyabû. Dû re, berê wî ket hêla bajarê Qamîşlokê. Ji dûr ve wek xirbakî xuya dikir. Serê çend daran tenê di ser xaniyan re xuya dikir. »Mirov dikare hemûyan bihejmêre... ma gelo bi rastî bajarekî wilo rût û bej û germ e... heger wilo be, ma gelo çima bajarekî xweş e tê gotin« ji xwe re got. Dema baş dîna xwe dayê, dît ko toz û dûmaneke tenik girtiye ser bajêr, rewrewkên germê ji bajêr diçin. Gava di nav van raman û xeyalan de bû, çawîş hat û »ha gelî xortan ha... de lêxin... me îro hîna tu ber ji ber xwe denexistiye... divê em îro vî erdî xelas bikin... ha çavê min ha« got. Serdar ji bêgavî ji nav xeyalan vegeriya û bala xwe da tevrikê.

Êdî roj di nîro buhurtibû. Lê hîna di ser herdu bajarên re bû, rast ji jor ve bû, bi wir ve aliqî bû û mabû. Ezman çik sayî bû, hew li aliye çîyan ê rojhilat tenê piçek ewrê sipî hebû. Inceş bi qasî çîhê bênderekê hebû. Wek ko berf li wir hatibû û mabû. Lê hew ew bû, piçeke din ji dermanan re tune bû. Ezmanê pak û fireh, seranser, hemû bi rojê mabû. Wê jî, bi merdî rê li xwe fireh kiribû û diçirisan... êdî du-sê caran ji xwe mezintir bûbû. Wek ko hew ji bo herdu bajarên tenê hilatibû. Li rasta herdu bajarên, tîrêjên xwe yê zîvînî, wek şûrên tazî bi çar aliyan de berdabûn û ezmanê şîn tîşwîş kiribû. Ezman çirisan dibû, êdî çav tê de venedibûn. Wek ko rojê hemû tiştên xwe li wir xerc dikirin. Nêta wê ko tiştêkî bi xwe re bibe derin din tune bû. Bêhn li dinyê çikandibû. Mirovên ko hîna li derve bûn, ji ber germa wê, di reveke eşkere de bûn. Xanimê bi xwe li bin tûyê bû. Sarê li aşxanê bû. Çûk bêdeng bûbûn, xewa navrojê dikirin. Ew qijaka bêhteng, dîsa çûbû ser tûya mala Kamilê Remo û hinek haşî ketibû dengê wê. Hewaleke wê hebû, lê ma ka çî bû! Belkî maran, ya jî tiştin din çêlikên wê xwaribûn, ya jî hevalê wê li derinan hatibû kuştin! Ew bêhtengî ne bê sedem bû. Pisîka mala Zilfa bêhna goşt kiribû û hatibû li tenîştaya Xanimê veketibû.

Zîqînî bi deriyê hewşê ket, Hiso hat. Carê tep-repa ber nigên wî, hîna gava li kuçê bû, dihat. Malî fêr bûbûn, wilo di hatina wî derdixistin. Lê wê navrojê Xanimê tenê li hewşê bû, deng neçûbûyê, Hiso ji nîşkê ve hatibû. Guhên pîra wî hinekî giran bûbûn, deng ji wilqasî dûr ve nedîçûnê.

»Ev derî xir bûye, dîsa zîqîniya ko lê dikeve... yanî min gotibû ez ê hinek zeyt bînim û tê bidim, lê min ji bîra kir« Hiso got û çû li tenîştaya pîrê rûnişt. Kumê xwe ji serê xwe kir û bi desmaleke biçûk xwêdana xwe zuwa kir.

Sarê li aşxanê pê hisiya ko hatiye. Derket û jê pirsî bê ma wê dew vexwe ya jî avê.

»Welehî keça min heger tu tasek dew bidî apê xwe, tu dê baş bikî. Mirov vê germê zuwa dibe. Wax wax wax, ma ev çî ecêb e gidî! Serê çûkan dişewite. Ma gelo xwedê me ceze dike, ev çî ye! Welehî ev qase roj û germ ne rast e bavo« got.

Xanimê gotina wî bi xwe nexweş kir. »Paş porê sipî wilo nebêje Hiso, tu dê xwe gunehkar bikî. Bi karê xwedê neaxive!«

»Ma xwene min çî gotiye Xanê? Ma gelo min derewin kirine? Welehî

germ e û xezeb e. De ka tu jî derkeve kuçê ber rojê, tu dê bibînî bê çî germ e. Tew hin li ber vê germê karan jî dikin! Xwedêyo tu çêkî û sebrê bidî wan«.

Sarê wî çaxî çûbû, ketibû dû anîna dew, ew li ba wan ranewestiyabû, lê deng çûbûyê. Di ber xwe de bi axavtina wan dikeniya û »weleh xebera apê min e, pir germ e. Niha Ebû Ferîd jî bi rê de ye, mala min bişewite, niha zimanê wî ji tîna gazekekê ji devê wî kişiyaye« ji xwe re got.

Sarê, zû bi taseke dew vegeriya. Hiso tas bi ser xwe dakir, simbêlên xwe zuwa kirin û »dew di vê germa kamax de çiqasî xweş e, wek dermanê doktoran li laşê mirov tê. Ma ne xebera min e Sarê, keça min... ma ne zêde germ e«?

Sarê, xwe bi wê pirsê, di halekî ne pir ewle de dît. Dikir ko di nav duduyan de asê bimîne. Wek kê bigota, dîsa jî nedibû. Lê rêya navê a ko jê re baştirîn bû. Xwe zû da ser hevdu û »belê apo, welehî hinekî germ e, lê karê xwedê ye, ma em çawa bikin!« got.

»Binere, tu dibînî Xanê... Sarê jî hevaltiya min dike« got û bi serbilindî beşişî.

»Tu dê Sarê jî vê navrojê gunehkar bikî Hiso... qala tiştin din bike xwedê ji te razî... porê te sipî wek berfê ye, tu çima bi karê xwedê û germa wî diaxivî. Germ be, ne germ be, ew dizane camêrê xas«.

»Her ko pîra me mezintir dibe, bêtir dibe soft û di dîndariya xwe de serhişkîr dibe. Em çî bibêjin, hûn ê xwe gunehkar bikin dibêje«.

Xanimê him serê xwe dihejand û him dikir niç niç û xwe li ber gotinên wî dixist. Sarê li wan guhdarî dikir û di ber xwe de dibêşişî. Dîsa vegeriya aşxanê, li xwarinê nerî, sênîk û kevçî mevçî amade dikirin.

Tavilê dengê Ebû Ferîd û Seîd li pişt derî, li kuçê hat. Gava ketin hewşê, pifinî li Ebû Ferîd ket û gazinekê ji germê kirin. Xanimê, ji bo wê yekê, hinekê gezin ji wî jî kirin, lê Hiso hevaltiya wî kir. Sarê zû bi taseke dewê din hat derve. Herdu biran bi dorê vexwarin û xwe ji xwêdanê zuwa kirin. Piştî ko li halê bavê xwe pirsîn, rabûn av li rûyê xwe kirin û man li bendî danîna firavînê.

Sarê çavên xwe li ser hemû tiştan gerand. Kêmasî tunebûn. Ji aşxanê derket û pirsî: »ma ez firavînê deynim, ya hûn ê hinekî din bêhna xwe vekin?«

»Niha keça min, welehî em birçî ne, yan na zarono« Hiso got. Herdu lawan jî wek wî gotin.

»Nizanim bê zarokên me li ko manê« Xanimê got.

Hiso got »ma ji we re ne gotin bê wê li ko bin«.

»Ferîd got ez ê derkevim, bigerim. Lê nizanîm bê Nesrîn li ko ye. Ma tu nizanî bê Nesrîn li ko ye keça min, Sarê?»

»Belê jinapê, li mala cîrana Zilfa ye, li ba Şilana wan e, ji xwe re dilîzin« got, çû ber dîwêr û dengekî gazî Nesrîne kir. Gava gaziya xwe dubare kir, Zilfa ji hewşê bersiv da. »Nesrîn li vir e cîrana Sarê. Ma ez gazî bikimê?»

»Erê weleh, bi xêra xwe bişîne malê.«

Dengê Ferîd jî ji kuçê dihat. »Em ê ber êvarê dîsa herin, ez ê bê m mala we« ji hinan re digot.

Heta ko zarokan dest û nigên xwe şuştin, Sarê xwarin li hêwana kevn raxist. Sêniyeke mezin tije girar bû û yek jî tije tirşik bû. Dora sifrê bi tas û kevçiyar û şinkayî xemiland. Piştî raxistina hemûyan, di ser sifrê re rawestiya, kontrol kir û »de ka kerem bikin apo« got. Hiso da xwe û rabû, da pêşiya malbatê û hêdî hêdî kişiyar hêwanê.

Bi malbatî girtin ser sifrê. Li ne gelek malan wilo ye, lê li mala Şemê bi xwe, çî gava ko mêvan tune bin, hemû bi hevdu re dixwin. Pêşî ji Sarê re ne hêsan bû ko bi zilaman re bixwe. Bi taybetî ji Hiso şerm dikir. Lê niha êdî fêr bûye. Salên pêşî hima nîvtêr ji ser xwarinê radibû. Xanimê, her carê »şerm neke keça min, apê te ye, wek bavê te ye, têr bixwe« digot, lê ne wilo wek ko wê digot hêsan bû. Lê wê rojê ji kêfan re hindik xwar û zû rabû. Xwarin bi dilê Hiso bû. Çend carekî di ber xwarinê re got »xwedê ji we razî be, welehî we tirşikeke xweş çêkiriye, girar jî pir lê hatiye«.

Malbata Şemê, li gor gelek malbatan gelekî demokratîk e. Kêm caran pevçûn û bêtifaqî li mala wan derdikevin. Gava ko tiştin biqewimin, li hevdu guhdarî dikin û dû re li hevdu dikin. Her yek ji wan karê xwe dike û wek ko zane bawer dike.

Heçê Seîde, ew komunîst e, tu vatiniyên dînî nayne cîh, lê îşê xwe ji ên dîn jî nayne. Her wilo tu kes jî îşê xwe ji wî naynin. Ebû Ferîd ne komunîst e, lê dîsa jî limêj nake. Hew meha Remezanê, ji ber ko rojiyê digire, limêj jî dike. Sarê, limêj dike, lê ne dîndar û softî ye. Heta mirov çavên xwe bigire û veke, limêja xwe dike û radibe. Carnan dibe ko limêjê ji bîra jî bike. Gelek caran wilo tê serê wê, lê dû re, gava lê vala dibe, qeza dike. Xanimê rojê pênc wext limêja xwe dike. Ne hew ferzan tenê dike, ew gelek limêjan dike. Ji bo gunehên xwe, ji bo ên dê û bavê xwe, ji bo ummeta pêxember, ji bo miriyan, ji bo ko tu qeda û bela neyên serê malbata wê û ji bo xêran li xwe pirtir bike, limêj dike. Ew softîyeke asê ye. Şêxê wê heye. Lê Hiso ne softî ye û tu şêxên wî tune ne. Ew misilmanekî li halê

xwe ye, limêja xwe dike, rojya xwe digire û ne zêdetir. Zivistanê, hew rojên înan tenê diçe camiyê. Lê havînan her rojê diçe. Limêja nîro û esir li camiyê dike. Carê saetekê duduyan li wir radizê jî. Wir hênik e û xweş e. Ya jî carê li hinan rast tê, li ber siya dara di hewşa camiyê de rûdinin û di-axivin.

Piştî ko xwarina xwe xwarin, Hiso wek her rojê rabû û berê xwe da camiyê. Ebû Ferîd çû oda xwe; çû razanê. Zarokan da dû wî. Her roja xwedê, karê wan jî wilo ye. Di bajarê Qamîşlokê de, tu kes nikare di wê germê de wek wî xweş raze. Ecêb e. Kirasê xwe ji ser çîmên xwe dikişîne heta ber zikê xwe û dibe pix-pixa wî. Top jî biteqin şiyar nabe. Xwêdan di bedena wî re dide der û diherike, lê ew tê dernaxe. Malî gelek caran henekan di wê derheqê de lê dikin, lê jê re xêr xeber e.

Seîd jî rabû û çû hêwana din, perwane xebitand, rahişt kovarekê û xwe li ser dîwanekî dirêj kir. Ew jî radizê, lê berî ko razê, carê çend rûpelan dixwîne. Ev jî adeteke wî ye. Lê ew nikare wek Ebû Ferîd xweş razê. Ew ji germê hez nake. Ji ber germê û xwêdanê, zû radibe avê li xwe dike û dîsa diçe ji nû ve kovara xwe bi rastî dixwîne. Xuya ye ew razana wê bîstikê, besî wî ye, rehet dibe.

Sarê, wek her carê bi firaxan daket û Xanimê jî dest bi karê xwe yê limêjê kir. Heta ko çend qam limêj kirin, Seîd dîsa wek her rojê bi ifn û pifn rabû ser xwe û bi avê ve beziya. Gava vegeriya cîhê xwe, pîra dê jî bi dû wî de ket hêwanê. Tê derxist ko karê wê bi wî bi xwe heyê. Berî ko ew jê bipirse, pîrê çû li hemberî wî rûnişt û dest pê kir.

»Tu zanî kurê min, ez ê tişteki ji te re bibêjim, lê heger bi serê te nekeve, bila di nav min û te û Sarê de bimîne. Henek bi tiştên wilo nabin...«

»Xêr e yadê? Ma te hin ji min re dîtine?«

»Tu ji ko zanî?«

Bi bersiva wê re, terqînî ji dilê Seîd hat. Bi henekî gotibû, lê rast derketibû. Wê navrojê ne li bendî pêşniyareke wilo bû. Ji ber wê yekê, xiroşiyêke sivik girt goştê canê wî. Lê xwe zû da ser hevdu û got »wa!.. ma bi rastî wilo ye«.

»Erê welehî. Lê ma tu ji ko dizanî ko me hin ji te re dîtine?«

»Ez tişteki nizanî yadê, min henek kir, lê vaye rast derket«.

»Erê kurê min, rast e. Me ji te re yek diye. A rastî Sarê diye. Xuşka wê ye. Pir spehî ye, mirov fedî dike lê binere. Wek xezalekê ye û xwende ye« got û li xwe fitilî ko gazî Sarê bike, lê dît ko li ber derî ye. Sarê destên xwe bi pêşmalka xwe zuwa dikir û bi şik ber bi wan ve diçû.

»Ka Sarê keça min, tu ka werîn, bila bibîne«.

»Tu çi dibêjî yadê, ka çi werîn tu dibêjî?«

»Nexeyide kurê min, ez dizanim ko tu dê biyecibînî«.

Seîd şaş mabû. Xwe li ser dîwanê rast kir û »wê Sarê çi bîne yadê, tu çi dibêjî, we çi kiriye?« got.

»Ne xeyide kurê min, me tiştê nekiriye. Sarê sûretekî wê bi xwe re aniye. Lê heger nekeve serê te, divê tu soz bidî ko tu ji tu kesan re nebêjî, heyfa Sarê, guneh e. Bi ûcaxa bavê kal heger dê û bavê wê pê bihisin ko wê ev rê bi ber me xistine, li darê dinyê nema wê di hewînî mala xwe.«

Wek ko hatibû bi paş de vegeriya hundur. Ebû Ferîd û zarok di xeweke kûr de bûn. Lê dîsa jî ji bo ko şiyar nebin, li ser tiliyan meşiya. Dolav wek dîzan hêdîka vekir û sûret ji bin kincan derxist û vegeriya.

Seîd, wek ko ji darekê de bikeve lê hatibû. Wê navrojê, ne li bendî tiştêkî wilo bû, ji pêşniyareke wilo re ne amade bû. Ji ber wê yekê bédeng rûniştibû û wilo baldar li wan dinerî û guhdar dikir. Tê derdixist ko pêşniyareke girîng e û divê biryareke bi aqilane bigire û bersiveke wilo bi aqilane bide wan. Nikarîbû wek ko dêya wî berê jî, gava çend carekî din jê re bahsa hinan din kiribû bibêje »ew a han« û gotin birîbû, bike. Îcar bi awayekî din bû. »A ko bahsa wê dikin, xuşka Sarê ye û rewş ne henek menek e, ji dil e. Ez qet nikarim xwe bi bersiveke kin jê xelas bikim. Ez nikarim dilê wê bihêlim, ez nikarim di derheqa tiştêkî wilo girîng de wê bi gotinên sivik bêzar bikim. Heyfa Sarê« ji xwe bi xwe re digot û diramiya. Dû re, rê bi ber xwe dixist: »divê ez guhdar bikim û bersiveke sivik nedim. Zû dilê wê dimîne«.

»Seîd keko tu dîzanî ko mirov ji xuşka xwe re li mêran nagere. Lê tu ne xerîb î û tu baş î. Dilê min ji te re dixwaze, hingê qîzeke spehî ye, ez dixwazim ko ji te re be. Min her gavê bi qasî birayên xwe ji te hez kiriye. Ji ber vê yekê ez dibêjim«.

»Ez zanim Sarê, ez baş zanim. Min tu caran ji bîra nekiriye ko wilo ye. Bawer be ez jî te wek xuşka xwe ya mezin dizanim. Ez gelekî kêfxweş im ko tu dikarî tiştên wilo ji bo min bikî. Ji bo ko tu dixwazî xuşka te ji min re be û tu bi xwe dikarî bê vê xwestina xwe pêşniyarî min bikî, ez pir kêfxweş dibim. Ma îcar ez ê çawa bikaribim bikim ko ji ber kirinên min, dilê te bimîne, ya jî tu dilteng bibî. Na, bila dilê te safî be. Lê ez bi rastî bibêjim, we îro ez teng zeft kirime. Ez nema zanim bê ez ê çi bibêjim«.

Sarê sûret bi serbilindî da destê Xanimê. Dîsa hinekî lê nerî, »wek xeza-
lekê ye« got û dirêjî wî kir. Seîd rahişt sûret, lê nerî û bi destê xwe ê çepê

pišta stûyê xwe xurand; dû re destê çepê jî anî alîkariya destê rastê û sûret bi herdu destan rasttir ragirt û ji nêzîktir ve lê nerî.

Bêdeng bûbû. Nîvxemgîniyeke sivik di rûyê wî re xuya dikir. Ya jî, belkî wilo xuya bû, belkî ji xemgîniyê pirtir, xiroşî bû. Lê tiştê ko baş eşkere bû, ji bo ko bikaribe bersivekê bide wan, diviyabû çend saniyên din derbas bibin. Pêşniyareke surprîz bû. Herdu nigên wî ketibûn soleke teng. Sûret di nav destên wî de bû û herdu enîşkên xwe danîbûn ser rahnên xwe. Xwe hinekî bi ser destên xwe û sûret de xûz kiribû. Dû re serê xwe hêdî hêdî rakir û awira xwe ji sûret birî. Herdu destên wî di nav şe-qên wî re jê daliqiyên û li herduyên li pêşberî xwe, nerî. Lêvên wî zuwa û sipî bûbûn, xwîn ji wan çûbû. Hinekî li wan nerî, xwêziya xwe daqurtand û dû re serê xwe qederê çend saniyan dîsa xist ber xwe, dû re bêyî ko enîşkên xwe ji ser rahnê xwe rake, dîsa sûret bilind kir û lê nerî.

Xanimê û Sarê, bi awirên pirsyar lê dinerîn, bê sebir bûbûn. Diviyabû hin ji wan wê bêdengiyê rakin. Diviyabû Seîd tiştêkî bibêje, lê nedigot.

Tavilê Xanimê, »tu çi dikî kurê min, tu çima tiştêkî nabêjî?« got.

Seîd ne ji dil beşîşî û wek ko bixwaze bibêje »ma di zîkê we de mirov dikare wilo bi hêsanî tiştêkî bibêje« herdu milên xwe bi jêr û jor de hejand û berê xwe da hêla wê. Destê xwe dîsa avêt pišta stûyê xwe. Îcar destê xwe siviktir li pišta stûyê xwe dibir û dianî û dixurand. Wek ko li wir, raman bi destan ji nav hevdu vediqetandin, dixwest a baştirîn hilbijêre û ji wan re eşkere bike. Lê ramana baştirîn nediket nav destên wî, girtina ramana baştirîn, her gavê ne hêsan e. Di derheqa tiştêkî wilo girîng de, girtina ramana baştirîn, ji girtina Masadayê ne hêsantir e. Bi tirs û şik û xiroş bû. Di erê nayê de bû.

Seîd, sala berî wê lîse xelas kiribû û ji xwendinê betal mabû. Dema li dibistanê bû, wî û yeke li dibistanê ji hevdu hez dikirin. Li hevdu kiribûn ko wê bizewicin. Lê rojekê gava hîna dor pênc mehan dibistan mabû, dît ko rûyê dildara wî buhustekê daliqandî ye û tê ba wî. Bêyî ko tu tiştên din bibêje, rû di rû de jê re »heger tu dê bê min bixwazî wer e, heger tu nayê, ez ê yekî din bikim, xelk tên min dixwazin« gotibû. Seîd şaş mabû, xwestibû jê re bibêje ko hîna ne gengaz e, qewlê me ne wilo bû, heta ko dibistan biqede, heta havînê, lê gotin bêxêr bûn. Dildara wî, »heta sê rojan, heger na, min ji bîra bike« gotibû û pišta xwe dabû Seîd. Piştî du rojan jî êdî nema qet hatibû dibistanê. Bi rastî jî yekî din kiribû. Ew yek, çend mehan ji bo wî bûbû sedema xemgîniyeke mezin. Ew kirina wê ya ji nîfşê ve û bêkeys, wek xapandin û bêbextî qebûl dikir. Pir li ber xwe

ketibû. Niha jî carnan ji bo wê bûyerê bêzar dibe, dixwaze ko serpêhatiyeke wilo tahl di jîna wî de tune ba, lê çûbû bûbû. Ji ber wê kirina wê ya bêkeys, dilê wî zû jê sar bûbû. Lê hîna dema bûyer nû bûbû, di bêntengiyê de soz dabû ko wê bi tu Qamişlokiyan re nezewice. Ji xwe re, »ma gelo qîzên vî bajarî hemû wilo bêbext in« gotibû. Tu bersiva ko bikaribe xwe pê dilxweş bike, ji wê pirsê re peyde nekiribû û soza xwe dabû. Ji ber wê yekê, li Qamişlo, çavên xwe li tu kesan nedigerand û her ko pîra dêya wî jê re qala hinan dikir, kin lê dixist û dibirî. »Ew a han! Na min kes navê« digot. Xanimê û maliyên din bi wê serpêhatiya wî û wî derdê wî nizanîbûn û ji ber wê yekê jî, »Seîd bi tu kesan qaîl nabe« digotin.

Ji ber wê yeka tahl ko par hatibû serê wî, heger a ko wê navrojê pêşniyarî wî dikirin ne xuşka Sarê jî bûya, sedemên wî yên ko serê xwe ji bo yeke Nisêbînî biêşîne, bixwaze yeke ji wir ji xwe re wek jin hilibijêre hebûn. Her demê Nisêbînî bi destan nediketin. Lê, dîsa jî ne hasan bû. Mîrov nikare di derheqa tişteki wilo de, dudilî nebe û baş nerame. Ji xwe re, »di sûret de baş xuya ye, lê dîsa jî hima wilo Erebi bazar nabe. Hemû kes di sûretan de xweşik xuya dikin. Dîtina bi çavan tişteki din e« digot.

Ji Xanimê re eşkere bû ko Gulê, a ko ew lê digerin e. Qîza nasan bû, xuşka sarê bû. Dixwest ko ew yek, ji bo lawê wê jî eşkere be... dixwest ko bi çavan bibîne û bi guhan bibihîze ko wî jî ew rastî diye û bibêje »baş e, herin bixwazin.« Lê hinekî jê piştikul bû, çend carên din di pêşniyarên xwe yên di vê derheqê de şkestibû. Ji ber wê yekê, bêsebir bûbû, nikarîbû bi bêhnfirehiyeke bêdawî xwe li bendî wî bigirta. Tawilê »tu çi dibêjî kurê min? Qîza nasan e û wek xezalekê ye. Ma tu dikarî bibêjî ko tu na ecibînî?« got, destê xwe bi aliyê sûret ve kir û »ma tu dê yeka wilo ji ko peyde bikî? Û mereva me ye. Heger tu bi a dêya xwe bikî, em ê ji te re bixwazin«.

»Dayê, ma hima wilo »em ê bixwazin« dibe! Min hîna ne diye û ne jî zanim bê navê wê çi ye!«

»Navê wê Gulê ye. Lê dîtina kurê min... Va te sûretê wê dît, ma ne spehî ye?«

»Yadê tu dizanî, ko min hezar caran gotiye a ko ez ê pê re bizewicim, divê ez bibînim. Rast e, a spehîbûnê, di sûret de pir spehî xuya ye. Lê dîsa jî divê ez wê bibînim. Ya na, ev tişt qet nabe. Ev zewac e yadê, ji bo emrekî ye, ne wek tu tişteki din e.«

»Ma tu dicibînî kurê min?«

»Min got... spehî ye, lê divê ez bibînim.«

»Ma ka em ê çawa bikin kurê min, dîtî ne hêsan e?«

»Nizanim! Ez li vir im û ew jî li wir e; lê dîsa jî hûn radibin me ji bo hev wek jin û mêr ditevsilînin û didrûn. Ez jî zanim ko ne hêsan e.« Destê xwe yê rastê ber bi herduyan ve vekir û »divê hûn bikaribin rêyekê ji bo wilo jî bibînin« got.

»Tu zanî çî kurê min! Pasewanekê ji bo çend rojan ji xwe re derxîn û her serxetê. Em ê ji birayê te re bibêjin, bila paswanekê ji te re derxe. Her bibîn û wer«.

»Wilo hêsan tu pasewanan nadin mirov yadê! Divê mirov sedemeke ber bi aqilan bibêje, divê bawer bikin ko hewcedariya mirov pê heye, ya na nadin mirov«.

»Xelk hemû derdixin, bi bertîlê derdixin kurê min. Ez ê bikim ko birê te peran bide. Ew malîka ko mala wan li tenîştî mala melê ye, ew malîka Omerî... mala... (mala Simo, Sarê got) ha rehmet li dê û bavê te be... mala Simo, berî bi çend rojan çûn û hatin jî. Têra xwe rûn û şekir jî anîn, xwe xenê kirin. Çawa nabe?«

»Na yade, bila birê min ji bo wilo tu bertîlan nede. Paswan heqekî mirovan e, lê hemû bêbaviyan dikin û tu paswanan nadin mirov. Ew bi xwe bertîlxur in, lê divê em...«

»Na kurê min. Wilo nebêje. Tu kar bê bertîl nabin. Vê heyamê kesek belaş tiliya xwe di çavê kesekî din ranake. Ji xwe mamûr! Bertîl karê wan e. Ma nexwe mamûrên çî ne? Ev yek li min kurê min. Şuxlê te pê tune ye. Heger tu bi a dêya xwe bikî, tu ne li xisarê yî. Tu kes li bendî mirov namînim« got. Bi serpêhatiya wî ya li dibistanê nizanîbû, lê bi wê gotinê, ew ji cîhekî xedar birîndar kiribû. »Heger heta niha mabe, ji ber ko hîna zaro bû maye. Lê niha mezin e. Qîz wek fêkiyê di darê de ne. Heger ko gihan, tîn çinîn.«

»Heger ko te ecibandibe, xem nake keko, xebera jinapa min e, em ê bikin ko Ebû Ferîd bide. Gulê nedîtî ye. Welehî ez texmîn nakim ko sal di ser re here, wê xelk bèn ji xwe re bibin. Xebînetî xezaleke wilo ko tu ji destên xwe berdî« Sarê got û xwe tev li gotinê kir.

»Erê kurê min, xebera Sarê ye. Xelk têrperî ne. Yeke bedew li ko hebe, dirin wê ji xwe re dixwazin. Xelk niha jinî dixwazin. Niha perên xelkê tîn destê wan. Hin jê wek ko derkevin nêçîra xezalan, derdikevin ha li vir û ha li wir, ji lawên xwe re li qîzan digerin«.

Seîd tişteke negot û dîsa serê xwe berda ber xwe. Dîsa li sûretê ko hîna di

nav destên wî debû, nerî. »Dêya min nezan e, lê xebera wê ye, rast e. Mirov li vî welatî nikare berberiyê bi xerab û bertîlxuran re bike. Ne yek e, ne dudu ne, ne sê ne, ne çar in... biçûk û mezin hemû şîrîkên hevdu ne. Gulê kevokek e. Gelekî spehî xuyaye. Mirov dil dikeve sûretê wê. Îcar ji bo dîtina wê ya rû di rû de, xortê ko bertîlan nede, li wî bajarî tune ne« ji xwe re got.

Xanimê tê derdixist ko di dilê xwe de ew pêşniyara wê jî qebûl kiriye û ser gotina xwe tamam kir: »ev li min kurê min. Tu mitalan neke. Wê niha birê te rabe, ez ê jê re bibêjim«.

»Wê pir kêfa Ebû Ferîd bê. Çi qase pere lê herin, wê neyên ber çavên wî. Tu nizanî bê çi qasî ji te hez dike. Ji mala bavê min jî hez dike. Min jê re negotiye, lê ez dizanim ko wê gelekî kêfa wî bê. Wextê te ye« Sarê got.

»Xwendina wê çawa ye Sarê, tiştêk xwendiyê?»

»Hinekî dereng dest bi xwendinê kiribû. Wê îsal heştan bixwîne. Pir şareze ye... pirtûkên li Nisêbînê hemû xwendine... tiştêkî ko nizanê tune ye.«

»Welehî baş xwendiyê«

»Erê kurê min«.

Dema gotin bi hevdu re nû wilo şêrîn kiribûn û dikirin ko şêrîntir bikin, dengê Ebû Ferîd hat. Li hewşê diçû û dihat û gazî Sarê dikir. »Ma ka hûn hemû ketinê ko, Sarê, ka were dismaleke mezin bide min, avê li destê min bike, ez fetisîm, zû«.

Sarê zû pê ve rabû û »ez hatim...« got. Nû çavên wê pê ketin »pek li vê talanê, tu di nav xwêdanê de fetisiye, tu çawa dikarî vê germê razî! Wax wax wax. Niha zarok jî fetisîne. Ez ê avê ji te re amade bikim, xwe tevî bişo. Ka raweste, ez ê niha amade bikim«. Sarê, bêyî ko li bendî bersiva wî bimîne, dest bi amadekirina avê kir, ew xist serşokê, bi lez çû desmalek anî, bi bizmarekî nêzî destên wî ve daliqand û çû li zarokan nerî. Dît ko di xewê de ne û dîsa çû li ba Seîd û xesûya xwe rûnişt. Xanimê, ew û mala bavê wê dipesinandin, sûretê Gulê dipesinand û wî jî li dêya xwe guhdarî dikir.

»Bila serê xwe bişo, ez ê niha jê re bibêjim«.

»Na yadê, bihêlin ez derkevim û dû re. Ne hewar e. Piştî ez derkevim, ji nû ve jê re bibêjin. Hûn çawa li hevdu bikin, ez ê wek we bikim«.

»Xem nake kurê min, ma tu ji birê xwe fedî dikî, ma tu dê vê germê derkevî ku!«

»Na yadê, ez destê te maçî dikim li min negir... heta ez herim sebir bik«.

»Madem wilo dixwaze, bila wilo be jinapê, bila here û dû re«.

»Madem hûn herdu wilo baştir dibînin, bila wilo be. Piştî tu derkevî«.

Seîd rabû ser xwe, rahişt şal û gorên xwe û çû oda din, xwe guhert û di derî re derket. Pîra dê û Sarê jî çûn hêwana din, li bendî Ebû Ferîd rûniştin.

Nû Xanimê rûnişt, »ohnan! mirov bi carekê re tê derdixe ko vir ji hêwana din hêniktir e. Ew der pir germ e« got û bi dawa xwe bawêşînk li xwe kir.

»Erê jinapê, dinya pir germ e. Heta roj diqulipe aliyê din, ji derve ve li dîwaran dixê. Wir pir germ dibe. Xaniyên çemento havînan dibin wek firnê. Lê îro dinya jî pir germ e«.

Dinya hîna hênîk nebûbû, hîna dema ko hin ji malên xwe derkevin nehatibû. Hîna agir di kuçan de bû. Wan çaxên rojan, kuçe vala bûn. Hew yek liban Ereba û serxetî li sûkan hebûn, lê li kuçên taxan mirov peyde nedibûn. Ji Seîd pê ve tu kes li kuçê tune bû. Bextê reş ko ba, ji hêla Sahra Ereba ve bû. Pêlên germa ko bi ber diketin û dihatin, wek şîşên sor li rûyê mirov diketin û diçûn. Carnan jî xwe di kuçê hildidan û radibûn, toz bi xwe re radikirin û diçûn. Ew xezeb, carnan jî li dora xwe difitilî, dibû babîsok û toz û tirabêlk radikir, li kuçê gurover dikir, dû re zirav dikir û bilind dikir. Di orta kuçê de tiştêkî wek stûneke mezin ji tozê avadikir û bi xwe re dibir. Bi xwe re dibir ezmên, li wir ewrek ava dikir. Ji ber wê yekê ji nîro pê ve ezmanê ser bajêr reng girik bû. Xwe dida ber dîwaran, di ber siyê re dimeşîya. Lê li tu deran siyeke baş tune bû. Roj, hîna jî ji jor ve bû. Xwedê rîha bavê wî sitirand ko dera berê wî lê bû, ne pir dûr bû. Li kuçê difitilî, li serê kuça din mala komunîstekî din hebû. Jê re, Siloyê mala Simbêlsoran dihat gotin. Wê navrojê çû xwe avet bextê wî! Ew ji xewê rakir: »rabe ser xwe, rabe Silo... ev çi halê te ye... tu ji sibê heta êvarê ji xelkê re şiyar bibin dibêjî û tu bi xwe tê radizê. De rabe ser xwe«.

Silo bi çavên nîvvekirî bi zexelî û alîkariya destan rabû û »tu îro dîn bûyî, çi bûye. Malxerab ma kî vê germê ji mala xwe derdikeve? Gelo romiyên girtibû ser we, çi bûbû« got.

»Welehî îro sebra min nehat, de ka rab ji me re hinekî biaxiv, rab... ma çi ji xewê derdikeve« got û rûnişt. Gotin ji siyaseta Yekîtiya Sovyetan, ji gotinên Brejnev vekirin û birin ser dinyê tevî. Gelek tiştên ko barê wan bi xwe bûn, diviyabû pê biaxivin û çareser bikin li dinyê hebûn. Lê hişê wî her li malê bû.

Gava Ebû Ferîd hat hêwanê, hîna jî dismala xwe di serê xwe û pişt

stûyê xwe dida. Hêsanîya ko bi şuştinê re ketibû bedena wî, xuya dikir. Xanimê ew li ba xwe da rûniştin û wezîyet jê re rave kir û got. Wê bi xwe, biryara xwe dabû û berî ko li bendî bersiva wî bimîne, derxistina paswanê û wezîfeyên wî yên din di wê derheqê de anîn bîra wî. Bi taybetî anî bîra wî ko birayê mezin e, gelek bar dikevin ser milên wî bi xwe û »divê dereng nemînin. Xelkê mûsimê xwe hilanîne, perên wan di paşilên wan de ne û li vî alî û wî alî li qîzan digerin, xortên xwe dizewicînin. Di van deh rojên dawî de çar qîz ji vê taxê bi xwe birine û sêyên din jî xwestine. Bêguman niha li serxetê jî wext e. Berî ko ji destê me here, divê em qudûman bidin ber xwe û serê wê girêbidin. Ji bo ko xelk bizanibin û xwe jê vegirin« got.

Ebû Ferîd bi bihîstina wê yekê re, wek Seîd şaş nebû, lê dîsa jî xuya dibû ko ew jî wê gavê ne li bendî tişteki wilo bû. Germê, hîna xwe berî hemû tiştan dianî bîra wî. Bêdeng guhdarî dikir û geh li dêya xwe, geh jî li Sarê dinerî. Gava Ebû Ferîd li Sarê dinerî, wê xwe hinekî diqijiland, xwe biçûçîk dikir û awira xwe ji a wî derdixist. Ebû Ferîd zanibû ko ew yek ji bin serê wê derketiye. Wê jî ev kirin bi lebata xwe, li xwe dida der.

Tavilê Ebû Ferîd »baş e, ser xêrê be« got. »Çi ji destê min bê, ez ê bikim. Êdî wextê Seîd e. A ko hûn qala wê dikin, dişa min e. Ev ji bo min bextiyariyeke mezintir e«.

Gava Ebû Ferîd wilo got, rengê bextiyariyê di rûyê Sarê re xuya bû. Hinarkên wê hêdî hêdî sortir bûn, lêvên wê qalintir û bixwîn û bigoştir bûn. Bi dilgeşî li mêrê xwe dinerî û pê serbilind dibû. Dixwest ko tişteki jê bixwaze... li bendî bû... wê bîstîkê gelekî dixwest ko jê re xizmetekê bike. Hima çi bûya.

Lê »ma Seîd çi dibêje, ma we jê pirsîye?« berê xwe da dêya xwe û got.

»Me jê pirsî kurê min... hûn zanin got me«.

Ebû Ferîd li Sarê fitilî û jê pirsî, »ma Gulê wilo mezin bûye?«

Wek her demê, bedena wê hemû bi pîrsa wî re şiyar bû û got »erê weleh, êdî jin e, gihaye. Û çiqasî spêhî ye. Xwedê bisitirîne, wek çinarekê ye. Ne tu bibînî Ebû Ferîd, serê wê digihîje jora derî, hima bibêje wek min e«.

Dilê wê tê de hebû ko Gulê hinekî din jî bi pesinîne, lê Xanimê gotin ji devê wê girt. »Lê Seîd heta ez nebînim, nabe dibêje. Em ê wek wî bikin. Divê tu di van çend rojan de pasewanê jê re derxî. Bila here serxetê, wê bibîne û vegere. Divê em dereng nemînin. ko qîz mezin dibin, dibin wek fêkiyê di dareke ber rê de, xwazgîniyên wan pir dibin«.

»Baş e. Dîtin, xebera wî ye, bila hevdu bibînin. Dostekî min heye, di

hukûmetê de xurt e, ez ê jê tika bikim, min naşikîne. Do li ba min bû. Çi pere lê herin, ez ê bidim. Ez ê bikim ko zû çêbike» Ebû Ferîd got û bêyî ko gotina xwe bibire, dîsa fitilî ser Sarê û »ma te li ber guhên dê û bavê xwe jî xistiye Sarê«.

»Na weleh. Min îro ji jinapa xwe re gotiye û hew.«

»Te baş kiriye«.

»Min xwest ez pêşî ji we re bibêjim« bi serbilindî got.

Xanimê sûretê Gulê ji paşila xwe derxist, pêşî, dîsa wê bi xwe hinekî lê nerî, pesinand û dû re jî da destê wî û »tu ka lê binere kurê min. Xwedê bisitirîne, wek hîvê ye« got.

Ebû Ferîd rahişt sûret û lê nerî. Bi serê xwe rastiya gotina wê diyar kir. Dû re got »wilo ye, xwedê bisitirîne, delal xuyaye. Ez ê di çend rojan de pasewanê çareser bikim. Lê ma tu ji bavê min re nabêjî? Divê bizanibe bê em dixwazin çi bikin. Heger ko em wî zû pê nehîsîn, wê pir li ber xwe keve. Ez dixwazim berî ko em tiştinan bikin, em jê re bibêjin û guhdar bikin bê ka ew çi dibêje«.

»Ez ê îşev jê re bibêjim kurê min. Ji xwe ma wê rebeno çi bibêje, destên xwe ji kar û barên dinyê kişandine. Lê xebera te ye, divê em wî zû bi mexseda dilê xwe bihisînin. Ez ê êvarê jê re bibêjim«.

Wilo li hevdu kirin û serast kirin. Tiştêkî ko diviyabû bikin û ne fikirîbûn, nema bû. Tiştê ko mabû, hew wê kalê bavê malê pê bihisandina û gotina destûra wî jê bigirtina. Ew jî êvarê...

Esir bû. Sî dadigeriya devê çeman, best û newalan û kuçe û meydanên bajaran. Bêhna avê û daran ji hêla barajê ve diket ber bê û hêdî hêdî bi ser bajêr de dihat. Germa kamaş şkestibû. Lebat ketibû xelkê, diçûn çar aliyên û li hev digeriyan. Çûk derdiketin nêçîra piştî nîro a dawî. Zarok ji bo lîstikê derdiketin kuçan. Qîz derdiketin ser xaniyan, ber deriyan û xort derdiketin tolaziyan.

Sêvê, şevbuhêrkên êvaran û hatina ji bo firavînen xweş ne tê de, piştî bûkaniya xwe, cara sêyem bû ko dihat serdana mala bavê xwe a qet nebe ji bo şevkê û du rojan. Dor mehekê çebûbû ko gihabû Xalîte Kevanan. Dor bêriyan Xalîte hatibû ew danîbû mala bavê wê û ew bi xwe çûbû bajêr. Li Sêvê xuya dibû ko jîna wê ya nû lê hatiye û dilgeş e. Bûbû wek rihana ko di hênikaya dahnê êvarê de nû bê avdan. Reng û hilm û bêhn jê difûriyan. Êdî can û jîne di bin çermê wê yê teze de diçirisan. Ji xwe kincên wê yên spehî û zêrên di stûyê wê û di destên wê de, spehîbûneke

cuda didanê. Xemla bûkaniyê, li qîzên ba me, wek spehîbûna ko gulên daran didin daran e. Çav her dixwazin wan bibînin û dilan bi spehîbûna wan geş bikin. Dewlemendiya wê bênhfirehiya ko bi zewacê re di bedena wê de peyde bûbû, îcar eşkeretir bûbû. Hêdîtir radibû û rûdinişt, hêdîtir diaxivî û bi giramgirî guhdarî dikir. Kenê wê... ji xwe ew jî êdî wek ê mezinan pir bi aqilî bû û pir ji dil bû. Dilovaniya ko bi razîbûna ji jîna xwe bidest xistibû, di gotinên wê û lebata wê de pirtir û eşkeretir bûbû. Rengê rûyê wê xweştir bûbû û xwêya pîrekî bêtir tê re xuya dikir; hinarkên wê sortir bûbûn û lêvên wê qalindtir bûbûn. Xuya dibû ko hedanî û xweşiyêke bêhempa ketibû bedena wê û tê de mabû. Bextiyarî jê difûriya. Xalit gelek xweşî û pîrekî anîbû bîra wê, ew fêr kiribû û wê bi xwe jî, hemû, bi pûteyî di bedena xwe de hûnabû. Gava Gulê ew wilo hêsan, bextiyar û dilgeş didît, dilê wê gelekî dibijîya bûkaniyê. Ji xwe re »gelo rojek heye ko ez jî...«

Tavilê Sêvê, bi wê bextiyarî û hêsanîya ko piştî ragirtina azweriya temenê ciwan... a rastî bi wê aşî û hedaniya dilgeş a ko hew dikare bi zewacê di bedena qîzên ba me de peyde bibe, rabû, xwe hinekî bi qapanî li ba kir û çû aşxanê. Bi rê de »mirov çî tî dibe« got û hinekî beşîşî. Gulê xwe negirt, rabû û da dû. Dîsa kirasê wê yê sor yê hevrêşim lê bû, bi dû de lerizî û list. Bêyî ko axavtinê bi tu peyvên din veke û lê bifitile, ji Sêvê pirsî bê ma zewac xweş e, tişteki çawa ye. Sêvê, bi awayekî bêşik »pir xweş e xuşkê« got û bi dilgeşî beşîşî û wek yeke mêvan, bi awayekî ne ewle li dora xwe nerî. Wek ko ew aşxane baş nasnedikir, nerî. Êdî bi lebata xwe dida der ko ne yeke ji malê ye, mêvan e û li mala xwe pir dilgeş e, jîn li mala wê pir xweştir e.

Stiyê, ji xwe bi xwe re »ez ê dereng bikevim« got û rabû çû aşxanê; dît ko Gulê û Sêvê bi dilê bextiyar bi hevdu re diaxivin û dibêşîşin. Dilê wê hat givaştin. Ên wê yên din hatin bîra wê. »Mala min şewitî, niha xuşkên we yên din jî li malê bûna wê çî xweş bûya. Medîna reben ji kengî ve nehatiye. Nehat Sarê jî nedît. Qet neba gerek bikarîba bihata daweta Sêva min. Bextê min ê reş ko qîzên min wilo dûrî min ketin, hew Sêva min tenê li ba min ma« got û bi hezkirin û dilovanî destê xwe di ser rûyê wê yê teze re bir û anî û pê re beşîşî û »maşleh Sêva min bûye wek gilokeke rengîn, wek guleke buharê... xwedê te ji çavan bisitirîne keça min« got.

Gulê xwe avêt nav axavtinê û bi kenekî nîvşermokî, lê bi bextiyarî, »ez bi xwe jî, ez ê dûr nekevim... ez soza xwedê didim dêya xwe... ez ê nêzîkî dêya xwe bimînim û ez ê dûr neçim« got û xwe nêzîkî destê dêya xwe kir.

Dixwest ko wê jî bifirkîne, bi wê jî şa bibe. Ji ber nîv xiroşa ko girtibû bedena wê, bêdeng bû, lê diranên wê di devê wê de sipî dikirin, dibêşî. Dixwest ko rastiyeke sedema kêfxweşiyê di gotina wê de bibîne û pê şa bibe. Sêvê bi nazdarî xwe nêzikî dêya xwe kir û »ma tu dizanî yadê... Gula me jî ji xwe re yek diye, xortekî baş e û pir şêrîn e, herduyan li ser hevdu ruh û can avêtine« got. Gulê li hember gotina wê derneket, lê bi awayekî nivşermok xwe hinekî din jî bi ser dêya xwe de tewand.

Stiyê, hinekî bi şik, wek ko bibêje »adet e, divê ew û hin hevdu bibînin« li wan nerî, lê dîsa jî pir guh neda wê gotinê, hew bi dilovanî pê re beşî û »xwedê te bisitirîne keça min. Xwedê yekî li gor dilê te bike para te û nesîbê te li cîhekî dûr nexe. Tu dibînî, Sara reben çû heta nav dewleteke din, xwezî ew jî li vir bûya! Gelo niha çî dike!« got. Lê, ne dereng lertz û zinginiya dêngê peyva »Gulê jî ji xwe re yek diye, herduyan li ser hevdu ruh û can avêtine« ji guhên wê çû ser mejiyê wê. Hat bîra wê ko divê dê, bi tiştên qîzan ên wilo bihisin û wan ji her babet xeterên di wê derheqê de biparêzin. Ciwan û nezan in, heger bi nav de herin, hetiketiya dinyê ye! Ji bo tedbîra ko tu hetiketî neyên serê wan, divê bi gotinê bala qîzê bide kirinên wê. Du dilî bû. Diviyabû çî bike û çî neke. Him ne qebhet bû ko mirov û hin hevdu bibînin û him jî xeterek di wê kirinê de hebû. A dawî a ji bo wê rast bû. Wilo bawer dikir. Heger îcar bi dû re tiştêk bihata serê qîzê, wê xwe çawa ji nav lepên Hecî Elî xelas bikira. Îfade ji tiştên wilo re tune bûn! Hat bîra wê ko dê, berpîrsyarên tiştên ko dikarin bên serê qîzan in. Divê bikaribin berî ko bibin, bibînin. Tavalê dîsa berê xwe da Gulê û bêyî ko ew bi xwe ji gotina xwe bawer bike »te kî diye Gulê, bi xortên xelkê re nekeve tu bazaran. Welehî heger bavê te bibihîze, wê qeziyên te jêbike. Bila tu kirinên te yên wilo nekevin ser zimanê xelkê, em ê bihetikin«.

Gulê, hinekî bi şermokî »yadê me...« got, lê Sêvê nehişt ko ji wilo bêtir bibêje. Wê bi xwe gotin girt. »Tiştêkî ko hinek pê bihetikin nebûye. Ma min û Xalit hevdu dît, hûn hetikîn. Ma ne hemû tişt bi serbilindî bûn. Êdî wext wilo dixwaze yadê. Gulê diçe dibistanê, bi sedan xortên spehî jî li wir hene. Ma heger ew û yek ji wan hevdu bicibînin ne baş e«.

Stiyê »keça min xelk...« got lê Sêvê gotina wê birî.

»Him qîz û him jî xortên xelkê jî wilo dikin. Ez dizanim bê qîzên xelkê jî çawa bi dû xortan dikevin û diçin civanên wan. Lê ên xwe ji bîra dikin û paşgotiniya ên xelkê dikin. Lê qîzên te, te qet fedîkar dernaxin yadê, dil-saftî û ewle be. Ma min û Xalit hûn fedîkar derxistin? Ma ne min û wî hev-

du dît? Gulê jî wek min e. Yekî baş ji xwe re diye. Min jî ew diyê, ez wî nas dikim, xortekî bedew e« got û milê Stiyê hinekî firmand. Aş bûbû. Sêvê ew razî kiribû. Gulê bi awiran kêfxweşiya xwe ji Sêvê re diyar dikir. Tavalî Sêvê, »te qala Sarê dikir yadê« got û mijara axavtinê guhert.

»Erê welehî... min qala Sarê dikir keça min... ew çû dewleteke din. Em hevdu bi salan nabînin. Nizanim bê niha çi dike«.

Êvarê, hîna berî şivê, malbata Şemê dîsa li hevdu civiya. Tu kesên kêmtune bûn. Êvareke xweş bi dû rojê dijwar de hatibû. Kêmtune caran wilo dibû. Êdî ew bayê navrojê haş bûbû, toz û tirabêlk ji ser bajêr çûbû û dinya hênîk bûbû. Wê êvarê, bêhna dar û bexçan, av û êvarên çiyên û axa hênîk ji hêla serxetê bi hewayê ketibû û bi ser Qamîşlokê de difûriya. Çendak bû, ko bêhna şewatê di hewa herdu bajaran de bû. Cendirman dîsa agir berdabûn pûş û pelaxê nav maînan û bêhneke tûj bi hewê xistibûn. Her salê ji bo ko starê û mecalaxweşartinê nede tu kesan, wilo dikirin. Lê wê êvarê êdî bêhna dinyayê xweştir bû. Ne ji bo mirovan tenê wilo bû. Xuya ye heywan û kêzik baştir pê dizanin. Ji ber ko bêhna şewatê tîrsa mirinê dide wan. Ew jî wan çend rojan bêdeng bûbûn. Lê wê êvarê çend çirçirkan li pişt xênî, dest pê kiribûn û di nav her babet deng re, dengê xwe bilind û zîz dikirin û malên dor hêlê hemû bi xwe dihisandin. Çûk ji nêçîra piştî nîro vegeyriyabûn û li ser herdu tûyan bi bex-tiyarî dixwendin û diqîjiyan. Carnan, kifş dibû ko hin ji wan pevçûnan li ser cîhê ko wê şevê lê bibuhêrin dikin. Divê şaxê her yekî ji wan kifş be û xwe lê ragire, lê ew jî carnan wek me mirovan tîn û hevdu derdikin û dikevin dewsa hevdu. Lê ew şerê wan bi xwe, pir nakişînê. Heta ko şev tarî dibe û reş dikeve erdê, hemû nakokiyên di nav xwe de çareser dikin û bêdeng û aram li cîhê xwe radiwestin. Sibê, dîsa yek celeb in, bê pevçûn dest bi rojê û nêçîrê dikin. Qijaka bêhteng, êdî bêdeng bûbû, pêjina wê ji tu deran nedihat. Dengê pevçûnê ji mala Çolo dihat. Dengê gazin û giriyê wan û ê zarokan tev hev dibû. Xuya bû ko li herdu jinên xwe dixist.

Sarê dest bi karê anîna şivê kiribû. Wek dema kevanî rojên şahiyên dikin, dipekiya bi vir de û bi wir de. Bi kêf bû, beşîsandineke şermok li ser dev û lêvên wê bû. Seîd li tenişta bavê xwe bû, hinekî bi raman û bi mitale bû. Gelek tiştên ko tê biramiya hebûn. Lê wê êvarê, mereqa bê

Gulê qîzeke çawa ye, bi çi raman û bi çi zahrî ye, daketibû ser mejiyê wî û ew mijûl dikir. Xuya dibû ko serê xwe bi bûyerê baş diêşîne û ko di wê derheqê de, ji malbatê hinekî şerm jî dike. Zanîbû ko wê ev qal û bahs îcar li nav malbatê vebe û bigere. Gava biaxivin, wê carê hin ji wan awira xwe ji ser hevdu bibin, wek ko bibêjin »ev şewir hemû ji bo te ye« û di bin çavan re li wî binerin. Her ko lê binerin, ew ê fedî bike û serê xwe têxe ber xwe. Tiştêkî ko bigota jî tune bû. Wî, a xwe gotibû. Hew divê êdî guhdar bike û xwêdanê ji xwe zuwa bike. Digiha baweriya ko rewşeke wilo, ne rewşeke ko mirovên bîaqil pê qaîl bibin e.

Seîd wê êvarê wilo kir. Kevçî ji devê wî de ket ne ket, »li min bibuhurin, weleh karekî min heye, divê ez herim« got û da xwe. Hiso »tu zanî kurê min, oxir be« got. Lê ên ko mesele zanîbûn, zanîbûn bê ji bo çi wilo ecele kir û çû. Bê deng bi dû wî de nerîn û beşîşîn.

Piştî şîvê, gava êdî bû çaxê rûniştinê û paldan û axavtinê, gava dor hat şewran, biryaran û lihevdu ragirtinê, malbat wek her êvarê hêdî hêdî hilkişiya nav hênîkariya ser xênî, cîhê şevbuhêrkê û rûniştinê.

Bayekî nerm û hênîk û bêhn xweş ji hêla serxetê dihat û diherikî ber bi taxên başûr de. Lerzeke deng xweş ketibû pelên herdu tûyan. Wê êvarê, şevbuherkên ser xaniyan xweş bûn. Ji dermanan re jî pêşî tune bûn. Li taxa jêra wan dengê amadekariya li darxistina dîlanê dihat. Li taxa jêrtir, Seîd Êsîf dîlan gerandibû. Ji hewşa mala Çolo hîna jî kaz kaza herdu jin û zarokên wî dihat. Ji radîoya wî kifş dibû ko ew bi xwe li ser xênî bû, li deverinan digeriya, di ser îstasyonên cuda re diçû û dihat, lê a xwe peyde nedikir. Carê di navnan re dengê xwe li wan hildida û »de bes e... ez ê disa bêm we ha« digot û disa digeriya. Hiso dît ko mêvanên mala Birkê hene, hîna şîv dixwarin. Ji her hawên wan dihat famkirin ko serxetî ne. »Mêvanên te bixêrê hatine Birkê, afiyet be ji we re« Hiso got.

»Xêra xwedê li te be Hiso. Pismamên min in, ji jor in«.

Hiso, »de baş e, xwedê bi wan re be« got, li ser doşekê rûnişt û li hewê ponijî. Piştî bêhnekê, »îşev ser xaniyan xweş e« got.

Ebû Ferîd û Xanimê herduyan bi hevdu re »erê welehî, dinya hênîk e, wek êvareke payîzê ye« gotin.

Hiso, »bêhneke xweş ketiye hewê« got û cîhê xwe xweş kir.

Xanimê cîhê xwe li pêşberî wî xweş kir û mesele jê re vekir. Mexseda dilê xwe û malbatê ji serî ve jê re got û êşkere kir. Kêfeke nerm girt ser rûyê wî. Qermîçonkên di rûyê wî de, bi kenê kêfa ko girtibû rûyê wî, ber bi hevdu de dihatin û nav wan kûrtir û reştir dikir. Serê xwe dihejand û

guhdarî dikir. Piştî ko Xanimê gotina xwe got, dor hat wî û li Ebû Ferîd fitilî: »ma tu çi dibêjtî kurê min?» got.

»Gotina dawî a te ye yabo. Tu çawa bibêjtî, em ê wilo bikin.«

»Ma hûn berê neaxivîne?»

»Belê welehî. Îro navrojê ji min re gotin, min jî got baş e, lê em ê ji bavê min bipirsin. Ji ber vê yekê, em bi te dişêwirin. Tu çi bibêjtî, em ê wek te bikin.«

Wê bîstikê, Sarê bi termosê ava sar hat ser xênî. Termos danî ortê, nêzîkî destê Ebû Ferîd û xwe li teniştê Xanimê, hêdîka berda erdê. Hiso, bêyî ko biaxive, destê xwe ber bi avê de dirêj kir û av xwest. Ebû Ferîd tasek jê re dagirt û da destê wî. Bi ser xwe dakir û keserek veda. Qewet û desthilata wî ya berê hat bîra wî. Tê derdixist ko êdî hemû çûye heliya ye, bi salan re hilweşiya ye. Lê xwe zû da ser hevdu, hat bîra wî ko tu kesan destên xwe dirêjî desthilata wî nekiriye, wî bi xwe, ji ber xwe ve berdaye û got »kurê min, ji bo ko tu bi min dişêwirî, xwedê karê te li hev rast bîne. Lê tu zanî ko ez mezin bûme, min karên dinyê hemû sipartine te. Lê heger gotina min ji we re pêwîst e, hûn li hevdu bikin, ez jî bi we re. Hûn çi rêyê bidin ber min û xwe, ez ê wek we bikim. Hecî Elî di wextê xwe de wek birayekî min bû. Ez pir jê hez dikim. Tu birayên min tune bûn, lê piştî ko min û Hecî Elî hevdu nas kir, min zanîbû ko êdî ez ne tenê me. Wek birayê min ê biçûk bû. Xwedê dizanê ko ez jî birayê wî yê mezin bûm, min wilo jê hez dikir. Ji xwe piştî ko Sarê bû bûka me û em bûn merevên hevdu, her ko ez radibim û rûdinim, ez duan ji wan re dikim. (Sarê bi dengê nizm got »xwedê ji te razî be apo«). Em tu caran lê poşman nebûne. Wek desmaleke ser destan e. Qîza camêran e, serê me ji ber bilind e. (»tu ji camêriya xwe dibêjtî apo« Sarê di ber axavtina wî re got) Tiştê ko em hemû dixwazin, ko bûkeke me ya din jî wilo hebe ye. Bifikirin ko niha bêbaveke rûşuştî di vê malêde bûya, bê wê halê me çi hal bûya. Na gidî na! Xwedê mirov ji bûkên xerab bisitirîne, xwedê merevantiya mirov bi bêbavan re li dar nexe. We vê evare pir kêfa min anî. Heger hûn ji min dipirsin, ev yek her li pêşiya me ye. Îcar xwe sist nekin û tiştê ko Hecî Elî bibêje, wek wî bikin, teksîr nekin. Lê ma Seîd çi dibêje?»

»Dêya min îro navrojê jê re gotibû, bi kêfa wî bû.«

»Madem wilo ye teksîr nekin kurê min, gelekî baş e.«

»Baş e yabo. Madem bi kêfa te jî ye, çi lazim be ez ê bikim.«

»Bike kurê min, bike, teksîr neke.«

Ebû Ferîd, »baş e yabo, tu mereqan nexwe« got û li zarokan fitilî »hûn

nerin li derve bi zimanê xwe nexelitin û ji xelkê re nebêjin ha.«

Herduyan bi hevdu re »na yabo ez nabêjim« gotin.

Xanimê jî xwe avêt nav û got »erê welehî. Ka heta em binerin bê xwedê çawa dike. Piştî ko me bi rastî xwest, hûn karin bibêjin«.

Wilo li hevdu kirin. Şevbuhêrka xwe hemû bi axavtin û şewira di wê derheqê de buhartin. Kêfxweşiyêke bêdawî ketibû dilê wan. Di ser û binê axavtina xwe de, Hecî Elî û Stiya kevaniya wî dipesinandin, Sarê dipesinandin û çih di dilê xwe de nedidan tu şikan ko wê bûka wan a nû jî, ne yeke wek wê be. Heger ko kihêleke wek Sarê bûka mirov be, mirov dê bixwaze ko sed bûkên mirov ên din jî wek wê hebin.

Sarê bi serbilindî guhdarî dikir. Gelekî bextiyar bûbû, dilgeş bûbû. Rojên ko dil bi bextiyariyê dagirtîne, merdî, dilovanî û hêvî jî di dilan de bê dawî ne. Geh radibû tirî dianî, geh şebeş hûrdikir û dianî û geh jî petêx dianî. Dixwest tiştên di malê de, hemûyan wê şevê pêşkêşî malbatê bike.

Mala Şemê wê êvarê gelek tişt ji hevdu re gotin, lê hemû tiştên ko dixwestin ji hevdu re bibêjin, dîsa jî xelas nekirin. Ji bo razanê ji ber hevdu rabûn. Seîd jî wî çaxî hat. Êdî şewir belav bûbû, malbat hêdî hêdî diçû ser nivînan. Dengê Ebû Ferîd ji nav nivînan hat: »Seîd, heger tu sibe dor bêriyan bê dikanê tu dê baş bikî. Hinek karê min ji bo wê meselê heye, ez ê saetekê duduyan derkevim, divê tu li ber dikanê bî« got.

»Baş e, ez ê sibe bêm«.

Xanimê xwe ji nav nivînên xwe tev li axavtinê kir: »erê kurê min erê, sibe karê birê te heye, tu here wir, heta ew vegere, tu li ber dikanê be«.

»Baş e yadê. Heger ez di xewê de bimînim, min rake«.

»Baş e kurê min, baş e, ez ê te rakim«.

»De xwedê rehetiyê bide we hemûyan, heta sibehê xwedê mezin e« Hiso ji aliyê din got û bêdengiya razanê di nav malbatê de ava kir.

Roja din, wek ko li hevdu kiribûn, nebû. Silo, Seîd hinekî dereng xist. Incex berî nîro çû giha ba Ebû Ferîd. Hima çû neçû, ew ji bo karê paswanê derket, çû.

Ebû Ferîd li daîrên hukûmetê gelek nasnedikirin, lê dostekî wî yê ko her kar ji destên wî dihatin hebû. Yekî Helebî bû. Navê wî Ebû Merwan bû. Bi munasebeta ko Ebû Ferîd carê diçû mal ji dikana birayê wî dikirî, ew nas kiribû. Hîna berî bi çar salan bû, rojekê gava li dikana birayê wî mal dida ser hevdu, birayê wî hatibû jê pirsibû bê ma ji ko ye. Gava »ez ji Qamîşlo me« gotibû, mêrikê xort, »bi heqê xwedê min zanibû tu ji wir î. Kifş e ko tu ji wir î. Birayê min ê mezin jî li wir e, ez ê kaxetekê bidim te,

here ba wî, hevdu nas bikin, belkî rojekê karên te li ba wî derkevin û ji te re lazim bibe» gotibû.

Ebû Ferîd bi a wî kiribû û dema vegeyriyabû malê, rojekê çûbû ba birayê wî. Gava ew dîtibû, ji çavên xwe bawer nekiribû. Ser milên wî tije stêrik bûn. »Bavo ev mirovekî pir mezin e, heger dostekî mirov ê wilo hebe, piştta mirov li tahtê ye« ji xwe bi xwe re gotibû.

Ji wê rojê ve dostên hev in. Ebû Ferîd bêyî wî naçe Helebê. Diçe li tembî û qewîtîyên wî dipirse. Silav û kelimên wî dibe. Her carê, ji bo ko ji bêgavî rêya xwe bi dikana birayê wî bixe, nameyekê jî pê re rê dike. Bi kêfxweşî dibe. Û çî gava ko birayê wî li Helebê namê vedike û dixwîne, jê re, »Ebû Merwan tembiya ko ez malê baş û erzan bidim te kiriyê« dibêje. Bi dû re jî, wek her carê, ji bo ko dîsa negotî nemîne, »ehlen we sehlen ya muhterem, ya Ebû Ferîd« dibêje.

Rîtualên dostaniya wan, wilo pirhêl û bi çiv û manê bûn. Ebû Merwan hostê lidarxistina her babet kar û pêwendî û dostaniyan bû. Ji wê roja pêşî ve çî dema ko karên Ebû Ferîd diketin aliyê hukumetê, pêşî diçû ba wî. Çend carên din jî gava karên wî yên wilo ketibûn aliyê wî, qet textsîr nekiribû. Ên li ber destên wî û di bin wî re, kaxetên wî ji destên hevdu revandibûn û gerandibûn. Di dema ko gotibû de xelas kiribûn û dabûn destê wî. Ji ber wê yekê, Ebû Ferîd di derheqa karê paswanê de bêxem bû. Karekî wek karê derxistina paswanekê, ji bo Ebû Merwan, wek vexwarina gulpeke ava sar hêsan bû.

Ebû Ferîd rast çû ba Ebû Merwan. Li hêwana mezin lê pirsî. Ebû Nezîrê ber destan, »li çîhê xwe rûniştîye, welehî şensê te heye, niha nû hat rûnişt« got û da pêşîya wî. Dema Ebû Merwan ew dît, xêrhatineke germ lê kir û çîhê rûniştinê şanî wî kir. Piştî lihevdupirsîneke kurt, dema Ebû Ferîd jê re eşkere kir bê ji bo çî karî hatiye, »ser serê min û ser çavên min. Xizmetkarî ji muhteremkî wek te re şeref e, tu çaya xwe vexwe û here karê xwe. Ez karê te dimeşînim û dû re li te digirim. Îro çû, lê hefteya ko bê, ebeden«.

Ebû Ferîd, »xwedê karê te rast bike. Lê carê dema tu vala bibî, serekî bide min. Heger hewcedariyeke te derkeve û tu neyê ba min, dostaniya min û te xelas dibe ha!« got û rabû ser xwe.

»Ebeden, Ebû Ferîd, ma em dostên hevdu ên çî ne!«

Ebû Ferîd li pêyan, bi dostanî lê dînerî û bi bextiyarî dibêşî... Dû re destê wî hişk girt û hejand, »de bi xatirê te Ebû Merwan... lê bike ko tu me zû bi rê bikî, heyrana çavên te«.

»Ebeden, Ebû Ferîd, tu mereqan nexwe, îro çû, lê hefteya ko bê, ebeden.«

»De bi xatirê te Ebû Merwan.«

»Oxir be.«

Ebû Ferîd piştrast çû malê. Rewşa kar ji maliyan re got. Bi bawerî û hêvî bû. Heçê Ebû Merwan bû, karîbû hemû tiştan bike. Karîbû şîrê şêr di eyarê şêr de bîne.

Dor deh salên wî li Qamîşlokê çêbûbûn û gelek dostên wî yên wek Ebû Ferîd hebûn. Di wan deh salan de, ew û xelkê wir bi hevdu re ketibûn nav bazar û pêwendiyên ecêb û pirhêl. Dînê wî pere bûn, îmana wî pere bûn. Hemû dan û stendinên wî li ser peran bûn. Bertîlxurekî di ser wî re li dinyê tevî tune bû. Tu kesê ko bertîl nedabû wî, tune bû. Lê, hatiniya wî jî bi qasî pêwendiyên wî pirhêl û ji gelek tiştan bû. Heta par pêrar jî, ji tûtîinê bigirin heta bi fişekan û Dolaran bi hosteyiyeke mezin û bêdeng difrotin kesên »saxlem.« Lê tiştên ne pir bi xeter, hîna jî dikirin. Tirimpêla wî wek servisa wan karan bû.

Piştî Ebû Ferîd jê rast bû. Çi bûbûya nebûya, wê Ebû Merwan karê wî bimeşanda û Seîd rêbikira Nisêbînê. Wîlo soz dabû.

Nisêbînê li ber kelê bû. Bajar, li ser rojana tevrikê, hêdî hêdî dibû du beş û diketin ber hevdu. Xwe ji şerekî mezin re kar dikirin. Mereqeke mezin ketibû dilê hemû kesan û li bendî rojan bûn. Hîn jê jî bi hêviyên mezin radibûn. Ên ko pir nûhatî bûn, hêviya ko wê Nisêbînê bibe cîhê çîrûska pêşî ko wê şoreşa welêt li dar bixe dikirin.

Ji roja yekşemê pê ve, Serdar nema diçû tevrikê. Deh rojan li ser havdu, bi du çawîşên cuda re çûbû. Wîlo li hevdu kiribûn. Her ji çend xwendevanan bi yekî re diçûn. Gihabûn ko topa palan li karawestandinê sor bikin, êdî hemû amade bûn. Mabû organîzekirina karên pratîk. Êdî ew jî bi karên organîzekirina rawestandina tevrikê a pratîk dadiket. Seranserê rojan di civînan de bû, di nav şêwir û biryaran de bû.

Êvara çarşemê, Mîsto, wek ko wî û Serdar bi rojê li hevdu kiribûn, di wextê xwe de çû mala wan. Hîna saet heft û tiştêkî bêxêr bû. Êvareke nîvhênîk bû. Di navnan re bayekî nerm ji hêla dahl û bexçan dihat û hênîkayî di bîra xelkê dianî. Ezmanê fireh çik sayî bû, gihabû ko hemû stêrikên xwe, wek çaxê ko hunermendek berhemên xwe di saloneke mezin de bi cîh dike, di xweşiya bêdengiyêke ker de bi pûteyî raxistibûn. Cîhê baştirîn dabû Hirçê, her heft li ber çavan bûn. Û kakêşan jî, ji

seriyekî heta seriyê din raxistibû, diçirisan, di nav şemalê de bû. Aşya êvarê li ser bajarê Nisêbînê, hêdî hêdî girantir dibû. Dengê straneke xemgîn ji operlorên sînema bajêr dihat, li gor bayê sist, dadiket û bilind dibû û li ser bajêr belav dibû. Dengê ferûcên salê ji malên hêla rojava dihat. Kela wan jî wek a xort û xwendevanan germ bû. Hîna fêr nebûbûn bê dîk kengî bandidin û kengî nadin. Ji nav av û darên ber têlan jî, qur qura beqan dihat. Wan jî her rojê ji êvarê ve dest pê dikirin û her ko şev kûrtir dibû, deng li hevdu bilindtir dikirin. Gava lebat ji hêla Qamîşlokê ve diket hewê, dengê wan jî diket ber bê û bilindtir dibû. Bayê ji wir, dengê dîlanekê jî bi xwe re dianî. Ji lertz û dilgeşiya ko di dengê dengbêj de bû, dihat famkirin ko yeke mezin geriya bû. Dengê civata mala Xunavê ji hewşê dihat. Xuya bû ko mêvanên wan hebûn. Hisê Mistê Tinaî jî, dîsa wek her êvara xwedê teypa xwe derxistibû ser xênî û dengê wê bilind kiribû. Reşîto, şerê Emê Gozê digot. Wê bîstikê bi xwe, ribab lal kir, naland û qulipand ser Edûla Mistefa Begê, ser wê evîndariya ko li ser bîra Hêlê dest pê dikir. Mala Hisê Misto li pişt mala Gulçînê bû, deng xweştirîn dihat wan. Lê taxê tevî, çi êvara ko hebû, çend saetekî li teypa wî guhdarî dikir. Carekê duduyan jê re hatibû gotin ko dengê wê daxê, lê gotin bi serê wî de nedîçûn, wî her wek xwe dikir. Li hêla din, li mala Têliyê, bêdengî serdest bû.

Dema Misto hat, hîna di ser xwarinê de bûn. Gulçînê di çêkirina xwarinê de dereng ketibû. Hûr û rovî çêkiribûn. Tu zexelî nekiribûn. Di wext de li êgir kiribû, lê agir kiribû nekiribû ew hûr û ew rovî nekeliyabûn. Dereng tê derxistibû ko pîr bûn, wek cilik û lastîkê bûn. Valakiribûn mersefeke mezin û li hewşê danîbû ber zarokan. Biçûk û mezinan bi hev re girtibûn ser. Piştî mirina Ûsivo û xwarina wî, cara yekem bû ko hûr û rovî li mala wê çêdibûn û cara duyem bû ko ew bi xwe derketibû sûkê û dikanan. Heta wî çaxî, Serdar û Sînemê kirîn dikirin.

Serdar nuxuriyê wê bû. Bi dû serê wî re Sînemê dihat, çardeh kiribûn. Di rastiye de, berî wê, yeke din bi navê Sînemê hebû, hîna çaxê deh mehî bû miribû, lê ew yek ji nifûsê re negotibûn. Bi dû re, ev Sînem ko niha sax e çêbûbû. Îcar neçûbûn ew qeyd nekiribûn. Navê a ko miribû, dabûn wê û kiribûn bedêla a din. Sînemê di nifûsê de ewa din bû. Ji ber wê yekê, li gor nifûsê sal û nîvekê ji rastiya temenê xwe mezintir bû, pazdeh û nîv kiribûn. Dibistan ji sala pêncan terk kiribû û li malê hêdî hêdî mezin dibû. Hîna di wî temenî de, dilê wê bi şermokî di Misto hebû. Sînemê baş spehî bû, lê ji ber ko kêfa Misto ji navê wê re nedihat, pir guh nedi-

dayê. Him ew û him jî hîna bi wî awayê ko wê jê hez dikir, ne amade bû ko ji hinan hez bike. Û nedixwest ko bi xuşka Serdar re têkeve nav pêwendiyên li gor dilê xwe. Wê bi xwe dixwest ko wê bîne. Wê bi xwe hîna rastiya di wê derheqê de hemû nizanîbû, lê dîsa jî evîna Misto kizîni bi dilê wê dixist. Heger rewş li gor adetên serhedîyan bê ravekirin, dismala xwe avêtibû stûyê beranê wî, lê wî dismala wê nedirevand.

Gulçînê jî pê zanîbû, dixwest ko Sînemê ji Misto re be, kêfa wê jî jê re dihat, lê malbata wî nediket serê wê. Ji hemûyan hez dikir, lê ji ber qûmara bavê wî, di derheqa wan de bi tirs û şik bû. Bavê wî, Osê Reş, ji qumarê pê ve tu karên din nedikirin, karê wî qumar bû. Gulçînê gelek caran ji Sînemê re »keça min, Misto xortekî baş e, ez jê hez dikim, lê malbata wî!.. welehî ez ji wan jî hez dikim, ma ez ê çima derewan bikim. Lê dîsa jî wan ji bîra bike keça min. Dilopeke xwîna helal di rehên bedena wan de nema ye, hemû ji perên qumarê ye. Ji xwe Hemê apê wî. Li gor ko dibêjin, hema xwedê mirov jê bisitirîne û hew« digot.

Lê yek gotin ji wan gotinan nediket serê wê. Her ko mezintir dibû, bêhedaniya hezkirinê jî di ber mezinbûna wê re, di dilê wê de mezintir dibû. Êdî çaxê wê bû.

Bi dû serê wê re Cindî dihat, yazdeh sal kiribûn, wê sala pêncan bixwenda. Bi dû wî re, du keçikên din hebûn: Xezalê û Zozanê. Xezalê heşt û Zozanê jî penc sal kiribûn.

Gava Misto li derî xist û ket hewşê, Sînemê berî hemû kesan xwe da ser hev. Serdar û Gulçînê, jê re cîh vekirin û »fermo Misto, were bixwe, xweş bûye« gotin.

Misto spasî wan kir û »bawer bin ez têr im. Muxtar tawe çêkiribû, pir xweş çêkiribû, min zikê xwe da ber û kir kelek, afiyet be ji we re« got. Çend carekî din jî jê re gotin, lê ji dil »na spas« got.

Gava kifş bû ko naxwe, Sînemê çû kursiyek jê re anî û metroyekê duduyan ji xelesa rûniştina malbatê bi wir de, li hemberî xwe jê re danî. Misto zû dest bi henekan kir û geşî berda ser malbatê. Gotin bir ser dêya xwe.

Gulçînê hinekî kenîya û »ma tu diwêrî jê re bibêjî muxtar? Ya tu li vir dibêjî?«.

»Erê çawa... berê dixeyidî û ji min re »muxtar ji bo zilaman tê gotin, hey xenzîr kurê xenzîran« digot. Lê niha nerm bûye. Heger mêvan tune bin, di ber xwe de çend xeberên ne ji dil ji min re dide. Min ew fêr kiriye.«

»Ma Osê nabê çi?«

»Newêre di ber re bajo. Gava ez wilo dibêjim kêfa wî tê, di ber xwe de dikene. Ji xwe ew pir nayê malê, bi lîstika kaxetan daketiye. Hevdu pir nabînin«.

Ën mezin hinekî di ber xwe de kenyan, lê kenê wan pir dom nekir.

»Welehî wê rojekê xaniyê we jî li ser bike, lê bê kîjan rojê ye« Gulçînê got.

»Na xanî li ser muxtar e. Hevalên wî hemû dizanin ko xanî ne li ser wî ye, tu kes li ser xênî pê re nalîze. Ez û apê xwe Hemo çûn yeka yek bi hevalên wî re axivîn. Me ji wan re got ko divê li ser xênî pê re nelîzin. Me xaniyê tu kesan navê û em ê xwe jî bi kuştinê jî nadin tu kesan. Û me got ko xanî li ser muxtar e, ne ê wî ye, hemû dizanin«.

»Ev baş e« Gulçînê got û dengê xwe li zarokan hilda: »de xwarina xwe bixwin zarokno, wê sar bibe.«

Zarokan, bi hatina Misto re, dest pê kiribûn û xwarin hinekî bi sistî dixwarin. Misto him diaxivî û him jî dêna xwe dida xwarina wan. Zozanê bala wî kişand, lê rewş hîna baş ji hevdu dernedixist. Tawilê tê derxist ko xwarin baş nekeliyaye. Zozanê dev perçakî dikir û xwe bi herdu destan pê ve dadiliqand û dikişkîşand, lê tiştekan jê nedibû. Geh destên wê ji perçê hûr difilitîn û geh jî hûr ji devê wê. Carekê perçê hûr di devê wê de ma, herdu destên wê jê filitîn û kir ko bi paş de bikeve, lê Gulçînê destê xwe da ber piştê wê û ew girt. Pirçînî bi Misto ket û keniya.

Gulçînê rewşa Zozanê bi xwe nekir sedema tu kenî, kela xwarinê hat bîra wê. Tê derxist ko Misto di wê yekê derxistiye. Bêyî ko li bendî gotina wî raweste, bi kenekî nerm got »tu dê dîsa dev biavêjî xwarina min, ez zanim!«.

»Çavê te li te be Serdar« Misto got. »Bawer be heger destên te jê bifilitîn û li ser çavên te bikeve, wê wek ko kulmeke Alî Clay lê keve, reş û şîn bibe. Li hêla me, carekê bûyereke wilo bûbû. Malbatekê serî û hûr çêkiribûn. Lê wek xwarina we ne keliya bûn. Li gor ko tê gotin, wek lastîkê bû. Li ser wilo, pevçûn di nav jinikê û mêrikê derketibû. Mêrik pir li ber xwarinê ketibû û rabûbû li jinikê xistibû. Jinikê jî ji ber êşa nava xwe û xema taba ko pê re dîtibû, îdare nekiribû û li mêrikê xistibû. Bextê reş ko ber çavê wî reş û şîn bûbû. Sibehê dema derketibû nav zilaman, sedema reşbûna ber çavên wî jê pirsîbûn. Wî jî negotibû min û jinikê li hevdu xistiye. Lê »keça kerê hûr ji me re çêkiribû, ne keliyabû, dema min gez kir û kişand, seriyek di devê min de ma, seriyê din jî ji nav destên min filitî û li çavên min ket« gotibû. (Malbatê dest bi ken kir) Lê

ma kî bawer dike. Dema hinên din dihatin û li reşbûna ber çavên wî dipirsîn, ên ko berê li çîrokê guhdarî kiribûn, ji bedêla wî ve, »şevê din hûr çêkiribûn, lê ne keliyabû, hûr ji nav destên wî filitî û li ser çavên wî ket« digotin û bi pîrçînî dikeniyan.« Lê tu kesan bawer nedikir.»

Gava Misto wilo got, malbat ji ken lal bû. Gulçînê bi serê pêşmalka xwe hêsir ji çavên xwe zuwa dikirin. Biçûkan mesele baş fam nekiribûn, lê dîsa jî wek mezinan bê rawest dikeniyan. Hingî Serdar keniya, kuxikeke hişk ew girt. Heta hêsir ji çavên wî hatin kuxiya. Gava kuxikê ew berdi-da, dîsa dikeniya. »Li xwe miqate be keko, tu bibêjî nebêjî, wê xelk bibêjin weleh dêya wî lêxistiye« Misto got û ken dîsa di devê wî de teqand. Zarok jî bi wê yekê bêtir keniyên.

»Lawo welehî ji esir ve dikele, lê wek cilik bû, pîr bû, nekeliya. Wî qesabê diranpîj û zikmezin ez xapandim. Heta bibe sibeh, ez ê herim wî bihetikînim. Peryên me lê ne helalbin. Nizanim bê wê rebena pîra Koçerê çawa bixwe. Ez ê sibe herim xwe biavêjimê, bila li min negire« got û êdî dismalkek ji ber piştta xwe derxist û du libên hêsiran ji çavên xwe zuwa kirin. Lê tu kesan tê dernexist ko ne hêsirên ji ber ken tenê ne. Dû re, »lawo Misto xwedê te bihêle, tu eybekê li mirov venaşêrî« got kenekî ne ji dil, ji bo veşartina giriyê xwe kir, giriyê xwe, di nava xwe de fetisand. »Ev çîroka ko tu dibêjî li newala me jî hatibû serê yekî«.

Misto keniya û »ev ne eybek e, xaltî. Ma heger ko nekele, çi gunehê te heye. Tiştê ko em dikin, kenekî bi dostanî ye« got û xwest ko dilê wê xweş bike. Dû re li Serdar fitilî û »em ê dereng bimînin ha, zû, em herin. Te zikê xwe têr kir. Bi navê xwedê tu îşev natewî. Tu dê ramanên ji ên hemû kesan baştir pêşniyar bikî. Ma kê vê êvarê hûr û rovî xwarine ko bikaribin bi afirandîna ramanan nigên xwe li ên te bixin?«.

»Yadê bi xwedê wê îşev te li derve jî bihetikîne. Bigihije kê, wê qala hûr û rovî bike. Te çû xwe dîsa kir devê wî« got û çû dest û devê xwe bişo.

»Na gidî, xaltîka Gulçînê çi stêle ye. Gava em xwe bi xwe bin, xem nake. Lê bawer be li derve gotin ji devê min dernakeve«.

»Na kurê min Misto, na. Tiştên wilo tên serê hemû kesan. Ne dikeliya, ma min rebena xwedê dikaribû çi bikira. Heta ez sibe herim ser wî qesabê zikmezin«. Zarok dîsa bi gotina »zikmezin« keniyên.

»Wilo ye xaltîkê, welehî wilo ye. Serdar jî henekan dike« got û li Serdar hilat: »em herin, em ê dereng bimînin, zû!«

»Temam, xelas« got û careke din devê xwe bi avê dagirt û tê werda.

»Ma hûn ê bi ko de herin, çi karê we heye ko hûn wilo lezê dikin?«

Gulçînê got.

»Em ê herin bajêr, karekî me yê biçûk heye, tu serê xwe pê ne êşîn xaltî«.

Dema Gulçînê, »lawo, ez bi gorî serê we bim haya we ji we hebe« got, Serdar û Mîsto xwe kar kiribûn û berê xwe dabûn deriyê hewşê. Herduyan »baş e, baş e« gotin û di kuça nivtarî re berê xwe dan rojhilat û piştî meşa sîh metroyekî, êdî berê xwe dan bakur. Piştî ko derketin ser kuça mezin, dîsa berê xwe dan rojhilat û çûn. Piştî dused metroyan, gava gihan çarêyê, îcar ketin kûça ber bi bakur ve û qederekî çûn. Ew kuçe, di ser xeta hesin re derdiket nav dahl û bexçên bakurê Nisêbînê. Serdar hîna jî li ber diranên xwe dixebitî. Dor dused, sêsed metroyên din çûn.

Lokaleke teng û dirêj li wir hebû, tije mirov bû û bi hêrs û bi dengê bilind, bêyî ko li bendî hevdu rawestin û li hevdu guhdarî bikin, diaxivîn. Wir ji dixana çixaran kiribûn wek hêtûnekê. Kursî, li ber dîwaran bi rêzê hatibûn danîn. Çend kursiyên biçûk li navê jî hebûn. Hin jê xwendevanên ciwan bûn û hin jê jî ya karkerên pembo bûn û ya jî çawîş bûn. Li dawiya lokalê, yekî dor sîhsalî û simbêlmezî li ser kursiyê bedew, li ber maseyekê rûniştî bû. Pir bi xwe bawer xuyabû. Bi qapanî qalûn dikişand û dixan di nav simbêlên xwe re berdida. Dema berê perwanê diket aliyê wî, dixana qalûna wî di herdu aliyên wî re, bi lez diçû bi pişt wî de û wenda dibû. Qutikê wî yê sipî, zendikqut bû. Zendên wî yên tazî, qalind bûn û bi pirçeke reş nixumandî bûn. Destên wî nerm û şahîk bûn, ne wek tu karkeran bû. Lê ne wek xwendevanan jî bû.

Li ber dîwarê bakur, li teniştê Mahmê qelenderî, kursiyê tenê vala mabû. Serdar û Mîsto herdu çûn li wir rûniştin û rê lê teng kirin. Li aliyê wî yê din, Hadiyê Sofhîncyas û Izzetê mala Hesen Çawîş rûniştî bûn. Mahmê qelenderî xwe hinekî da bi aliyê wan de û rê ji Serdar û Mîsto re fireh kir. Piştî ko silav û silavdan xelas bû, dîsa dest bi axavtinê kirin.

Dor deh deqîqên din jî bê program û bê rojev axivîn. Saet bûbû heşt. Heta wî wextî dor bîst-sîhekî din jî hatin. Hin hatibûn li orta lokalê çarmêrkî rûniştibûn û hin jî li devê derî li ser nîgan rawestiyabûn. Seyfê Gavanan di nav ên li devê derî de bû. Izoyê Xezebo hat li teniştê wî rawestiya. Taviê yek ji ên ko li teniştê xwediyê qalûnê bû, devê xwe bir ber guhê wî, dû re jî wî guhê xwe da ber devê wî, bi dorê tiştin ji hevdu re gotin û rabû ser xwe. Bi zimanekî xweş, tika bédengiyê kir û xêrhatin da hemû kesên li wir. Ji kincên wî, ji lebata wî, ji gotinên ko digotin, xuya dibû ko li bajarekî mezin xwendevanê dibistaneke bilind bû û pir zane

bû. Nisêbînî bû, lê çend salekî nehatibû Nisêbînê. Tu axavtina zêde nekir û »wê niha serokê sendîqê ji we re biaxive, fermo Smail« got û rûnişt.

»Gelî karkeran... û gelî xwendevanan. Hûn hemû bi xêr hatine sendîqa xwe. Hin dibêjin ko sendîqê, a min e. Na gelî hevalan... ev sendîqê, a we ye. Em çûn, me ji Enqera anî.« Wê bîstikê, Xalitê Kevanan û çar hevalên xwe hatin. Kêfxweşî ket civatê. Li pêş, li nêzîkî masa serokê sendîqê, cîh ji wî û hevalekî wî re vala kirin û ew birin wir. Hersêyên din jî li ortê bi cîh kirin. Gava berê Xalit ket aliyê Serdar, bi serê xwe silav li hevdu kirin. Lê Mahmê qelenderî bi dengê bilind »Xalit tu û hevalên xwe bi xêr hatin« got û çixare dan wan. Piştî ko serokê sendîqê jî xêrhatin da wan, îcar gotina xwe domand: »gelî palan, me dît ko xwedîerd we erzan dixebitînin, me çû sendîke anî. Îcar heger hûn bi a sendîqa xwe bikin, wê sendîqa we û hevalên xwendevan roja we bilind bikin«. Li wir hinekî rawestiya û »na bavo, ne em ê rojana we bilind bikin.. em ê bikin ko xwediyên erdan bêgav bibin û rojana we bilind bikin« got û bi serbilindiya serketina gotinên xwe yê heta wir, qalûna xwe ji nû ve pêxist. Piştî ko çend hilm lê xistin, çavên xwe li ser guhdaran gerandin û »lê divê em hemû yek bin. Erê divê hûn hemû xwe bikin yek hevalno. Heke na, sendîqa we nikare alîkariya we bike. Gava em çûn û me sendîqê ji Enqera anî, Behîce Boran jî wilo got. Em berî sê rojan mêvanê wê bûn«.

Yekî ji rêza ber dîwarê aliyê wî yê rastê, destê xwe hejand û »em hemû yek in, ev îro deh roj xortan em fêr kirine... bê ûjdanên axan me belaş dixebitînin, ma em ê çawa ne yek bin« got.

Yekî din jê bi wir de »em ji yekîtiyê dernakevin.«

Yekî din »ên ko tifaqê xera bikin, bêşeref bin.«

»Na tu kesên ko ne di tifaqê de ne, li vir tune ne.«

»Îro roja me ye, ma em ê heta kengî ji wan re belaş bixebitin?«

»Zarokên min nexweş in, lê ez nikarin wan bibim ser doktoran. Ne pere hene û ne jî ez karim nerim kar. Ma ev edalet e?«

»Lawo bi telaqên jinberdanê heger ko em ne pîs bûna, wilo li me nedikirin. Ma ko em nerin kar, karin xwe çend rojan li bendî me bigirin? Em pênc rojan nerin, wê bêt li ber gunê lawên me bigerin. Lê em pîs in. Em hevdu nagirin.«

»Gelî camêran ka rawestin. Min hîna gotina xwe hemû negotiye. Divê em yek bin min gotibû. Hûn jî wek min dibêjin. Ez dîsa dipirsim, ma gelo em ên li vir hemû yek in?«

»Erê.«

»Erê, ma kî ne di tifaqê de heyel!«

»Em hemû yekin.«

»Ka em sondê bixwin.«

»Heyran em ê hemû ji hevdu re sondê bixwin.«

»Bi xwedê... »

»Bi qesem... »

»Bi telaq... em yek in.«

»Gelî camêran ka rawestin...«

»Ê ko tifaqê xera bike...«

»Ka hinekî bi xwe bikaribin û li camêran guhdar bikin. Em hemû bi dilê xwe li vir in û di tifaqê de ne. Hûn çima gotinên ne xweş dikin« Remoyê çawîş bi hêrs got. Ew û Xidir li teniştê hevdu bûn, du çawîşên xurt bûn, karkerên wan her salê pir bûn. Hemû kesan zanîbû ko bê dilê xwe hatine civînê. Xwendevan heftakê-deh rojan bi taybetî ketibûn nav wan û ew sor kiribûn. Êdî nema bi karkerên xwe karîbûn.

»Gelî camêran guhdar bikin. Heger em hemû yek bin, divê em bizanibin bê em ê çawa bikin« serokê sendîqê got û ji bo ko bikaribe civînê kontrol bike, rabû ser xwe. Bi destê rastê îşareta ko rawestin dikir.

»Em narin kar.«

»Erê em ê kar rawestînin.«

»Ka rawestin, guhdar bikin« dîsa got.

»Bi namûs piştî ko me tifaqa xwe girêda, em ê li nava sûkê bazbidin ser zikê ên ko xaîn bikevin« Mahmê qelenderî got.

»Wey tu çavê min î Mahmo« Hadî got û keniya. Izzet jî li teniştê wî keniya û baweriya wî lê xurttir kir.

»Gotina wî ye, divê wilo be« yekî din ji rêza hemberî wî got.

Seyfo ji devê derî got »ez û tu em ê wî karî bikin Mahmo«.

Biroyê çawîş got »heger em wilo nekin, nabe, xebera Mahmo ye«.

Xwendevan hemû di ber xwe de dibêşişin, xwe serketî û xurt didîtin. Êdî karker radibûn. Şûran simbêlên Xalit nedibîrin. Çixare ji a din vêdixist. Sebir ne bi wî û ne jî bi tu kesên din re mabû. Dibûn şahidên destpêka bûyereke dîrokî. Ji xwe şoreşan wilo dest pê dikir. Karker ji hemû aliyên radibûn, bêdestûr diaxivîn û fort dikirin. Xwendevanan awirên xwe ji ser yekî dibirin ser ê din û bi baldarî guhdarî dikirin. Gotinên Mahmê qelenderî kêfxweşiyeke din dabû wan. Seyfê Gavanan wek gurekî piştî bû û li piştê wî bû. Êdî wext hatibû. Serketina çînê nêzîk bûbû. Kel di nava wan de germ bûbû. Lê hîna dora axavtinê nehatibû

wan bi xwe. Dema dor hat bê divê çî bikin, wî çaxî wê rê û raman pêşniyar bikin.

»Gelî camêran ka rawestin« serokê sendîqê got. »Gelekî baş e ko hûn hemû yek in. Îcar divê em eşkere bikin, bê divê em çawa bikin. Niha wê hevalê me Elî di vê derheqê de ji me re biaxivê. Fermo Elî«.

Ën ko mereq dikirin, êdî bihîstin ko xwendevanê dibistana bilind, bi navê Elî bû. Elî çixara xwe vemirand, carekê duduyan kuxiya û bi dengê ko bawerî dida, dest bi axavtinê kir: »gelî hevalan, em hemû bawer in ko rojana we palan erzan e. Hûn bi xwe jî wilo dibêjin. Ji xwe rojana zarok û pîrekan nivê heq e. Hemû palên pembo bi nanûzîkê dixebitin. Û em hemû di wê baweriyê de ne ko divê ne wilo be. Dema em hemû bixwazin ko divê ev yek bê guhertin, bêguman wê bê guhertin. Piştî ko me di vê yekê de li hevdu kiriye, êdî tiştê ko divê em bikin dimînin. Divê em di vê derheqê de jî xwe bikin yek û tu kes xwe nedin paş. Em ên ko îşev li vir in, em ne hindik in. Em piraniya hêza karkeran û çawîşan in. Lê gelek ên ko gotina wan kar dike nehatine. Em negihan hemû kesan û me nikarîbû hemû kesan bi vê civînê bihişînin. Lê em dîsa biryarê digirin ko em ê sibe na, lê dusibe kar rawestînin. Heta em bi şewir rojana karkeran bilind nekin, em nahêlin ko tu kes herin tevrikê. Dibe ko hin derkevin û bixwazin herin, lê divê em wan rawestînin. Lê sibe ji bo ko em bikarîbin wext bibînin û ji hemû kesan re bibêjin, bila herin. Lê sibê na, dusibe zû, em ê di devê rêyan kevin û tu kesan bernedin. Heger em wilo bikin, axe nikarin xwe deh rojan li ber me bigirin, wê bên li ber me bigerin. Ma em di vê de jî li hevdu dikin?«.

»Bavo wek te ye. Em hemû bi gotina te re.«

»Ebeden, tiştên ko te gotin, hemû rast in.«

»Em nahêlin ko yek here.«

»Bi xwedê em nahêlin ko mêşek ji bajêr derkeve.«

»Nikarin xwe li ber me bigirin, em xurt in.«

»Wan em perîşan kirine. Do welatê me firotin û îro jî me tazî dikin. Bes û tamam ji destên van axan. Heçê ji ser vê yekê dakeve, ne tiştêk be.«

»Heçê dakeve, ne ji bavê xwe be.«

»Erê weleh, heçê dakeve ne ji bavê xwe be.«

»Bavo hewcedariya ko hûn rabin di huzûra camêran de gotinên nexweş bikin tune ye. Hima bi xwedayê nûranî yek ji me nare kar« Xidir rabû ser xwe û got. Xidir çawîşê pêncî û heft palan bû û li ba Hecî Xerabê Kurîsan û Sebriyê Ûsivê Medê tevrik dikir. (Hecî Xerab, navê Hecî Xerîb e, lê ji

ber ko ne Heciyekî rehet e, navê wî bûye Hecî Xerab.) Her salê çawîşê wan e û havînê pê de kar ji bo wî heye. Ji ber wê yekê gelek xwe lê digirtin û pê re diçûn.

»Gelî hevalan, ka guhdar bikin. Hevalo, ji kerema... hevalno ji kerema xwe re guhdar bikin. Divê em xwe par vebikin û bizanibin bê wê kî li ko be û ko vala dimîne. Heke em wilo nekin, nabe. Gelî hevalan du rê ji baje derdikevin. Û ev kuça han jî, derdikeve ser îpekê. Divê serê her rêyekê ji vana, pazdeh-bîst zilam bigirin. Divê em ji bo çî rêya ko heye, bi kêmasî çawîşekî û xwendevanekî wezîfedar bikin. Em xwendevan di nav xwe de axivîne. Hersê kesên ko wê derkevin, kifş in. Ew xwedî gotin û pişt in. Ew ê deh-pazdeh xwendevanên din jî bi xwe re derxin. Û hûn ên din jî, kî ji we bikaribe bê, werin ser rêyan. Belkî hewcedarî derkeve û heval alîkariyê ji we hemûyan bixwazin. Sibe na dusibe, bi wan re derkevin û rêyan bigirin. Wê Hadî û Izzet û çend hevalên din jî bigerin û rewşê kontrol bikin.« Seyfo destê xwe hilda û »ez jî« got. »Erê, rast e, Seyfo jî bi wan re ye. Heger tiştin biqewimin, ji wan re bibêjin û bi wan bişêwirin. Ew çî darî deynin ber we û bibêjin, ez hêvîdarim ko hûn ê bi a wan bikin. Me ew ji nav xwe hilibijartine û tiştê ko bibêjin, li ser navê me hemûyan dibêjin. Ez hêvî dikim, ji kê ji we re çî bibêjin, hûn ê bi a wan bikin. Wê gelek xwendevan bèn alîkariya we. Ma em di vê de li hevdu dikin?»

»Erê, em li hevdu dikin.«

»Erê.«

»Ez ê derkevim ser rêya aliyê îstasyonê« Miradê çawîş got. Mirad çawîşê sîh û du karkeran bû. Ew bi piranî diçû tevrika Mala Diranzêran û Mala Hûran, lê dema vala bûya, diçû a hemû kesan.

»Ez jî bi te re têm« Mûsa got. Mûsa çawîşê sîh û şeş kesan bû. Her salê tevrika mala Nigmezinan û gundiyan wan dikir.

»Ez û Cangîlo jî em dirin ser rêya Mêrdînê« Seydo got. Seydo bi esil Dêrikî bû. Ji ber wê yekê piraniya palên wî Dêrikî bûn. Hejmara wan di nav sîh û pêncan û çilî de dihat guhertin. Seydo û Cangîlo cîranê hevdu bûn. Cangîlo bi eslê xwe qereçî bû. Lê êdî qereçîyan bi karê klambêjiyê û gerandina dîlanan tenê, nema karîbûn debariya zarokên xwe bikin. Êdî dengbêjî, nema karê wan tenê bû. Ji ber wê yekê, wî jî ji demekê pê ve, hersalê qereçî hemû bi xwe re kar dikirin û diçû tevrikê. Tev hinek cîranên xwe yên Omerî, carê traktorek tije dikir.

»Yabo weleh ez jî bi we re têm« Şêxê Mencê got. Şêxo, Omerî bû û dor sîh û pênc kes pê re radibûn.

»Ez û Xelo jî dirin ser xeta hesin digirin« Biro got. Dema Biro wilo got, Xelo devê xwe bi şermokî ji hevdu vekiribû û rêza diranên wî yên zêr di nav lêvên wî re diçirisan. Biro û Xelo herdu jî Omerî bûn û her yekî ji wan çil-çil û pênc palên wan hebûn.

»Ez jî diçim wir« yekî din rabû.

»Ez jî bi we re têm« yekî din jî derket.

Elî dîsa di nav dengên re »baş e gelî hevalan. Xwendevanên ko wezîfe girtine, wê bîna û xwe bi we bidin naskirin.« Bi dû re dengê xwe hinekî bilindtir kir û »sibe na dusibe, yanî roja pêncşemê, em dernakevin ser erdan. Em ji niha ve bigihên kê, em dibêjin heta ko di derheqê rojana palan de lihevhatin çênebe, tevrik tê rawestandî« got û rûnişt.

Serokê sendîqê devê xwe bir ber guhê wî û çend gotin jê re gotin. Wî çaxî, »çû, tevrik hat rawestandî« çarpênckan bi hevdu re gotin. Piştî ko Elî rûnişt, çend saniyan ji hemû aliyan deng derdiketin. Bi pirani gef bûn, nav di hevdu didan.

Smaîlo, Elî û hevalê wî, tiştin ji hevdu re digotin. Gazî kirin Xalit û ew jî birin ba xwe. Piştî bîstikekê, serokê sendîqê rabû ser xwe û »gelî camêran, niha baş guhdar bikin. Ji bo ko li ser navê me hemûyan bi xwediyên pembûyan re herin bazaran bikin, divê em hinan ji nav xwe hilbijêrin. Em ê wan hilbijêrin û ji wan pê ve tu kesên din narin bi xwediyên pemboyan re bazaran nakin. Heger hin bi serê xwe herin, ew tifaqê xera dikin û em ê gotina wan li erdê bixin, em ê pûç derxin. Îcar heger hûn bi a min bikin, ez, Remo, Mahmê Qelenderî, Biro, Elî, Xalit û Seydo em bibin berdevkên we. Ma hûn ji vê re çî dibêjin?«

»Baş e« çend deng bi hevdu re derketin.

»Baş e« çend dengên din jî ji ber derî derketin.

»Bavo hûn çawa bikin, hûn û xwedê keflên me. Em hemû xwe dispêrin we. Divê hinek ûjdan bi mirovan re hebe. Li ser bextê min be roja palan erzan e, hew heqê çend weqiyêke bacan e. Ev yek wilo nabe. Hûn herin bi wan re bazaran bikin û vê yekê ji wan re bibêjin« yekî salmezî got.

»Waye apê Îsa ji bedêla me hemûyan ve got« gelek deng bi hevdu re derketin.

Hadiyê Sofihincyas bi xiroşî destê xwe hilda û berî ko hin destûra axavtinê bidinê, »ka hemû li min guhdar bikin, niha dora min e... ma ne we dît bê apê Îsa çî got? `roja palan erzan e, heqê çend weqiyêke bacan e` got. Em vê gotinê bikin slogana xwe. Em dikarin wê weqiyê, bikin kîlo û

bibêjin. Wan çendan jî, jê biavêjin. Binerin çiqasî xweş dibe: roja palan erzan e, heqê kîloke bacan e«.

Jê re li çepikan xistin û »me qebûl e« gelek dengan gotin. Ken û kêfxweşî li ser dev û lêvên xwendevanan bû. Lê bal hinekî belav bûbû.

Mahmê Qelenderî, »heyran, bila pale, sibehan dema diçin û êvaran jî dema tîn, heta di nav bajêr tevî re derbas bibin, roja palan erzan e, heqê kîloke bacan e, bibêjin« got û destê xwe li piştê hadî xist. »Weleh tu deqek î«.

Deng ji hemû deran derket û »me qebûl e, ev ma wilo« gotin û di ber xwe de dubare dikirin. Hadî dîsa li nîşanê xistibû û bûbû gula civînê. Çixarak derxist û pêxist. Xalit serê xwe jê re hejand û pê re beşîşt.

Serdar bi destan diyar kir ko dixwaze biaxive. Elî destê xwe ber bi wî ve kir û »fermo Serdar. Gelî hevalan, rawestin, ka li Serdar guhdar bikin« got.

»Şpas Elî. Gelî hevalan, dema mirov biryardariya li vir dibîne, mirov dibe xwediyê baweriyêke xurt. Ez bawer im ko em ê zora wan bibin. Hadî jî tiştêkî xweş got. Divê ew slogan, wek Mahmo got, bê gazîkirin, lê ez dixwazim tiştêkî bibêjim, ez bawer im em tiştêkî ji bîra dikin. Karker ne hew ji bajêr tenê diçin. Gelek ji gundan diçin û gelean jî li dora gundan kon vegirtine û li wir dimînin. Divê em derkevin nav pemboyan jî, divê em wan jî betal bikin. Nabe ko hin herin û em ên din bigirin.« (Gelean di ber xwe de »xebera wî ye« gotin.) Û tiştêkî din, gelî hevalan, em sibe li ser hemû çawîşan bigerin û ji wan tika bikin ko heta ne bi şewir be, nerin tevrîkê. Em ê şewra xwe dîsa li vir bikin. Em li hevdu bikin ko destûra çûnê, komîta bazarê dide.«

»Ev jî rast e, divê em şewrê xera nekin.«

»Em hemû wek hev in.«

»Wilo ye, heta em hemû nerin, divê tu kes nere.«

»Tiştêkî din gelî hevalan« got, »em derdikevin ser rêyan û xelkê digirin. Dibe ko hin cira xwe nexweş bikin. Heta ko em bêgav nebin, em li tu kesan naxin, lê em destûra ko hin li hevalên me bixin jî, nadin tu kesan. Gotinên min ev bûn, sipas«.

»Ev xort kî ye, xwedê wî bihêle çi şareze û bîrbir e« yekî li ber dîwarê hemberî wî, ji ê li teniştê xwe re got.

»Weleh ez wî ji dê û bav nas nakim, lê ez gelek caran dibînim. Xortekî delal e« ê din lê vegerand.

Ên li dora Smaîlo li hevdu nerîn û bi awiran peyitandin ko rast e. Dû

re Elî, »spas Serdar. Ez bi xwe bawer im ko xebera te ye. Divê em wek ko te got bikin«.

Misto enîşka xwe li bin çengê wî xist û »xuya ye ko tu û Elî hevdu nas dikin« jê re got.

»Erê, em hevdu nas dikin.«

Misto wek ko bibêje »gelo hevdu çawa nas dikin« serê xwe hinekî hejand û gotin birî.

»Ma wê kî here nav pemboyan?« Elî pirsî.

»Ez û Serdar û Misto û em ê çend hevalên din jî derxin û herin hêla rojhilat« Mahmê qelenderî got. »Baş e Serdar, Misto« Mahmo berê xwe da wan û pirsî.

Serdar, »baş e« got. Misto jî bi serê xwe kifş kir ko wê biçu.

Ji bo hêla rojava û hêla bakur jî çar grûpên din hatin avakirin.

»Divê em sibe derkevin li ser çawîşan bigerin. Ez, serokê sendîqê, Xalit, Serdar û kî din bi me re tên« Elî pirsî.

»Ez jî tîm.«

»Ez jî tîm.«

»Misto jî tîm« Serdar got.

Ji ber derî jî dudu derketin û xwestin ko bi wan re biçin. Ji ber dîwarê aliyê rastê jî duduyan hevdu qane kirin û gotin ko wê bên.

»Baş e, em tîra xwe derketin. Em xwe bikin du beş« Elî got. Yekî din ê wek wî pê re bû, lê ew qet ne diaxivî. Carê gava Elî diaxivî, di navinan re li wî jî dinerî û diaxivî. Wî jî carê serê xwe dihejand û diyar dikir ko pişt-giriya gotina wî dike. Xuya bû wilo li hevdu kiribûn ko wê yek ji wan bi-axive.

Li gor ko li hevdu kirin, wê Elî, hevalê wî, Mahmê qelenderî, Serdar û Misto û du kesên din, sibe êvarê derketina ser çawîşên taxa rojavayê çem û ên din jî bi serokê sendîqê re li ser ên li rojhilatê çem bigeriyana. Wê Xalit û Seydo û çend hevalên din jî li taxa dora xeta hesin bigeriyana. Wilo li hevdu kirin û şewir wilo girêdan.

Civîn yazdeh û nivê şevê belav bû. Dema hêdî hêdî radibûn ser xwe û berê xwe didan malên xwe, Serdar çû ba Elî, li ser nigan çend gotin ji hevdu re gotin û vegeiriya ba Misto. Mahmê qelenderî, »Serdar, Misto! em hevdu sibe bibînin û şewira xwe girêdin, ne?«

»Erê, îşev bûye dereng« Serdar got.

»Erê lo, îşev bes e, em sibe hevdu bibînin, em niha herin mala xwe, dereng e« Misto got.

Êdî karker diçûn malên xwe. Serdar û Misto berê xwe dan hêla jêr. Pêşî Misto xwest baştir bizanibe bê Serdar û Elî hevdu ji ko nas dikin û dû re gotin guhertin, birin ser roja karawestandinê. Geh Serdar digot wî guhdar dikir û geh jî wî digot û Serdar guhdarî dikir. Bi wî awayî hêdî hêdî di ber hevdu re dimeşîyan. Dinya ker bû. Xelk, ji bo karê roja ko dê bi-hata, ketibûn xewa giran. Lê gava nêzîkayî li kuça mezin a ko diçû Mêrdînê kirin, dengê teqînê ji hudût hat û ji hevdu zêde bû. Piştî bîstikekê, bû wek ko xwê bikeve êgir. Xuya dibû ko li wan nêzîkan bû. Heta di ber mala beytar re derbas bûn aliyê din ê kuçê, du cemse û panzêrek wek bê ji hêla bajêr ve hatin û derbas bûn û çûn bi hêla teqînê de.

Êdî Serdar û Misto gihabûn serê kuça Belengazan û dengê teqînê pirtir û nêzîktir bûbû. Xuya bû hewara ko ji leşkeran re çû jî dest bi teqandinê kiribû. Berê kuça Belengazan, li dirêjayî li wir bû. Ev xeterek bi serê xwe bû. Gule, wek sersotan di ser taxê re diçûn bi vî alî û wî alî de. Hin jê pir nizm bûn. Fîzîniya wan li ber guhê mirov dixist.

Serdar û Misto xwe didan ber dîwaran û dimeşîyan. Gava gihan ber deriyê mala Koçerê, dengê pîrê dihat: »bi xwedê wê dîsa dehan ji me bikujin« digot û bi dengê wê dengê nalînê gazin dikirin. Heta wir, gavên xwe radidan û bêdeng dimeşîyan. Piştî bihîstina wê gotina pîra Koçerê, Misto, »bi navê xwedê wê dîsa sê-çarkan bikujin. Waye panzêrê pêşîya wan girt, nema karin xwe xelas bikin« got.

»Xuya ye ko halê wan ne baş e, wek ko dora wan hatiye girtin, xuya dibe. Lê heger bigihijin û têkevin nav malan, belkî xelas bibin. Heke na, kî bi panzêran dikare û kî ji ber wan xelas dibe« Serdar got.

»Rast e, tu dê bibînî, heger sibe çar-pênc laş derneketin, ez tiştêkî nizanîm. Ji dengê tivingan kifş e, di zikê hevdu de berdidin«.

»Erê bi xwedê«.

Xwe gihandibûn ber mala Serdar. »Misto were, tu jî li ba me rakeve, îşev nere malê, tu dibînî bê çî tofan rabûye!«.

»Na lo, tiştêk li hêla mala me tune ye, ez ê herim malê.«

»Weleh tu bi a min bikî, tu naçî, dibe ko hevdu bi wî alî de bajon û tu di nav wan de bîmînî.«

»Na lo, du gav in, ez ê xwe di Kuça Teng re rast berdim Kuça Dengbêjan û ji wir jî xwe berdim a me û herim. Wê dêya min pir meraqan bike, guneh e. Ez ê herim, şev baş«.

»Çavê te li te be, hima ko te dît rewş xeter e, vegere... wê guhê min li de-

riyê me be, ya jî xwe di ser dîwêr re biavêje hewşê.»

»Baş e, şev baş, êdî tu jî here, tu dê binerî ko ji wî seriyê kuçê derketin... kuça we jî xeter e.»

Misto da rê û Serdar xwe bi lez gihand ber derî. Lê êdî wek ko tiving di guhên wî de diteqiyên. Li bendî ko hin bên derî jê re vekin nema, di ser dîwêr re qulipt hewşê. Gulçînê ji ser xênî pirsî bê ma kî ye. Serdar bersiv da. Gulçînê bi keder got, »lawo, vê tofanê hûn li van kuçan li çi yê xwe digerin? Wê rojekê tivingin li bin çengê we bikevin û kezeba me li ser we bişewite, lê ka bê kîjan roj e. Hûn rojekê li malê rûnanin. Ma ka Misto, ma hûn ne bi hevdu re bûn, te ew li ko berda?»

»Belê weleh, heta serê kuçê em bi hevdu re bûn... ew ji vir çû malê.»

»Te çima ew berda lawo, ma ne dîniye ko di vê tofanê de çû malê. Dikarin hevdu bi wir de bajon û ew jî di nav wan de bimîne. Ax! Tu dê rojekê felekan bînî serê xwe, tu jî dê min bihêlî û herî. Tu jî li mala xwe rûnanê. Ma ez ê bi dû re xwe bi kê bisenidînim Serdar? Tu nabêjî min, hi...»

»Tiştêk nabe yade, xwe bêzar neke, ez ji xeterê dûr im.»

Gulçînê û zarok hemû li ser xênî di nav nivînande bûn. Raketîbûn. Bi dengê tivingan şiyar bûbûn. Ne di tu xeterê de bûn. Serdora xênî heta dor navikê bilind bû. Heger mirov raketî bûya, tu xetera gulan nikarîbû hebûya. Lê xaniyê hemû kesan ne wilo bûn. Gelek li ser xaniyê xwe, di xewê de dihatin kuştin. Ji kîsî xwe diçûn. Carê sibehê, »teqîn derket û gulak çû lê ket« dihat gotin û piştî rapora doktor dihatin veşartin. Li tu sudaran nedihat gerandin. Bûyereke normal bû, wilo dihat dîtin.

Piştî ko Serdar ketibû hewşê û Gulçînê pirsî Misto jê kiribû, dilê wî bêtir ma bi dû de. Poşmaniyeke tarî girt dora dilê wî. Ji xwe re »gerek min ew bi zorê bigirta û nehişt ko here. Heger tiştêk bê serê wî... ez ê xwe qet efû... weleh jîr e...« got. Hinekî li hewşê rawestiya û di ber van ramanên qut qutî re, li dengê tivingan guhdarî kir. Serê xwe hilda û li jor nerî. Gule wek sersotên êgir di ser wî re difiriyên. Dixwest bizanibe bê ji hêla mala Misto ve jî deng û gule tînan na. Şer, hîna jî li dor hêla dibistanê û goristanê bû. Çend gavan bi derencê ve hilkişiya û rawestiya; hinekî li dengê tivingan guhdarî kir, texmîna ko dikir, tu deng ji dor hêla mala Misto nedihatîn, lê tu tiştêkî bi esehî ji hev dernedixist. Gulçînê di wê navê re »xwe biqulizîn û hilkiş û xwe zû bavêj pişt serdorê« got. Lê wî çaxî, çend gule bi dû hev re di ser serê wî re firiyên. Fîzînî bi hewê xistin. Ji devereke nêzîk teqiyabûn. Xwedê dizanê di nav tûya mala Têliyê re firiyabûn.

Pirtpirt bi çûkên li ser ketibû, çendik ji wan bê kontrol difiriyan ser şaxin din, ya jî ji ber tîrsa mirina kamax di şaxên xwe werdibûn. Zûrîna kûçikê wan wek a guran bû. Elokên malika nêfi ko nû ji gund barkiribûn wir, dengê xwe qut nedikirin. Zarokên cîranan ji her derê dest bi wî babet giriyê ji ber tîrsê kiribûn. Ji tîrsan qîjînî bi Zozanka biçûk ket, xwe hepişand paşla Gulçînê û dengê xwe birî. Serdar, »batil, batil, batil, gelo segbavin rast berdidin min, ev çi ye« di ber xwe de got. Gulçînê dengê xwe lê hilda û »niha newe, li min rebenê wê li te kevin, xwe bitewîn, bêhna fireh wer. Ax! hûn heta van çaxan li derve li çi digerin« got. Serdar xwe nizm kir û ma, li wir li gulên ko di ser wir re difiriyan dinerî û guhdarî dikir. Zanîbû ko heta wir parastî bû, xaniyên taxê û dîwarên hewşê di ber de bûn. Dema dît ko gule hinekî di ser wî re fîrk bûne, hema bi leza pisîkê bi derencan ve hilkişiya, xwe avêt pişt serdorê û li ser çar lepan çû ser nivînan. Ji nû ve, wek leşkerê ko ji gulebarana dijmin xelas bûbe û gihabe kozikeke asê, kesereke kûr veda.

»Bila ev şev ji te re bibe guhar û di guhên te keve. Weleh wê rojekê fişekin li te kevin, weleh wê rojekê mala min xera bibe, bê ka kîjan roj e« Gulçînê bi keder û gazin got.

Serdar hinekî bêhteng bû. »Ma em xwe ji ber wan û bêxwediyên fişekên wan di hunduran de bikin hepsî, dayê. Her rojê karê wan wilo ye. Ji bo ko em xwe ji wan biparêzin, divê em ji mala xwe dernekevin«.

»Na kurê min, heta derengê şevê li sûkê nemîn, hinekî zûtir werin, teqîn bi piranî dereng dibin. Bexê min dema teqîn derdikevin û tu ne li malê yî, wek ko ez li ser êgir im. Heger tu li ber canê xwe nakevî, li ber min bikeve. Ez ê bêyî te li dinyê çawa bikim. Ez ê bibim gur û bi çiyay bikevim« got.

Êdî kifş dibû ko lerza girî ketiye dengê wê, tîrsê girtiye bedena wê. Serdar li ber ket û li kirina xwe poşman bû.

Xwest ko hinekî alikariyê pê bike û »ka xwe bêzar neke yadê, tişteke nabe, lê baş e, bi soza xwedê ez ê carê bikim ko ez bikaribim zûtir bêm« got û baş dêna xwe da dengê tivingan û gulan. Mîsto ji bîra wî nedîçû. Lê êdî dengê tivingan ji ba bîrikan de dihat, hevdu bi aliyê bakur de ajotibûn. »Êdî dîrî mala wan ketine« di dilê xwe de digot. Hinekî ewle bûbû. Gava xewê avêt ser çavên wî, dengê tivingan jî fîrk bûbû û bi dîr ketibûn.

Roja din hat bihîstin ko li ser xaniyekî nêzîkî goristanê, zarokeke deh mehî di dergûşê de û du mêt jî li nav goristanê hatine kuştin. Dihat gotin

ko ew qaçaxçi bûn! Lê lawik li kêleka dê û bavê xwe, di dergûşa xwe de bû, gulak çûbû û lê ketibû. Heta şev nebûbû roj û xwîna wî nedîtibûn, pê nizanîbûn ko tiving lê ketine û miriye. Ew jî wî çaxî wek hemû zorokan giriyabû, lê dû re deng jê biliyabû. Di zikê dê û bavê wî de ko bêdengiya razanê bû. Lê gava dêya wî bi rohnîyê re xwîna wî dîtibû, ji nû ve qîrînê pê ketibû û li xwe xistibû. Ê cotekî ciwan ê pêşî bû.

Rojeke nexweş bû. Nisêbînê dîsa şîndar bûbû. Sûk û kuçe dîsa wek her carê tije leşker û polîs bûbûn. Lê heçê xortbûn, karê xwe, wek ko plan kiribûn, bi jîrî dimeşandin. Piştî nîro, rewş sisttir bû. Ber êvarê bi qeflan çûn serdana malbatên kuştîyan. Ew yek ji bo serketina xwe hewce didîtî.

Nisêbînê bi civîn û şewiran dikeliya, di nav germê, şer û teqînan de dişewitî û Qamîşloke jî bi germeke hîn xerabtir dişewitî û bi dîlanan dihejiya.

Gava ew hefta bi şewir û lihevdugirêdanê û bazdanê mişt çûbû û a din bi ser mala Şemê de hatibû, hîna jî tu deng ji Ebû Merwan derneketibû. Êdî wextê soza ko Ebû Ferîd dabû malbatê hatibû û çûbû. Cîh lê teng dibû.

Dibêjin ko kul û êş û derd û bêzarî xwe wek mêşên hingiv li hevdu digirin. Gava tişteki tahl tê serê mirov, sedên din didin dû. Wek ko yek li bendî a din be, dikin. Gava rê vedibe, îcar êşkere didin dû hevdu. Anîna jinekê, di wextê kirîn û firotinê yê baş de hatibû û ketibû stûyê Ebû Ferîd. Xelkê di deriyekî wilo teng de deynên xwe nedidan. Karê derxistina paswanê nedimeşiya. Bi ser hemûyan de, yekî dirêj, gîrs û bêaqil hat li dikanê bela xwe tê da. Hima hew lînexist. Nikarîbû dest jî li ber hildana. Destên wî di bin mêrik re, wek baskên pengueneke nivqefilî jê daliqîyan û lerizîn.

Duşem hat. Ebû Merwan ber êvarê telefon da û ji bo ko bi derengî ketibû, lêborîn xwest. Ê wan ê mezin ko îmza dawî li ser dixist, ne li mal bû, lê bixêr wê sibehê bihata.

Sêşemê heta nîro jî tu deng ji Ebû Merwan derneketin. Nîroya dereng telefon da û got ko ê wan ê mezin hat, lê mêvanên wî zû hatin, negiha ko tu karan bike. Bi xêr piştî nîro wê bihata û îmze bikira.

Rojeke germ û giran bû. Bêhna hewayê teng bû. Carnan, di navinan re, ba, wek ko bi taybetî dixwest xwe di bin tozê hilde û vegere, ji jor de dihat, xwe di bin tozê hildida, toz û kaxetên kuçê bi hewayê dixistin û diçû.

Kaxet zû dadiketin lê toz hinekî dima. Hîna berî ko dakeve û hewa ji tozê pak bibe, bayekî wilo xaîn dîsa dîhat, hinek din bi hewayê dixist û diçû. Li ba dikana Ebû Ferîd, ba ket bin kirasê yeke Erebe û bilind kir, tu nemabû ko li serê wê bigerine û wê bihetikîne. Piştî bîstikekê, ew bextreşî hat serê yeke Kurd jî.

Gava siya êvarê dadiket ser kuçe û kolanên bajêr, ba sekinî, hewa pak bû, sûk û kuçe dîsa bi mirovan hatin dagirtin. Bi dû hezar karan de bûn. Hinan jê jî, xweşiya gera nav bajêr dikirin.

Êdî ro li ber ava bû. Ezmanê hêla rojava, niv sor bû, wek ko jengeke tenik girtibû ser. Xiroş di dilê Ebû Ferîd de rabûbû. Lê wî çaxî Ebû Merwan telefon da. Paswan amade bû. Xwe daqul kir bin masa ber xwe û rahişt kîsê xelatan. Di nav xelatan de, tiştên ko baş di naylonê re xuya dikirin, du gurûzên cixarên Kent bûn. Berî ko derkeve, pere li bêrîkan par vekirin. Kaxetên hindik kirin bêrîkên ber destan, ên din veşartin, qumçe li wan girtin û berê xwe da ba Ebû Merwan.

Li hêwanê, Ebû Nezîr derket pêşiya wî û ew bir. Ebû Merwan li hinek kaxetan dinerî. Ebû Ferîd, xelata Ebû Nezîr li ber derî dayê û bi paş de şand. Ew û Ebû Merwan bi tenê man. Li halê hevdû pirsîn, lê dixwest zû biçê malê. Pîr neaxivîn, karê xwe zû kirin. Li ser derketinê, Ebû Ferîd sê kaxetên sedan dan destê Ebû Merwan. Gava destê xwe dirêjî peran kir, qutikê wî li ser milê wî qijilî, berê stêrkên li ser milê wî baştir ketin rohnîyê û çirisandin. Her milekî wî sê stêrikên wek zêrê zer li ser bûn. Ma çiqasî bi qutikê wî yê reng gewre diketin. Dilê Ebû Ferîd bijiya wan û di dilê xwe de »çi mezinayî ye... heger min jî xwendibûya, niha ez ê jî wilo bûma« got. Lê pîr jî xwe bawer nekir û »na welehî, me nakin tiştekan... nahêlin ko em wilo mezin bibin« jî xwe re got, xatir jê xwest û derket. Serbilindiya xwe bir jî malbatê re. Dê û bavê wî, »saeta te xweş, xwedê te li serê me û zarokan kême neke« gotin. Sarê bi dilgeşî dibêşişî û li bavê zarokên xwe dinerî.

Hiso got, »kurê min weleh tu baş taibî. Lê ma em çawa bikin kurê min, çavê me hemûyan li te ye, karên wilo, karên te ne«.

»Na yabo, taba wê çi ye. Lê a sext ew e ko bêbavan vê demê paswanan nadin hemû kesan. Heger zilamên mirov ên xurt di hukûmetê de tune bin, qiloçên mirov jî bîn, mirov nikare tu paswanan jî nav lepên wan derxe. Bi xwedê dor hezar lîrên min li vî alî û wî alî çûn. Hemû tişt bi qeweta peran û zilamên xurt dibin«.

»Wilo ye kurê min, ma ez nizamim. Lê bila karê mirov bimeşe, pere

xem nakin. Tèn û diçin. Dema ez wek te xort bûm, ma çi pere ketin aha wan destên bavê te... Hemû wek ko hatin, çûn jî. Mîn digot wê tu caran xelas nebin. Ma ne wilo bû Xanê? («belê welehî wilo bû», bi serbilindî lê vegerand) Xwedê, wek ko dide, rêya xerckirinê bi ber mirov dixê. Xanê jî dizanê, elhemdulah, min hemû di rêya baş de xerc kirin. Kurê min, heta îro jî xwedê rê li ber te vekirine û pere li perên te zêde kirine, şikiriya xwe bîn. Bila xwedê rahm û bereketa xwe ji ser mirov kême neke, belên xerab û nexweşiyên giran neyne serê mirov, wekî din xêr e. Him peran dide û him jî rêya xerckirinê dide ber mirov».

»Xebera bavê te ye, xem nake kurê min... malê dinyê hemû ê xwedê ye, dide jî û distîne jî. Bila serê zarokên te sax be. Ez ê ji te re duan bikim. Wê xwedê îşê te rast bike«.

»Weleh pere qet nayên ber çavê min. Ma pere çi ne«.

»Wilo ye. Xem nake« Sarê got. »Bila tu li serê me sax bî, ma pere çi ne.«

Hîna gava gotin li ser wilo bû, Seîd hat. Hiso jê re got ko paswana wî amade ye û divê xwe ji bo sibe kar bike. Piştî ko şîret û tembî lê kirin, gelek silav ji bo Hecî Elî gotin, dora peyvê da maliyan. Hemûyan bi wî awayî dora xwe kirin. Dora dawî a Sarê bû. Wê piştî silavan, rê û rêbaz jî jê re rave kirin. Diviyabû Seîd taksiyekê bigire. Kî ba xem nadikir. Hemû kesan taxa mala bavê wê nas dikir.

Roja din, dema roj şêrîn bû, Seîd berê xwe da Nisêbînê. Bi meşê çixarak bû. Lê dîsa jî di derheqa serxetê û Nisêbînê de mereqdar bû. »Gelo çawa ye« ji xwe re digot. Cara pêşî bû ko diçû serxetê. Dibihîst, lê bi çavan nedîtibû ko herdu bajar bi gelek awayên xwe, hîna jî wek hev in. Îcar didît. Gerek bajarek bûna. Lê wê rojê çûn û hatina xelkê bi xiroş bû, tirsek li ser bajêr hebû. Êvara duşemê teqandin li ser têlan derketibû, du kuştî hebûn. Ji ber wê yekê, sûk û kuçe hîna tije leşker û polîs bûn. »Lê bila serê xwe bixwin, sûk û kuçên bê polîs û bê leşker tunene. Divê ev yek jî, wek çîroka daristanê û berêz be. Divê xweşî û spehibûna daristanê bi çend berazan kereh nebe. Heta ko em desthilatê bistînin, em ê vê yekê biguherin.« Dilê xwe wilo xweş kir. Ji bo wî, ne rewşeke nedîtî bû.

Di bajêr bi xwe ramiya, lê nerî. Eşkere didît ko ferqeke mezin tune ye, kême zêde wek hev in. Lê dîsa jî hin ferq dîtin. Lewhên navên dikanan bi tîpên cuda bûn û zimanê leşker û polîsan, ne erebî bû, êdî tirkî bû. Dema bi hevdu re diaxivîn, dibû »şeldim bildimê« wan. Lê pir guhê xwe neda wan, di rewşa wî de, tiştên wilo bala mirov pir nakişînin. Tiştêkî din di bîra wî de bû. Êdî nêzîkayî lê dikir. Kêf û xiroşî tev hevdu bûbûn.

Hemû tişt wek ko Sarê gotibûn û hemû bi dilê wî bûn. Gava çûbû, berî hemû kesên din, Gulê li ber derî dîtibû. Spehîbûneke nedîtî bû. Wê bîstikê dil dabûyê. Sarê di derheqa spehîbûna wê de kê m û qet ne zêde gotibû. Êşa ko bi dîtina wê re dabû dora dilê wî, bi zorê û heft belan di nava xwe de hiştibû û nedabû der. Divê mêvan, mêvan be, giran be, bi hesab û hedan be. Wilo bawer dikir û wilo kir.

Mala Hecî Elî, ew wek mêvanekî ezîz hilanîn û danîn; qet nehiştin ko xwe li xerîbiyê û li mala xerîban bibîne. Êvaran, heta derengê şevê li dora wî dicivyan û bi malbatê şevbuhêrk dikirin. Pir bi giramgirî diaxivîn û qala hemû tiştan dikirin. Lê qet neketin dû sedema hatina wî. Hew carekê tenê jê pirsîn. Wî jî »hinek karê min li bajêr hebû, min xwest ez we jî bibînim û nas bikim... Sarê jî tembî li min kiribû ko ez bêm we bibînim« got. Ev pirs careke din nema jê hat kirin.

Xalit û Sêvê jî êvara pêşî hatin şevbuherkê. Wî û Xalit ji hevdu hez kirin. Lê Xalit zû rabûbû çûbû û derengê şevê, piştî teqandinê bi nîvsaetekê, bi taksiyekê hatibû dû Sêvê û ew biribû.

Seîd ji Xalit hez kiribû, lê Xalit lê vala nedibû. Xalit di nav civîn û şewiran de bû. Civîn û şewiran, Nisêbînê ji hêla jîna kar ve jî germ kiribûn.

Heta roja pêncşemê, karê rawestandina tevrikê hatibû serastkirin. Tu tişteki kê m nemabû. Çawîş hemû ji rewşê hatibûn agahdarkirin û topa karkeran pê hatibûn hisandin. Her tişt tekûz kiribûn. Bûbûn agir. Carê gava sibehan diçûn û gava êvaran jî vedigeriyan, di seranserê sûka bajêr re »roja palan erzan e, heqê kîloke bacan e« digotin û sûk dihejandin û derbas dibûn. Saw didan bajêr. Bi dehan traktor û kamyon derbas dibûn û bi hevdu re wilo digotin. Gelekan ji wan re li çepikan dixistin.

Roja pêncşemê, dema roja wan hatibû, her tişt wek ko plan kiribûn, bûn. Yek çawîş tenê jî neçû ser pemboyan. Ehmê Cemîlo xwest ko karkerên xwe derxe, lê kirin serê wî ko wê nikaribe here û tifaqê xerab bike. Hin karkerên bê çawîş jî hatin, xwestin ko herin ser karê xwe, lê rê hemû girtî bûn.

Tifaqa wan sê rojan xwe wilo girt. Lê roja çaran ji vî alî û wî alî deng derketin, dest bi gazinan kirin. Gelek ji çawîşan dernediketin ser rêyan. Hîna roja duyem hat gotin ko Remo û Xidir gelek çinvinê dikin û dibêjin ko »karberdan gunehê mezî e. Em dibin sedema hişkkirina pemboyê

xelkê, xwedê vê yekê dibîne, weleh em neheqiyê li camêrên xwedî erd dikin.«

Ev yek diket serê gelean. Ji xwe Remo qet derneketibû ser rêyan û ji tifaqê re tu kar nekiribû. Xidir jî hew roja pêşî, dor bêriyan derketibû ser xeta hesin, xwe pêş xelkê kiribû û vegeyabû mala xwe. Roja sêyem hat gotin ko Remo dibê »heger ez sibe jî nerim, bi kuştinê jî be, ez ê dusibe herim karê xwe.«

Remo çawîşekî mezin bû, karkerên wî her demê ji şêst kesan pirtir bûn û ên bijarte bûn. Remo berî hemû kesan dest bi kar dikir û piştî hemû kesan xelas dikir. Kesên ciwan û ên ko dixwestin gelek karî bikin hemû diçûn ba wî. Tevrika Hecî Ehmedê Gundikî û Zahirê Hesên Çawîş dikir.

Ber êvarê hat gotin ko Remo, Xidir û Ehmê Cemîlo çûne ba Mala Sebrîyê Ûsivê Medê. Hat gotin ko Hecî Ehmedê Gundikî jî hatiye wir û dikin bazarê girêbidin.

Roja duyem bû ko Seîd li Nisêbînê mêvan bû. Rojêke wek hemû rojên din germ bû û ezman jî çik sayî bû. Hewa bêlebat bû, ba ji hêla çiyên nedihat. Wext bûbû piştî bêriyan. Roj gihabû ko hênîkayîya di hewayê de tevî germ bike. Êdî êgir dest pê kiribû û dibariya. Hecî Elî çûbû karê xwe, Ûsiv çûbû karê ko bavê wî li ba xwe jê re peyde kiribû û Kamûran jî derketibû sûkê. Seîd, Gulê û Stiyê li hêwanê rûniştibûn. Hêwaneke dirêj û du derî bû. Deriyek li bakur û yek jî li qublê bû. Ba bê neyê, daîm wext lebata bayê hênîk di deriyekî hêwanên wilo re tê û di ê din re derdikeve. Deriyê sê odan û ê aşxanê jî ji hêwanê vedibûn. Gulê nû çayê dagirtibû û rûniştibû. Wê berdestî dikir. Axavtin di nav wê û Seîd de bû. Qala tiştên ko li dibistanan dixwînin dikirin. Qala pirtûkan dikirin. Di derheqa navên pirtûkan de bi sextî ji hevdu fam dikirin, lê bi heter dixwestin hevdu li ber bixin. Stiyê jî carnên xwe diavêt nav û dixwest ko mijarê biguhere û xwe bike şîrika axavtinê, lê nedibû. Bala wan li ser xwendinê û pirtûkan bû. Wê bi xwe jî, di derheqa xwendinê û pirtûkan de nikarîbû tu tiştan bizanibe û bibêje. Aramî ji bedena wê çûbû. Geh radibû ser xwe û bi firavîne ve dibezîya û geh jî dihat li ba wan rûdinişt. Dîsa hewl dida ko gotinê bibe ser tiştên ko ew jî jê fam dike, lê dîsa nedibû.

Dema di derheqa pirtûkên M. Gorkî de diaxivîn û bi baldarî li hevdu guhdarî dikirin, dengê teqîna destek çek hat. Ne pir dûr bû. Her sêyan li hevdu nerîn û bê deng rawestiyan. Gulê rabû û derket derve. Zer bûbû.

Wek ko zanîbû bê çî bûye. Seîd da dû wê. Nêzîkbûna li wê jî xweşiyek di-dayê. Stiyê jî derket. Destekî din jî teqiya. Gulê gihabû hewşê. Piştî dengê duyem, bi biryardarî berê xwe da ser xênî û bi derencan ve hilkişiya. Stiyê lê hilat û xwest ko dernekeve ser xênî, lê Gulê bi a wê nekir. Seîd jî da dû wê. Tiştê ko Gulê dît ko li nav erdên rojavayê mala wan, dor pêncsed metroyan dûrî wan, xortin ji ber polîsan direviyan. Çawa direviyan... nigên xwe li pişta stûyê xwe dixistin û direviyan nav malan. Ji kincên wan xuya dikir ko tu kesên nas di nav wan de tune bûn. Li aliyê rojhilat nerî, hinek xort ji wir jî bi aliyê malan ve direviyan. Rêya bajêr di ba wan re bû. Dixwestin xwe bigihînin nav bajêr û xwe di nav malan de wenda bikin. Tu polîs bi dû wan de ne xuya bûn. Lê hemû ewlehiya ko Gulê tê de bû, hilweşiyabû. Seîd û Stiyê jî didîtin, lê tu mane nedidanê. Nigên wê erd nedigirtin. Di ber xwe de, bi qasî ko deng here Seîd jî »xwendevan û polîs in« got û bi lez daket jêr. Seîd negiha ko jê bipirse bê çî dawê ye, çima wê germê xwendevan û polîs li nav wan erdan wilo ketine dû hevdu. Tu tiştê fam nedikir. Gulê rast di deriyê hewşê re derket û berê xwe da hêla xortan. Li ser rêya wan sekinî. Piştî ne bi gelekî, xortên ko ji aliyê rojhilat ve ber bi bajêr de direviyan, gihan nav malan. Memo ji nav wan nas dikir, ew rawestand û ji wî pirsî. Li ser ecelê bû, lê dîsa jî nîvrawestiya û bersiva çend pirsan dayê. Gulê ew bernedida.

»Ma Serdar û Misto jî ne di nav we de ne, xebera te ji wan tune ye.«

»Ew dûr çûne, li hêla rojhilat in, lê ez nizanim bê li wir çî bûye.«

Memo di xiroşa lezê de bû, dixwest ko zû here û nekeve destan. Hevalên wî hemû tê derbas bûbûn û ew tenê li dawî mabû. Heger bihata girtin, wê polîsan bi lêdanê navê hemû kesan jê bikirina caw. Hetîketiya mezin ew bû. Gulê rewş fam dikir, rû lê dananî, ew berda. Lê mereqdarî wek kevirêkî giran daketibû ser dilê wê û mabû. Gava ên pêşî gihan rasta mala Tahlo, pîrekên wan derketin ser xênî û ji kêfa serketinên xortan re sê deng lîlandin. Ew her demê heval û piştgirên xortan bûn. Dema polîs gihan ba mala wan, îcar daketin pêşiya wan, di kuçê de, bi kevîran li ber wan pahn bûn û nehiştin ko di kuçê wan re serjêrî dû xortan bibin. Lê ew bi xwe jî baş êşiyen. Serê bûka wan bi du cîhan şkest û qîza wan a mezin jî ji tengala xwe êşiya. Lê serketin, bû a wan. Keç û bûkên mala Tahlo, bi wê kirinê deng li bajarê Nisêbinê dan.

Dem a Gulê vegeriya, xemgîn xuyabû. Seîd li ber deriyê hewşê bû, Stiyê ew li wir girtibû, nehiştibû ko dûrtir here. Parastina lawê xelkê ji xeteran, vatiniya wê bû. Ew mêvan bû, xort û kelgerm bû, xerîb bû, nizanîbû. »Te

çi bihîst Gulê« Seîd got.

»Xwendevan û polîs in, keko. Min berê bihîstibû ko wê wilo bibe. Xwendevan dixwazin rojana karkeran bilind bikin, ji ber vê yekê, îro derketine û ji karkerên bê çawîş ên ko hîna li ser erdan in, daxwaz dikin ko kar berdîn. »Xwendevan, xwediyên erdan wan erzan dixebitînin« dibêjin. Polîs jî hatine û bi dû xwendevanan ketine.«

Dema wilo got herdu guhên Seîd miç bûn. Dengê gotina »keko« qet nebihîst. Bûyer tiştekî ji bo wî gelekî balkêş bû. Xiroşeke bêhedan girt bedena wî. Pîrs li ser pîrsê jê kirin. Gulê bi qasî ko karîbû, bersiv didan pîrsên wî, lê hişê wê li ser Serdar bû. Ji xwe bi xwe re »ma dibe ko tiştekî wilo bibe û ew ne di navde be. Heger tiştin bên serê wî, ez ê çawa bikim« digot. Êdî xemgîn bûbû. Kêfa wê bi carekê re çûbû. Lê tîna mereqdariya Seîd bi xwe, nedîşikest. Dixwest ko Gulê gelek tiştan di derheqa bûyerê de jê re bibêje û baştir fam bike. Hin ji xewn û hêviyên wî jî misoger bûn ko di wê rêyê re derbas bibin pêşerojê. Ew rê, li gor wî jî rêyeke avakirina jîn û dinyake geştir bû, nîşana xwestina babetekî azadiyê û hezkirina jînê bû. Di wê derheqê de gelek pirtûk xwendibûn û fêrî gelek tiştan bûbû. Di derheqa karawestandina karkerên febrîqa Putîlo û rola kêştivanên Petrogradê de xwendibû. Lê hîna tiştekî wilo bi çavan nedîtibû. Tiştên wilo li ba wan nedibûn. Ji ber wê yekê, Seîd bawer nedikir ko dê bikaribe tiştekî wilo di pêşerojê nêzîk de bi çavên xwe bibîne. Bîra ko wê li Nisêbinê bibîne qet nebiribû.

»Ma îro dest bi karawestandinê kirine«.

»Ez baş nizanim, lê dibe ko îro be«.

»Nizanim bê xwendevan çi ji dinyê dixwazin. Bi hemû tiştan diaxivin. We çi ji erzanbûna rojana xelkê ye lawo, ma bi serê we ketiye ko hûn wilo dikin û bi dû re van belan tînin serê xwe« Stiyê bi keder got.

»Weleh çavê min in jinxalê, bila wilo bikin, xebera wan e, divê hin li halê xizanan jî bipirsin« Seîd got û xwe hinekî nêzîkî Gulê kir û bi dengêkî nîv nizm »ma gelo Xalit jî di nav wan de ye« got. Gulê bi hejandina serê xwe, jê re eşkere kir ko ew jî di nav wan de ye.

Stiyê gotina xwe domand: »lawo ma ne çend cot erdê me jî hene, wê sêhrê li me jî buha bikin ha«.

»Xelk xwediyên bi hezaran cotên erdan in, jinxalê, heger li wan buha bû, bila li we jî piçekî buha bibe. Xem nake. Xelk birçî û tazî ne. Min bihîstibû ko xelk bi jin û zarokên xwe ve diçin, lê incex têra nanê çend rojan derdixin. Ma ev edalet e, xwedê ji te razî? Vê germê, li ber vê rojê, ro-

jane nehêja ye çi qasî. Ma ne wilo ye Gulê, ma çiqasî didin wan?»

»Belê weleh wilo ye. Hima bibêj bi nanûzikê ye, hew heqê çend kîlo bacan û îsot in.«

»Tu dibînî jinjalê? Ev ne tu edalet e. Xebera wan e jinjalê. Heger ko bikaribin bikin, wê bi hezaran reben rehettir bibin. Bila çend qurûşên we jî kêmtir bibin, xem nake«.

»Lawo welehî ez nizanim bê kîjan baş e û heq e, lê berê tiştên wilo qet tune bûn. Xwediyên erdan û çawîşên palan li ser rojana palan li hevdu dikirin û sêhr dima ew. Tu kesan dengê xwe dernedixist. Lê dibêjin ko hin çûne Enqera û ev fitneyî ji wir anine. Li taxa din Sindoq vekirine û yekî Hêştirekî jî kirine mezinê xwe. Dibêjin ko simbêlên wî di bin karika guhên wî re derdikevin. Ma qey ew jî xwendevan e? Bi xwedê dibêjin ne xwendevan e û ne jî pale ye« got û xwest axavtinê ji ser wê mijarê bibe. »Çaya me jî sar bû, nema tê vexwarin. Ka rabe dîsa germ bike kaça min«.

»Erê weleh, min ji bîra kiribû, ez ê niha germ bikim«.

»Welehî wê baş be, çaya we xweş bû, adeta we serxetiyar û çayê ji a me baştir e û çaya we jî ji a me xweştir çêdibe«.

»Ez ê niha germ bikim« Gulê got û bi germkirina çayê ve beziya. Çûn û hatina wê bi xiroş bû. Tirsek di bedena wê de hebû. Wê zanibû tirsê wê çi tirs bû.

Seîd, ji ser piştê Stiyê daneket, avaxtin domand: »lê baş e jinjalê, ma ne mala wî Hêştirekiyê simbêlmezîna ava? Him ne karker e û him jî ne xwendevan e. Lê dîsa jî rabûye û alîkariya rebenan dike. Ma çi jê baştir heye? Divê hin alîkariya xizanan bikin. Heke na, wê bîr nebin û rê dernexin«.

»Xuya ye xwendevanên hemû deveran wek hevdu ne. Seîd jî wek ên li ba me ye« Stiyê hinekî bi qerf got û rabû ser xwe. »Niha xwarina min binî, girtiye«.

Seîd hinekî bi dilovanî kenîya û bi dû de nerî. Ji kirina xwe ne pir memnûn bû. Lê hêvî dikir ko wê ew munaqaşa kin ko di nav wan de bûbû, ji bo wî nebe sedema pûanên xerab.

Gava Gulê ji aşxanê vegeriya, Seîd, »dêya te sindoq gotibû. Ma sindoq çi ye Gulê« got û xwest ko axavtinê bi wê re bidomîne.

Gulê hinekî kenîya û »dêya min şaş dibêje. Ne sindoq e, sendike ye. Ne partî ye, lê tiştêkî wilo ye, a karkeran e« got.

»Min fam kir! Ên wilo li ba me tune ne, lê min di pirtûkan de xwendiyê. Îcar ez dizanim bê tiştêkî çawa ye. Ew jî vekirine ha, welehî baş e«.

Çaxê Seîd û Gulê hîna nû dest bi axavtinê kiribûn, Hecî Elî nîv bêhn-teng ket derî. Gulê û Seîd ji ber rabûn. Stiyê nû ji aşxanê hatibû hêwanê. Piştî qewet danê, li sedema bêhtengiya wî pirsî. Li ser teqînê bû. Bêyî ko wext derbas bibe, »tu li van xwendevanan« got û pifin pê ket. »Nizanim bê çi bi serê wan ketiye ko nahêlin xelk herin karê xwe bikin. Vê germê rojek tenê ji bo pembo wek mehekê ye, wê pemboyê xelkê hişk bikin û xisara dinyakê li hatina pembo bikin. Bergîlê zavê min jî daye pêşiya hemûyan. Welehî heger min ji bavî wî şerm nekira, min ê Sêvê jê bisten-da. Lê baş e, bila guhê min çaroxa wî be. Û Smailê Hêştirekî... him! Wî jî xwe kiriye mezinê sindoqa wan û wan sor dike. Welehî xelk kulibîne. Ji xwe ê Qelenderî... wek gayê ko di nav golikan keve. Di wî derî re nare û çûye bûye hevalê xwendevanan. Te çi ji tiştên wilo ye lawo! Çi bi serê te ketiye! Heqê wî ko mirov wî di ber ereba goşt xe. Baş e ko pemboyê min pê av dabûn, hîna ne wexta tevrikê ye.«

»De ka bêhna xwe hinekî fireh bike apê Hecî. Madem ê te avdayî ye, tu serê xwe pir pê neêşîne. Ka bê çawa dibê, tu jî wek xelkê. Tu îro westiyayî xuya ye. Ma karê we pir e« Seîd got û xwest mijara axavtinê biguhere. Li gor ko fam dikir, heger di ber re biajota, wê ne ji xêra wî re bûya.

»Erê bi xwedê vê demê kar pir e. Bavo li qusûra min mêze neke, ez ji germê û ji ê Qelenderî aciz bûme. Bi qasî sê xwendevanan heye, serê wî di wî xanî hîlnayê, ew jî ketibû nav wan zarokan û li ser erdan digeriya. Li gor ko dibêjin, xelkê li nav erdên hêla rojhilat demançe li wî û ên pê re kişandine. Lê ez ê çi bibêjim... filitiye dibêjin.«

Gava wî wilo got, terqînî ji dilê Gulê hat. Memo gotibû ko Serdar û Mîsto çûne hêla rojhilat. Daket nav xemên kûrtir. Ji bo ko hin tê dernex-in, rabû çû aşxanê.

Wê bîstikê, Ûsiv ket derî. Ew jî wek ewrê terizan reş û tal bû. Berê xwe da bavê xwe û »zavê te bûye Enter, di pêşiya hemû kesan de li ser erdan digere û tevrikê radiwestîne« got. »Min got te ew ne yê ko mirov jinan bidyê, lê te bi a min nekir«.

Hecî »de ka tu jî vê navrojê bêhna min tengtir nek Ûsiv. Wey xwedê ruhê wî bistîne û em jê xelas bibin. Ma em çawa bikin! Çû! Min digot qey bizewice, wê li mala xwe rûnê û baş bibe« got û şewqa xwe ji serê xwe derxist, kir kaboka xwe û wek ko acizbûna xwe ya ji germê, ji Xalit, ji ê qelenderî û ji xwendevanan ji nava xwe bipijiqîne, pifneke dirêj berda.

Seîd xeter didît. Tê gihişt ko bêdengî jê re baştir e. Mêvan li ser mê-vantiya xwe bimîne baştir e. Bila Hecî biaxive ji xwe re got. Bêhna Hecî

li serê bêvîla wî bû. Lê nedixwest di huzûra mêvanan de pevçûnê bi hinan re bike. Piştî ko bersiva Ûsiv dayê û bi hêrs xwêdan ji ser eniya xwe zuwa kir, gotin bir ser malbata Seîd û rewşa Qamîşlokê. Axavtina xwe ya ji wir û pê ve, hêdî hêdî nerm kirin û bi bêhnfirehî domandin. Lê sebir û bêhnfirehî nediket bedena Gulê bi xwe. Ew wek ko li ser êgir bû.

Seîd du roj û sê şevên wîlo li Nisêbînê ma. Roja sêyem berî nîro vegeriya.

Veger, pê nexweş hat. Ji Nisêbînê û ên ko li Nisêbînê dîtibûn, hez kiribû. Dilê wî ma bi Nisêbînê ve, ma bi malbata Hecî Elî ve, ma bi qîza Hecî Elî ve.

Kul û kederên himbêzkirin û ramûsanên dev û lêvên Gulê di dilê wî de man û çû. Ne xwezî bi bedena ko dilekî wîlo tê de be. Agirekî sor bi şev û rojan xwe lê dipêçe û dişewitîne.

Ji gumrikê pê ve, êdî bayê germ, wek ko ava germ bi tasan bi ser rûyê wî de bê dakirin, rûyê wî dişewitand. Bi zimanê xwe yê lewitî, ew dialast û diçû. Tê derdixist ko dilê wî bi ser Nisêbînê ve maye û Qamîşlokê giraniyeke biyan dide ser milên wî.

Xwe li tu deran negirt, rast çû malê. Mala Hecî tûrekî nokên şorkirî şixulê Mêrdînê, helawa Diyarbekirê û fisteqên Entabê lê kiribûn bar. Nû giha malê li bin tûyê avêt ber Sarê û dêya xwe.

Kelkela germê bû, xwêdan dabû û westiya bû, tî bû, zimanê wî gazekê ji devê wî kişiyabû. Lê dilgeşiya dilê wî di her lebata wî de xuya dibû. Kenekî sivik li ser dev û lêvên wî hebû. Piştî ko dev û rûyê xwe şuşt, dîsa hat li ba wan li ser kursiyê rûnişt. Xwe veparimand û wek ko bibêje »de ka ji min bipirsin bê ka min çi kir, ez çi dixwazim« û keserek veda. Sarê bê sebir bûbû, lê dixwest ko xesûya wê dest pê bike û bipirse. A rastî, Sarê tê derxistibû ko Gulê ecibandîye, ew ê bi xwe bersiva xwe girtibû. Wê bi xwe zanibû xortên ko bikaribin ji Gulê re bêjin »na«, hîna nehatine dinyê. Lê dîsa jî dixwest ko bi herdu guhên xwe, eşkere bibihîze. Tavilê Xanimê gotin vekir û pirsî: »ma te dît kurê min, çawa bû, tu çi dibêjî?«

Seîd, di derheqa tiştên wîlo de ne ji dêya xwe û ne jî ji Sarê şerm dikir, bi kêfxweşî karibû a dilê xwe bibêje. Xanimê gelek caran di wê derheqê de pê re diaxivî. Sarê jî gelek caran dibû şahid. Tu şerma wî di wê derheqê de nemabû. Lê dîsa jî giraniya ko tiştên rast didin ser milan, ne wek a tiştên bi henekî ne. Tu bêzariyê nade mirov, lê mirov diramîne. Ew babet giraniya ko ne dijî kêfxweşiyê ye, daketibû ser bedena wî. Xiroşî û bêrikirin, ji xwe di bedena wî de digeriyan. Piştî pirsî dêya wî hinek xweşî

di bedena wî de peyda bû. Hîna ji nû ve gul li rûyê wî ketin û bi serbilindiya serketina xwe û qapaniya mêrantî, dilgeştir bû û hinekî beşîşî. »Baş e yadê. Qîzeke delal e, bi bejin û bal e û bîaqil e« got.

»Mala xwedê hezar caran ava. Îcar ez bimirim jî xem nake. Tu poşman nabî kurê min. Li Sarê binere bê çi jina mala ye. Ew jî wilo ye. Dilê min safî ye. Di sûretê xwe de xuyabû ko bedewek e. Ma te baş dît kurê min.«

Sarê di ber xwe de, bi serbilindî dibeşîşî û serî lê mezin dibû. »Ma çi ji gotinên wilo ko xesûya mirov ji bo mirov bibêje, xweştir e? Bextiyarî ev bi xwe ye. Ez hêvîdar im ev bextiyarî bibe para Gulê jî. Seîd jî bedew e« ji xwe bi xwe re digot.

»Erê yadê, Gulê bedewek e.«

»Ma te keys lê nanînî, te ji wê bi xwe re tiştin negotin kurê min?«

»Na welehî yadê, min tişteki wilo, rast û rê jê re negot. Min xwest jê bipirsim, em çend caran tenê jî man, lê min şerm dikir, min nikarîbû jê re bigota.«

»Tê çima şerm dikir, birê min? Gulê xwe ji zilaman venagire û di derheqa hemû tiştan de diaxive. Wek zilaman e, serbest e. Li gor ko ez dizanim, wê pir bi hêsanî li te guhdarî bikira« Sarê got

»Nizanim Sarê, qîzeke serbest e, do berî nîro li ba min bû, ez û ew dor saetekê tenê bûn, em di derheqa hemû tiştan de diaxivîn, me hemû tişt ji hevdu re digotin, lê min ew yek tenê jê re negot« got û rewşa wî hat bîra wî. Çend caran devê xwe tijê kiribû, xwestibû bibêje, lê dîsa jî negotibû.

»Xem nake kurê min, em ê jê re bibêjin.«

»Xem nake keko, ma kî pêşî bi xwe çûye ji qîzê re gotiye ma tu dê min bikî, gotina wê jê stendiye û hîna bi dû re dê û bavên wan çûne û ew jê re xwestine? Mirov diçe dibîne û vedigere. Her tiştên din, karên dê û bavan in. Tu xwe dilteng neke. Ma gelo wê yekî ji te çêtir bike?« Sarê got û rabû berê xwe da aşxanê.

Piştî ko Sarê çû aşxanê, wek dema mirov dixwaze bala hinekan bikişîne ser gotineke pir girîng û bi dizzî, Seîd xwe bi ser dêya xwe de tewand û bi dengê nizm jê re got: »min ji Gulê pê ve, li vê dinyayê jin navin yadê; heger hezarên din di rêya wê de bin û دنیا jî lê here, min ew divê. Ew e, a ko ez lê digeriyam û a ko min dixwest ko bibe jina min. Herin wê ji min re bixwazin. Gelekî spehî ye.«

Dema Sarê ji aşxanê vegeriya, Seîd mexseda dilê xwe ji dêya xwe re gotibû, dilê xwe rehet kiribû. Xanimê bi kêfxweşî û bi dilovanî dibeşîşî. Seîd, ew gotin, ne ji bo ko wê razî bike, gotin. Lê ji ber ko Gulê, keleha

dilê wî safî kiribû, nema karîbû ew gotin di xwe de veşartina. Tiştên ko xwestibû ji dêya xwe tenê re bêje, dengê kizîniya dilê wî bû.

Sarê dixwest xwe tev li gotinê bike û axavtinê dirêj bike. Her gotineke ko di wê derheqê de dihat gotin, hinek kêfxweşiya din dida wê. »Çi bex-tiyarî ye« ji xwe bi xwe re digot. Carê dixwest dilê Seîd jî xweş bike û »tu mereqan nexwe keko, ma wê yekî ji te çêtir bike?« digot.

»Nizanim Sarê. Belkî hilfa wê neyê ser min, belkî kêfa wê ji min re neyê, belkî ew şiklê ko wê di xeyala xwe de çêkiriye, ne şiklê min e. Dibe ko min nexwaze. Belkî ew û yekî...« got û serê xwe dîsa berda ber xwe û gotin birî. Eşkere bû ko xem jî ketibûn dilê wî.

»Tu xwe bêzar neke, gaveke din wê bavê te û birayê te bên, ez ê ji wan re bibêjim...«

»Na yadê, ez dexilê te me, tu dê vê navrojê vê gotinê heta wir venekî. Êvarê... piştî ko ez derkevim. Dema ez li vir im, hew qala wekî din bik. Bes silav û hal û hewal. Ji xwe îro î n e, wê bavê min here xudbê. Hima wi-lo li ser nigan nabe. Êvare bibêje baştir e.«

Seîd, di nav zarokên Hiso û Xanimê de û di nav mezinên ko malê bûn de, ê biçûk bû, delaliyê malê bû; cirxweş, sernerm, zimanzweş û biaqil bû; maliyan hemûyan jê hez dikirin; bi taybetî dêya wî, hezkirina xwe her gavê jê re eşkere dikir. Û pir pê bawer bû. Tiştên ko digotin, bi serê wê diketin; bi a wî dikir. Heger bawer nekiriba jî, ji bo ko dilê wî nehêle, wek ko wî digot dikir û digot. Bêzariya wî, gelek êş dida wê bi xwe jî û dema dilgeş bûya, ew bi xwe jî pir dilgeş dibû. Ji ber wê yekê jî her xwestina wî bi dilxweşî dianî cî. Xwe li ber xwestina wî ya bi rebenî negirt û »baş e kurê min; êvarê. Ma malî çawa bûn?« got.

»Baş bûn, gelek silav dikirin. Waye gelek xelat û xwarin jî li min kirin bar, di wî tûrî de ne. Mala bavê Sarê çî mirovên baş in, nedihîştin ko mirov pê bihise ko mirov mêvan e. Û dixwestin ko hemû tiştên xwe bi carekê re çêbikin û ji mirov re bînin ser sifrê. Çi dilfireh in. Û Hecî, bi wî temenê xwe dixwest ji min re xizmetê bike, min çî qasî şerm dikir. Çi camêr bû. Welehî do bêhna wî hinekî teng bûbû. Xwendevanan tevrik rawestandibûn, lib neçûbû ser erdan. Hecî jî baş bêhteng bûbû. Ji Xalitê zavê xwe pir aciz bûbû. Xuyaye Xalit îştirakî ye û yek ji mezinên xortan e. Lê qet nebû sedema ko Hecî camêrtiya xwe sist bike.«

»Tu ji camêrtiya xwe dibêjî keko. Bavê min ji mêvanan pir hez dike, di mala xwe de wilo ye û bi rastî jî merd e.«

»Weleh wilo bû. Heger min bi çavan nedîta, min bawer nedikir.«

»Mirovên berê, di mala xwe de kêmaniyê naynin ser xwe kurê min. Nahêlin ko gotin bê ser camêrtiyê. Camêrî wek zêrekî zer e, pir giranbuha ye. Xelateke ji xwedê ye, bi mêvanan re li ba hemû mirovan digere. Li ba kê be, divê bi rûmet hilîne û deyne, divê nexe nav nigan. Hecî Elî vêna dizane, kurê min. Erê erê, felekê... ma berê çi camêr li dinyê hebûn. Bi navê xwedê karîbûn gayê xwe ji ber cot vekin û ji mêvanên xwe re serjê bikin. Mirovên berê ne wek ên îro bûn. Ne li ber a xwe û zikê xwe tenê bûn. Lê Hecî Elî, hîna jî ji gelek camêran camêrtir e. Xwedê xêrên wî binivîse, gelek başî bi xelkê kirine û gelek nan daye mêvanan. Ji ber wê yekê jî Xwedê nehiştiye ko tu caran destteng bibe û biheyire« got û hinekî ma. Ji nîfşkê ve got »Erê serxetê erê. Erê warê bav û kalan, warê xweş û şêrîn... ma wir jî wilo germ bû kurê min?»

»Erê welehî, wir jî wek vir bû. Digotin hinekî hêniktir e. Ez jî bawer im ko rast e. Lê do piştî nîro ez û Ûsiv em çûn ciyêkî bi av û bexçe. Nava wê dehla nêzîkî mala bavê te. Bise navê wir çi bû...çi bû...«

»Berac« Sarê got.

»Eh. Berac bû. Xwedêyo, ma wir çiqasî xweş bû. Heger bihişt hebe, ew der e, wir bi xwe ye. Dar, av, sî, repin, ba, hênîkayî û bêhna gul û çîçekan... bihişt bû. Dibejin ko rojên şemî û yekşeman, li wir cîhê ko mirov nigê xwe biavêje tune ye. Ji bajarên dorhêlê jî bi hezaran xelk tên, li wir xwarinê çêdikin, dixun û dilanan li dar dixin, heta êvaran kêfê dikin û bi dû re vedigerin. Wir çi hênîk û xweş bû. Her der av, dar, gul û repin bûn. Bîhik serê xwe di nav avê dadikin. Masî xwe ji nav avê bilind dikin û dîsa dadikevin. Xortan xwe tazî dikirin û diketin avê. Welehî mezin jî hebûn. Rê li hemû deverên bexçe gerandine, li dora rêyan çam çandine û wek rîha wî melê ko mala wî li serê kuçê ye, wilo rast û spehî qusandine; şaxek ji yên din ne dirêjtir e...«

»Qala rîha melê neke kurê min, guneh e« Xanimê bi lez got, lê Sarê di ber xwe de dibêşî.

»Min ne ji xerabiyekê got yedê, wek rîha wî xweşik bû. Navê wir çi bû Sarê, xwedeh tu ka dîsa bibêj...«

»Berac.«

»Erê lê, Berac... heger ez bikaribim, ez ê her salê herim wir. Min ji serxetê hez kir. Digotin serxetî di xewê de mane, derengketî ne, lê na bavo. Xortên wir wek ên Kuba ne, nizanin bê tirs çi ye, hindik maye erdan li xizanan belav bikin û welêt azad bikin. Ez ê her salê herim serxetê.«

»De ka ko tu bi xêr bibî zavê mala bavê min, tu dê sedema ko her salê

herî wir bibînî« Sarê got û hinêkî keniya. Tiştê ko Seîd digot, sedema serbilindiyeke bêhempa bû.

Wek ko Seîd bibêje kaaa, li Sarê nerî, serê xwe carekê duduyan bi jêr û jor de hêdîka hejand û di bin simbêlan re beşîşt. Ji rengê rûyê wî xuyabû ko tiştê di dilê wî jî de, ew bû. Sarê, carinan gotinên wek bizmarên ko li deppekî nerm rast bên digotin. Te digot ko bi rojan ramiyaye bê wê çî bibêje û dawîya dawîn ew gotin li hevdu anine. Carinan tiştên wilo, ji ber xwe ve jê re li hevdu dihatin.

»Kurê min welehî min jî navê wir bihîstiye, lê min nediye. Te çû wir dît.. xwezî bi dilê te... ma mirov nikare ji xwe re li bin darekê, li ser repin rûne û xwe rehet bike, ya jî di wê hênikayiyê de xeweke xweş li bin darekê bike?«

»Çawa mirov nikare yadê. Wê bedena te bi hilm û bêhn û hênikaya daran û avê rehet biba. Ma ne te wir diye Sarê?

»Çawa min nedîtiye keko. Min hezar caran dîtiye.«

»Ax, Xwedêyo, wir çiqasî xweş bû« Seîd got.

Hîna nû dest bi axavtinê kiribûn, wê hîna qala bajêr û hezar tiştên din bikirina, lê Hiso ket derî. Hemû bi carekê re ji ber rabûn û cîhê rûniştinê jê re çêkirin. Xwe li ser cilikê, li teniştê Xanimê duta kir û rûnişt. Xêrhatin da Seîd û ji Hecî Elî dest pê kir û li halê wan û kêfa wan pirsî.

»Gelek silavên Hecî Elî li te hene. Bibêje bavê xwe bila bê, em ê dîsa herin avgermê û bi dû re em ê herin Weyselqaranî û hemû ziyaretên din, em ê têra xwe bigerin. Em ê ba û êşên di bedena xwe de dîsa ji xwe dawêşinin û xwe rehet bikin. Ji zû ve ye nehatiye. Bila carekê bê digot. Gelek silav li te dikirin.«

»Waa. Nexwe Hecî hîna ew ger ji bîra nekiriye. Hîna ji zû ve ez û ew carekê çûbûn li wan deran geriyabûn. Welehî gereke xweş bû. De ka em ê binerin. Heger xwedê destûrê bide, ez ê dîsa herim.«

Sarê bi taseke ava sar hat ba Hiso. »Wey xwedê ji te razî be keça min« got, simbêlên xwe zuwa kirin û »ma Hecî Elî çawa ye, hîna li ser xwe ye« got.

»Hecî li ser xwe ye. Wek xortekî ye, hîna diçe karê xwe û tu gazinan ji tu derên xwe nake.«

»Wilo ye, Hecî xurt e û saxlem e. Heta cara dawîn ko min ew dît jî, hîna rojeke tenê jî nexweş neketibû. Û bi gelekî ji min biçûktir e. Ew ne wek min e, ez mezin im.«

Derî vebû û Ebû Ferîd hat. Seîd û Sarê ji ber rabûn, Sarê kursiyek

kişand tenişta Hiso û ew li wir da rûniştin. Sarê dîsa bi ava sar ve beziya û bi taseke mezin zû veşeriya. Ebû Ferîd jî ket nav qisetê. Hêdî hêdî ji hev re digotin û xweş dikirin. Sarê li aşxanê diçû û dihat, sifre rû dikir. Tavilê derket ba wan û »firavîn hazir e, fermo, hûn dikarin li hûndur jî ji xwe re biaxivin« got.

Hiso û Xanimê herduyan bi hevdu re, »baş e kaça min, em ê aniha rabin« gotin. Hema bi dû re, »de ka em rabin, em ê li hundur biaxivin« Hiso got û da xwe.

Xanimê da dû wî û ên din ji li gor temenê xwe bi dû wan de rêz bûn û çûn hundur. Wek her carê bi malbatî girtin ser firavîné. Sarê, zarok dan pêşiya xwe û dawîya hemû kesan ket hundur.

Seîd, gotin di derheqa Hecî Elî û halê wî de digirt. Dixwest ko dêya wî, piştî ko ew bi xwe derkeve, ji nû ve xwestina dilê wî ji bavê wî û Ebû Ferîd re rave bike. Piştî firavîné, zû rabû derket, çû mala Silo.

Hiso, hinekî din bahsa xwe û Hecî Elî kir. Destbirakiya wan kevn e, çîroka wan dirêj e. Lê a Hecî Elî bi xwe hîn dirêjtir e.

Berî gotina çîroka Hecî Elî, divê bahsa êvarê jî bê kirin. Divê bê eşkerekirin bê çi li mala Şemê bû û çi nebû. Wê êvarê Seîd şiv xwar û dîsa berî ko gotin here ser karê ko pê çûbû serxetê, rabû ser xwe. Gava sola xwe kir nigê xwe, karê min bi Silo heye, ez ê herim wir got û çû.

Wê êvarê, ji reva Seîd, ji wê kurte bédengiya ko girtibû ser malê, ji liv û mereqdariya Hiso û Ebû Ferîd, ji awirên Xanimê, ji xiroşa ko Sarê ketibûye, eşkere dibû bê êdî divê çi bikin. Béhn û giranî û xiroşa tiştê ko wê bikirana ketibû hewê. Lê her tişt li ser xênî pir eşkeretir in. Ev yek ji sed salan ve wilo ye. Dinya, ezmanê bi stêrikan xemilî, ba, hênikayî û mebesta dilan... hemû li wir eşkeretir in. Ji sed salan ve bav û kal şevên havînen germ li ser xaniyan rûniştine, şevbuhêrk û civat gerandine, şewir girêdane û bi dû re jî raketine. Mala Şemê jî ji roja ko hatine Qamişlokê, her wilo kirine. Wê êvarê jî wilo kirin.

Lê wê êvarê taybetiyek di sedema rûniştina wan de hebû. Wê êvarê şewreke wan a girîng hebû. Loma jî wê êvarê, piştî şivê, wek dema endamên dadgeha engîzîsyonê ciyê xwe digirin, bêyî ko tu kes ji wan dereng bimînin, hemû derketin li ser xênî, li ciyê xwe rûniştin û xwe ji axavtinê re amade kirin.

Hiso Înkvîstôrê mezin bû, Ebû Ferîd ê duyem bû, Xanimê dawedar bû û Sarê bi xwe jî endama şewrê û darezana mijarê bû.

Tavilê Xanimê dest bi gotara xwe kir. Pêşî bahsa ko Seîd, Gulê ece-

bandiye û dildikin herin wê jê re bixwazin kir û bi dû re pirsyara bê ka wê çawa wî karî çareser bikin kir û êdî gotin sipart Hiso û Ebû Ferîd. Lê berî wan, wê li gotina xwe zêde kir û got ko divê wilo bikin, da bikaribin heta payîzê wê bînin. Wan jî bi dorê gotina xwe kirin û li hevdu vegerandin. Pêşniyara wê dihat ecibandin. Carê Sarê û dîsa jî Xanimê xwe tev li gotinê kirin, bi dû re hemûyan li gotina hevdu ya dawîn pirsîn û hevdu baş li ber xistin. Biryar dan ko wê Gulê ji Seîd re bixwazin. Tavalî Xanimê, »mala xwedê ava, va min ev roj jî dît. Îcar ez bimrim jî xem nake« got.

Êdî şev hatibû piştî eşa. Xweşî diket şevê. Bayekî hênîk û nerm, rawesta wê germa mirinê di hewayê de hildiweşand, can û lebat û hênîkbûn di-dayê, deng bi herdu tûyan dixist û konsera gitara Rodrigo li dar dixist û derbas dibû diçû jêrtir. Wê êvarê ba, geh ji bakur bû û geh jî ji başûr bû. Çiyan û dinya hênîk dilovanî û merdî dikir, lê tiştê ko xuya dibû, Sahra Ereban qebûl nedikir, dîsa bêhteng bûbû û dixwest xezebê û bayê germ bi ser bajêr de birijîne, lê heta ko digiha wir, nerm û sist dibû û li wir, êdî dimir. Wê êvarê tu desthilanîn nedikir. Pir hindik caran gihabû heta ba mala Şemê. Lê bayê ko ji hêla çiyan, ji hêla zozanên hênîk dihat, derbas dibû, heta wan jêran. Bi piranî ew li başûrê bajêr digirt û ji nû ve ji qewetê diket û dimir. Gava ba ji çiyan dihat, bêhna dar û bexçan jî bi xwe re di-anî û bi ser bajarê Qamîşlo werdikir. Bêhna şewatê jî di hewayê nemabû. Dema lebat diket bê, Hiso bi eshiya baweriya nêriyê ko di bêhna bizinê derxe, tê derdixist û bêyî ko dereng bimîne »ox! îşev çi bêhna xweş di hewê de heye, bêhna çiyan e, a dar û bexçan e« digot. Xanimê piştgiyariya gotina wî dikir û ji ên din dipirsî bê ma ne rast e. Ên din jî »erê welehî bêhneke xweş e« digotin û dîsa li gotina xwe vedigeriyan. Hêdî hêdî di ber hev re digotin û ji hev re xweş dikirin.

Li maleke ji malên teniştê mala melê rîhxweşîk, dîlaneke bê tembûrwan hebû. Li ber teypê dikirin. Lê li taxa di binya wan re, Seîdo dawet xweş gerandibû û deng bi ser çend taxan dixist. Li nêzîktirê sûkê jî Selaho lê dixist. Heçê Xidirê Omerî bû, wî şeva çûyî a xwe xelas kiribû. Wî li taxa di binya kuça mezin re, ji Omeriyan re lê dixist. Li pişt xênî, li wê devera vala, du çirçirkan dabûn ber hevdu û digotin. Li ser xaniyekî ji wanên rojava, dengê pisîkekê jî di navinan re dihat. Dengê ji ber yeke din bû. Li ser tûyê, carnan çîzîna ji çûkan dihat. Diyar bû ko hin ji wan pir nêzîkî hevdu bûn û nikil ji hevdu didan.

Lempeyeke mala Şemê li ser xênî hebû. Xeteke tazî kişandibûn ser xênî û bi darekî ve daliqandibûn; êvarên reş pêdixistin. Şeveke reş bû. Şev, şe-

va civanên dildaran bû. Wê hîv derengê şevê derbiketa. Ezmanê tarî hîna tijê stêrik bû. Wek ko stêrikên ezmên hemû wê êvarê di ser herdu bajaran re rawestiyabûn. Carê di navnan re yekê ji aliyekî ezmên dest pê dikir û dirijiya heta aliyê din. Bi çi lezê dibû, çi ji nîfşkê ve dibû! Ezman hemû xemgîn dibû. Ma kî dizanê, belkî jî êşeke mezin dikişand. Belkî birîneke din di gerdûnê de vedibû û kuleke din diket aramiya wê. Lê heçê Hirçê bû, di ewlehiyê de, bi bejin û bala xwe ya delal, wek ko ji sedhezarsalan ve kiribû, li rasta çiyayê pir dilgeş xuya dikir. Piştî xwe dabû Castor û Polux û destê xwe dirêjê Arcturus kiribû, ew bi nazdarî gazî şevê dikir. Herculesê bi zend û bend pir dûr bû, ew nedidît. Li hêla din, rêya kayê, wek çemekî ji zivê hilandî, ji seriyekî ezmên heta seriyê din diçû. Rengê geşiya ezmanê pak û fireh bû. Dikeniya. Gelo, mala kîjan dilgeşan li wir bû! Gelo kîjan dilgeşan ji wir temaşe dîlanên Qamîşlokiyan dikirin! Gelo kî û kî di destê hev de li ber wan direqîsîn! Dengê Seîdo ji wir vedigeriya taxa Qudûr Beg. Sarê xeyal dikir ko wê ji rojan rojeke ne pir dûr, ji bo Gulê û Seîd, li ber deriyê wan jî dîlaneke wilo mezin bigerine.

Wê êvarê, berî ko malbat ji bo razanê biçê ser nivînan, dîsa ji Ebû Ferîd re hat gotin bê divê çi bike û çi neke. Dîsa rêya ba Ebû Merwan ji bo wî xuya dikir. Lê êdî karîbû û xweş zanîbû bê ev kar çawa dibin.

Hecî Elî, bi eslê xwe ne Nisêbînî ye. Ji zû ve, ji gundê Kerbedewan, gundekî dora qeza Mîdyadê, ji ber bavê xwe barkiriye Nisêbînê. Bavê wî jê dixwest ko bibe keleşekî nav gund. Lê wî nedixwest û nedibû. Ji ber vê yekê jî, navê wî bi tirsonekiyê derxistibû.

wê rewşê, bi salan ajotibû. Êdî qîmetê Elî li Kerbedewan daketibû pênc peran. Gotina wî nema li ba tu kesan pere dikir. Hemê ji ser piştî wî danediket û wî bi a wî nedikir. Her ji du rojan karê Elî û bavê wî ew bû û deng diçû gundiyan hemûyan. Êdî Elî, di çavên mêran, pîrekan û zarokan de tirsonekekî mirî bû.

Hemê, Elî ji ber wilo nedizewicand jî. »Bila tovê pîs û tirsonekan ji dinyê biqele« digot. Lê bi reca melê û çend camêrên din hatibû rayê û ew dereng jî be, a soxî zewicandibû.

Rojeke payizê ber esir, gava Hemê nû ji nav teşqelên derve ketibû hundur, dîsa dest bi pevçûnê kiribû û xwe bezandibû Elî, tavilê xwe nema girtibû, biryara ko ji gund barbîke dabû. Pêşî çûbûn gundê mala bavê

Stiyê. Piştî çend rojekî kerê wan û hinek pere ji wan deyn kiribûn û xwe gihandibûn Midyadê. Çend mehên çile li wir mabûn û bi dû re hatibûn Nisêbînê.

Sala pêşî, heger gotin bê hewedarî bê gotin, halê wan halê kûçikan bû, bi zikekî birçî, bi yekî têr sal buhartibûn. Wî wextî ji ber tunebûnê, cixare jî terikandibû. Gava dû re ber xwe dîtibû jî, dîsa dest bi cixarê nekiribû.

Elî, pêşî li ser têlan barkêşî kiribû û bi dû re jî karê ko hîna jî dike dîtibû. Karê wî bi hêsanî çêbûbû. Jê re gotibûn »ma tu bi nivîsandinê û xwendinê dizanî?« dema Elî gotibû »erê«, jê re, »de ne xwe baş e Elî, hema sibe wer dest bi kar bike« gotibûn. Piştî wê îcar karê wî rast bûbû.

Hîna gava dor dusalekî tenê bi ser barkirina wî ketibûn, Kerbedewî lê poşman bûbûn û çûbûn dû, xwestibûn wî dîsa li gund vegezin. Lê Elî ji wan re bahsa karê xwe, xweşiya ko ketibûyê û Nisêbînê kiribû û ew vala vegeandibûn.

Piştî wê bi çend salan îcar Hemê miribû. Seroxanê birayê wî şandibû dû, lê Elî dîsa neçûbû. »Bavekî min ê wilo tune ye« gotibû.

Dema dor hatibû parvekirina milkan, Seroxan dîsa şandibû dû, lê Elî dîsa neçûbû. Wî wextî hîna şeş heft sal bi ser barkirina wî ketibûn. Hîna dilşkestî û xeyidî bû. Di ciwaba ko ji Seroxan re şandibû de, »ez ne li bendî tişteki me, lê heger tiştin para min bikevin, hima mele wekîlê min« gotibû. Lê piştî çend salekî, dema îcar dêya wî miribû, çûbû çend rojan li Kerbedewan mabû û careke din jî qet nema çûbû.

Seroxan, milk li ser destê melê par vekiribûn. Hinek erdê bej û çend cot rez para Elî ketibûn. Li gor parvekirina melê, xanî jî yê herduyan bû. Lê xanî dabû Seroxan û para xwe ya milkan jî firotibû pismamên xwe. Bi wan peran, li Nisêbînê, di nabêra çem û rêya ko ji bajêr hildikişê dahla Bûnisra de, li terefê bajêr, erdekî mezin kiribû. Pir erzan kiribû û xaniyê xwe yê niha, di nava wî de çêkiribû. Xelkê »tu dîr dikevî, tu perên xwe diavêjî« jê re gotibûn, lê wî, »wê bajar bi wir de mezin bibe, hûn ê bibînin ji niha û çend salên din, wê wir bi zêran jî neyê kirîn« gotibû. Wilo derketibû. Niha xaniyê wî di nava hewşeke mezin de ye. Bajar çûye û ew derbas kiriye. Buhayê wir bilind bûye. Îro êdî dewlet nikare xaniyekî wilo, li wir çêbike.

Çend darên ko di hewşê de çandibûn jî êdî mezin bûbûn. Du dêliyên mezin jî di hewşê de hebûn. Her salê tirî bi ser herdu dêliyan de dirijiya. Yek xelas dibû, a din çêdibû. Li qorziya aliyê rojava yê hewşê jî, her salê mişareke bacan, yeke îsot, yeke bacanên reş, yeke xiyar, yeke tirozî, dudu

pîvaz û yeke bexdenûs diçandin. Çile jî lehane, pîvazterk, tivir û silk diçandin. Ji ber wê yekê, qet dor nedihat xerckirina peran a li sûkê, di cîhê xwe de diman. Kêfeke belek dikir.

Êdî tê derxistibû ko divê mirov xwe him di baweriyê de û him jî heger hewce be di jîna rojane de li hemberî xelkê bi dest û lepan jî biparêze. Roja ko tê derxistibû ko divê ji Kerbedewan bar bike, »xuya ye mercên jînê wilo ne«, ji xwe re gotibû û wilo jiyabû. Ji ber wê yekê, bû wek gurekî birçî û ket dû zefkirina lixavên jînê. Girtibû û bernedida.

Dibêjin ko bajar derya ne, hin bi ser dikevin û hin jî di nav de difetisin. Lê piştî ko Elî bûbû xwediyê baweriyê wek a guran, diviyabû bi ser biketa. Li Nisêbîne bi ser ketibû. Di çend salekî de hêdî hêdî jê re baştir ketibû. Êdî wilo bûbû ko li jîna çûyî poşman bûbû. Li ber emrê ko di ber pitpita Hemê de buhartibûn diket. Jîna bajêr bi her awayên xwe, ji a gund xweştir bû. Karê wî hebû û pere diketin destên wî. Xwedê lawek jî dabû wan û êdî ew ji wan re hiştibû. Û her ko diçû, destên wî firehtir dibûn, halê wî xweştir dibû û zarok lê pirtir dibûn. Stiyê, di wextê xwe de, di vatiniya xwe ya anîna zarokan de dereng ketibû. Lê jîneke bi bereket bû, yazdeh zarok anîbûn. Xwedê sisê dîsa ji wan stendibûn û heşt jî hiştibûn. Sax hemû bi hêsanî mezin kiribûn.

Hecî Xêredîn ê mezin bû. Hecî Xêredîn bi jin bû û çar zarokên wî hebûn. Hecî Elî ew zû zewicandibû û ji malê cihê bû. Berî heft salan Hecî Elî xaniyek jê re kiribû, dikanek jê re vekiribû û ew ji malê cihê kiribû. Abora zarokên wî êdî wilo dibû. Bi dû serê Xêredîn re Sarê û Medîna dihatin. Sarê gihabû binxetiyân û Medîna jî li Enqerê bû. Mêrê wê li wir kar dîtibû û barkiribûn wir. Enqera pir dûr bû, rêya wan pir bi welêt nediket. Bi dû serê Medîna re jî Ûsiv, Sêvê, Gulê, Kamûran û Selma dihatin.

Li Nisêbînê ji Elî re li hevdu hatibû. Piştî ko ji gund barkiribû, rojên xizaniyê û her babet qiriktahliyê jê bi durtir diketin û ên xweş nêzîktir dibûn, jîyan jê re baştir û baştir dibû. Êdî ew bi xwe jî fêrî derxistina peran bûbû. Di ber karê xwe yê fermî re, hêdî hêdî fêrî çandina pembo jî bûbû. Dîtibû ko karekî hêsan û bi feyde ye. Û rast hesab kiribû, lê dîsa jî salinan dikir û salinan nedikir. Zarok hûr bûn, pê re nedigiha.

Erê Elî ne pir dewlemend bû, nîvhalxweşekî ne pir li ber çavan bû, lê ji roja ko dest bi çandiniya pembo kiribû û pê ve, êdî baş perên wî çêbûbûn. Berî bi çend salekî, li nêzîkî sûka bajêr, rêzeke dikan û li ser wan jî xaniyekî din ava kiribû. Xaniyekî delal bû, midîrekî mezin tê de bû.

Lê wî, xwe ji dewlemendan hesab dikir û pêşî bi awayekî ne pir ewle, lê dû re, bi lebateke eşkere nîrxekî ji yê xwe bilindtir li xwe dikir. Helwesta wî ya »min got, xebera min e û rast e«, bi çêbûna perên wî re pê re qewîntir bûbû. Êdî ji gotina ko digot danediket, diviyabû wek wî bibe. Ji xwe di malê de tiştê ko bigota, diviyabû bibe. Hêdî hêdî nizmdîtina xizanan jî li ba wî peyda bûbû. Lê gava xwedê karê hinan li hevdu tîne û dide wan, li vê yekê nanere. Dide û her dide.

Elî heta niha du caran çûye mala xwedê tewaf kiriye û bûye hecî. Bi wî awayî qedrê wî di civatê de pirtir bûye, hejmara ên ko li sûkan û li ber dikanan ji ber radibin û li gotina wî guhdar dikin pirtir bûye. Êdî navê wî jî nema Elî tenê ye. Hecî Elî ye. Soz daye Stiyê ko wê carekê wê jî bibe Hecê. Xwedê dida wî û wî jî dîsa dida xwedê. Wî û xwedê wilo li hevdu dikirin.

Lê ji bo ko xwedê bida, xebateke ji dil hewce bû. Ji demekê ve bû herdu kar di ber hev re dikirin; êdî her salê dikir. Him karê xwe yê li daîra dewletê dikir û him jî pembo diçand. Hatina wî ya ji karmendiya wî, heger ko tu nexweşî û belên mezin nehatina serê hinan ji wan, têra xerciya wan a malê dikir. Ên ko ji pembo jî dihatin, li cîhekî hiltanîn. Li gor ko dihat gotin, li ba dikandarekî dost bûn, jê re dişixulandin û mîktara wan, sal bi sal, ji nû ve di rûpelekî tênûsa bêrîka xwe de dinivîsand.

Hecî Elî wek xelkê perên xwe bi selefê nedidan, lê li gor navê kuwî bi xwe li kirina xwe dikir »li ba dostekî wî yê dikandar jê re lê zêde dibûn«. Ê dikandar kî bû, ne kî bû, bi esehî nedihat zanîn, lê tiştê ko dihat zanîn, ko wî û Hecî Elî di vê derheqê de bazareke baş kiribûn.

Mêrik pere dixebitandin û li wan zêde dibû. Nîvê dikanê bi perên Hecî Elî bû. Lê ji tiştê ko bi ser diket, serê sedî sîh, para wî bû. »Gava bazar wilo be, ne selef bû û ne karekî guneh bû« digot. Her sê keçên xwe yên mezin jî bi dorê dabûn û hinek ji qelenê wan, hîna jî li cîhekî ewle, ji pereyên xwe yên din cuda hilanîbûn. »Ew ne wek ên ko mirov bi keda xwe dicivîne ser hev pak in; ew ji Hec, mûlid û xerciyên rojyê re qet nabin« digot. Lê bi qismê mezin ji wan peran, xaniyê xwe yê li nêzîktirê nava bajêr ava kiribû. Hecî Elî, »ji ber ko qelen êdî bûye xanî û dikan, pereyên ko ji kirê tî, nema hatiniyeke ji qelen e, helal in« digot. Mele Mislimê dostê wî pir zane bû, fitû bi wî awayî jê re dîtibû.

Hecî, xwe û zarokên xwe ji tiştên ko pêwîst bûn mahrûm nedikir, lê dîsa jî li gor baweriya hin hevalên wî yên kar, xerciya wî ne pir bû, hindik bû. Hinan jê rewşa wî dibirin heta nêzîkî xesîsiyê jî. Lê li gor wî, li derve,

kirina xerciya zêde, guneh bû. Ew di mala xwe de, ji mêvanan re merdekî mêran bû.

Dengên hevalên wî yên kar diçûnê, lê wî guh nedida wan. Ew di doşa xwe de nedidîtî. Hevalên wî yên wekî din hebûn, gotina wan li ba Hecî Elî pere dianî. Ew mezin bûn, xwedî pembo û gund bûn. Ew cuda û bilind bûn. Hecî Ehmedê Gundikî yek ji dostên wî bû. Zilamekî bi malê dinyê xurt bû û di civatê de xwedî desthilateke bi saw bû. Li gor ko xelkê bawer dikir, tişteki ko ji bo peran nekira, tune bû. Tişteki ko ji destê wî nehata, tunebû. Çi sala ko sêhra rojana tevrikê dihat danîn, ew xwediyê gotineke giran bû. Çawîşên palan, wek ko cin ji hesin ditirsîn, jê ditirsîyan.

Hecî Ehmed, roja sêyem a rawestandina tevrikê, piştî limêja esir, ji bo ko rewşa ji tofanê bi çavên serê xwe bibîne, li tirimpêla xwe suwar bû û çû nav pembo. Li seriyekî rawestiya û awira xwe bi keder li ser gerand. Tiştê ko wê jê bihata hesab dikir. »Malê dinyayekê ye, lê ê Hêştirekî û sêlekên xelkê dixwazin hemûyî hişk bikin« ji xwe re got. Ji xwe roja ko wê pale berdana nav û tevir bida, kar hatibû rawestandî. Hecî Ehmed di deriyekî teng de hatibû girtin. Buhust û nivê bilind bûbû, lê wê hemû bi axê de biçûya. Û »wê wê tevrikê bi xwe, berê pembo bikira du qat«. Lê nedihîştin. Vê germê, rojek ji bo pembo bi gelekî bû. Sê rojên germa cehnemê lê çûbûn. Rojê nema zanim bê çend ton lê dişkestin. »Hemû pere ne, perên pir in. Wê di hefteyekê de hemû bihata tevir dan û ji eşêfê bihata pakkirin. Bi dû re ji îcar wê bihata avdan. Axx! wê bifûriya, wê bigihişt a ser kabê« got. Lê didît ko eşêf buhustekê rabûye û serê tayên pembo ji bêavbûnê xiliyane nav şax û perên eşêfa zalim. Serposka xwe di nav axê hilda, dît ko axa diviyabû rewê bide pembo, ji bêavbûnê buhurtiye. Qelşên ko lê ketibûn, li ber çavên wî dibûn wek devên tirbên li bendî wî bi xwe. Dilê wî hat givaştin û tama tahliya mirinê da ser dev û lêvên wî. Ji qahran çavên wî bûbûn wek du sersotan. Îmana ko pê re hebû hemû di serê bêvila wî re derket û çû. Bi leza gunehkar û keleşan li xwe fitilî û berê xwe da rê ko here. Wî çaxî dît ko Tajdîne keraxê wî jî bi mitale û stuxwar, çend metroyan dûrî wî, li pişt wî ye. Tê derxistibû ko bêhna Hecî bûye wek dema mirov îsota tûj bixwe. Ji ber wê yekê newêribû xwe tev bide û deng ji xwe derbixe. Gava Hecî di ber re çû ba tirimpêla xwe, silava xwedê

ji lê nekir. Ji bahcan bê dîn û bê îman bûbû. Gava deriyê wê mersedesa delal ko di bin roja esir de diçirisan li xwe girt, hindik mabû ko ji hevdu de bixe. Ew tirimpêla delal, bi wî rengê xwe yê sor, di nav derya pemboyê kesk de, wek ko guleke bi tenê, di serê darê de xuya bike bû. Gava nalîn bi motorê wê ket û ket rê, lastîkên wê, pêşî du fitlan di cîhê xwe de fitilîn û ji nû ve meşiya. Axa rê buhustekê kola, toza dinyayekê bi dû xwe xist û çû. Xwedê rîha bavê Tajdîn sitirand ko hinek lebat ji hêla rojhilat ve di bê de hebû, toz hêdika ber bi aliyê din de qulipand. Lê dîsa ji bêhna axa cûtî, wek bêhna pîşo tûj û eşkere, di nav hemû bêhnan re çû û ket bêvila wî. Tajdîn karîbû bêhna axê ji nav hezar bêhnan derxe û nas bike. Bêhna lastîkan û benzîna şewitî jî, bêhneke mir û tûj kiribû hewê.

Hecî Ehmed, bi wê lezê rast çû bajêr, ba mala Sebriyê Ûsivê Medê. Ên ko ew bi rê de didîtin, »bi xwedê Hecî Ehmed araq vexwariye... ma ko ne araq vexwarî be, mirov tirimpêlê wilo dajo camêr. Wek dîna dajo« ji hevdu re digotin. Hinan jî »hebe nebe hin ji mala Hecî Ehmed nexweşên giran in, wê here doktor bigihîne ser wan, ji ber wê yekê wilo bi lez dajo« digotin.

Elî, Serdar, Misto û Izzet li ber dikana Celîlo rûniştibûn û çayê vedixwarin. Celîlo camêrekî ko ji xwendevanan hez dikir bû. Ew û Elî baş dost bûn. Çi dema ko Elî ji xwendinê dihat, çend carekî ser didan Celîlo. Wê êvarê dîsa serdaneke wilo bi dostên xwe re dikir. Dîtin bê Hecî Ehmed bi çi xezebê derbas bû. Xwedê rîha bavê wan sitirand ko kamyona avê ya belediyê nû rê avreşandî kiribû, toz ranebû. Bêhna axa şil ketibû sûkê. Gava Hecî derbas bû, bi hevdu re bi dû de nerîn lê tu mane nedan wê ajotina wî. Misto di sedema leza wî derxist: »hûn dibînin... bûye wek hirçê ko mirov êgir bi qûna wî veke... çawa wek dînan diajo. Çaxê ko mirovên bitir aciz dibin, wilo dibin. Bûye suwarê wê mersedesa delal, lê hîna benzîne û gazê ji hev nas nake. Ax! Dewlemendiya bi hêsanî û ji nifşê ve û nezanî çiqasî li hev nakin. Wek çêleka di kirasê bûkan de ye. (hemû bi dengê bilind kenîyan) Ez wê rojê wilo rasthatinî di ber benzînxanê re derbas bûm, ew jî li wir bû û bi qûretî ji yê ko li ber benzînxanê bû re, »tirimpêla min tije gaz bike, zû, li min dereng e« digot. Heta ez derbas bûm jî, herduyan li ber hevdu didan bê ma divê gazê, ya jî benzîne berde tirimpêlê« got.

»Ew kî bû, Misto« Serdar pirsî.

»Hecî Ehmedê Gundikî bû. Ma tu wî ji wê tirimpêla delal jî nasnakî malava. Ma çend bi wî rengî li vî bajarî hene? Ma ne li nav pemboyê wî

bû demançe li me kişandin? Tu ka bila du rojên din jî herin, welehî wê li sûk û kuçan bigirîn û bikin hewar».

»Ew bû ha«.

»Er ê welehî ew bû. Ax, ew tirimpêla delal... heger mirov bi yeke wilo here Enqera û Stembolê... hûn ê bibînin bê xezalên nûgihayî çawa tèn dora mirov digirin« got û li Elî nerî. Elî û ên din hinekî di ber xwe de kenyan. Elî di ber ken re »wilo ye Misto. Ew jî bi perên ko bi taba me xebatkaran hatiye çêkirin û kirîn e... tu dibînî. Bi dû re jî dilê me pê bi me dişewitînin« got.

»Rast e, lê ev bitirî ji wan re namîne... heger em bèn ser hukum, em dizanin bê em çi dikin«.

»Wê ew roj bê« Elî got.

Hecî rast ajot ber deriyê Sebriyê Ûsivê Medê. Fûadê lawê wî li hewşê, li ser kursiyekê bû û li kovareke rengîn dinerî. Dema Hecî Ehmed ket hewşê, kovara xwe li hevdu pêça û rabû ser xwe.

»Ma bavê te li mal e«.

»Erê apê Hecî«.

»Ha ji te re mifta tirimpêla min... here Zahirê Hesen Çawîş, Hecî Mahmûdê Diranzêran û Hemê Hûran werîn û wer. Bibêje, bavê min û apê min Hecî Ehmed gazî we dikin. Aliyekî serê wan qusandî yek hiştî bila bèn. Wî Hecî Xerabê Kurîsan jî werîn. Mala wî jî li ba mala Hemê Hûran e« got.

Fûad bi kêfxweşî berê xwe da deriyê hewşê û çû. Bi wê tirimpêla delal, wek bê li sûka bajêr xist. Li deverên ko zuwa bûbûn, toz bi sûkê xist. Berçavkeke reş a rojê dabû ber çavên xwe û di tirimpêlê de heta ko karîbû xwe bi paş de pal dabû. Cama ba xwe vekiribû û enîşka xwe buhustekê tê re derxistibû. Xelkê, heta ko bi çavan xuya dikir, bi dilşewatî bi dû de dinerîn. Li vegeê jî bi wê qapaniyê û lezê ajot. Kuçe zuwatir bûbû, sûk bi dû xwe de tije toz û dûman kir.

Fûad, hîna nîvsaetek neçûbû, Hecî Mahmûdê Diranzêran ne tê de, lê ên din hemû anîn. Dema ketin derî û hedî hedî derbaşt hundur bûn, Fûad tenê li ber derî li ber çavên Hecî Ehmed ket û got: »here Remo, Xidir û Ehmê Cemîlo jî werîn. Heger xwe bidin vî alî û wî alî, ji wan re, »bi qesem apê min Hecî nahêle li we bibe sibeh, bibêj«.

Hecî Xerab hîna li ser nigan bû, dev li zimanê xwe kir û berî ko Hecî Ehmed tiştinan ji wî re jî bibêje, zû rûnişt.

Fûad çû û hersê çawîş jî di nîvsaetê de anîn ber destê Hecî Ehmed û ên

din. Reng ji wan çûbû, bûbûn wek şimmê. Ji silava xwedê pê ve, gotin ji devê wan derneket û li nêzîkî derî, li ser xalîçeke ko pirça wê wek repinê buharan bilind bû, hêdîka xwe berdan ser kaban û man. Bi sûtê xwe zanîbûn. Fedîkar bûn. Xidir û Ehmê Cemîlo serê xwe berdabûn ber xwe û destê xwe di pirça xalîçê didan. Serê Remo ji nizmbûnê bilindtir bû û li bendî pirsan bû. Hecî Ehmed bi ser wan de qîriya:

»Hûn bi sûtê xwe dizanin ne wilo«.

»Zor li me kirin Hecî, bi wê heca ko tu çûyê, me nedixwest ko wilo bibe, lê welehî wê em bikuştina« Remo got.

Ehmê Cemîlo ser tamam kir: »welehî me xwest ko em xwe tev li tifaqa wan nekin, lê zor li me kirin.«

Hecî dengê xwe bilintir kir: »wey xwedê ruhê we bistîne. Hûn çi tirsonekên mirî ne. Min nedihîşt ko destê wan bigihije we. Lê we çû xwe ji sêlekan û fitnan tirsand«.

Sebriyo dît ko bi darê Heci nagihijin tu deran. Gotin ji devê wî girt: »tu ka raweste Hecî, tiştê çû çû« got û berê xwe da çawîşan. »Ma çi qasî dixwazin«.

»Welehî wê dor pazdeh lîran bixwazin« Remo got.

»Pazdeh lîre« hemûyan bi hevdu re gotin. Hecî Xerab »em vî qase karî dîkin, lê em dîsa çar weqatê salê bi hesreta qurûşan in, na lo, bila bèn malê me tevî ji xwe re bibin... ev talanî ye. Ma ji xwedê jî natirsin...«

»Ka tu raweste Hecî Xerab« Hecî Ehmed got. »Bi wê Heca ko ez çûmê, ez ê îşev herim gundên Midyadê û çi xerabê ko heye bînim vî bajarî. Ez ê bikim ko deh mêran li erdê raxin. Ez ê bikim ko pêşî we hersêyan bi gulên bikin serad. Ma em li serê çîyan in ko dixwazin me ji xwe re wilo tazî bikin. Du lîre û nîv û ne qurûşekî din. Pazdeh lîre!... ma em ê çi bixwin?«

»Hecî ez xulamê te me bêhna xwe hinekî fireh bik, em ê bi bêhnfirehî rêyekê bibînin. Tu çîma xwe aciz dikî xwedê ji te razî« Remo got.

»Erê lo Hecî... tu ka bêhna xwe fireh bike... îro çi bi te hatiye... tu caran tu wilo bênteng nebûye. Ka raweste, vaye camêr hatine, em ê bi hev re bikaribin deriyekî xêrê vekin« Sebriyo got.

Zahirê Hesên Çawîş xwe avêt nav: »xebera Sebriyo ye, bêhna xwe fireh bike Hecî Ehmed«.

»Ma bêhnfirehî bi kêrî çi tê xwedê ji we razî? Xuya ye hûn neçûne û we nedîye bê ew pemboyê delal ketiye çi halan. Dike ko hişk bibe hûn radibin ji min dixwazin ko ez bêhna xwe fireh bikim«.

»Weleh tu çi bikî heqê te heye« Ehmê Cemîlo got.

Sebriyo berê xwe da Hecî û got, »Hecî, em ê penc lîran bidin û bila sibe bèn dest bi karê xwe bikin«.

»Penc lîre gelek in bavo, ma hûn çawa hesab dikin«.

»Xem nake Hecî... ew jî guneh in, bila xêra miriyên me be« Zahirê Hesen çawîş got.

Sebriyo gotina wî dubare kir û got: »erê lo«.

»Weleh pênc lîre gelek in, lê ma em çawa bikin, em nikarin pembo hişk bikin. Fitne û fesad ketine bin xelkê û nahêlin ko bèn karê xwe bikin. Ne ji xwedê ditirsin û ne jî ji mirovan şerm dikin« Hecî Xerab got..

»Ma pênc lîre çawa ne gelî çawîşan? Heyran hema bêyî ko ez ji van camêran bipirsim, min roja we jî pazdeh lîran zêde kir« Sebriyo got û li Remo, Xidir û Ehmê nerî.

Hersêyan li hevdu nerîn, bi serê xwe û çavên xwe ji hevdu re gotin baş e. Bi dû re Remo berê xwe da Sebriyo û »heyran baş e, lê ez texmîn nakim ko em bikaribin sibe derkevin ser erdan. Divê em herin, em sêhrê rast bikin û çawîşan razî bikin.«

»Du roj ji we re mohnet« Zahirê Hesen Çawîş got.

»Çima du roj Zahir, du rojên vê germê ji bo pembo bi gelekî ne« Hecî Ehmed got.

»Ez dizanim Hecî... lê baweriya te ji xwedê hebe, ne wek ko tu dibêjî hêsan e. Ez dizanim bê çi tifaq girêdanê. Ez îro sibehê derketim û min bi herdu çavên serê xwe dît. Xort û xwendevanên vî bajarî hemû derketibûn ser rêyan. Bi navê xwedê heger em ne bi hosteyî bikin, deh mêr dikarin li kuçan bikevin. Ma heger ne eskerekî giran bê, kî dikare hemûyan ji rêyan derxe«.

»Xebera xalê Zahir e« Remo got.

Hecî Ehmed rabû ser kabokan û teqîya: »heger bi esker bibe, ez niha diçim ba serdarê leşkeran. Ez ê jê re bibêjim heger bi kuştina deh xwendevanan jî be, divê tu rêyan vekî. Bi navê xwedê libek leşker li tabûrê nahêle, wê hemûyan ji bo min derxe ser rêyan û nav pemboyan. Ew li min«.

»Hecî ha Hecî, weleh îro agir ji devê te dibare«.

Sebriyo: »na Hecî Ehmed, na... bêhna xwe fireh bike« got û zîvirî ser Hecî Xerab û »tu jî hinekî bi zimanê xwe bikaribe Hecî Xerab, tu kêfa xwe ji kuştinê re tînê« got û îcar zîvirî ser çawîşan: »madem hûn bi bazarê re ne, de herin sêhrê bigihînin xelkê. Lê eseh eseh, hûn nebin sedema tu tevliheviyan. Bi bêhfirehî hevdu li ber bixin û bibêjin pênc lîre bes in û baş e«.

»Bavo tiştê ko Sebriyo dibêje, tiştêkî baş e. Bila sêhr wek gotina wî be. Hecî Ehmed ez dexilê te me tu jî bêhna xwe hinekî fireh bike û we selam« Hemê Hûran got.

Hecî Ehmed serê xwe bi bêhtengî hejand. Bêdengî ket civatê. Hersê çawîşan li hev nerîn û bi çavan ji hev re »baş e« gotin. Bi dû re, »baş e... ya xwedê... de rabin em herin û bazara xwe eşkere bikin heyran« Remo got.

»Bi xatirê we gelî camêran. Bazara me ser xêrê be. Li qusûra me mêze nekin« Ehmê Cemîlo got û da pêşiya herduyên din.

Ev yek zû hat bihîstin û li nav bajêr geriya.

Roja şemiyê, ne bi gelekî piştî ko roj çûbû ava, derket ko tiştê tê gotin rast e. Mirad û Mûsa hatin û gotin »Smaîl, heyran, Remo, Xidir û Ehmê dibêjin me bazar girêdaye, me pênc panot li roja karkeran zêde kirine. Divê em sibe herin ser karê xwe«. Lê Simaîlo û ên din, hewcedariya ko dûr û dirêj bişewirin nedîtin û na gotin. Tu kesan pênc panot qebûl nekirin. Remo, Xidir û Ehmê Cemîlo tenê man xwediyê wê bazarê. Ên din hemûyan li hember wê yekê gotina xwe kirin yek û dan destê Smaîlo. Mirad û Mûsa şandin ser wan: »heyran herin bibêjin Remo, Xidir û Ehmê... bibêjin ezbenî em bazara ko we kiriye, qebûl nakin. Kîloya bacanan bi pênc kaxetan e. Pênc kaxet ne pere ne«.

Piştî saetekê Mirad û Mûsa vegeriyan û gotin »heyran, dibêjin pênc kaxet bes in, lê ji bo ko nebe bêbextî, em sibe jî narin kar. Lê welehî dusibe em ê herin, me soza xwe daye«.

Wê êvarê hinekî derengtirê şevê hat bihîstin ko zilamên xwediyên pemboyan ketinê pêşiya Hadiyê Sofihincyas û Izzetê mala Çawîş. Lê li gor ko dihat gotin, herduyan wek du pilingan xwe parastibûn û carê yek dudu ji ser xwe avêtibûn. Seyfê Gavanan jî hema rasthatinê wê bîstikê di wir re derketibû û xwe dabû kêleka wan. Di nav çend deqîqan de dor deh xort û xwendevanên li wê derdorê çûbûn hewara wan. Serdar û Misto jî pir zû gihabûn hewara wan. Hadî hinekî êşiyabû, lê xortan jî ên din ji tiran xalî kiribûn. Piştî bi nîv saetekê, sûka bajêr tijê xort bû û li xwediyên erdan digeriyan.

Rewş xeter bû, her demê dikarîbû pevçûn derketina. Hîna gava rewş wilo germ bû, Hadî ji nexweşxanê vegeriya. Mahmê qelenderî, »ha waye gurê piştî hat« got. Xortan li çepikan xistin û kêfa xwe bi hatina wî re

anîn. Serê Hadî bi du cîhan skestibû, lê wekî din, hîna wek îsotê tûj bû û bi cesaret bû. »Tiştêk nebûye gelî hevalan, piçek xwîn ji serê min hat... piçek tenê bû, çû hat ji bîrakirin« got. Derengtirê şevê hat bihîstin ko dibêjin wê li Xalîte Kevanan bixin. Deh pazdeh xortan xwe karkirin û çûn hewara Xalîte. Bi çend hevalên xwe re li kahwa şîfêran rûniştibû. Xortan ew birin heta mala wî û vegeriyan.

Roja din, hîna serê sibehê zû xuya bû ko êdî rewş ne baş e û xwendevan tenê mane. Hew Mahmê qelenderî û Seyfê Gavanan tenê di nav xwendevanan de mabûn. Dor bêriyan, dema xelk hêdî hêdî derketin sûkê, çawîş jî yeko yeko xuya bûn. Gihan kê, »heyran welehî karkerên me nema xwe digirin, dibêjin pênc kaxet bes in, em dixwazin herin karê xwe« gotin.

Roja duşemê, êvarê, bêyî serokê sendîqê û xwendevanan, çawîş li ser hevdu geriyan û çûn patronên xwe dîtin. Roja sêşemê wek ko tu tiştêk nebûbû, wek ko tu karawestandin tune bû, karkerên xwe li traktorên suwar kirin û berê xwe dan nav erdan. Lê xwendevan di devê rêyan de bûn. Misto li ber traktora Biro rawestiyabû û destê xwe bi ser palên wî de dihejand û »heqê we... we çî qasî erzane bixebitînin jî heqê we ye... gerek mirov jî bo perên ko berê didan we jî jî we bistîne derkeve rêyan bigire. Madem hûn bi a xwe tenê dikin, çî bidin we, besî we ye, gerek mirov wilo li we bike. Ma çî dikeve bêrika me ko em serê vê sibehê derketine ser van rêyan û kezêba xwe reş dikin? Ma morîkên dêya me li vir neqetiyane. Ji bo we ye, lê hûn bi pênc kaxetan razî dibin, heqê we ko mirov we hemûyan bike sabûn« digot. Serdar hêdî hêdî di ber xwe de dikeniya û »bes e, em nema karin wan bigirin, wê herin« digot. Lê Misto guhdarî nedikir. Hinekî rawestiya û bi bêhtengî berê xwe da Biro û »Biro malxerabo, ka tu hevalê me bû, ka tu heta dawiyê bi me re bû, ka te dê li sûkê pêl zikê yê ko ji şêwrê derketina bikira« got. Biro bi lebat û awirên rebenan, bi gazindariyeke şermezar li Serdar nerî û dixwest bibêje »min jî Misto xelas bik, zêde bi ser min de tê.«

Komeke qîzan di traktorê de li Misto dinerîn û pê dikeniyane. Tavilê yekê »pênc kaxet bes in, de ka tu û hevalê xwe jî werin« got û wek ko di nav xwe û yeke din de cîh jê re veke, xwe da aliyekî. Dixwest bi ken û nazdariya mê, xortaniya wî bîne bîra wî û wî hinekî haş bike. Lê Mistoyê ko her demê jî qîzan hez dikir, êdî bi wê nazdariyê qet aş nebû. Çavên wî sor bûbûn û lêvên wî diricifn.

Biro destê xwe bi aliyê qîzê de dirêj kir û »bes gû bux, zimandirêja pîs«

got û pê de xeyidî. Wê dev lêva xwe kir û stûyê xwe kişand nav milên xwe. Ên din bi ken bersiva wî dan. Yeke din »ma ji bedêla ko li van rastan kezeba xwe reş bike, hevalê xwe jî bîne û bi me re bên tevrikê ne baştir e« got û hemû bi hevdu re dîsa kenyan. Biro xeberek ji wê re jî da û xwest ko îcar nema deng ji traktorê derkeve. Misto reş û şîn bûbû. Di ber xwe de »mirov ne bêaqil be, mirov ji bo we destê xwe di ava sar û germ danake« got û li serê xwe xist, ji valabûna wî gazin kirin. »Ji bo xwe tiştêkî nakin û nahêlin ko mirov jî ji wan re tiştêkî bike« got. Lê qîzan li gor xwe her bela xwe tê didan û bi nazdariya xortanî bi wî û Serdar dikenyan. Misto, wê sibehê ji wan û ji tinazên xortaniya wan fam nekir, xortaniya nêr di bedena wî de şiyar nebû. Serdar jê piştikul bû. Berî ko xeberên pîs ji devê wî derkevin, ew ji wir bi dûr xist û çûn cîhekî din.

Xwendevanan, wê sibehê kirin û nekirin karker ranewestandin. Dema wan û karkeran li ber hevdu didan, polîs û cendirme hatin û êrîş birin ser wan. Piştî ko polîs û cendirme hatin û çek teqiyen, xwendevanan ji bêgavî rê hemû berdan.

Wî çaxî, Misto û Serdar cîhê xwe berdan û xwe avêtin pişt dîwarê camiyê. Li wir, »Serdar, piştî mirov xwe gihand vir, mirov êdî xelasbûyî ye« got û rawestiya. »Heger bîn, em ê xwe di ser vî dîwarî re biavêjin vê hewşê, bi dû re em dikevin yeke din û ji wê jî em dikevin ser kuçeke din. Bavê wan jî bê, nikarin me bigirin« got û ser gotina xwe tamam kir.

Serê xwe di ber dîwer re derxist û nerî. Rahişt kevirêkî wek nivweqiyekê û »êdî xwe ji revê re amade bik Serdar can« got û ji pişt dîwêr derket rastê. Bi avêtina kevir re, barîni bi zilamekî ket û bû vingîna gulên. Ji kevirên dîwarê camiyê dipengizîn û diçûn. Cercûrek li ser hev li wir hat valakirin. Piştî ko xwe di ser herdu hewşan re qevastin û gihan ewlehiyê, îcar bi meşa sivik rêya xwe dom kirin. Misto »ew segbavê polîsê ko do demançe berdabû min bû... min tengala wî zêft kir. Gupîniya ko jê hat, ket guhê min. Ma ne heqê wî bû?« got.

»Belê. Te qenc kir. Lê ma tu nedît?«.

»Na tenîşt a wî ya rastê li min bû, lê li aliyê çepê dinerî«.

Dor esir bû, gava polîsan Memo ji bédêla Misto ve girtin. Kevir kirin stûyê wî. Ji Serdar pê ve tu kesan nizanîbû ko Misto xwediyê kevir bû. Dû re hatin Mûsê Ziravan, Êso, Sorê Têliyê û Xelê Pîro jî wek hevalên Memo girtin. Êso li ba xwe hiştin û hersêyên din di nav du-sê saetan de berdan.

Êvarê hat gotin ko xwediyên pemboyan zirtan li Smaîlo dikin: »em ê li

sûkê lêxin û wî pîs bikin dibêjin« hat gotin.

Xortan zû ew xebera li hev gerandin û ji malên xwe derketin bajêr. Di niv saetê de dor sed xortî li ser hev civiyan. Elî, ji bo ko dengê wî here hemû xortan, hinekî hilda û »heta dilopa xwînê di me de hebe, em nahêlin ko destê hinan bigihije Simaîlo... heta derengê şevê jî em ji van deran bi dûr nakevin, lê em çar çar, pênc pênc bi hevdu re bigerin« got.

Simaîlo li wir bû, hin Hêştirekî jî pê re hebûn. Merevên wî bûn.

Izzet li çarêyê derket ser tratuarê, dengê xwe hilda û »bi rebbê jor, heger destê hinan bigihije Simaîlo, em ê vî bajarî hilweşînin« got. Mahmê qelenderî dengê xwe hilda: »bi sê telaqên jinberdanê wê li ser Simaîlo, xwîn wek avê li vê sûkê biherikê«. Seyfo, »Mahmo a rast dibêje, wê xwîn biherike«.

Simaîlo serbilind bû û bi cesarettir bû. »Hûn sax bin gelî xortan, wê bi gunnê lawê min bigirin... wê kî bê gû bixwe... ez îşev ji vê sûkê naçim malê« got.

Simaîlo, Elî, Xalit û Hêştirekiyên din çûn li kahwa Şêrîno du sê mase dan ber hev û rûniştin. Wê bîstikê polîs hatin, raçav bûn, lê xortan ew zû dîtibûn, hinekî ji hevdu belav bûbûn û rewş ji wan re sexttir kiribûn. Rewş, nema wek tiştêkî ji xeterê xuya dikir. Zû ji wir çûn. Sê peyên xwediyên pemboyan li kahwa ber otêla Hecî Naîf rûniştibûn, deng çûbû wan bê Izzet û Mahmo çî gotin. Misto, ew ji zû ve dîtibûn û şanî Seyfo kiribûn. Piştî ko polîs çûn, »ha wane çendik ji wan, werin wan« got û bi lezê çû wan. Seyfo da dû. Di çend saniyan de hejmara yên ko êriş birin kahwê, giha bîst kesan. Peyên axan rewş zûtir fam kiribûn, dema Misto êriş bir wan, bi lez rabûn û di sûka spîndaran re serberjêr bûn. Sê zilam bûn. Misto û Seyfo û çend xortên din dan ser piştta wan, lê heta gihan sûka spîndaran, ew di reşê de wenda bûbûn.

Derengê şevê xort, yek-yek, dudu-dudu çûn malên xwe. Bi serketî bûn. Lê derengtirê şevê hinan çûn li deriyê sendîkê reşandin. Tu kes li wir tune bû, derî dabûn ber gulan, kiribûn serad. Derket ko Hecî Ehmed çûbû keleş ji gundan anîbûn û ew kar bi wan dabû kirin. Lê çavên xortan ne-tirsiya. Roja din, dîsa zend û bend hilkirî li sûkê bûn. Sûk ji axan û peyên wan xalî bû. Li gor ko li nav bajêr dihat gotin, Hecî Ehmedê Gundikî, Hecî Xerabê Kurîsan û Sebriyê Medê heta êvarê ji tabûrê derneketin. Li gor ko dihat gotin, şêfê polîsan jî çûbû wir. Hisê Omerî berî esir ji bo karê xwe yê pasaportê çûbû wir û ew dîtibûn. »Welehî bin holika komandan kiribûn wek cîhê daweta bajariyan. Ser masan tişê şûşe bûn, hin zer bûn

û hin sipî bûn. Deh cendirme li ber destên wan diçûn û dihatin. Sê çarkan jî li wê rastê beranek ji wan re kiribûn şîşeke mezin û di ser êgir re dizîvirandin« gotibû.

Êvarê, cendirme û polîs ketin nav bajêr. Simaîlo, Elî, Hadî û Izzet li kahwa Mecê girtin, Misto, Serdar, Mahmê qelenderî û Seyfo li taxa Qijlê li kahwê girtin, Xalit û çend hevalên pê re jî li kahwa şifêran girtin. Îsko ji restaurantê, ji ser şivê rakirin û birin. Çeto li çarêya nava bajêr girtin. Gelek xortên din jî girtibûn. Hemû li ser hevdu bîst û şeş bûn. Sê rojan li ba polîsan man. Ew pir êşandin. Lê ji hemû kesan pirtir li Hadî, Izzet, Elî û Xalit xistin. Misto û Serdar, ne hindiktir lêxistin xwarin. Tiştê ko dihat famkirin ko wê polîsan ew dor heftakê deh rojan li ba xwe bihiştina û li wan bixistana. Lê dadgêrê bajêr dest danî ser bûyerê û xort ji polîsan xwestin. Dadgêrêkî ciwan û demokrat bû, bihîstibû ko polîs lêxistineke bêûjdan li xortan dikin. Piştî ko xort derketin ba wî, wî jî rabû hemû berdan. Polîsan, tişteki ko bikaribin wan pê bi girtin bidin, li ser kaxetê nepeyitandibûn, nikarîbûn. Memo tenê aliqandin. Polîsê ko kevir ji tengala xwe xwaribû, »min ew bi çavên xwe dît... ew bû ê ko kevir li min xist, ez wî nas dikim« got û ji ser a xwe daneket. Memo avêtin hepsê.

Rewşa bajêr ne pir ewle xuyabû. Xwediyên pemboyan, »em vê yekê ji xwendevanan re nahêlin, em dizanin bê kî û kî ne« digotin û zirt û fort dikirin. Ev deng dihatin guhên xwendevanan û wan bi xwe jî hesabê xwe li gor vê yekê dikirin. Rewş li ser tayekî xav bû. Herdu alî li ber hev bûn.

Li ser bextê xwediyên erdan be, lê digotin ko xisareteke mezin li wan bûye. Ji ber wê yekê û xwestina hîlanîna heyfê û tirsandina xortan û Simaîlo, tevgerê eceb di nav wan de çêbibû. Hecî Ehmed, di nav wê tevgerê de, bi kirinên xwe yê pirhêl, rola sereke girtibû ser xwe. Dema derdiket sûkê, gelek ji wan xwe didan tenişt a wî. Rewşa wî a li sûkê bûbû wek a axayekî gelekî mezin.

Lê maqûlên xêrxwaz ketin navê, çend rojan çûn û hatin û rewş hinekî nerm kirin. Herdu aliyên, soza ko wê êdî pevçûnan dernexin dan.

Lê a baş ko xwediyên erdan bûbûn du bend û du alî. Aliyek jê, Hecî Ehmedê Gundikî, Sebriyê Ûsivê Medê, Hecî Xerabê Kurîsan, Mala Nigmezînan û Hemê Hûran, ên ko hevalê xerabûnê û darê zorê bûn û aliyê din jî mala Zoro, mala Hindî û hin ji Baqisyanîyan bûn. Ew hevalên xêrê û li hevdukirinê bûn. Lê ên din xurttir bûn.

Mala Şemê xwe ji çûna Nisêbînê re kar kiribûn. Tiştên ko diviyabû Ebû

Ferîd bike, hemû di deh rojan de kiribûn. Sê paswan ji bo pênc rojan derxistibûn. Hecî Elî ji serdanê haydar kiribû. Ebû Ferîd hemû tişt wek saetê li hev suwar kiribûn û meşandibûn. Heta wî çaxî hemû tişt wek tizbiyê bi dû hev de hatibûn û ava bûbûn.

Hiso, Xanimê û Ebû Ferîd çûn û wek xwazgîn li ser cila Hecî Elî rûniştin. Seîd li ber dikanê hiştin. Heta ko ew ji serxetê vegeyriyan, ew li ser êgir bû. Xwestin û hezkirina wî gîhabûn doşa destpêka evîndariyeke mezin û bêhedan.

Wan û Hecî Elî bi hêsanî li hevdu kirin, lê Gulê, bi biryardarî »ez tu Seîdan nakim« got û herimî. Hîna êvara pêşî çû devê xwe bir ber ê Xanimê û bi hêrs »ez lawê te nakim, ez dixwazim dibistanê bixwînim« got. Lê tu kirinên wê, ew xelas nekirin. Stiyê bi xwe jî hevaltî û alîkariya wê nekir. Hecî Elî dan rast dîtibû, rast bû. Mala Şemê dost bûn. Bawer dikir ko wê li ba Sarê xenê bûba. Û hatibû bîra wê ko dilê Gulê di yekî Omerî hebû. Sêvê carekê gotibû. Lê heger xort li dinyê nemana jî, wê Hecî xwe nedaba ber ko wê bide wî. Ma kê qîz dabûn Omeriyan ko îcar wî bida! Heger qîza wê bi dû biketa û ko revandin jî bihata serê wê, xwe ji nav lepên Hecî xelas nedikir. Ji ber wê yekê destê wê di dilê wê de bû. Gava dît ko Gulê nayê rayê, çû giliyê wê li ber Hecî kir. Hecî Elî hat, tiliya xwe bi ser de hejand, divê ev yek bibe got û çû. Lê Gulê dîsa nehat rayê. Gava cara din hat, îcar ew da ber pêhn û nihtikan.

Sêvê li hemberî dana wê derket. Stiyê guh neda mêvantiya wê û çû giliyê wê jî li ber Hecî kir. Hat wê jî. Wê jî têra xwe lêdan xwar. Hecî çî kir, Gulê razî nebû û Sêvê xwe ji pişt wê neda alî. Wî şerî û wê lêdanê, heta derengê şevê ajot. Her yekê ji wan, sê çar caran lêdan xwarin.

Derengê şevê gava Xalit hat, li hewşê dengê giriyê Sêvê û Gulê kir. Berî ko here ba zilaman, çû aliyê malê û rewş dît. Piştî wî bi bîstikekê, Hecî dîsa hat ser wan. Lê gava Xalit ew li pêşberî xwe dît, xwe negirt, rastkirina bêr di stûyê xwe de dît û »ma ev çî ye apê Hecî, tu dîn bûyî, tu dikî Gulê bi zorê bidî« got, piştgiriya Sêvê kir û Gulê parast. Bi wan gotinan re, herdu çavên Hecî Elî di nava serê wî de bûn wek du fincanên xwîné. Bêyî ko tu tişteki bibêje, bi dest û lepan çû ser Xalit. Ew heta hêwanê da ber dahfan. Li wir, ji nû ve îcar jê re, »te pemboyê xelkê hemû hişk kir hey kafir... te mala xelkê xera kir... îcar dora me ye ne wilo! Îcar tu hatiye fitneyê jî di nav me de dikî! Çi bi serê te ketiye, kafir! Xelkê digot zavê te komunîst e, lê min bawer nedikir. Min ji bo xatirê bavê te tu kir zavê xwe. Lê çû! Ma tu ê ko mirov jinan bidyê bû, kûçîk. Lê çî feyde... wê êvarê ko-

munîstên hevalên te zû hatin û tu xelas kirin. Welehî wê camêran tu bikuştana, wê em jî ji te xelas bikirana, lê ew kafir zû bi teve hatin« got, çû Sêvê ji odê anî û wek rêsiyekî avêt nav şekalan ber nigên wî û »bila careke din nigên te û vê tireka jina te bi vê malê nekevin« got û ew ji malê derxistin.

Xalit şaş bûbû. Ji çûnê pê ve, tu rêyeke din li ber xuya nedikir. Welehî »xezûrê min dîn bûye« ji xwe bi xwe re got û feyde di axavtina pê re nedît.

Ûsiv dît bê çi bû. Bi wê kirina bavê xwe kêfxweş bû. Bavê wî çi bikira ji Xalit, hindik bû. Û êdî Sêvê jî jina wî bû; ew jî hêdî hêdî dibû wek wî. Gumana ko wî bi xwe dîkir, wê Sêvê limêj û rojî herdu biterikandina û bûba kafireke wek wî. Êdî gava ew wek kevokeke baskşkestî di nav destên bavê xwe de dît jî, dilê wî pê neşewitî. »Çi bê serê wê, heqê wê ye... ma mêr li dinyê tunebûn« ji xwe re got.

Xalit û Sêvê dilşkestî ketin rêya malê. Herdu gelekî li ber rewşê ketibûn. Xalit, »Sêvê welehî bavê te dîn bûye. Ji xwe sermezîne birê te... tu dibê qey di şkeftan de mezin bûye û mirov nedîtine. Çawa dikarin wilo bikin... çaxê dana jinan a bi zorê çûye bavo... welehî bavê te dîn bûye! Ma tu êşand Sêvê?« got û çepilê xwe li newqa wê pêça.

Sêvê bi îsk îskê û girî »erê welehî... nav piştî min û parsûyên min hemû diêşin. Ji xwe Gulê... mala min şewitî... bi xwedê ew hûr kir... ew ê nema bikaribe rabe ser xwe... xebera te ye, dîn bûye... bi xwedê nema nigên min bi mala wî dikevin... ne bavê min e... hemû ne tiştêkî min in« got û serê xwe danî ser milê wî. Heta malê bi wî halî çûn.

Xalit çû malê û ramiya. Nameyek ji Seîd re nivîsî. Xwest rewşê jê re rave bike û Gulê xelas bike. Roja dawî, berî ko xwazgînî vegerin, bi xuşka xwe ya biçûk re gihand mala xezûrê xwe. Leyla biçûk, »xaltika Stiyê, kekê min Xalit got silavan lê bik, bila vê namê bide Ebû Ferîd. Bila bide Seîd« got.

Stiyê, »baş e keça min, ka bide min« got û name ji destên wê girt. Lê berî ko bide Ebû Ferîd, Hecî Elî û Ûsiv jê haydar kirin. Texmîn kirin bê çi nivîsiye. »Ma komunîstekî kafir dikare çi binivîse, her nikare ji xêrê re be« ji hev re gotin. Gava Ûsiv name vekir û xwend, »yabo bi wê heca ko te tewaf kiriye, ji serî heta binî komunîstî û fitneyî ye... û ji xwe bi Kurdî ye... ya ya gidî komunîstê dijmin... mirov ji bedêla nameyeke wilo ve, kîlok esrar bi hevdu re bişîne çêtir e... ji Seîd daxwaz dike ko ji vî karî vekişe... û nivîsiye ko Gulê jê hez nake, ne bi dilê wê ye« got.

Hecî Elî dîn û har bû. Lê Xalit ne li ber destên wî bû. Tavalî devê wî ve-bû: »ma çi bi serê wî sa kurê sayî ketiye. Ma çi eyba me diye. Ma ne çû...

çû min qîza xwe dayê û ew di xwe gerand û kir stûyê xwe. Lê ew jî çûye û bûye. Li min guhdar bike Stiyê... bi heca ko ez çûmê yê, heger nigên wî û tireka jina wî bi vê malê bikevin, ez te sax nahêlim. Ne zava kî min ê wilo û ne jî dêlikeke qîza min a wilo heye... ma ne çû min dayê... ez dereng pê hisiyam« got û destê xwe avêt namê. Kir hezar parî û avêt nav şekalan. Bi dû re, »here keça min Selma, here wan kaxetan biavêje tifikê« got.

Pênc roj ji bo Seîd wek pênc salan bûn, lê ew pênc sal jî çûn. Dema xwazgînî çûn û jê re gotin ko Gulê jê re xwestine, firiya ber perên ezmên, dinyayê bi rengê din xuya dikir, babetekî hewa din diçû nava wî. Êdî jînê, xweşîyeke mezin dida bedena wî. Dilê wî yê nû çarkopal lê dixist, geş bû, di bedena zinde û bi azweriya mêraniyê meyyayî de, kêfeke belek dikir.

Dawiya pirtûka yekem.